

**Ewaluacja Strategii
Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013**

Poznań, 2012

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Powiat Poznański – podstawowe informacje	4
3. Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego – charakterystyka dokumentu	7
4. Cel, zakres i metodyka ewaluacji Strategii.....	11
5. Ocena działań strategicznych.....	16
5.1. Cel strategiczny I	
Kształtowanie przestrzeni podwyższającej jakość życia oraz wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu	17
5.2. Cel strategiczny II	
Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy w aglomeracji poznańskiej	81
5.3. Cel strategiczny III	
Wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców	208
5.4. Cel strategiczny IV	
Zwiększanie efektywności wykorzystania walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego	222
6. Syntetyczna ocena Strategii	267
6.1. Ocena dokumentu strategicznego	267
6.2. Ocena realizacji Strategii	269
7. Wnioski i rekomendacje	273
Wykaz źródeł	275
Literatura	
Akty prawne	
Dokumenty	
Załącznik 1 - Syntetyczna ocena działań strategicznych	

1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zawiera ewaluację Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013. Strategia rozwoju jest jednym z najważniejszych dokumentów programowych każdej jednostki samorządu terytorialnego. Strategia określa cele, jakie stawia sobie do zrealizowania samorząd lokalny w określonym czasie oraz zestaw działań, za pomocą których poszczególne cele będą realizowane. Na jej podstawie są tworzone dokumenty operacyjne, takie jak plan rozwoju lokalnego czy strategię branżowe.

Realizacja określonych w ramach Strategii celów i zadań powinna podlegać systematycznemu monitorowaniu oraz ewaluacji. Do systemu monitoringu i ewaluacji Strategii zobowiązał się samorząd powiatowy. Dzięki jego wprowadzeniu możliwa jest aktualizacja założeń Strategii, wynikająca ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach dokumentu.

Monitoring to bieżące badanie procesu wdrażania zapisów strategicznych, natomiast ewaluacja sprowadza się do oceny wykonania sformułowanych zadań oraz stopnia realizacji całej Strategii na podstawie wyników monitoringu. Monitoring Strategii, poprzedzający prezentowaną ewaluację, został przeprowadzony przez wyznaczoną jednostkę Starostwa Powiatowego w pierwszym półroczu 2011 roku i obejmował okres od stycznia 2009 do grudnia 2010 roku. Celem monitoringu było z jednej strony określenie stopnia realizacji zadań Strategii oraz aktualizacja jej zapisów, która została zatwierdzona Uchwałą Zarządu Powiatu w Poznaniu w dniu 30 sierpnia 2011 r.

Niniejsza ewaluacja została wykonana przez Centrum Badań Metropolitalnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, we współpracy z Zespołem ds. ewaluacji powołanego Zarządzeniem Starosty Poznańskiego. Efektem ewaluacji jest merytoryczna: ilościowa i jakościowa ocena realizacji działań strategicznych za lata 2006-2011 oraz rekomendacje mające na celu poprawę realizacji tychże działań i aktualizację zapisów strategicznych. Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską zastosowano w niniejszym opracowaniu pięć kryteriów ewaluacyjnych: trafność (relevance), skuteczność (effectiveness), wydajność (efficiency), użyteczności (utility) oraz trwałości (sustainability).

Ewaluacja została przeprowadzona z należytą starannością przy ścisłej współpracy z władzami Powiatu Poznańskiego i kadrami administracyjną Starostwa Powiatowego w Poznaniu. Zespół autorski dziękuje wszystkim osobom za współudział w opracowaniu, w szczególności w zakresie pozyskania danych i informacji niezbędnych w badaniu ewaluacyjnym.

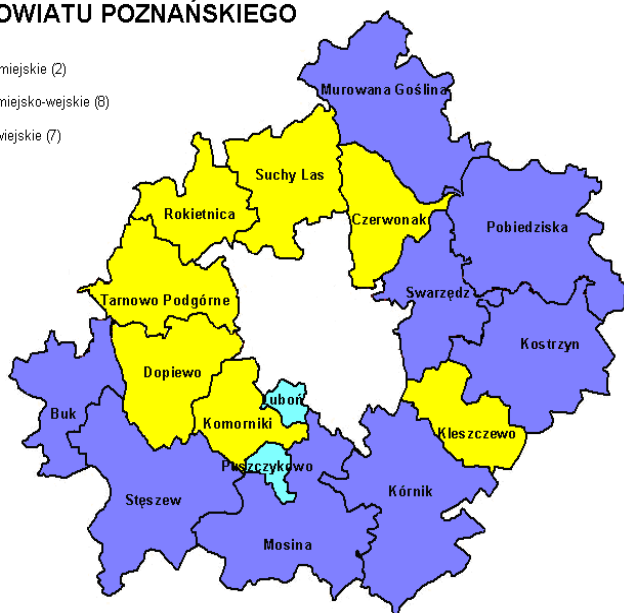
2. Powiat Poznański – podstawowe informacje

Powiat Poznański jest jednostką administracyjną o kilkusetletniej tradycji. W obecnej formie terytorialnej i ustrojowej powołany został 1 stycznia 1999 r. Jest to najludniejszy i jeden z największych powierzchniowo powiatów ziemskich w kraju. Pod względem potencjału gospodarczego, mierzonego wielkością PKB na jednego mieszkańca, jest on jednym z liderów wśród tego typu jednostek terytorialnych w Polsce.

Powiat Poznański skupia 17 samorządowych jednostek lokalnych, w tym: 2 gminy miejskie (Puszczykowo i Luboń), 7 gmin wiejskich (Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Rokietnica, Suchy Las, Tarnowo Podgórne) i 8 gmin miejsko-wiejskich (Buk, Kostrzyn, Kórnik, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Sępólno, Swarzędz).

MAPA POWIATU POZNAŃSKIEGO

- gminy miejskie (2)
- gminy miejsko-wiejskie (8)
- gminy wiejskie (7)

Tab. 1. Podstawowe dane dla powiatu poznańskiego wg GUS (2010 r.)

Powierzchnia	1901 km ²
Liczba mieszkańców	327 110
Gęstość zaludnienia	172 osób / km ²
Dochody powiatu	181 030 tys. zł
Średnie dochody powiatu na 1 mieszkańca	559,9 zł
Liczba podmiotów gospodarczych (Regon)	47 195
Liczba spółek z kapitałem zagranicznym	885

Obecna powierzchnia 1901 km² - stawia powiat poznański w gronie największych powiatów ziemskich w Polsce (większe terytorialnie są tylko na ogół słabo zaludnione powiaty we wschodniej i północnej części kraju, np. powiaty białostocki, sokólski, czy

olsztyński i giżycki). Ze względu na liczbę mieszkańców, prawie 330 tys., powiat poznański dysponuje największym potencjałem demograficznym w skali kraju (wyprzedzając powiaty ziemskie: krakowski, kielecki i rzeszowski). Rosnąca liczba mieszkańców powiatu Poznańskiego, głównie dzięki napływowi mieszkańców zarówno z Poznania jak i spoza aglomeracji, umacnia pozycję tej jednostki na mapie administracyjnej kraju. W skali regionalnej powiat staje się coraz bardziej równorzędnym (w sensie potencjału społecznego i gospodarczego) partnerem w relacji z miastem Poznań. Udział liczby ludności powiatu w całej aglomeracji wzrósł w latach 1990-2010 z 27% do 37 %.

Do zakresu działania samorządu powiatowego należą m.in. sprawy edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, dróg publicznych, ochrony środowiska i przyrody, porządku publicznego i bezpieczeństwa, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Z punktu widzenia obywatela ważne są także decyzje i dokumenty, których wydawanie należy do kompetencji administracji powiatowej. Dotyczą one m.in. sfery komunikacji (prawa jazdy, rejestracja pojazdów), budownictwa (pozwolenia na budowę) i gospodarki nieruchomościami (podziały nieruchomości).

Na realizację swoich zadań Powiat Poznański dysponuje dochodami w wysokości blisko 180 mln zł rocznie (2010 r.), z czego prawie 45 % stanowią udziały w podatkach dochodowych PIT i CIT. Po stronie wydatków największe kwoty przeznaczane są na oświatę i opiekę wychowawczą (53 mln zł), pomoc społeczną i ochronę zdrowia (41 mln) oraz drogi powiatowe (51 mln). W dziedzinie oświaty funkcjonuje kilkanaście powiatowych jednostek organizacyjnych: 5 zespołów szkół (ZS w Mosinie, ZS w Bolechowie, ZS w Rokietnicy i dwa ZS w Swarzędzu) w ramach których działają m.in. zasadnicze szkoły zawodowe, technika, licea ogólnokształcące, szkoły policealne) i 2 samodzielne licea ogólnokształcące (LO w Puszczykowie i LO w Kórniku), 3 poradnie psychologiczno-pedagogiczne (w Luboniu, Mosinie i Swarzędzu – wraz z 9 filiami) oraz 2 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (w Mosinie i Owińskach). Najważniejszymi placówkami Powiatu Poznańskiego w dziedzinie opieki społecznej są Dom Dziecka w Kórniku – Bninie, Ośrodek Wspomagania Rodziny w Kobylnicy oraz Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach. Samorząd powiatowy zarządza siecią 714 km dróg powiatowych, które stanowią 26,8% wszystkich dróg publicznych w powiecie.

Powiat Poznański stanowił niegdyś głównie rolnicze zaplecze Poznania. Obecnie wraz z rozwojem mieszkalnictwa, przemysłu i usług stał się już jednostką o charakterze wielofunkcyjnym. Dla przyszłości powiatu niezwykle ważne są wielkie inwestycje transportowe: drogi ekspresowe S-5 i S-11, które tworzą wschodnią i zachodnią obwodnicę

Poznania. Doskonałe położenie komunikacyjne z pewnością sprzyja dynamicznemu rozwojowi powiatu poznańskiego.

Położenie Powiatu, jego aglomeracyjny charakter, wysokie jak na powiaty ziemskie zurbanizowanie, znaczny potencjał gospodarczy składają się na przewagi konkurencyjne tej jednostki wobec innych powiatów ziemskich w Polsce. Jednocześnie skala i dynamika zjawisk, stawia przed samorządem Powiatu duże wyzwania, a standardowo realizowane w innych jednostkach działania wymagają od polityków i administracji Powiatu zdwojonych wysiłków, które powinny wspierać innowacyjne rozwiązania organizacyjne w skali kraju. Powiat Poznański jest swoistym laboratorium procesów suburbanizacyjnych i rosnącej skali problemów środowiskowych, infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych. Intensywność ich na terenie powiatu jest bardzo duża, co przekłada się na liczne problemy rozwojowe, i konieczność realizacji zadań priorytetowych, leżących u podstaw planowania strategicznego.

Dynamika zjawisk wymaga, aby administracja publiczna zmieniała zarówno zakres działań jak i metody ich realizacji w relacji do rozwoju procesów gospodarczych, społecznych i przestrzennych. Wzrost efektywności zarządzania publicznego rodzi konieczność racjonalizacji struktur zarządzania, większej elastyczności (np. w zakresie współdziałania jednostek samorządowych) i tworzenia ram, odpowiadających nowym realiom przestrzenno-funkcjonalnym. Wyżej wymieniona racjonalizacja nie musi być związana z kolejną reformą terytorialno-administracyjną, łączeniem czy też znoszeniem powiatów jak to postulują niektórzy eksperci. Jednym z podstawowych warunków dobrego funkcjonowania układu terytorialnego jest bowiem jego stabilność (Kaczmarek 2005).

Bardzo istotnym problemem rozwoju powiatu poznańskiego jest utrzymanie równowagi w rozwoju całego układu zurbanizowanego poprzez wzmocnienie strategicznej roli obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) Poznania. Strategie rozwojowe powinny iść w kierunku wzmocnienia więzi przestrzenno-funkcjonalnych pomiędzy miastem a jego otoczeniem oraz wprowadzania form zarządzania zintegrowanego obszarem metropolitalnym. Przed takim wyzwaniem stoi i Powiat Poznański i miasto Poznań, realizujące politykę, która integruje działania w różnych dziedzinach życia gospodarczo-społecznego, zarówno w odniesieniu do miasta (jako rdzenia) jak i gmin ościennych tworzących Powiat. Warto zwrócić uwagę, że Powiat Poznański, miasto Poznań oraz 20 gmin aglomeracji poznańskiej podjęło wysiłek wypracowania wspólnej Strategii Rozwoju Metropolia Poznań 2020, zatwierdzonej na Zjeździe Stowarzyszenia Metropolia Poznań w 2011 r.

3. Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego – charakterystyka dokumentu

Planowanie strategiczne to uporządkowany wysiłek w celu podjęcia fundamentalnych decyzji i działań, które kształtują i prowadzą organizację, pozwalają określić jej specyfikę, działalność oraz przyczyny podejmowania określonych aktywności. Według J.M. Brysona (2004) organizacje publiczne powinny podejmować działania po to, aby zwiększyć publiczne korzyści i dobro publiczne przy zachowaniu akceptowalnych kosztów. Takim celowi ma też służyć planowanie strategiczne.

Planowanie strategiczne jest to sposób myślenia, działania i uczenia się, który zwykle polega na kompleksowym, szerokim spojrzeniu ale jednocześnie prowadzi do wybrania określonych działań. Ma ono częściej wizjonerski i pro-aktywny niż re-aktywny charakter i jednocześnie jest elastyczne i praktyczne. Strategia będąca efektem planowania strategicznego ma być przewodnikiem do podejmowania decyzji i alokacji zasobów. Dzięki strategicznemu planowaniu organizacja może dokumentować i analizować środowisko w którym się znajduje i działa oraz może poszukiwać czynników i trendów, które wpływają na sposób prowadzenia działalności. Pozwala ono sformułować wyzwania stojące przed organizacją, wyodrębnić cele i wyartykułować wizję jaką chce osiągnąć (Kaczmarek, Mięka, Nowak, Wójcicki, 2011).

Powiat Poznański konsekwentnie realizuje politykę rozwoju w oparciu o dokumenty strategiczne, ze Strategią Rozwoju Powiatu na czele. Pierwszy dokument tej rangi pojawił się w 2006 r. Strategia rozwoju jest jednym z najważniejszych dokumentów programowych jednostki samorządu terytorialnego. Strategia formułuje cele dla działań publicznych. Dotyczy obszarów, zagadnień, które są przedmiotem interwencji publicznej. Strategia odnosi się do kompetencji i zadań jakie posiada samorząd powiatowy i określa zakres współpracy z samorządami gminnymi. Na jej podstawie powinny być tworzone dokumenty operacyjne, takie jak plan rozwoju lokalnego. Strategia określa cele, jakie stawia sobie do zrealizowania samorząd lokalny w określonym czasie oraz zestaw zadań sformułowanych na stosunkowo wysokim poziomie ogólności, za pomocą których poszczególne cele będą realizowane. Uszczegółowienie zakresu podejmowanych zadań, z rozpisaniem ich na konkretne lata oraz ujęcie w budżet, następuje natomiast w planie rozwoju lokalnego lub innych operacyjnych dokumentach branżowych.

"Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006 - 2013", dokumentu wyznaczającego podstawowe kierunki działań władz powiatu powstała w styczniu 2006 r. Przed określeniem misji i wizji oraz celów i zadań strategicznych opracowano diagnozę

sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu poznańskiego. W diagnozie przeprowadzono analizy, które pozwoliły na wyspecyfikowanie głównych problemów, przed których rozwiązaniem w ciągu najbliższych lat stawał samorząd powiatowy. Specyfikacja problemów uzupełniona analizą SWOT, czyli mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla powiatu, została przeniesiona następnie na proces formułowania celów strategicznych, szczegółowych i operacyjnych określonych w Strategii. Zgodnie z zapisami we wstępie do Strategii, diagnozę skonstruowano dla takich zagadnień, jak: zjawiska demograficzne, środowisko przyrodnicze, infrastruktura drogowa, gospodarka, edukacja, rynek pracy, pomoc społeczna, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, kultura i sport.

Podczas opracowywania Strategii dwukrotnie zorganizowano konsultacje społeczne: 25 listopada 2005 r. i 23 stycznia 2006 r. W pierwszym spotkaniu wzięły udział zainteresowane środowiska, mieszkańcy aglomeracji poznańskiej oraz lokalni liderzy opinii publicznej. W drugich konsultacjach, wzięły udział radni Powiatu Poznańskiego. Przy opracowywaniu ostatecznej wersji Strategii uwzględniono dotychczas zebrane w czasie konsultacji opinie i sugestie. W ramach prac nad dokumentem przeprowadzono ankietę wśród przedstawicieli samorządów szczebla gminnego i powiatowego, a także zorganizowano badania ankietowe wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych pozostających w zarządzie powiatu. Wykorzystano również wyniki badań opinii przedsiębiorców z terenu powiatu poznańskiego.

Strategia Powiatu Poznańskiego została przyjęta na Sesji Rady Powiatu w dniu 31 stycznia 2006 roku. Przyjmując do realizacji dokument samorząd powiatowy zobowiązał się do systemu monitoringu i ewaluacji Strategii. Dzięki jego wprowadzeniu możliwa stała się aktualizacja założeń Strategii, wynikająca ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach dokumentu. W okresie 2006-2011 przeprowadzono:

- Monitoring Strategii w 2006 roku,
- Ewaluację Strategii w 2007 roku (za rok 2006),
- Monitoring Strategii w 2009 (za rok 2008),
- Monitoring Strategii w 2011 r. (za lata 2009-2010).

Monitoring Strategii, poprzedzający prezentowaną ewaluację, został przeprowadzony przez wyznaczoną jednostkę Starostwa Powiatowego w pierwszym półroczu 2011 roku i obejmował okres od stycznia 2009 do grudnia 2010 roku. Celem monitoringu było z jednej strony określenie stopnia realizacji zadań Strategii oraz aktualizacja jej zapisów, która została zatwierdzona Uchwałą Zarządu Powiatu w Poznaniu w dniu 30 sierpnia 2011 r.

Względem pierwotnych zapisów Strategii w wyniku monitoringu dodano:

- Działanie 1.2.3. – Budowa wiaduktu w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska nad linią kolejową E-20 Poznań-Berlin,
- Działanie 2.4.3. – Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników (lisów i jenotów) na terenie Powiatu Poznańskiego,
- Działanie 7.6.1. – Realizacja projektu systemowego „Pokonać wykluczenie. Wszechstronna aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z Powiatu Poznańskiego”.

Jednocześnie z pierwotnej wersji Strategii usunięto działania:

- Działanie 2.4.1. - Określenie optymalnych potrzeb dotyczących obejmowania zasobów, tworów i składników przyrody jakimikolwiek formami ochrony przyrody we współpracy z gminami,
- Działanie 8.4.1. – utworzenie Centrum Powiadamiania Ratunkowego, zwiększenie liczby podstacji pogotowia ratunkowego na terenie powiatu (zapis w formie celu).

Aktualny dokument strategiczny zawiera wizję oraz misję rozwoju Powiatu Poznańskiego (niezmienione w stosunku do pierwotnego dokumentu). Misją samorządu jest rozwijanie potencjału powiatu dla dobra jego mieszkańców, dbając o środowisko naturalne w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Wizję rozwoju powiatu została określona w zapisie: "Powiat Poznański, tworząc z miastem Poznaniem aglomerację poznańską, rozwija się bardzo dynamicznie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stopa bezrobocia spada, a mieszkańcy powiatu mają łatwy dostęp do pracy, edukacji, miejsc wypoczynku, kultury i opieki zdrowotnej. Duża liczba mieszkańców powiatu nie stwarza zagrożenia dla środowiska naturalnego, lecz pozytywnie oddziałuje na rozwój szkolnictwa i usług komercyjnych”.

Zadania wymienione w Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013 należy rozumieć jako zestaw przedsięwzięć, które uznaje się za priorytetowe i które nie należą do grupy zadań podejmowanych przez władze powiatowe w ramach bieżącej pracy wytyczanej przepisami ustawowymi lub innymi źródłami prawa stanowionego. Aczkolwiek można uznać, że także te zadania są istotnym elementem realizacji założonych w Strategii celów, choć zadań tych w Strategii się nie wymienia.

W Strategii wyszczególnione zostały cztery cele strategiczne, które osiągane są poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

I. Kształtowanie przestrzeni podwyższającej jakość życia oraz wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu

Cele szczegółowe:

1. Rozwój systemu komunikacji drogowej
2. Poprawa stanu środowiska naturalnego
3. Rozwój przedsiębiorczości w powiecie - tworzenie platformy współpracy z przedsiębiorcami
4. Poprawa i rozwój usług publicznych

II. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy w aglomeracji poznańskiej

Cele szczegółowe:

5. Rozwój systemu oświaty w powiecie
6. Promocja zatrudnienia, ograniczenie zjawiska wysokiego poziomu bezrobocia i eliminacja jego negatywnych skutków

III. Wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

Cele szczegółowe:

7. Wzrost spójności i wzmocnienie integracji społecznej
8. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu - rozwój systemu opieki zdrowotnej
9. Podwyższenie stanu i poczucia bezpieczeństwa w powiecie
10. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

IV. Zwiększanie efektywności wykorzystania walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego

Cele szczegółowe:

11. Rozwój potencjału turystycznego powiatu
12. Rozwój działalności kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej

W ramach 4 celów strategicznych i 12 celów szczegółowych zapisano 36 celów operacyjnych. Są one realizowane poprzez 66 działań strategicznych

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Cele operacyjne	Działania
I	4	11	19
II	2	4	9
III	4	16	29
IV	2	5	9
Razem	12	36	66

Struktura dokumentu strategicznego jest przejrzysta, choć zbyt rozbudowana (3 rodzaje celów). W dokumencie zabrakło schematu celów i działań w postaci drzewa strategicznego. Schemat ten sporządzono na użytek prowadzonej ewaluacji (Schemat 1).

4. Cel, zakres i metodyka ewaluacji Strategii

Pojęcie i istota ewaluacji

Ewaluacja to zbiór działań badawczych mających na celu ocenę skuteczności interwencji publicznej. Ewaluacja dotyczy głównie sektora publicznego, gdyż działania podejmowane przez administrację publiczną nie mogą być oceniane zasadniczo z perspektywy osiągniętego zysku. Kryteria oceny wartości programów publicznych są zróżnicowane i zależne od wielu czynników, w tym od dominujących przekonań czy aktualnych potrzeb społeczności. Muszą uwzględniać efekty i rezultaty działań, ale także o wiele szerszy kontekst społecznego oddziaływania interwencji publicznej. Ewaluacja to procedura, system, badanie umożliwiające dostarczenie kryteriów, metod i środków do oceny racjonalności działań publicznych (Olejniczak, 2007).

Samo pojęcie ewaluacji jest od lat obecne w polskiej administracji, jednak dopiero w ciągu ostatnich kilku lat nabiera praktycznego znaczenia. Z jednej strony ewaluacji wymagają programy finansowane ze środków Unii Europejskiej, z drugiej rozpowszechniła się praktyka ewaluacyjna w stosunku do dokumentów strategicznych realizowanych przez samorządy terytorialne.

Rozumienie pojęcia „ewaluacja” nie jest jednolite. Wraz z rozwojem programów strukturalnych w krajach Unii Europejskiej zaczęły się upowszechniać nowoczesne metody projektowania i zarządzania programami, projektami, politykami i ich ewaluacji. W literaturze przedmiotu można znaleźć wiele definicji tego pojęcia. Najszerzej ujmując, ewaluacja to systematyczne badanie społeczno-ekonomiczne oceniające jakość i wartość programów publicznych (Olejniczak, 2007). Rosnąca popularność samego pojęcia ewaluacji związana jest z wdrażaniem standardów UE i funduszy strukturalnych w Polsce. Według Komisji Europejskiej ewaluacja to „ocena interwencji publicznej pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma spełniać/miała zaspokoić” (European Commission, Focus on Results: Strengthening Evaluation of Commission Activities, European Commission 2000). Natomiast najpełniej ewaluację określa definicja przyjęta przez Komitet Pomocy Rozwojowej (DAC – Development Assistance Committee) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). „Ewaluacja jest to systematyczna obiektywna ocena trwającego lub zakończonego projektu, programu lub polityki – zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacja powinna dostarczyć

wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalając na wykorzystanie zdobytych w ten sposób wniosków w procesie podejmowania decyzji – zarówno przez odbiorców, jak i dawców interwencji” (Turowski, Zawicki, 2007).

Tak więc, nowoczesne zarządzanie w administracji publicznej związane jest z pojęciem ewaluacji. Takie podejście zakłada zwiększenie roli społeczności lokalnych nie tylko w trakcie planowania, tworzenia polityk (dokumentów strategicznych), ale również wdrażania tych polityk i zakończenia pewnych etapów. Obecnie realizacja polityk publicznych powinna skupiać się na rezultatach i wynikach oraz na ocenie szerszego kontekstu oddziaływania programu. Działania takie prowadzą do większej przejrzystości realizowanych przez administrację publiczną zadań, a więc z korzyścią dla społeczności lokalnych.

Ewaluacja ma na celu zasadniczo udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

Czy cele interwencji zostały osiągnięte?

Jakie były sukcesy działań?

Jakie problemy napotkano?

Czy wybrane instrumenty i rozwiązania okazały się odpowiednie?

Czy system zarządzania i wdrażania był skuteczny?

Czy realizatorzy działań poprawnie wypełnili przypisane im role?

Czy interwencja spełnia oczekiwania adresatów?

Czy przyczyniła się do rozwiązania adresowanych problemów?

Czy efekty działań są trwałe, długookresowe?

Czy i w jakim stopniu efekty są odczuwalne po zakończeniu interwencji?

Jeżeli działanie nie zostało zrealizowane to dlaczego?

Ciągłość ewaluacji

Ewaluacja to proces, stałe badanie oceny o charakterze analitycznym. Przedmiotem niniejszej ewaluacji jest średniookresowa Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013. Konsekwencją umiejscowienia ewaluacji w cyklu strategicznym jest podział na rodzaje ewaluacji ze względu na moment badania (Górniak, 2007), tj.:

- ewaluacja ex-ante – przeprowadzana w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów projektów,
- ewaluacja on-going -w trakcie realizacji, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć złożonych o długim okresie wdrożenia, gdy możliwe i celowe są korekty,
- ewaluacja ex-post -po zakończeniu wdrożenia – jest to ewaluacja sensu stricto.

Aktualna ewaluacja jest drugą w cyklu strategicznym 2006-2013. Pierwsza przeprowadzona została w 2007 r. tzn. w po pierwszym roku jej funkcjonowania. Wówczas priorytetowe zapisy Strategii pozostały bez zmian. Aktualna ewaluacja ma również charakter etapowej (on-going), choć krótki okres do zakończenia strategii 2013 r., powoduje, że wnioski z tej ewaluacji będą służyć za podstawę do opracowania nowej Strategii Rozwoju Powiatu w okresie 2014-2020. Należy zaznaczyć, że każda ewaluacja polityk publicznych jest nie tyle oceną działań w określonym czasie, co spoiwem pozwalającym na stałe ich doskonalenie oraz tworzenie nowych działań, stosownych do zmieniających się warunków i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu uczenia się instytucji samorządu powiatowego.

Metodyka ewaluacji

W ramach badania ewaluacyjnego przeprowadzono następujące prace:

1. Dekompozycja strategii
2. Opomiarowanie działań strategicznych
3. Identyfikacja realizatorów działań strategicznych
4. Określenie źródeł finansowania działań oraz wielkości i struktury nakładów na określone cele strategiczne
5. Zebranie danych wskaźnikowych
6. Zebranie informacji pod kątem kryteriów ewaluacyjnych
7. Ocena realizacji strategii wg dziedzin
8. Końcowa ocena realizacji strategii
9. Rekomendacje dla działań samorządu.

Podmiotem niniejszej ewaluacji są w pierwszym rzędzie poszczególne działania zapisane w Strategii (66 działań). Ich łączna charakterystyka pozwala na syntetyczną ocenę realizacji całej strategii. Każde działanie strategiczne oceniono za pomocą Karty Oceny, która składała się z następujących elementów:

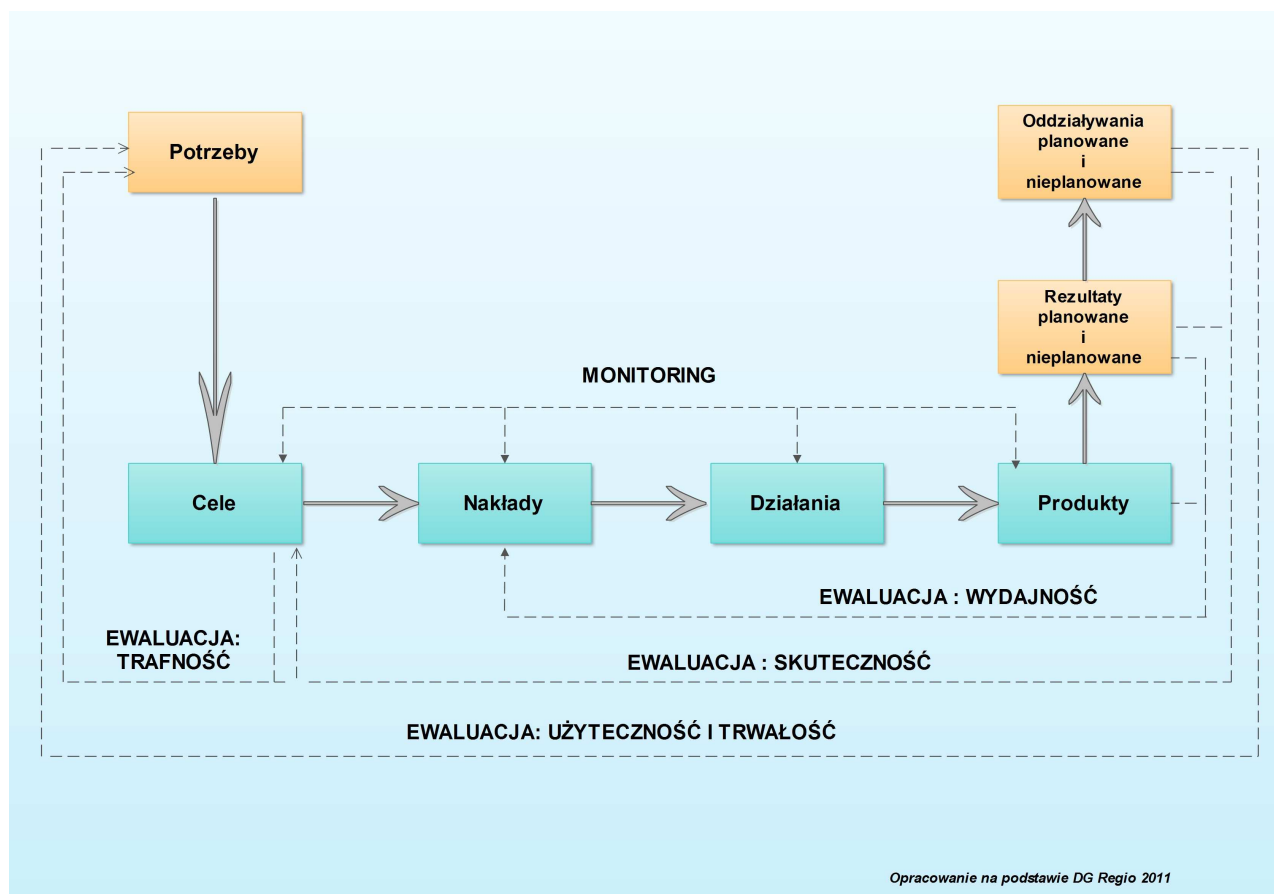
1. **Numer i nazwa działania.**
2. **Cel i zakres działania** (opis działania wg zapisów Strategii, zawierająca także uzasadnienie działania, założone etapowanie, efekty, wskaźniki , opomiarowanie - jeśli zapisano w działaniu,
3. **Podmiot(y) realizujące działanie** (odpowiedzialne za realizację działania), konkretne wydziały/placówki Starostwa ew. z podziałem na głównego realizatora, wydziały współpracujące, partnerów działań itp.,

4. **Źródła finansowania** (z podziałem na środki własne, środki zewnętrzne, np. budżet powiatu, środki unijne, inne),
5. **Realizacja działania** (opis realizacji, przebieg realizacji działania w latach 2006-2011/2012 – z ewentualnym wskazaniem etapowania w podziale na lata),
6. **Źródła i nakłady finansowe** (źródła finansowania własne i zewnętrzne, faktyczne nakłady na działania),
7. **Efekty/ produkty realizacji działania** (w oparciu o wyniki, wskaźniki, ich dynamikę zmian 2006-2011),
8. **Ocena działania wg kryteriów REEUS:** trafność (relevance), skuteczność (effectiveness), wydajność (efficiency), użyteczność (utility), trwałość (sustainability),
9. **Końcowa ocena działania.** Wyrażona gradacją ocen 1-5 (5 ocena bardzo dobra), wraz z uzasadnieniem,
10. **Rekomendacje.** Dotyczące zmiany nazwy działania, jego zakresu (poszerzenia o nowe, zawężenie o zbędne zadania, szanse polepszenia realizacji działania, podjęcie działań organizacyjnych, zabieganie o środki, działania miękkie – lobbying).

Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską zastosowano w badaniu pięć kryteriów ewaluacyjnych: trafność (relevance), skuteczność (effectiveness), wydajność (efficiency), użyteczności (utility) oraz trwałości (sustainability).

- **Trafność** oznacza odwołanie do zadań powiatu, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytorycznego działania.
- **Efektywność** oznacza zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze.
- **Skuteczność** to określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni).
- **Użyteczność** (przydatność), określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne, główni beneficjenci, efekt mnożnikowy działania.
- **Trwałość** określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość.

Schemat procesu ewaluacyjnego wg kryteriów oceny REEUS

5. Ocena działań strategicznych

CEL STRATEGICZNY I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PODWYŻSZAJĄCEJ JAKOŚĆ ŻYCIA ORAZ WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO POWIATU

Cel szczegółowy 1 Rozwój systemu komunikacji drogowej

Cel operacyjny 1.1. Modernizacja i budowa dróg powiatowych

Działanie 1.1.1.
Remonty i przebudowy dróg powiatowych

Cel operacyjny 1.2. Realizacja przez Powiat Poznański zadań ponadlokalnych przy współpracy z innymi zarządcami dróg

Działanie 1.2.1.
Budowa obwodnicy północno-wschodniej

Działanie 1.2.2.
Budowa węzła w miejscowości Paczkowo - gmina Swarzędz

Działanie 1.2.3.
Budowa wiaduktu w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska nad linią kolejową
E20 Poznań-Berlin

Działanie 1.1.1.

Remonty i przebudowy dróg powiatowych

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest poprawa jakości dróg powiatowych, podniesienie ich parametrów technicznych, zwiększenie przepustowości dróg oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa na drogach. Realizatorem zadania jest Zarząd Dróg Powiatowych przy współudziale Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz w przypadku inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

W ramach prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego wyróżniono sześć inwestycji związanych z przebudową dróg powiatowych, które uznano za priorytetowe, przeznaczone do realizacji. Należą do nich drogi:

- 2406P na odcinku Biedrusko – Bolechowo (kontynuacja inwestycji – pierwszy etap Poznań – Biedrusko został zrealizowany w ramach ZPORR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego),
- 2410P Swarzędz – Środa Wielkopolska (inwestycja realizowana równolegle przez Powiat Poznański i powiat średzki; zakłada się, że każdy z samorządów będzie odpowiedzialny za realizację inwestycji odcinka drogi, którym zarządza),
- 2407P Kobylnica – Swarzędz,
- 2029P Murowana Goślina – granica Powiatu Poznańskiego (kier. Rogoźno),
- 2392P na odcinku Lusówko – Więckowice,
- 1872P na odcinku Tarnowo Podgórne – granica powiatu (kier. Kaźmierz).

2. Realizatorzy działania

- Zarząd Dróg Powiatowych
- Wydział Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

3. Realizacja działania

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2006 roku

Najważniejszą inwestycją w 2006 roku była przebudowa skrzyżowania drogi powiatowej (ul. Wojska Polskiego) z drogą gminną (ul. Obornicka w Bolechowie) – budowa małego ronda w Bolechowie. Budowa bezkolizyjnego skrzyżowania znacząco wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na tym terenie.

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2007 roku

Najważniejszymi zadaniami w 2007 roku były:

- budowa ronda w Bolechowie,
- remont drogi Pałędzie - Dopiewiec 2401P,
- przebudowa ulicy Polnej w Komornikach,
- budowa ronda w Robakowie,
- przebudowa drogi w Gołęczewie, gm. Suchy Las 2428P,
- przygotowanie dokumentacji budowlanej na węzeł w Paczkowie,
- przebudowa drogi Gruszczyn - Kobylnica 2407P – realizacja zapisu Strategii,

- przebudowa ul. Rokietnickiej w Tarnowie Podgórnym,

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2008 roku

Najważniejszymi zadaniami w 2008 roku były:

- remont drogi 1870P Kaźmierz - Buk, na odcinku Buk - granica powiatu,
- remont drogi 2402P Dopiewo - Stęszew na odcinku od A2 do m. Trzcielina,
- remont drogi 2447P Śródka - Krerowo na odcinku Krerowo – Zimin,
- remont drogi 2429P Tulce - Kostrzyn na odcinku Tulce – Gowarzewo,
- przebudowa drogi 2391P Pałędzie - Komorniki na odcinku Głuchowo - Komorniki – ul. Polna,
- remont drogi 2390P Komorniki - Łęczycza na odcinku od Komornik do drogi wojewódzkiej nr 430,
- odwodnienie jezdnii i umocnienie pobocza w ciągu drogi 2441P Kostrzyn - Kleszczewo na odcinku Czerlejno – Czerlejko,
- remont drogi 2411P Kostrzyn - Środa na odcinku od Klon do granicy powiatu,
- remont drogi 2465P Mosina - Czemiń na odcinku Drużyna - granica powiatu,
- remont drogi 2029P Rogoźno - Murowana Goślina na odcinku od granicy powiatu do m. Długa Goślina – realizacja zapisu Strategii,
- przebudowa drogi 2424P Rokietnica - Kiekrz na odcinku od ul. Rolnej do granicy m. Rokietnica,
- remont drogi 2454P Modrze - Maksymilianowo w m. Modrze oraz na odcinku od Modrza do granicy powiatu,
- remont drogi 2456P Tomiczki - Bielawy na odcinku od drogi wojewódzkiej 306 do granicy powiatu,
- remont drogi 2431P Radojewo - Poznań w ciągu ul. Bogusławskiego w Suchym Lesie,
- remont drogi 2430P Psarskie - Złotniki w ciągu ul. Złotnickiej (Psarskie – AR),
- remont drogi 2427P Żydowo - Chłudowo na odcinku od Zielątkowa do drogi krajowej nr 11,
- remont drogi 2407P Koziegłowy - Swarzędz na odcinku od Kobylnicy do Gruszczyna – realizacja zapisu Strategii,
- przebudowa drogi 2404P Tarnowo Podgórne - Napachanie w ciągu ul. Rokietnickiej w Tarnowie Podgórnym.

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2009 roku

Najważniejszymi zadaniami w 2009 roku były:

- remont drogi Buk - Otusz na odcinku od drogi wojewódzkiej 307 do drogi powiatowej 2500P,
- remont drogi 2401P Dopiewo-Poznań na odcinku od Dopiewa do Pałędzia,
- remont drogi 2410P Swarzędz - Środa Wielkopolska na odc. Kleszczewo-Lipowiec,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2441P Kostrzyn - Kleszczewo na odcinku ul. Kleszczewskiej w m. Czerlejno, gm. Kostrzyn,
- przebudowa drogi 2482P Latalice - Pobiedziska na odc. Latalice – Pobiedziska,
- przebudowa drogi 2424P Rokietnica-Kiekrz,
- remont drogi 2428P Gołęczewo-Sobota w ciągu ul. Lipowej,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2417P Lusowo-Dąbrówka na odcinku ul. Nowej w m. Lusowo, gm. Tarnowo Podgórne,

- przebudowa drogi powiatowej nr 2420P Tarnowo Podgórne - Lusowo w ciągu ul. Poznańskiej w Tarnowie Podgórnym (zadanie realizowane przez UG),
- remont drogi 1872P Kaźmierz - Tarnowo Podgórne na odc. od Góry do Tarnowa Podgórnego – realizacja zapisu Strategii,
- przebudowa drogi powiatowej nr 2392P Tarnowo Podgórne-Dopiewo na odc. Lusowko-Rozalin – realizacja zapisu Strategii.

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2010 roku

Najważniejszymi zadaniami w 2010 roku były:

- przebudowa drogi powiatowej nr 2406P Poznań - Bolechowo, odcinek od mostu nad rzeką Wartą do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 196 – realizacja zapisu Strategii. Inwestycja realizowana ze środków WRPO 2007-2013,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2403P Więckowice - Dopiewo na odcinku od Więckowic do Dopiewa,
- remont (odnowa) drogi 2429P Tulce-Kostrzyn na odc. ul. Siekierceckiej w m. Gowarzewo,
- remont drogi powiatowej nr 2390P Komorniki – Łęczycza z budową chodnika i zatok postojowych,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2429P Tulce - Kostrzyn na odcinku od Siekierok do Kostrzyna,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2489P Kamionki - droga krajowa nr 11 w m. Koninko,
- remont drogi 2460P Poznań - Rogalinek w m. Czapury ul. Poznańska,
- przebudowa mostu nad rzeką Trojanka w ciągu drogi 2029P Rogoźno - Murowana Goślina,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2398P Łopuchowo - Boduszewo na odcinku Boduszewo - Głębocko,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2409P Pobiedziska - Kostrzyn na odcinku od Pobiedzisk do granicy gminy,
- remont drogi nr 2404 P Tarnowo Podgórne - Napachanie, od granicy gminy do drogi wojewódzkiej nr 184,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2431P Radojewo - Poznań w ciągu ul. Sucholeskiej,
- remont i przebudowa drogi powiatowej nr 2407P odcinek ul. Swarzędzkiej i ul. Cieszkowskiego w m. Gruszczyn i w m. Swarzędz,
- remont nawierzchni jezdni drogi 2436P Swarzędz – Sarbinowo,
- remont drogi 1872P Kaźmierz - Tarnowo Podgórne na odcinku od Góry do Tarnowa Podgórnego – realizacja zapisu Strategii.

Realizacja remontów i inwestycji drogowych w 2011 roku

Najważniejszymi zadaniami w 2011 roku były:

- przebudowa drogi 2410P Swarzędz - Środa Wielkopolska w m. Kleszczewo – realizacja zapisu Strategii,
- remont skrzyżowania drogi 2410P Swarzędz – Środa Wielkopolska i 2429P Tulce - Kostrzyn w m. Gowarzewo – realizacja zapisu Strategii,
- przebudowa przepustu na rz. Głuszyna w ciągu drogi 2461P ul. Poznańska w m. Borówiec,
- przebudowa drogi 2406P Poznań - Bolechowo w m. Biedrusko - odcinek od początku m. Biedrusko do początku mostu nad rz. Wartą Etap I i Etap II – realizacja zapisu Strategii,

- przebudowa drogi 2404P Tarnowo Podgórne - Napachanie, ul. Rokietnicka w Tarnowie Podgórnym,
- Przebudowa nawierzchni ulicy Wrzesińskiej w Swarzędzu i Jasinie wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Projekt realizowany w partnerstwie z Gminą Swarzędz

4. Źródła i nakłady finansowe

Starostwo Powiatowe uzyskało w latach 2006-2011 dofinansowanie zewnętrzne ze środków krajowych, ze środków unijnych i środków prywatnych. Do najważniejszych źródeł finansowania działania należą:

- Środki z budżetów samorządów gminnych,
- Środki z budżetu samorządu powiatowego,
- Środki państwowe z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych,
- Rezerwy subwencji ogólnej budżetu państwa,
- Środki unijne,
- Środki prywatne (np. NOVUM Plus sp. z o.o. i PBG DOM).

Tab. 1. Nakłady na drogi powiatowe w latach 2006-2011. Zestawienie budżetów Zarządu Dróg Powiatowych w Poznaniu oraz Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Rok	Nakłady na drogi powiatowe w latach 2006-2013
2006	19 163 251,00 zł
2007	19 501 045,00 zł
2008	30 290 295,00 zł
2009	27 874 253,00 zł
2010	48 385 410,00 zł
2011	37 562 711,00 zł

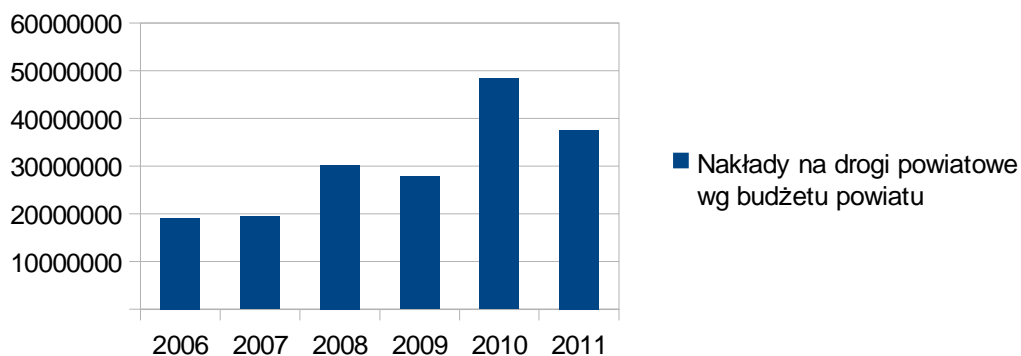
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego (2006-2011)

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Podstawowym efektem realizacji działania powinna być poprawa jakości dróg powiatowych, podniesienie parametrów technicznych dróg, zwiększenie przepustowości, przebudowa wskazanych w Strategii dróg oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa na drogach.

Wskaźnikiem realizacji działania są nakłady na utrzymanie, remonty i inwestycje w sieć dróg powiatowych w latach 2006-2011. Nakłady na drogi powiatowe w latach 2006-2011 prezentuje tabela 1.

Ryc. 1 Nakłady na drogi powiatowe w latach 2006-2011. Zestawienie budżetów Zarządu Dróg Powiatowych w Poznaniu oraz Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego (2006-2011)

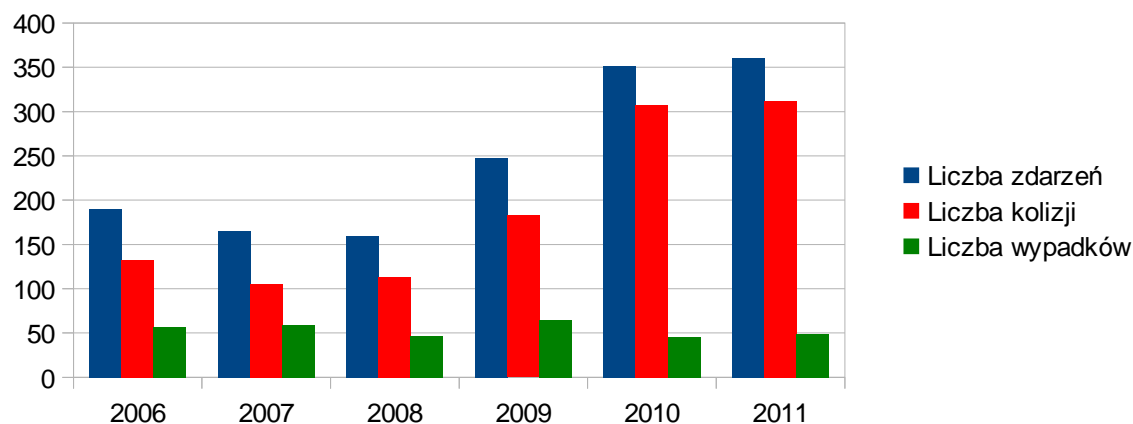
Drugim wskaźnikiem jest liczba zdarzeń drogowych zaistniałych na drogach powiatowych Powiatu Poznańskiego.

Tab. 2. Liczba zdarzeń drogowych zaistniałych na drogach powiatowych Powiatu Poznańskiego

Ogółem	Liczba zdarzeń	Liczba kolizji	Liczba wypadków
2006	190	133	57
2007	165	106	59
2008	160	113	47
2009	248	183	65
2010	352	307	45
2011	361	312	49
Suma	1476	1154	322

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu

Ryc. 3. Liczba zdarzeń drogowych zaistniałych na drogach powiatowych Powiatu Poznańskiego

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu

Wskaźnik wyrażony wielkością nakładów na remonty i inwestycje w sieć dróg powiatowych wskazuje na dużą potrzebę poprawy jakości dróg powiatowych. Wzrost nakładów od 2008 roku związany jest z zainicjowaniem Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Wiąże się to również ze wzrostem ruchu na drogach powiatowych z uwagi na procesy urbanizacji powiatu.

Liczba zdarzeń drogowych na sieci dróg powiatowych rośnie, czego przyczyną jest wzrost mobilności mieszkańców. Wskaźnik odzwierciedla potrzebę inwestowania w drogi powiatowe w celu poprawy bezpieczeństwa i minimalizacji liczby zdarzeń drogowych. W latach 2006-2011 liczba wypadków jest stała, rośnie natomiast liczba kolizji drogowych. Jest to trend negatywny.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest trafne z punktu widzenia potrzeb transportowych mieszkańców powiatu. Jest to zadanie ciągłe o charakterze ponadlokalnym, zatem samorząd powiatowy jest jednostką odpowiedzialną za działanie na rzecz poprawy warunków drogowych na szlakach będących w jego gestii.

• Efektywność

Bardzo trudno zmierzyć efektywność działania. Warto podkreślić, że wybór dróg jest poprzedzony wielokryterialną analizą, której głównym założeniem jest jak największa efektywność. Prowadzi się prace na drogach o największym natężeniu pojazdów.

• Skuteczność

Trudno jest jednoznacznie określić skuteczność działania. Ograniczeniem są środki finansowe. Warto jednakże podkreślić, że wszystkie wymienione w Strategii drogi zostały już przebudowane lub są w trakcie przebudowy, z tego też względu skuteczność realizacji działania należy ocenić pozytywnie.

• Użyteczność

Użyteczność zadania nie budzi kontrowersji. Zadanie jest potrzebne z uwagi na wzrost mobilności w powiecie. Lepsze drogi powiatowe skutkują poprawą dostępności czego rezultatem jest rozwój gospodarczy powiatu i wyższa jakość życia mieszkańców.

- **Trwałość**

Projekt niewątpliwie wymaga kontynuacji. Ważne jest prowadzenie inwestycji z zastosowaniem dobrych materiałów i nowoczesnych technologii.

7. Końcowa ocena działania

5 (bardzo dobra)

Realizację zadania należy ocenić na najwyższą możliwą ocenę, ze względu na skuteczność realizacji, jej trafność i użyteczność. Podstawowym czynnikiem warunkującym skalę działań remontowych i inwestycyjnych są ograniczone środki finansowe oraz istniejące uwarunkowania prawne. Środki finansowe, którymi dysponuje samorząd powiatowy na inwestycje drogowe nie wystarczają na realizację wszystkich niezbędnych remontów i przebudów dróg powiatowych w stosunku do rosnących potrzeb mobilności mieszkańców powiatu. Z tego też względu zdecydowano się na pozyskiwanie środków z innych źródeł oraz dokonano wyboru najistotniejszych dróg, które będą remontowane w pierwszej kolejności. Podstawowe priorytety wyboru związane są z ruchami migracyjnymi ludności Poznania i powiatu oraz stosunkowo intensywnym powstawaniem nowych terenów inwestycyjnych pod aktywizację gospodarczą i budownictwo mieszkaniowe.

8. Rekomendacje

- Rekomenduje się podział działania na 2 części: Remonty prowadzone na drogach powiatowych oraz Budowy i przebudowy dróg powiatowych
- Jako miernik działania w przyszłości proponuje się przyjąć długość wybudowanych, przebudowanych i wyremontowanych dróg powiatowych

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Zarządu Dróg Powiatowych – Panem Markiem Borowczakiem Dyrektorem Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu – Panem Maciejem Andraszykiem,
- Spis przeprowadzonych remontów i inwestycji na drogach powiatowych (2006-2011)

Działanie 1.2.1. Budowa obwodnicy północno-wschodniej

1. Cel i zakres działania

Celem zadania jest wybudowanie obwodnicy północno-wschodniej miasta Poznania łączącej drogę ekspresową S5 z drogą ekspresową S11. Projekt należy do zadań ponadlokalnych, którego bezpośrednim inicjatorem jest Starostwo Powiatowe przy udziale GDDKiA. Udział samorządu powiatowego w inwestycji może zostać określony na podstawie porozumień z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich oraz gminami, przez których tereny przebiega lokalizacja drogi. Budowa obwodnicy jest niezwykle ważnym przedsięwzięciem z uwagi na odciążenie dróg lokalnych od ruchu tranzytowego. Dotychczas, została przygotowywana koncepcja budowy obwodnicy. Planowana obwodnica została także uwzględniona w projekcie Koncepcji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Aglomeracji Poznańskiej.

Odcinek północno-wschodni obwodnicy aglomeracji poznańskiej stałby się szlakiem tranzytowym oraz generatorem korzyści i zysków dla gmin leżących na północno-wschód od Poznania. Obwodnica ta poprawiłaby warunki obsługi komunikacyjnej pomiędzy gminami w Powiecie Poznańskim, w szczególności gmin: Czerwonak, Swarzędz, Kostrzyn Wlkp., Suchy Las a także m. Poznań. Gwarantowałaby również korzyści wynikające z połączenia z autostradą i drogami krajowymi. Dotyczy to zwłaszcza terenów w gminie Swarzędz, gdzie w rejonie drogi krajowej nr 92 zlokalizowano już wiele centrów logistycznych, i nadal uruchamiane są nowe tereny aktywizacji gospodarczej. Ponadto, stałaby się doskonałą trasą przewozu odpadów do projektowanej spalarni odpadów w Elektrociepłowni Karolin nie tylko z północno-wschodniego obszaru aglomeracji poznańskiej.

2. Realizatorzy działania

- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Wydział Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Partnerzy:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- Gminy Powiatu Poznańskiego,
- Miasto Poznań.

3. Realizacja działania

Zostało opracowane studium trasowania przebiegu pierścienia komunikacyjnego aglomeracji poznańskiej w części północno-wschodniej, w nawiązaniu do ww. pierścienia drogowego bliskiego zasięgu aglomeracji poznańskiej. Zarówno GDDKiA oraz Powiat Poznański jak i przedstawiciele Miasta Poznania oraz Urzędu Marszałkowskiego są zgodni, co do tego, że obwodnica powinna posiadać kategorię drogi krajowej oraz priorytetem jest sporządzenie Studium korytarzowego z analizą wielokryterialną dla obwodnicy pn.-wsch. aglomeracji poznańskiej. W 2011 roku zlecono wykonanie projektu specyfikacji przetargowej na opracowanie "Studium korytarzowego

z analizą wielokryterialną północno - wschodniego odcinka Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu wokół Miasta Poznania". Dalsza realizacja prac uzależniona jest od możliwości uzyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetów samorządów gminnych,
- Środki z budżetu samorządu powiatowego,
- Środki z budżetu samorządu wojewódzkiego,
- Środki z budżetu państwa,
- Środki unijne (przy ew. dofinansowaniu).

W 2011 roku zlecono wykonanie projektu specyfikacji przetargowej na opracowanie "Studium korytarzowego z analizą wielokryterialną północno - wschodniego odcinka Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu wokół Miasta Poznania" na kwotę 24 600 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektem realizacji działania jest wykonanie projektu specyfikacji przetargowej na opracowanie "Studium korytarzowego z analizą wielokryterialną północno - wschodniego odcinka Zewnętrznego Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu wokół Miasta Poznania".

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zadanie jest trafne z punktu widzenia potrzeb mieszkańców powiatu i aglomeracji. Obwodnica ma mieć charakter ponadlokalny zatem musi być realizowana przy niezbędnym współdziałaniu województwa, m. Poznania i Powiatu Poznańskiego (do którego należeć będzie przeprowadzenie wszelkich analiz i rozpoznanie sieci drogowej).

• Efektywność

Trudno ocenić efektywność działania. Dotychczas zlecono wykonanie projektu specyfikacji przetargowej na opracowanie Studium korytarzowego obwodnicy.

• Skuteczność

Pomimo widocznej determinacji ze strony Zarządu Dróg Powiatowych i Starostwa Powiatowego stopień realizacji działania jest niewielki. Wiąże się to z brakiem uzgodnień pomiędzy realizatorami inwestycji i partnerami.

• Użyteczność

Użyteczność inwestycji nie budzi wątpliwości. Jest to niezwykle ważny szlak, którego celem jest lepsze skomunikowanie północno-wschodnich gmin powiatu z siecią dróg krajowych i międzynarodowych. Trasa pozwoli także na poprawę dostępności terenów aktywizacji gospodarczej, co powinno przynieść dodatkowy efekt mnożnikowy.

• Trwałość

Prognozuje się, że inwestycja powinna przynieść długookresowe korzyści. Pierścień dróg podstawowych w aglomeracji zostanie zamknięty, co powinno zaspokoić potrzeby transportowe mieszkańców na wiele lat.

7. Końcowa ocena działania

3 (dostateczny)

Realizacja działania została oceniona na ocenę dostateczną. Działanie przerasta możliwości finansowe samorządu powiatowego, dlatego też realizowane jest przy współdziałaniu innych podmiotów zarządzających infrastrukturą drogową i jednostek samorządu terytorialnego. Na plus działalności jednostek powiatowych należy dodać, iż widoczna jest determinacja Zarządu Powiatu Poznańskiego oraz jednostek podległych Starostwu Powiatowemu w celu doprowadzenia do zrealizowania inwestycji. Brak realizacji działania wynika z braku aktywności pozostałych partnerów projektu.

8. Rekomendacje

- Rekomenduje się połączenie z działaniem
1.2.2. Budowa węzła w miejscowości Paczkowo - gmina Swarzędz z uwagi na fakt, że są to projekty od siebie zależne oraz zmianę nazwy działania na: Budowa obwodnicy północno-wschodniej i węzła drogowego w miejscowości Paczkowo - gmina Swarzędz
- Zaleca się wnioskowanie do GDDKiA o włączenie obwodnicy północno-wschodniej i węzła Paczkowo do sieci dróg krajowych w celu otrzymania dofinansowania budowy trasy oraz późniejszego utrzymania infrastruktury ze środków budżetu państwa.
- Rekomenduje się przyjęcie jako przyszłego wskaźnika realizacji inwestycji liczbę kilometrów wybudowanej obwodnicy
- Należy uwzględnić lokalizację pozostałych (obok Paczkowa) węzłów drogowych położonych przy trasie

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Zarządu Dróg Powiatowych – Panem Markiem Borowczakiem i Dyrektorem Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panem Maciejem Andraszykiem.

Działanie 1.2.2.

Budowa węzła w miejscowości Paczkowo - gmina Swarzędz

1. Cel i zakres działania

Celem zadania jest wybudowanie węzła drogowego w miejscowości Paczkowo, stanowiącego połączenie drogi krajowej nr 92 Poznań – Warszawa na planowanej obwodnicy północno-wschodniej miasta Poznania. Podobnie jak działanie 1.2.1. także ten projekt należy do zadań ponadlokalnych, którego bezpośrednim inicjatorem jest samorząd powiatowy. „Węzeł Paczkowo”, zaprojektowany na przecięciu trasy planowanej obwodnicy północno-wschodniej i istniejącej drogi krajowej nr 92, to rozwiązanie, które powstało w odpowiedzi na tempo urbanizacji tego rejonu. Uwzględniając położenie węzła Paczkowo, a także uwarunkowania funkcjonalne i techniczne, zaproponowane zostało bezkolizyjne skrzyżowanie z drogą krajową nr 92 wraz z przejściem nad linią kolejową Kunowice-Warszawa w postaci węzła typu „karo”. Takie rozwiązanie drogowe istotnie wpłynie na bezpieczeństwo ruchu drogowego na istniejącej drodze krajowej oraz polepszy w znacznym stopniu komunikację na linii północ – południe obszarów podzielonych przez drogę krajową w rejonie gmin Swarzędz, Kostrzyn Wlkp. W powiązaniu z działaniami podjętymi już przez gminy, zmierzającymi do stworzenia nowych terenów aktywizacji gospodarczej w pobliżu drogi krajowej nr 92, budowa węzła Paczkowo wpłynie znacząco na dynamiczny rozwój ekonomiczny tych terenów. Węzeł „Paczkowo” to bardzo istotny element obwodnicy.

2. Realizatorzy działania

- Zarząd Dróg Powiatowych
- Wydział Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Partnerzy:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Zarząd Dróg Wojewódzkich
- Gmina Swarzędz

3. Realizacja działania

Dotychczasowe zaangażowanie samorządu powiatowego sprowadza się do opracowania projektu budowlanego. Dalszy udział jednostki będzie określony w ramach współpracy z GDDKiA. Trwają konsultacje ws. przekazania realizacji inwestycji do GDDKiA lub UMWW.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetów samorządów gminnych
- Środki z budżetu samorządu powiatowego
- Środki z budżetu samorządu wojewódzkiego
- Środki z budżetu państwa
- Środki unijne (przy ew. dofinansowaniu)

Wykonanie dokumentacji budowlanej na węzeł w Paczkowie

- 2006 r. – 200 240 zł.
- 2007 r. – 134 200 zł
- 2009 r. – 194 127 zł

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom realizacji działania do roku 2011 jest przygotowanie dokumentacji budowlanej węzła.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zadanie jest trafne z punktu widzenia potrzeb mieszkańców powiatu i aglomeracji. Węzeł będzie obsługiwał ruch ponadlokalny, zatem realizacja zadania powinna być prowadzona przez GDDKiA przy wyraźniej inicjatywie i współfinansowaniu Powiatu Poznańskiego.

• Efektywność

Trudno ocenić efektywność działania. Dotychczas zlecono wykonanie projektu budowlanego węzła.

• Skuteczność

Pomimo widocznej determinacji ze strony Zarządu Dróg Powiatowych i Starostwa Powiatowego stopień realizacji działania jest niewielki. Wiąże się to z brakiem uzgodnień pomiędzy realizatorami inwestycji i partnerami.

• Użyteczność

Użyteczność inwestycji nie budzi wątpliwości. Jest to niezwykle ważny węzeł, którego celem jest lepsze skomunikowanie i zintegrowanie planowanej obwodnicy północno-wschodniej z siecią dróg krajowych i międzynarodowych.

• Trwałość

Prognozuje się, że inwestycja powinna przynieść długookresowe korzyści. Węzeł poprawi dostępność sieci dróg podstawowych w aglomeracji, co powinno zaspokoić potrzeby mieszkańców na wiele lat.

7. Końcowa ocena działania

3 (dostateczny)

Realizacja działania została oceniona na ocenę dostateczną. Działanie przerasta możliwości finansowe samorządu powiatowego, dlatego też realizowane jest przy współudziale innych podmiotów zarządzających infrastrukturą drogową i jednostek samorządu terytorialnego. Na plus działalności jednostek powiatowych należy dodać, iż widoczna jest determinacja Zarządu Powiatu Poznańskiego oraz jednostek podległych Starostwu Powiatowemu w celu doprowadzenia do zrealizowania inwestycji. Brak realizacji działania wynika z braku aktywności pozostałych partnerów projektu.

8. Rekomendacje

- Rekomenduje się połączenie z działaniem 1.2.1. Budowa obwodnicy północno-wschodniej z uwagi na fakt, że są to projekty od siebie zależne oraz zmianę nazwy działania na: Budowa obwodnicy północno-wschodniej i węzła drogowego w miejscowości Paczkowo - gmina Swarzędz.
- Rekomenduje się wnioskowanie do GDDKiA o włączenie obwodnicy północno-wschodniej i węzła Paczkowo do sieci dróg krajowych w celu otrzymania dofinansowania budowy trasy oraz późniejszego utrzymania infrastruktury ze środków budżetu państwa.
- Rekomenduje się wpisanie nowego działania o nazwie: „Budowa drogi łączącej drogę powiatową nr 2512P (ul. Rabowicka) z drogą krajową nr 92 w m. Jasin, gm.

Swarzędz”. Planuje się budowę drogi łączącej ul. Rabowicką z drogą krajową nr 92 zlokalizowanej w m. Jasin, Gmina Swarzędz i stanowiącej przedłużenie drogi powiatowej nr 2512P o przebiegu: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 2410P w Swarzędzu do wspólnej granicy działek 307/5 i 307/4 w m. Jasin. W ramach inwestycji wykonany zostanie łącznik oraz wiadukt nad linią kolejową E-20 relacji Kunowice – Warszawa – Terespol (część II Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód – Wschód łączącego Berlin z Moskwą) oraz torami bocznowymi. Całkowita długość połączenia wynosi 595,22m. Planowany koszt inwestycji: około 36 000 000,00 pln. Wnioskowane dofinansowanie w formie dotacji ze środków EFRR w ramach WRPO na lata 2007-2013: 9 755 500,00 pln. Dofinansowanie z budżetu państwa z rezerwy subwencji ogólnej: 11 569 700,00 pln. Przedsięwzięcie inwestycyjne prowadzone w drodze porozumienia przez dwa podmioty – oraz Gminę Swarzędz. Pierwsze prace nad projektem prowadzone są od 2011 roku.

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Zarządu Dróg Powiatowych – Panem Markiem Borowczakiem i Dyrektorem Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu – Panem Maciejem Andraszykiem.

Działanie:

1.2.3. Budowa wiaduktu w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska nad linią kolejową E20 Poznań-Berlin

1. Cel i zakres działania

Celem zadania jest wybudowanie układu komunikacyjnego wraz z wiaduktem nad linią kolejową E20 Poznań-Berlin w ciągu ul. Grunwaldzkiej w m. Poznań i m. Plewiska. Cały węzeł składać się ma z trzech obiektów inżynieryjno - drogowych. Pierwszy wiadukt powstanie w ciągu ul. Grunwaldzkiej i połączy poznańskie Junikowo z Plewiskami. Drugi, w ciągu ul. Kolejowej będzie służył głównie przejazdowi z Komornik do Dopiewa. Trzecim punktem inwestycji jest budowa nowej drogi po północnej stronie torów, będącej przedłużeniem ul. Miśnieńskiej. Działanie nie było zapisane w Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013. Pojawiło się ono w Monitoringu Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013 z sierpnia 2011r.

2. Realizatorzy działania

- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Wydział Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Partnerzy:

- Gmina Komorniki
- Gmina Dopiewo
- Miasto Poznań
- PKP PLK. S.A.

3. Realizacja działania

Do końca 2011 r. w celu realizacji działania podpisano list intencyjny w sprawie finansowania projektu układu komunikacyjnego. Sygnatariuszami listu są: Powiat Poznański, Miasto Poznań, Gmina Dopiewo, Gmina Komorniki oraz PKP PLK S.A. Zgodnie z listem intencyjnym miasto Poznań wyłoży 50 proc. kosztów. Kolejne 20 proc. sfinansuje gmina Komorniki, 18,33 proc. Powiat Poznański, a 11,67 proc. gmina Dopiewo. Wstępnie zakłada się, że projekt układu komunikacyjnego zostanie opracowany do końca 2013 r., koszt projektu oszacowano na 3,9 mln zł. Powiat zabezpieczył środki finansowe na realizację zadania poprzez umieszczenie zadania w WPF na lata 2013 i 2014 r. Stąd przekazał do miasta Poznań podjęte uchwały Rady Powiatu oraz projekty niezbędnych porozumień w zakresie powierzenia zadania oraz udzielenia pomocy finansowej. W chwili obecnej trwa zabezpieczanie środków finansowych na projekt przez pozostałych sygnatariuszy. W trakcie rezerwowania środków na projekt pojawiły się wątpliwości co do chęci realizacji inwestycji ze strony jednego z sygnatariuszy listu – miasta Poznania. Komisja Gospodarki Komunalnej i Polityki Mieszkaniowej miasta Poznania na posiedzeniu w dniu 25 maja 2012 wydała negatywną opinię nt. współfinansowania projektu budowy układu przez miasto. Odmienne stanowisko wyraziła Komisja Budżetu, Nadzoru Właścicielskiego, Rozwoju Gospodarczego i Promocji Miasta Poznania na spotkaniu dnia 18.06.2012.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetów samorządów gminnych
- Środki z budżetu samorządu powiatowego
- Środki z budżetu państwa (w przypadku realizacji zadania przez PKP PLK S.A.)
- Środki unijne (przy ew. dofinansowaniu)

Trwa zabezpieczanie środków finansowych na projekt (około 3,9 mln zł). Szacuje się, że realizacja układu pochłonie co najmniej 60 mln zł, jednakże nie jest to objęte zakresem listu intencyjnego. Na mocy zawartego porozumienia potwierzonego w liście intencyjnym miasto Poznań wyłoży 50 proc. kosztów. Kolejne 20 proc. sfinansuje gmina Komorniki, 18,33 proc. Powiat Poznański, a 11,67 proc. gmina Dopiewo.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektem realizacji działania jest podpisanie listu intencyjnego w sprawie finansowania budowy układu.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zadanie jest trafne z punktu widzenia potrzeb mieszkańców powiatu i aglomeracji. Obiekt ma powstać na granicy 2 gmin i powiatów, zatem ma mieć charakter ponadlokalny. Działanie ma więc charakter zadania własnego JST, w tym samorządu powiatowego.

• Efektywność

Trudno ocenić efektywność działania. Dotychczas nie wydano środków finansowych na inwestycję.

• Skuteczność

Skuteczność realizacji zapisu trudno oceniać, gdyż zadanie to zostało wpisane do Monitoringu Strategii Powiatu Poznańskiego w 2011 r.

• Użyteczność

Użyteczność inwestycji nie budzi wątpliwości. Jest to niezwykle ważny obiekt integrujący 2 gminy aglomeracji. Efektem powstania inwestycji będzie poprawa dostępności Poznania i gmin Powiatu Poznańskiego.

• Trwałość

Prognozuje się, że inwestycja powinna przynieść długookresowe korzyści. Układ zaspokoi potrzeby mieszkańców na wiele lat.

7. Końcowa ocena działania

4 (dobry)

Realizacja działania została oceniona na 4, tj. dobry. Działanie przerasta możliwości finansowe samorządu powiatowego, dlatego też realizowane jest przy współudziale innych podmiotów zarządzających infrastrukturą drogową i jednostek samorządu terytorialnego. Na plus działalności jednostek powiatowych należy dodać, iż pomimo dopisania działania w Monitoringu Strategii z 2011 r. jest ono już realizowane. Widoczna jest także determinacja Zarządu Powiatu w Poznaniu oraz jednostek podległych Powiatowi Poznańskiemu w celu doprowadzenia do zrealizowania inwestycji.

8. Rekomendacje

- Rekomenduje się zmianę nazwy działania na:
Budowa dwóch wiaduktów nad linią kolejową Poznań-Berlin oraz układu komunikacyjnego w rejonie osiedla Kwiatowego w Poznaniu i w Plewiskach
- Zaleca się wnioskowanie do PKP PLK S.A. o włączenie spółki w finansowanie układu
- Powinno się rozważyć w ramach projektu powstanie infrastruktury transportu zbiorowego, która pozwoli na redukcję nadmiernego obciążenia obiektu. Uwzględnienie elementów technicznych dla transportu zbiorowego dałoby także możliwość wnioskowania o dofinansowanie ze środków UE.

8. Źródła informacji

- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Zarządu Dróg Powiatowych - Panem Markiem Borowczakiem i Dyrektorem Wydziału Dróg i Gospodarki Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Poznaniu – Panem Maciejem Andraszykiem,
- List intencyjny w sprawie finansowania budowy układu,
- Sprawozdania z obrad Komisji Gospodarki Komunalnej i Polityki Mieszkaniowej miasta Poznania z dnia 25 maja 2012 oraz Komisji Budżetu, Nadzoru Właścicielskiego, Rozwoju Gospodarczego i Promocji Miasta Poznania z dnia 18.06.2012.

CEL STRATEGICZNY I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PODWYŻSZAJĄCEJ JAKOŚĆ ŻYCIA ORAZ WSPIERANIE ROZWOJUGOSPODARCZEGO POWIATU

Cel szczegółowy 2 Poprawa stanu środowiska naturalnego

Cel operacyjny 2.1.

Podniesienie świadomości ekologicznej wśród samorządów i mieszkańców powiatu

Działanie 2.1.1.

Promocja przedsięwzięć i zachowań proekologicznych

Cel operacyjny 2.2.

Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w powiecie

Działanie 2.2.1.

Wsparcie rozbudowy systemu segregacji odpadów i ich wykorzystania

Cel operacyjny 2.3.

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Działanie 2.3.1.

Termomodernizacja obiektów prowadzonych lub zarządzanych przez powiat.
Odnawialne źródła energii.

Działanie 2.3.2.

Stworzenie powiatowego planu utylizacji azbestu

Cel operacyjny 2.4.

Rozwój systemu ochrony przyrody

Działanie 2.4.1.

Zwiększanie lesistości i poprawa stanu sanitarnego lasów

Działanie 2.4.2.

Związek międzygminny „Schronisko dla zwierząt - SCHRONISKO”

Działanie 2.4.3.

Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników (lisów i jenotów) na terenie Powiatu Poznańskiego

Cel operacyjny 2.5.

Wsparcie procesu racjonalizacji gospodarowania wodą

Działanie 2.5.1.

Wprowadzenie do udzielonego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wody podziemnej obowiązku przesyłania informacji o obserwacjach prowadzonych na ujęciu i wielkości poboru wody

Działanie 2.6.1.

Opracowanie oraz wdrożenie systemu egzekucji prawa w zakresie karania winnych nielegalnego pozyskiwania kopalni

Działanie 2.1.1.

Promocja przedsięwzięć i zachowań proekologicznych

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest wg Strategii „Uwrażliwienie mieszkańców powiatu na problemy środowiskowe jak również edukacja w tym zakresie”. W związku z tym Rada Powiatu przyjęła program „Promocja ekologii poprzez edukację”. W ramach tego programu organizuje się:

- forum ekologiczne,
- konkursy z zakresu ochrony środowiska przeznaczonych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pt. „Kochajmy nasze małe ojczyzny”,
- szkolenia dla nauczycieli szkół gimnazjalnych,
- szkolenia dla sołtysów,
- wykłady dla młodzieży z zakresu ekologii,
- warsztaty przyrodnicze dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.

Działanie to realizowane są systematycznie w każdym roku od czasu przyjęcia strategii do chwili obecnej przez Starostę przy wykorzystaniu środków z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, budżetu Powiatu oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

2. Realizator działania

Działanie w całości realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego

3. Realizacja działania

Tab. 1. Realizacja działania w latach 2006-2012

Rok	Działania
2006	Forum Ekologiczne i konkurs z zakresu ochrony wód dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
2007	Konkurs z zakresu ochrony przyrody dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
2008	Forum Ekologiczne, konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych
2009	Konkurs dla nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, konkurs fotograficzny, wykład dla młodzieży, Forum Ekologiczne, konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych, szkolenie dla nauczycieli
2010	Konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych, szkolenie dla nauczycieli szkół podstawowych, forum wymiany doświadczeń, konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych, warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
2011	Szkolenie-warsztaty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, szkolenie dla sołtysów, konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych, szkolenie dla policjantów
2012	Konkurs dla uczniów szkół gimnazjalnych

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 2. Finansowanie działania w latach 2006-2011

Rok	PFOŚiGW / Budżet Powiatu	Środki zewnętrzne
2006	7 000,00	—
2007	6 218,55	—
2008	12 427,87	—
2009	68 236,02	—
2010	64 192,99	ZPKWW (bd)
2011	57 073,02	ZPKWW (bd)
2012	5 838,02	ZPKWW (bd)

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W stosunku do roku wyjściowego 2006 obserwuje się zdecydowany wzrost nakładów na to działanie. Promocja przedsięwzięć i zachowań proekologicznych powinna być realizowana w sposób ciągły i osiągnięty w roku 2009 i 2010 poziom wydatków zabezpieczyłby w pełni systematyczną realizację działania.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie to wpisuje się idealnie w podstawowe zadanie powiatu jakim jest edukacja publiczna oraz promocja zdrowia i ochrona środowiska wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Powinno być kontynuowane w latach następnych.

- **Efektywność**

Promocja przedsięwzięć i zachowań proekologicznych jest działaniem dalekosiężnym, którego pełne efekty zauważone zostaną za jakiś czas.

- **Skuteczność**

Skuteczność działania osiągnie się poprzez permanentną promocję przedsięwzięć i zachowań proekologicznych wśród uczniów, nauczycieli oraz lokalnej społeczności.

- **Użyteczność**

Realizacja działania poprzez organizowanie konkursów, warsztatów czy szkoleń czyni je przystępne dla każdego mieszkańca powiatu i w perspektywie podnosi warunki życia mieszkańców w zakresie jakości środowiska przyrodniczego.

- **Trwałość**

Wnioskuje się dalszą kontynuację tego działania jednocześnie zabezpieczając środki w budżecie powiatu.

7. Końcowa ocena działania

Z uwagi na ilość zadań (konkursy, szkolenia, warsztaty) wypełniające to działanie oraz z uwagi na sposób jego realizacji (dotarcie do szerokiego grona lokalnej społeczności) działanie otrzymuje ocenę 5.

8. Rekomendacje

Proponuje się zostać przy obecnej nazwie działania a w aktualizacji strategii wyraźnie sprecyzować odbiorcę tego działania. Dominować powinno środowisko szkolne

(uczniowie i nauczyciele) na każdym poziomie edukacji oraz niewielkie grupy osób związanych z produkcją rolniczą.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano od osób bezpośrednio je realizujących z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego.

Działanie 2.2.1.

Wsparcie rozbudowy systemu segregacji odpadów i ich wykorzystania

1. Cel i zakres działania

Działanie to formułowane było w sytuacji, gdy nie istniał jeszcze Związek Międzygminny Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej. Powstał on 30 września 2010 roku zrzeszając 10 gmin, z tego 8 z powiatu poznańskiego. Przedmiotem działalności jest współpraca samorządów w zakresie gospodarki odpadami. W takim stanie prawnym rozwiązywanie problemów gospodarki odpadami spoczywa na gminach wchodzących w skład związku. Przed utworzeniem związku działania Powiatu sprowadziły się do wykonania badań składu i właściwości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie powiatu poznańskiego. Było to działanie jednorazowe.

2. Realizator działania

Działanie w całości realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

3. Realizacja działania

Tab.1. Realizacja działania

Rok	Działania
2009	Wykonanie badań składu i właściwości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie powiatu poznańskiego

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 2 . Finansowanie działania

Rok	PFOŚiGW	Środki zewnętrzne
2009	96 000,00	—

5. Efekty/produkty realizacji działania

Było to zadanie jednorazowe, którego cel był czysto informacyjny dotyczący składu i właściwości odpadów komunalnych

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Z uwagi na brak kompetencji ustawowych powiatu w obecnej chwili działanie nietrafione

- **Efektywność**

Realizacja działania miała charakter jednorazowy.

- **Skuteczność**

Badanie składu i właściwości odpadów komunalnych pozwoliło gminom realnie ocenić ilość i strukturę powstających odpadów komunalnych

- **Użyteczność**

Jedyne zadanie zrealizowane w ramach tego działania jest bardzo użyteczne, pozwalające gminom powiatu odpowiednio zaprogramować system segregacji odpadów

- **Trwałość**
Działanie nietrwałe

7. Końcowa ocena działania

Z uwagi na brak kompetencji powiatu ocena 1,5

8. Rekomendacje

Radykalne zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które weszły w życie w styczniu 2012 roku jednoznacznie określiły zadania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, jako zadania gmin, które mogą realizować je wspólnie z innymi gminami (w związkach lub porozumieniach międzygminnych). Działania koordynacyjne i planowania gospodarki odpadami pozostają we właściwości Samorządu Województwa. Inicjatywy oraz zaangażowanie powiatu pozostają poza sferą gospodarki odpadami komunalnymi.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano od osób bezpośrednio je realizujących z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Działanie 2.3.1.

Termomodernizacja obiektów prowadzonych przez lub zarządzanych przez powiat. Odnawialne źródła energii.

1. Cel i zakres działania

Działanie zakładało wykonanie inwestycji termomodernizacyjnych i modernizacje kotłowni w obiektach oświatowych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych zarządzanych przez Powiat. Według Strategii „W dalszej kolejności zakłada się przystąpienie do wsparcia inwestycji dotyczącej termomodernizacji szpitala w Puszczykowie.”

2. Realizator działania

- Wydział Inwestycji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- szkoły i jednostki opiekuńczo-wychowawcze.

3. Realizacja działania

Tab. 1. Realizacja działania w latach 2005-2011

Rok	Działania
2005-2006	1. Termomodernizacja Zespołu Szkół im. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie, ul. Obornicka 1 2. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Kórniku, ul. Poznańska 2 3. Termomodernizacja Liceum Ogólnokształcącego w Puszczykowie, ul. Kasprowicza 3 4. Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 2 w Swarzędzu, ul. Podgórna 12 5. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Rokietnicy, ul. Szamotulska 24 6. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Rokietnicy, Szkoła w Poznaniu przy ul.

	<p>Rubież 20</p> <p>7. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Rokietnicy, Szkoła w Murowanej Goślinie, ul. Szkolna 1</p> <p>8. Termomodernizacja Zespołu Szkół w Mosinie, ul. Topolowa 2</p> <p>9. Termomodernizacja Specjalistycznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Mosinie, ul. Kościelna 2</p> <p>10. Termomodernizacja Specjalistycznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla dzieci Niewidomych w Owińskach, pl. Przemysława 9</p> <p>11. Termomodernizacja Domu Dziecka w Kórniku-Bninie, ul. Błazejewska 63</p> <p>12. Termomodernizacja Ośrodka Wspomagania Rodziny w Kobylnicy, ul. Poznańska 91</p> <p>13. Termomodernizacja budynku przy ul. Jackowskiego 18 w Poznaniu</p>
2008-2009	1. Docieplenie dachu budynku Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, ul. Leśne Zacisze 2
2010-2011	1. Termomodernizacja budynków wraz z budową kolektorów słonecznych w Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, ul. Leśne Zacisze 2 2. Termomodernizacja budynku przy ul. Zielonej 8 w Poznaniu

4. Źródła i nakłady finansowe

Rok	Budżet Powiatu	Środki zewnętrzne
2005-2006	18 197 000,00	NFOŚiGW, WFOŚiGW,
2008-2009	772 000,00	386 000,00 (dotacja celowa Budżetu Państwa)
2010-2011	5 822 300,00	2 450 000,00 (preferencyjna pożyczka 714 825,00 (współfinansowanie przez RIO)

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Zakładane zadania w ramach działania związanego z modernizacją kotłowni oraz termomodernizacją obiektów prowadzonych lub zarządzanych przez powiat zostały wykonane.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Termomodernizowane budynki wykonane były w starszych technologiach budowlanych, które nie zawsze za cel nadrzędny stawiały sobie właściwą izolację budynku. Działanie to zostało właściwie określone dając w przyszłości oszczędności finansowe oraz większy komfort funkcjonowania w tych obiektach.

- **Efektywność**

Efektywność działania jest pełna, gdyż nastąpiła poprawa bilansu energetycznego budynków poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię niezbędną do ich ogrzania i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Skutkiem zmniejszenia zużycia energii będzie redukcja emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie kosztów bieżących utrzymania budynku

- **Skuteczność**

Skuteczność działania jest pełna, gdyż wytypowane wszystkie obiekty do termomodernizacji zostały temu poddane.

- **Użyteczność**

Działanie to było skierowane do dużej grupy społecznej (uczniowie szkół, pensjonariusze ośrodków, pracownicy administracji) w celu poprawienia ich jakości funkcjonowania w miejscu nauki, pracy czy przebywania.

- **Trwałość**

Efekt działania jest trwały i przez długie lata w zmodernizowanych obiektach prace termomodernizacyjne nie będą prowadzone

7. Końcowa ocena działania

Z uwagi na efekt, trafność, skuteczność i użyteczność działania otrzymuje ono ocenę 5. Również na taką ocenę zasługuje sposób realizacji poprzez szukanie innych źródeł finansowania niż tylko środki własne

8. Rekomendacje

Działanie powinno być kontynuowane a jego realizacja powinna być poprzedzona dokonaniem analizy możliwości zamontowania odnawialnych źródeł energii na budynkach prowadzonych lub zarządzanych przez Starostwo. Należy kontynuować działanie w zakresie termomodernizacji szpitala w Puszczykowie.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano z Wydziału Inwestycji Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Działanie 2.3.2.

Stworzenie powiatowego programu utylizacji azbestu

1. Cel i zakres działania

W 2006 roku Starostwo Powiatowe zainicjowało działania w celu likwidacji wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu poznańskiego. Powyższe przedsięwzięcie realizowane jest przy udziale: środków gminnych, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu Powiatu. Aktywność ta prowadzona jest w ścisłej współpracy z gminami oraz instytucjami finansującymi zadania w zakresie ochrony środowiska. Przyjęty przez Radę Powiatu w Poznaniu „Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu poznańskiego”, przy udziale 17 gmin powiatu, jest realizowany corocznie. Ponadto przedstawia przybliżone ilości azbestu przeznaczonego do likwidacji oraz umożliwia koncyponowanie środków finansowych na ten cel na kolejne lata. Planowane jest również prowadzenie szerokich działań propagujących konieczność usuwania azbestu. W myśl stworzonego Regulaminu udzielania pomocy finansowej, beneficjentami mogą być: osoby fizyczne zameldowane na terenie powiatu poznańskiego, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, jednostki organizacyjne zaliczane do sektora finansów publicznych, a także Polski Związek Działkowców. Wyżej wymienione podmioty, aby skorzystać z dofinansowania, zobligowane są do złożenia wniosku w urzędzie gminy właściwym według miejsca położenia nieruchomości, na której znajdują się materiały zawierające azbest. W przypadku niewykorzystania limitów dotacyjnych w danej gminie przez wspomniane jednostki, uprawnione stają się także rolnicze spółdzielnie produkcyjne, posiadające nieruchomość na terenie powiatu poznańskiego. Dofinansowanie dotyczy demontażu, transportu oraz unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Przyznawane jest w wysokości 70% kosztów całkowitych, zaś wnioskodawca pokrywa pozostałe 30% wartości usługi.

2. Realizator działania

Działanie realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego we współpracy z gminami.

3. Realizacja działania

Tab. 1. Realizacja działania w latach 2006-2011

Rok	Unieszkodliwiono (kg)
2006	455 347,0
2007	580 850,5
2008	1 047 868,5
2009	781 018,0
2010	517 999,0
2011	609 717,0

Według „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu poznańskiego” szacuje się, że na terenie powiatu poznańskiego, w posiadaniu osób fizycznych, w 2006 roku było 15 755 ton wyrobów zawierających azbest. W związku z powyższym do roku 2011 łącznie unieszkodliwiono w sumie 25,3% tych wyrobów. Pozostała część działania wg wspomnianego Programu będzie realizowana do 2032 roku.

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 1. Ilość środków przeznaczonych na likwidację azbestu w latach 2006-2012 oraz ich wykorzystanie wraz z ilością unieszkodliwionego azbestu

Lata	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu*	Środki Powiatu Poznańskiego**	Środki gminne	Razem	Wykorzystanie	Ilość Unieszkodliwionego azbestu [kg]
2006	321 000,00	80 000,00	241 000,00	642 000,00	330 971,79	455 347,00
2007	200 000,00	100 000,00	375 000,00	675 000,00	355 325,13	580 850,50
2008	657 000,00	300 000,00	421 000,00	1 378 000,00	908 572,00	1 047 868,50
2009	247 200,00	300 000,00	486 000,00	1 033 200,00	473 263,62	781 018,00
2010	216 364,00	143 366,00	431 000,00	790 730,00	152 993,25	517 999,00
2011	462 500,00	60 000,00	337 500,00	860 000,00	220 719,89	609 717,00
2012	462 500,00	60 000,00	337 500,00	860 000,00		

* w 2012 roku kwotę 462 500 zł tworzą środki przy udziale Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

** do roku 2009 z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, od 2010 roku z budżetu Powiatu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Osiągniętą efektywność unieszkodliwiania azbestu po 6 latach działań na poziomie 4,5% należy uznać za niewielką. W związku z tym, że czas unieszkodliwiania azbestu kończy się w 2032 roku to w kolejnych latach należy zdynamizować realizację tego działania.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**
Materiały budowlane zawierające azbest mają właściwości rakotwórcze i usuwanie ich jest jak najbardziej wskazane.
- **Efektywność**
Unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest na poziomie 4,5 % przez ostatnie 6 lat należy uznać za mało efektywne
- **Skuteczność**
Z powodu właściwości azbestu każda jego unieszkodliwiona tona może być uznana za działanie skuteczne. Rzeczywistą skuteczność będzie można ocenić po roku 2032
- **Użyteczność**
Usunięcie związków rakotwórczych z obiektów i pomieszczeń zwiększa poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gmin
- **Trwałość** (trwałe / lub nie efekty, jak oddziałują po zakończeniu programu/działania ciągłość działań, długookresowość, konieczność kontynuacji).
Usuwanie materiałów budowlanych zawierających azbest ma charakter jednorazowy i trwały.

7. Końcowa ocena działania

Działanie, mające na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Poznańskiego, służy poprawie jakości życia mieszkańców zasługuje na najwyższą ocenę 5.

8. Rekomendacje

Działanie to jest rekomendowane do umieszczenia w przyszłej Strategii Powiatu. W celu zdynamizowania działań dotyczących usuwania azbestu niezbędne jest prowadzenie szerokich działań propagujących konieczność usuwania azbestu zarówno wśród osób fizycznych jak i podmiotów gospodarczych.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano od osób bezpośrednio je realizujących z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego.

Działanie 2.4.1.

Zwiększanie lesistości i poprawa stanu sanitarnego lasów

1. Cel i zakres działania.

W celu wzrostu lesistości powiatu realizacja tego działania zakładała zinwentaryzowanie gruntów nadających się pod zalesienie i uwzględnienie ich w powiatowym i gminnych programach ochrony środowiska.

2. Realizator działania

Działanie to realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu we współpracy z Gminami położonymi na terenie powiatu poznańskiego.

3. Realizacja działania

W 2007 roku zrealizowano zadanie polegające na opracowaniu Programu Zwiększania Lesistości Powiatu Poznańskiego, który nawiązuje do „Krajowego programu zwiększania lesistości” i zakłada wzrost lesistości z obecnych 28,9% do 30% w roku 2020 i 33% w roku 2050. W Programie tym wytypowano potencjalne obszary do zalesienia, biorąc pod uwagę szereg uwarunkowań, jak np. przydatność terenów do produkcji rolnej, stopień zdegradowania gleby, bliskość cieków wodnych i większych kompleksów leśnych.

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 1. Ilość środków przeznaczonych na program zwiększania lesistości w latach 2007-2012

Lata	Budżet Powiatu Poznańskiego	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Środki pochodzące z innych źródeł	Łączna kwota wydatkowanych środków
2007	991,89	79 300,00 8 704,60	—	88 996,51
2008	—	40 000,00 20 000,00 2 999,98	2 900,00	65 899,98
2009	8 500,00	5 000,00 57 307,22 14 866,95 10 560,00 43 669,71 16 790,88	11 000,00 20 000,00	187 694,76
2010	10 000,00* 29 000,00 66 240,83 35 000,00	—	—	130 240,83
2011	13 703,65 30 000,00 30 000,00	—	—	83 703,65
2012	30 000,00	—	—	30 000,00

* Kwota nie została wydatkowana, ponieważ zgodnie z zawartą umową z wykonawcą robót, zapłata wynagrodzenia za ww. prace nastąpiła po 2 latach, czyli po 10 grudnia 2011 r.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- odnowienie drzewostanu zniszczonego w wyniku anomalii pogodowych,
- wykonanie pasa zadrzewień śródpolnych,
- odnowienie zniszczonego przez szkodnika drzewostanu,
- budowa „zielonego ekranu akustycznego”,
- zakup sadzonek roślin ozdobnych i podłoża ogrodniczego.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**
Działanie to służy wszystkim mieszkańcom gminy, na terenie której było realizowane.
- **Efektywność**
Działanie jest wysoce efektywne głównie poprzez wsparcie finansowe gmin na dodatkowe nasadzenia. Przy obecnym dynamizmie działania założony wzrost lesistości może być osiągnięty w terminie (wzrost z obecnych 28,9% do 30% w roku 2020 i 33% w roku 2050).
- **Skuteczność**
Cel zwiększania lesistości jest konsekwentnie realizowany.
- **Użyteczność**
Działanie to poprawia jakość życia mieszkańców. Nasadzenia leśne stanowią łączniki i korytarze ekologiczne między większymi kompleksami leśnymi.
- **Trwałość**
Efekty działania są trwałe i będą służyły kolejnym pokoleniom.

7. Końcowa ocena działania

Zarówno pod kątem celu jakiemu służy to działanie jak i sposób jego realizacji zasługuje na ocenę 5.

8. Rekomendacje

Działanie powinno być kontynuowane w kolejnych Strategiach.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Działanie 2.4.2.

Związek międzygminny „Schronisko dla zwierząt – SCHRONISKO”

1. Cel i zakres działania

W celu realizacji tego działania, na potrzeby gmin Powiatu Poznańskiego, Starosta Poznański w 2008 roku zainicjował budowę schroniska dla bezdomnych zwierząt w Skałowie, w gminie Kostrzyn. W porozumieniu dotyczącym budowy i eksploatacji międzygminnego schroniska dla bezdomnych zwierząt uczestniczą gminy: Czerwonak, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Suchy Las, Swarzędz. W 2010 roku dokonano zgłoszenia powstania Związku Międzygminnego do rejestru prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego i powołano Związek Międzygminny „Schronisko dla zwierząt –SCHRONISKO”, który nabył osobowość prawną i rozpoczął działalność z dniem 27 lipca tegoż roku. Na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia z budżetu Powiatu, a wcześniej z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska, corocznie przeznaczano środki finansowe, których nie wydatkowano z uwagi na brak rozpoczęcia inwestycji.

2. Realizator działania

Działanie jest asygnowane przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz gminy wchodzące w skład Związku.

3. Realizacja działania

Rola Powiatu w Poznaniu sprowadza się do asygnowania przedsięwzięcia.

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 1. Finansowanie działania

Rok	Budżet Powiatu	Środki zewnętrzne
2011	24 367,30	—
2012	200 000,00 (zaplanowane)	—

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Zmniejszenie liczby bezdomnych zwierząt.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby bezdomnych zwierząt. Schronisko budowane przez Związek Międzygminny jest niezwykle potrzebne na terenie Powiatu Poznańskiego.

- **Efektywność**

Środki przeznaczone na to działanie zostaną racjonalnie wykorzystane.

- **Skuteczność**

Budowa schronisk jest jedną z metod obniżania liczby bezdomnych zwierząt.

- **Użyteczność**

Bezpańskie zwierzęta niejednokrotnie stanowią zagrożenie dla ludzi i innych zwierząt. Umieszczenie ich w schronisku podniesie bezpieczeństwo funkcjonowania mieszkańców.

- **Trwałość**

Kontynuacja działania zapewni długotrwałe oraz wymierne efekty.

7. Końcowa ocena działania

Działanie to jest w początkowej fazie realizacji i za dotychczas zrealizowane zadania należy się ocena 5.

8. Rekomendacje

W następnych latach działanie to powinno być wspierane przez Starostwo i należy je wpisać do kolejnej Strategii dla Powiatu.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego.

Działanie 2.4.3.

Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników (lisów i jenotów) na terenie powiatu poznańskiego

1. Cel i zakres działania

W celu realizacji tego działania Starostwo Powiatowe w Poznaniu prowadzi redukcję drapieżników jakimi są lisy oraz jenoty. Dostrzegając zmiany dokonywane przez człowieka w środowisku, które w coraz większym stopniu, często negatywnie wpływają na świat roślin i zwierząt w tym także zwierząt łownych, postanowiono wspomóc koła łowieckie w aktywnym sterowaniu populacjami zwierzyny. W ostatnich kilkunastu latach zaobserwowano drastyczny spadek liczebności zwierzyny drobnej zwłaszcza zajęcy kuropatw i bażantów przy jednoczesnym wyraźnym wzroście liczebności niektórych gatunków ssaków drapieżnych, w szczególności lisów. Drapieżnictwo tego gatunku jest jedną z głównych przyczyn niskich stanów liczebnych zwierzyny drobnej. Powiat od 2002 roku wspiera finansowo działania kół łowieckich polegające na redukcji populacji lisa i jenota.

W ramach działania tzn. odbudowy populacji zwierzyny drobnej podjęto próby ratowania kuropatwy drogą reintrodukcji - gatunku zagrożonego wyginięciem. Nadleśnictwo Konstantynowo realizuje od 2006 roku program „Ożywić pola”, którego elementem jest zainicjowane w 2008 roku przedsięwzięcie pod nazwą: „Próba ratowania kuropatwy drogą reintrodukcji”. Liczebność kuropatw jest obecnie na tak niskim poziomie, że z biologicznego punktu widzenia przy widocznych pojedynczych ptakach i bardzo nielicznych rozpoznanych stadach, powrót do stanów nie zagrożonych wyginięciem jest mało prawdopodobny. W akcję wprowadzania na stare miejsca bytowania tychże ptaków zaangażowały się następujące gminy Powiatu Poznańskiego: Mosina, Stęszew, Dopiewo, Buk, Tarnowo Podgórne i Komorniki, a także Powiat Śremski i Kościański oraz członkowie Kół Łowieckich: Nr 33 „Żbik”, Nr 86 „Sokół”, Nr 78 „Łoś”, Nr 28 „Drop”, Nr 2 „Ratusz”, Nr 32 „Lis”, Nr 79 „Orzeł”.

2. Realizator działania

Działanie realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu przy bezpośredniej współpracy z Kołem Łowieckim nr 13 „Lis” i Nadleśnictwem Konstantynowo.

3. Realizacja działania

- dofinansowanie odstrzałów redukcyjnych lisów i jenotów realizowanych przez koła łowieckie,
- opracowanie programu redukcji drapieżników w obwodach łowieckich na terenie powiatu poznańskiego,
- próba ratowania kuropatwy drogą reintrodukcji.

4. Źródła i nakłady finansowe

Tab. 1. Środki finansowe przekazane kołom łowieckim przez Powiat Poznański

Rok	Liczba odstrzelonych lisów i jenotów (szt.)	Kwota dofinansowania kół łowieckich (zł.)
2006	720	14 400,00
2007	611	19 020,00
2008	943	14 540,00
2009	726	13 680,00

2010	456	9 299,30
2011	1 061	10 694,88
2012	1 220*	19 995,80**

*Ilość zadeklarowana przez koła łowieckie

** Kwota dofinansowania w przypadku odstrzału zadeklarowanej ilości zwierząt przez koła łowieckie

Tab. 1. Ilość środków przeznaczonych na ratowanie zagrożonego gatunku - kuropatw 2008-2012 wraz z liczebnością zakupionych zwierząt

Lata	Budżet Powiatu Poznańskiego	Środki przekazane Kołu Łowieckiemu nr 13 „Lis”	Środki przekazane Nadleśnictwu Konstantynowo	Cena jednostkowa zakupu kuropatwy - r Koło Łowieckie nr 13 „Lis”	Cena jednostkowa zakupu kuropatwy - Nadleśnictwo Konstantynowo	Łączna ilość zakupionych kuropatw
2008	20 000,00	—	20 000,00	—	40,0	1 000
2009	20 000,00	—	20 000,00	—	40,0	1 000
2010	25 248,00	5 250	19 998,00	35	33,0	756
2011	25 384,99	5 400	19 985,00	36	35,0	721
2012	29 975,40*	5 400*	24 575,40*	36*	36,9*	816*

* wielkości prognozowane z uwagi na brak podpisanej umowy

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- redukcja populacji lisa i jenota,
- zwiększenie populacji kuropatwy.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Jest to jedynie działanie z zakresu ochrony przyrody, które jest w kompetencji Starostwa.

• Efektywność

Efektywność działania możliwa będzie do oceny dopiero po długim okresie czasu.

• Skuteczność

Skuteczność działania możliwa będzie do oceny dopiero po długim okresie czasu.

• Użyteczność

Działanie jest niezwykle użyteczne, gdyż jego zadaniem jest przywrócenie równowagi biologicznej zwierząt na terenie powiatu poznańskiego.

• Trwałość

Równowaga biologiczna ma charakter chwiejny i wymaga permanentnego monitorowania.

7. Końcowa ocena działania

Mimo niepewnego wyniku końcowego, który może być znany dopiero po bardzo długim czasie działanie to jak i sposób jego realizacji ocenić należy na 5.

8. Rekomendacje

Działanie należy kontynuować i trzeba je wpisać do przyszłych Strategii dla Powiatu.

9. Źródła informacji

Informacje nt. realizacji tego działania otrzymano od osób je realizujących z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego.

Działanie 2.5.1.

Wprowadzenie do udzielonego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wody podziemnej obowiązku przesyłania informacji o obserwacjach prowadzonych na ujęciu i wielkości poboru wody

1. Cel i zakres działania

Założeniem tego działania jest uzyskanie informacji o wynikach prowadzonych obserwacji na ujęciu, które wykorzystane zostaną przy prowadzeniu przeglądu pozwoleń wodnoprawnych.

2. Realizator działania

Działanie w całości realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu. Zadania wykonywane przez Wydział są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

3. Realizacja działania

Tab. 1. Realizacja działania

Rok	Działania
2011	wpłynęły sprawozdania dla 17 ujęć wód podziemnych
2012 (do 30.06)	wpłynęły sprawozdania dla 12 ujęć wód podziemnych

Przegląd pozwoleń wodnoprawnych prowadzony jest co 4 lata i w związku z tym sprawozdania wykorzystane zostaną podczas przeglądu tych pozwoleń. Brak informacji o prowadzonych na ujęciu obserwacjach będzie podstawą do wystąpienia do organu kontrolnego o przeprowadzenie kontroli na ujęciu wody podziemnej.

4. Źródła i nakłady finansowe

Dla Starosty jest to działanie beznakładowe, który w pozwoleniu wodnoprawnym zobowiązuje użytkownika ujęcia do prowadzenia okresowych pomiarów wydajności i poziomu zwierciadła wody w studni oraz sposobu i zakresu prowadzenia pomiarów ilości i jakości pobieranej wody w stanie pierwotnym. Natomiast nakłady na realizację tego zobowiązania ponosi podmiot ujmujący wodę.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- wykonywanie przez Starostę zadań zleconych administracji rządowej wynikających z przepisów ustawy Prawo wodne bez generowania dodatkowych kosztów,
- sprawne wykonywanie przeglądów pozwoleń wodnoprawnych.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest trafne. Prawo obecnie dopuszcza możliwość nałożenia obowiązku przesyłania informacji o prowadzonych obserwacjach i pomiarach.

- **Efektywność**
Efektywność działania jest możliwa jest do oceny po upływie IV kwartału kiedy to będą realizowane przeglądy udzielonych pozwoleń wodnoprawnych, w których uwzględnione zostaną przesyłane informacje.
- **Skuteczność**
Nie można określić skuteczności tego działania po ilości przesłanych informacji, gdyż nie jest to zobowiązanie skutkujące sankcjami w postaci np. cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia wodnoprawnego.
- **Użyteczność**
Użyteczność tego działania będzie zauważona dopiero wówczas, gdy do Starostwa będą spływały informacje od wszystkich podmiotów, które ten obowiązek posiadają określony w pozwoleniu wodnoprawnym.
- **Trwałość**
Nie można określić trwałości tego działania po ilości przesłanych informacji, gdyż nie jest to zobowiązanie skutkujące sankcjami w postaci np. cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia wodnoprawnego.

7. Końcowa ocena działania

Ocena 3. Działanie to polegające na przesyłaniu informacji o wykonywanych pomiarach i obserwacjach działanie jest wartościowe i uzasadnione z uwagi na obowiązek wykonywania przeglądów pozwoleń wodnoprawnych.

8. Rekomendacje

W nowej Strategii działanie to należy wyłączyć, gdyż obecnie obowiązujące przepisy prawa nakładają w pozwoleniach wodnoprawnych zobowiązania, które są przedmiotem tego działania.

9. Źródła informacji

- informacje nt. realizacji tego działania otrzymano z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- ustawa z dnia 17 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2012 roku, poz. 145)

Działanie 2.6.1.

Opracowanie oraz wdrożenie systemu egzekucji prawa w zakresie karania winnych nielegalnego pozyskiwania kopalin

1. Cel i zakres działania

Celem tego działania jest wyeliminowanie nielegalnego pozyskania kopalin. Może to się odbywać poprzez wzmocnienie działań administracyjnych i egzekwowania przepisów w tym zakresie. Jego realizacja wiąże się z dużym nakładem czasu i środków (trudności związane z wykryciem sprawcy i przyłapaniem na gorącym uczynku, kosztowne pomiary geodezyjne). Dodatkowe utrudnienie jego realizacji stanowi nielegalne pozyskiwanie kopalin (bez koncesji) na podstawie uzyskanego pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych - stawów.

2. Realizator działania

Działanie w całości realizowane jest przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego.

3. Realizacja działania

Każdy zgłoszony dotychczas przypadek wydobywania kopaliny ze złoża bez koncesji był sprawdzany pod względem czy doszło do naruszenia przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

4. Źródła i nakłady finansowe

Jest to zadanie zlecone administracji rządowej.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektem jest naliczenie opłaty eksploatacyjnej za pozyskiwanie kopalin bez koncesji. Starosta nie posiada informacji o uiszczaniu tych opłat. Wynika to z faktu, że Starosta w prowadzonych na podstawie przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze postępowaniach w sprawie naliczenia opłaty eksploatacyjnej nie jest wierzycielem, w związku z czym nie jest w posiadaniu informacji czy naliczona opłata eksploatacyjna została uiszczona na rzecz gminy i NFOŚiGW w Warszawie.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Duża trafność z uwagi na zapobieganie naruszaniu przepisów prawa.

- **Efektywność**

Niewielka efektywność wynika z niejednoznacznych interpretowalnych przepisów prawa.

- **Skuteczność**

Niewielka skuteczność wynika z niejednoznacznych interpretowalnych przepisów prawa.

- **Użyteczność**

Działanie to ma mieć charakter prewencyjny dla wszystkich tych, którzy naruszają lub zamierzają naruszyć przepisy Prawa geologicznego i górniczego.

- **Trwałość**

Dotychczasowa realizacja tego działania nie była trwała.

7. Końcowa ocena działania

Duże trudności z ustaleniem sprawcy czynu polegającego na wydobywaniu kopaliny bez koncesji również przez organy ścigania powoduje, że działanie w dotychczasowym i obecnym stanie prawnym jest w większości przypadków nieskuteczne. Samo działanie bez skutecznej możliwości jego realizacji ocenia się na 3.

8. Rekomendacje

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2012 roku nowej ustawy Prawo geologiczne i górnicze działanie należy wykreślić z nowej Strategii.

Wnioskuje się o pozostawienie tego działania w przyszłej Strategii dla Powiatu, przy czym należałoby zmienić jego nazwę dostosowując do aktualnych przepisów prawa. Działanie powinno nazywać się:

Podejmowanie działań zmierzających do naliczenia opłaty podwyższonej za wydobywanie piasków i żwirów, gdy dochodzi do naruszenia przepisów art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 163, poz. 981)

9. Źródła informacji

- Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 163, poz. 981).

CEL STRATEGICZNY I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PODWYŻSZAJĄCEJ JAKOŚĆ ŻYCIA ORAZ WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO POWIATU

Cel szczegółowy 3

Rozwój przedsiębiorczości w powiecie - tworzenie platformy współpracy z przedsiębiorcami

Cel operacyjny 3.1.

Wzmocnienie promocji lokalnej przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej

Działanie 3.1.1.

Stworzenie kompleksowego systemu informacji gospodarczej o powiecie poprzez współpracę m. in. z organizacjami gospodarczymi, np. w postaci organizacji forum, konferencji

Działanie 3.1.2.

Pomoc dla MŚP w nawiązywaniu zagranicznych kontaktów gospodarczych (w ramach współpracy partnerskiej)

Działanie 3.1.3.

Rozpowszechnianie informacji o ofercie przedsiębiorstw działających na terenie powiatu oraz o ofercie terenów inwestycyjnych gmin poprzez przygotowanie kompleksowych i spójnych wydawnictw i materiałów promocyjno-informacyjnych

Cel operacyjny 3.2.

Rozwój doradztwa dla przedsiębiorców w ramach istniejących i tworzonych gminnych centrów

Działanie 3.2.1.

Tworzenie i rozwój w strukturach powiatu, gmin i innych organizacji okołobiznesowych instytucjonalnego wsparcia doradczego dla przedsiębiorców

Działanie 3.2.2.

Stworzenie gospodarczego forum internetowego oraz wdrożenie newslettera dla przedsiębiorców

Działanie 3.1.1.

Stworzenie kompleksowego systemu informacji gospodarczej o powiecie poprzez współpracę m. in. z organizacjami gospodarczymi, np. w postaci organizacji forów, konferencji

1. Cel i zakres działania

Zgodnie z zapisem Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego realizacja działania zakłada:

- stworzenie systemu informacji gospodarczej, zawierającego bazę terenów aktywizacji gospodarczej z gmin powiatu, wyznaczonych w MPZP i SUiKZP,
- stworzenie baz danych o przedsiębiorstwach z powiatu poznańskiego,
- zsynchronizowanie informacji o przedsiębiorstwach opracowywanych przez gminy powiatu a następnie rozszerzenie o dodatkowe analizy potencjału gospodarczego. System informacji będzie tworzony również poprzez stałą współpracę z organizacjami i izbami gospodarczymi,
- organizację forów i konferencji, będących źródłem wiedzy i doświadczeń dla przedsiębiorców,
- promocję gospodarczą metropolii, poprzez współorganizację Poznańskich Dni Przedsiębiorczości, Forum Gospodarczego Aglomeracji Poznańskiej, Konkursu o nazwie „Poznański Lider Przedsiębiorczości”.

2. Realizator działania

- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

3. Realizacja działania

Powiat Poznański realizował działanie poprzez stworzenie bazy danych o przedsiębiorstwach z Powiatu Poznańskiego, przy wykorzystaniu portalu firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl uzupełnianego i aktualizowanego na bieżąco. Powiat Poznański współorganizował fora oraz konferencje o tematyce gospodarczej, skupiające przedstawicieli biznesu, polityki, nauki itp.

Nie stworzono kompleksowego systemu informacji gospodarczej, zawierającego bazę terenów aktywizacji gospodarczej z gmin powiatu, wyznaczonych w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego i w Studiach Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gmin. Informacja gospodarcza udzielana jest na konkretne zapytania ze strony inwestorów na podstawie posiadanych informacji, ofert otrzymanych od gmin Powiatu Poznańskiego, aktualizowanych co pół roku.

Działanie realizowane było także poprzez organizację konferencji i forów promujących przedsiębiorczość w powiecie poznańskim.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu Poznańskiego

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Działanie realizowane było przede wszystkim przy wykorzystaniu Portalu Firm Powiatu Poznańskiego, gdzie w latach 2007-2011 systematycznie przybywało nowych firm reklamujących się za jego pośrednictwem.

Tab. 1. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na portalu www.pfpp.com.pl

rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba zarejestrowanych firm	200	318	453	612	739

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości, Starostwo Powiatowe w Poznaniu

Aktualizacja portalu www.pfpp.com.pl dokonywana jest przez pracowników Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Tab. 2. Liczba informacji zamieszczanych na stronie www.pfpp.com.pl

rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba informacji	185*	206	145	126	191

* od września do grudnia - 185

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości, Starostwo Powiatowe w Poznaniu

Tab.3. Liczba współorganizowanych forów i konferencji promujących przedsiębiorczość w Powiecie Poznańskim:

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba współorganizowanych imprez	1	3	1	3	3

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości, Starostwo Powiatowe w Poznaniu

Tab. 4. Liczba uczestników współorganizowanych przez Starostwo najważniejszych konferencji i konkursów

Rok	Poznański Lider Przedsiębiorczości*	Forum Gospodarcze Aglomeracji Poznańskiej
2007	25	b.d
2008	20	200
2009	30	250
2010	18	270
2011	36	420

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości, Starostwo Powiatowe w Poznaniu

* liczba podmiotów gospodarczych ocenianych w konkursie przez firmę doradczą F5 Konsulting (nie liczba uczestników)

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie należy uznać za trafne z uwagi na brak usystematyzowanej informacji gospodarczej dot. przedsiębiorstw z obszaru powiatu poznańskiego jak również informacji o ternach aktywizacji gospodarczej w gminach Powiatu. W pełni uzasadnione merytorycznie są działania Powiatu z zakresu promocji gospodarczej powiatu w formie organizacji forów i konferencji.

• Efektywność

Działanie cechuje możliwie najwyższa efektywność, przy jednoczesnym uwzględnieniu zewnętrznych czynników ograniczających możliwość realizacji.

- **Skuteczność**

Główny cel działania, jakim jest stworzenie systemu informacji gospodarczej, zawierającego bazę terenów aktywizacji gospodarczej z gmin powiatu, wyznaczonych w MPZP i SUiKZP nie został zrealizowany. Jak wynika z wywiadu z pracownikami Referatu powodem braku realizacji działania jest mała liczba atrakcyjnych terenów aktywizacji gospodarczej, będących własnością gminy i informacji o nich przekazywanej do starostwa powiatowego. Baza terenów AG zawierać może tylko i wyłącznie tereny publiczne, promowaniu nie mogą podlegać prywatne nieruchomości.

W ramach działania stworzona została spójna baza danych o przedsiębiorstwach z Powiatu Poznańskiego przy wykorzystaniu portalu firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl. Portal firm Powiatu Poznańskiego jest na bieżąco uzupełniany i aktualizowany, co jest gwarantem wiarygodności i aktualności umieszczonych tam informacji. Zrealizowany został również cel związany ze współorganizacją przez Powiat Poznański forów oraz konferencji o tematyce gospodarczej, skupiające przedstawicieli biznesu, polityki, nauki itp.

- **Użyteczność**

Działanie należy uznać za użyteczne, w szczególności w kontekście stworzenia bazy firm z Powiatu Poznańskiego i jego promocji gospodarczej.

- **Trwałość**

Działanie powinno stanowić trwały element wspierający rozwój gospodarczy powiatu. Działanie powinno mieć charakter ciągły i być poszerzone w przyszłości o bazę informacji o terenach AG w gminach na zasadach współpracy samorządów z prywatnymi właścicielami gruntów.

7. Końcowa ocena działania

Działanie należy ocenić na 4 (dobry). Ocenę uzasadnia się brakiem realizacji powiatowej bazy terenów aktywizacji gospodarczej z terenów gmin powiatu, co stanowi jeden z celów działania.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się kontynuację działania w następnych latach. Zaleca się rozważenie możliwości połączenia działania 3.1.1. z działaniem 3.1.3 ze względu na zbliżoną treść, obszar, cele i kierunki działań.

Zwraca się jednocześnie uwagę na potrzebę podjęcia stworzenia bazy danych o gminnych terenach AG.

Realizacja działania powinna wpisywać się w Strategię Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej – Metropolia Poznań 2020 w osi strategicznej gospodarka i rynek pracy. Program strategiczny 3.1. Harmonizacja wspierania gospodarki zakłada realizację działań, w które powinien wpisać się powiat poznański i gminy aglomeracji. Do najważniejszych wspólnych działań wartych realizacji zaliczyć należy:

- 3.1.3. Koordynacja promocji gospodarczej metropolii — identyfikacja i propagowanie korzyści promocyjnych inwestorów i lokalnych przedsiębiorstw związanych z metropolią.
- 3.1.4. Stworzenie zbiorczej oferty inwestycyjnej metropolii, umożliwiającej przedsiębiorcom orientację w istniejącym zapleczu infrastrukturalnym pod kątem możliwości lokalizacji działalności gospodarczej (m.in. przeznaczenie terenów

w dokumentach planistycznych, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną, obsługa komunikacyjna).

- 3.1.5. Udostępnianie informacji przedsiębiorcom o aktywności lokalnych podmiotów otoczenia biznesu — ukierunkowanie działalności wortalu „Firma” na obszar całej aglomeracji.
- 3.1.6. Poprawa jakości kontaktu instytucji samorządowych z przedsiębiorstwami m.in. poprzez zwiększenie możliwości promowania przedsiębiorców metropolii podczas targów i wyjazdów studyjnych przedstawicieli władz samorządowych.
- 3.1.7. Stworzenie modelu współpracy samorządów i sektora prywatnego w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego jako elementu pobudzania gospodarki (Metropolitalne Biuro Doradztwa w Zakresie Partnerstwa Publiczno-Prywatnego).

Rekomenduje się wzmocnienie promocji Portalu Firm Powiatu Poznańskiego, mogącego pełnić rolę wortalu „Firma” dla całej aglomeracji poznańskiej.

9. Źródła informacji

- Wywiad z Kierownikiem Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości - Panem Tomaszem Morawskim,
- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Działanie 3.1.2.

Pomoc dla MŚP w nawiązywaniu zagranicznych kontaktów gospodarczych (w ramach współpracy partnerskiej)

1. Cel i zakres działania

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego celem działania jest promocja gospodarcza powiatu za granicą, m.in. poprzez umieszczenie w portalu gospodarczym powiatu informacji o firmach z jego terenu i wydawanie materiałów informacyjno-promocyjnych o potencjale gospodarczym powiatu dla potencjalnych zagranicznych kontrahentów. Działanie ma także na celu wspieranie przedsiębiorców w zakresie nawiązywania gospodarczych kontaktów zagranicznych, prowadzenie wspólnie z partnerskimi samorządami i przy współpracy z przedsiębiorcami projektów związanych ze wsparciem przedsiębiorczości, w tym m.in. konferencji i szkoleń dotyczących regulacji prawnych w krajach UE, działania na obcych rynkach.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu
- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

3. Realizacja działania

Realizacja działania rozdzielona jest pomiędzy dwa podmioty:

1. Powiatowy Urząd Pracy (wraz z Poznańskim Ośrodkiem Wspierania Przedsiębiorczości), pełniący rolę szkoleniowo-doradczą
2. Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu, pełniący rolę promocyjną.

Powiatowy Urząd Pracy realizował działanie poprzez organizowanie warsztatów dla młodych przedsiębiorców z Polski i Niemiec wspólnie z Fundacją IQ consult na przełomie 2008/2009. Celem warsztatów było nawiązanie wzajemnej współpracy przedsiębiorców z Polski i Niemiec. W trakcie warsztatów uczestnicy uczyli się o skutecznych strategiach marketingowych i strategiach sprzedaży w obu krajach, różnicach kulturowych w kontaktach biznesowych, aspektach prawnych kooperacji polsko-niemieckiej. W warsztatach uczestniczyło z Polski 9 młodych przedsiębiorców (limit wieku 32 lata). Zorganizowano 3 cykle warsztatów dla 9 przedsiębiorców z Polski. PUP organizował również warsztaty tematycznie związane z regulacjami prawnymi w UE oraz możliwościami działania na obcych rynkach. W latach 2006 – 2011 zorganizowano 5 warsztatów dla 53 osób (doliczone do warsztatów w 3.1.1).

Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu realizował działanie poprzez promocję lokalnych przedsiębiorstw z powiatu poznańskiego za granicą za pośrednictwem Internetu i utworzonego w 2007 roku Portalu Firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl. Należy zwrócić uwagę na brak wersji obcojęzycznej portalu, co oznacza, że portal służy głównie promocji wewnętrznej (w powiecie). Wydawanie materiałów informacyjno-promocyjnych o potencjale gospodarczym powiatu dla zagranicznych kontrahentów przygotowywane jest tylko i wyłącznie w ramach imprez targowych. Starostwo Powiatowe w Poznaniu nie prowadzi specjalistycznych szkoleń doradczych dla

przedsiębiorców oraz nie finansuje wyjazdów osób prywatnych (przedsiębiorców) w celu nawiązywania zagranicznej współpracy gospodarczej.

Dodatkowo Powiat Poznański umożliwił przedsiębiorcom z jego terenu nawiązanie współpracy z zagranicznymi partnerami gospodarczymi (w ramach umów o partnerstwie i współpracy z Niemcami, Brazylią i Ukrainą) poprzez:

1. udział w forach i konferencjach:
  - „Możliwości inwestowania w Rejonie Kijowsko-Światoszyńskim” (konferencja z udziałem ukraińskich i polskich przedsiębiorców)
  - „Bioforum” – konferencja z udziałem polskich i zagranicznych partnerów z sektora biotechnologii
2. uczestnictwo przedsiębiorców i przedstawicieli samorządu gospodarczego w delegacjach zagranicznych (przedsiębiorcy opłacają koszty uczestnictwa we własnym zakresie)

W ramach konkursu o tytuł „Poznańskiego Lidera przedsiębiorczości”, do 2011 roku laureaci konkursu mieli możliwość uczestnictwa w wybranych branżowych targach na MTP, podczas których mieli okazję spotkać się z zagranicznymi przedsiębiorcami/kontrahentami, wypromować własną ofertę, uczestniczyć w spotkaniach, konferencjach i imprezach branżowych (businessmixerach).

4. Źródła i nakłady finansowe

- budżet Powiatu Poznańskiego
- budżet Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2008-2009 organizował warsztaty dla młodych przedsiębiorców z Polski i z Niemiec.

Liczba warsztatów organizowanych przez PUP:

- grudzień 2008 r. pierwszy cykl warsztatów zorganizowany w Poznaniu – dla polskich przedsiębiorców (3 dni)
- styczeń 2009 r. drugi cykl warsztatów zorganizowany w Berlinie – dla niemieckich przedsiębiorców (3 dni)
- styczeń 2009 r. trzeci cykl warsztatów zorganizowany w Genshagen – dla polskich i niemieckich przedsiębiorców (3 dni)

Tab. 2. Charakter warsztatów tematycznych związanych z regulacjami prawnymi w UE oraz możliwościami działania na obcych rynkach

Rok	2006	2009	2010
Nazwa warsztatu	„Jak założyć i prowadzić firmę w Wielkiej Brytanii”	„Misje gospodarcze, targi, wystawy i sposoby ich finansowania”	„Jak prawidłowo rozliczać podatek VAT, w tym rozliczenia wewnątrz-wspólnotowe”
Liczba osób	16	12	25
Liczba spotkań	2	1	2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Tab.1. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na portalu www.pfpp.com.pl

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba zarejestrowanych firm	200	318	453	612	739

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Powiat Poznański umożliwił przedsiębiorcom z jego terenu nawiązanie współpracy z zagranicznymi partnerami gospodarczymi (w ramach umów o partnerstwie i współpracy z Niemcami, Brazylią i Ukrainą). W ramach realizacji działania przedsiębiorcy i przedstawiciele samorządu gospodarczego uczestniczyli w delegacjach zagranicznych:

- Ukraina (5 wizyt),
- Brazylia (6 wizyt),
- Niemcy (4 wizyty).

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Realizacja działania jest uzasadniona z uwagi na potrzeby przedsiębiorców, chcących zaistnieć na zagranicznych rynkach. Ze względu na uwarunkowania prawne powiat może jedynie angażować się w promocję lokalnych firm za pomocą możliwych instrumentów. Nie jest możliwe finansowe wsparcie m.in. wyjazdów zagranicznych przedsiębiorców. Jednakże pełna realizacja działania w zakresie promocji przedsiębiorstw za granicą jest trudna ze względu na brak możliwości prawnych.

• Efektywność

Z uwagi na globalny charakter internetu, wykorzystanie portalu firm Powiatu Poznańskiego do promocji przedsiębiorców za granicą wydaje się najbardziej racjonalne i efektywne. Jednak należy zwrócić uwagę, iż z powodu braku wersji obcojęzycznych portalu jego rola jest silnie ograniczona. Założyć należy, iż portal służy przede wszystkim promocji wewnętrznej – krajowej, powiatowej, a nie jak zakłada cel działania promocji zagranicznej.

• Skuteczność

Określenie skuteczności realizacji działania jest trudne. Powiat Poznański oraz Powiatowy Urząd Pracy nie posiadają szczegółowych danych o rzeczywistych kontaktach biznesowych przedsiębiorców korzystających wcześniej z pomocy lub platformy promocyjnej.

• Użyteczność

Ze względu na niewielkie zainteresowanie przedsiębiorców ofertą Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie warsztatów szkoleniowych można wnioskować, iż przedsiębiorcy sami według własnych potrzeb są w stanie nawiązać współpracę z pominięciem instytucji powiatowych. Ponadto warsztaty organizowane przez PUP dedykowane były tylko i wyłącznie do młodych przedsiębiorców.

• Trwałość

Działanie powinno mieć charakter trwały, w szczególności istotne wydaje się aktualizowanie strony www.pfpp.com.pl i promowanie go wśród przedsiębiorców z Powiatu Poznańskiego i zachęcanie do prezentacji swoich firm.

7. Końcowa ocena działania

Działanie należy ocenić na 3,5 (dostateczny plus) w skali od 1 do 5 z uwagi na niezrealizowanie wszystkich celów działania. Promocja lokalnych przedsiębiorców za granicą według założeń następuje tylko poprzez portal internetowy firm Powiatu Poznańskiego. Jednak z powodu braku wersji obcojęzycznej portal nie spełnia swego założonego celu. Również działania Powiatowego Urzędu Pracy należy uznać za niewystarczające.

8. Rekomendacje

Z uwagi na zmianę oczekiwań przedsiębiorców oraz na brak możliwości prawnych do pomocy MSP w nawiązywaniu zagranicznych kontaktów gospodarczych, rekomenduje się usunięcie tego działania wraz z jednoczesnym przeniesieniem zadań w jego zakresie:

1. realizacji szkoleń, warsztatów dla przedsiębiorców z powiatu poznańskiego przez Powiatowy Urząd Pracy do Działania 3.2.1 Zasadne wydaje się również monitorowanie uczestników warsztatów w zakresie podejmowania przez nich zagranicznych kontaktów biznesowych.
2. wprowadzenie wersji obcojęzycznej portalu firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl do nowego Działania 3.2.2, „Prowadzenie i promowanie portalu firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl wraz z wykorzystaniem dostępnych mediów społecznościowych”. Sugeruje się wprowadzenie dwóch wersji językowych portalu – angielskiej oraz niemieckiej ze względu na silne powiązania gospodarcze i partnerskie z Niemcami.

9. Źródła informacji

- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu Panią Marią Sowińską,
- Wywiad z Kierownikiem Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu Panem Tomaszem Morawskim,
- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu.

Działanie 3.1.3.

Rozpowszechnianie informacji o ofercie przedsiębiorstw działających na terenie powiatu oraz o ofercie terenów inwestycyjnych gmin poprzez przygotowanie kompleksowych i spójnych wydawnictw i materiałów promocyjno-informacyjnych

1. Cel i zakres działania

Celem działania, zgodnie z zapisami Strategii, jest promowanie przedsiębiorców z terenu Powiatu Poznańskiego za pomocą różnych, dostępnych form rozpowszechniania informacji, głównie za pomocą portalu firm Powiatu Poznańskiego. Działanie zakłada współpracę Powiatu Poznańskiego z ośrodkami wspierania przedsiębiorczości i ośrodkami doradztwa gospodarczego w zakresie dostępu do programów pomocowych dla MŚP, zasad, procedur, terminów składania wniosków, a także szkoleń, konferencji adresowanych do przedsiębiorców. Celem działania jest również stworzenie zbiorczej oferty inwestycyjnej aglomeracji poznańskiej oraz współorganizowanie imprez targowych promujących firmy i potencjał gospodarczy w powiecie poznańskim.

2. Realizatorzy działania

- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Partnerzy:

- gminy Powiatu Poznańskiego,
- ośrodki wspierania przedsiębiorczości, ośrodki doradztwa gospodarczego, izby gospodarcze

3. Realizacja działania

W celu realizacji działania Powiat Poznański (Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu) pracuje nad utrzymaniem, rozwinięciem i wprowadzeniem nowych form rozpowszechniania informacji gospodarczych. Wykorzystane w tym celu zostały narzędzia takie jak: Internet, telewizja, prasa, newslettery, targi, konferencje, fora, konkursy, oferty inwestycyjne.

Do najważniejszych działań w zakresie rozpowszechniania informacji o ofercie przedsiębiorstw działających na terenie powiatu zaliczyć należy:

- prezentację różnorodności „poznańskiej przedsiębiorczości” w gospodarczych program TV,
- bieżącą aktualizację Portalu Firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl, stanowiącego główne źródło informacji o firmach w powiecie,
- organizację lub współorganizację forów i konferencji, będących źródłem wiedzy i doświadczeń dla przedsiębiorców,
- promocję gospodarczą aglomeracji, poprzez współorganizację np. Poznańskich Dni Przedsiębiorczości, w tym konferencji promujących lokalną przedsiębiorczość, tj. Forum Gospodarcze Aglomeracji Poznańskiej oraz konkursu o tytuł Poznańskiego Lidera Przedsiębiorczości.

Powiatowy Urząd Pracy w ramach swojej działalności realizuje założenia działania 3.1.3. - rozwinięcie i wprowadzenie nowych form rozpowszechniania informacji gospodarczych w następujący sposób:

- informacja i doradztwo podstawowe prowadzone przez pracowników Ośrodka (osobiście, telefonicznie, mailowo),
- doradztwo specjalistyczne, prowadzone przez specjalistów zewnętrznych (osobiście, telefonicznie, mailowo),
- działalność edukacyjna: organizacja warsztatów i szkoleń,
- spotkania i warsztaty w szkołach, instytucjach, organizacjach itp.,
- udział w imprezach targowych,
- prowadzenie strony internetowej oraz wysyłanie newslettera z ofertą Ośrodka,
- informacje na tablicy ogłoszeń – oferta Ośrodka oraz poznańskich instytucji otoczenia biznesu,
- czytelnia literatury z zakresu przedsiębiorczości i prasy fachowej (do 2011 r.),
- spotkania w ramach Klubu Mikroprzedsiębiorców (nowa forma od 2007 r.).

Dodatkowo PUP/POWP współpracuje z ośrodkami wsparcia przedsiębiorczości, ośrodkami wsparcia gospodarczego itp.:

- POWP był członkiem Wielkopolskiej Sieci Innowacji (WSI) – projektu finansowanego w ramach EFS oraz krajowych środków publicznych, który był realizowany w latach 2005 -2008,
- POWP jest członkiem Sieci Wspierania Przedsiębiorczości i Zatrudnienia,
- stała współpraca z Wydziałem Działalności Gospodarczej UM Poznania.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu Poznańskiego
- Budżet Powiatowego Urzędu Pracy

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Tab. 1. Formy rozpowszechniania informacji gospodarczych

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba form	6 rodzajów (targi, oferty inwestycyjne, Internet, konferencje/fora, konkursy, reklama w telewizji)	6 rodzajów rodzajów (targi, oferty inwestycyjne, Internet, konferencje/fora, konkursy, reklama w gazetach)	8 rodzajów (targi, oferty inwestycyjne, Internet, konferencje/fora, konkursy, reklama w gazetach, reklama w telewizji, newsletter, programy telewizyjne)	8 rodzajów (targi, oferty inwestycyjne, Internet, konferencje/fora, konkursy, reklama w gazetach, newsletter, programy telewizyjne)	8 rodzajów (targi, oferty inwestycyjne, Internet, konferencje/fora, konkursy, reklama w gazetach, facebook, programy telewizyjne)

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Tab. 2. Liczba emisji programów promocyjnych powiatu o tematyce gospodarczej w TV (TVP 3 Poznań) *

miesiąc	2010 r.		2011 r.	
	liczba	dni	liczba	dni
styczeń			3	11, 18, 25
luty			4	1, 8, 15, 22,
marzec	3	16, 20, 30	5	1, 8, 15, 22,29
kwiecień	3	3, 20, 24	4	5, 12, 19, 26
maj	4	4, 8, 18, 22	4	10, 17, 24, 31
czerwiec	5	1, 5, 15, 19, 29	4	7, 14, 21, 28
lipiec	1	3		
wrzesień	2	21, 28		
październik	4	5, 12, 19, 26	4	5, 9, 12, 26
listopad	5	2, 9, 16, 23, 30	5	2, 9, 16, 23,30
grudzień	3	7, 14, 21	4	7, 8, 14, 15
razem	30		37	

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* Dane dla programu "Biznes, czyli kto kogo". Od października 2011 r. zamiast programu "Biznes, czyli kto kogo" emitowany był "Teleskop Gospodarczy"

Powiat Poznański realizował działanie poprzez uczestnictwo w największych w Europie międzynarodowych targach nieruchomości w Cannes i Monachium. Na wspólnym stoisku z miastem Poznań powiat prezentował oferty nieruchomości otrzymanych z gmin powiatu.

Tab. 3. Liczba gmin powiatu prezentujących oferty inwestycyjne w latach 2007-2010 podczas targów inwestycyjnych w Cannes i w Monachium

Rok	Cannes	Monachium
2007	-	1. Buk 2. Dopiewo 3. Murowana Goślina 4. Stęszew 5. Tarnowo Podgórne
2008	1. Buk 2. Murowana Goślina 3. Pobiedziska 4. Rokietnica 5. Stęszew 6. Tarnowo Podgórne	1. Buk 2. Kleszczewo 3. Murowana Goślina 4. Pobiedziska 5. Rokietnica 6. Stęszew
2009	1. Buk 2. Czerwonak 3. Pobiedziska 4. Tarnowo Podgórne	1. Buk 2. Luboń 3. Pobiedziska 4. Rokietnica 5. Tarnowo Podgórne
2010	1. Buk 2. Rokietnica 3. Tarnowo Podgórne	1. Buk 2. Rokietnica 3. Tarnowo Podgórne

Źródło: Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości, Starostwo Powiatowe w Poznaniu

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie cechuje wysoka trafność i uzasadniona merytoryczna potrzeba jego realizacji.

- **Efektywność**

Ze względu za zastosowanie szerokiego spektrum form rozpowszechniania informacji o przedsiębiorstwach działających na terenie Powiatu Poznańskiego należy wskazać na różną ich efektywność.

- **Skuteczność**

Zamierzone cele działania zostały w pełni zrealizowane przy możliwie najbardziej racjonalnych nakładach i środkach.

- **Użyteczność**

Działanie skierowane jest głównie do przedsiębiorców lub osób planujących rozpoczęcie biznesu. Z powodu braku opinii beneficjentów działania trudno wskazać jego dokładną użyteczność. Poprzez aktywną działalność powiatu oraz Powiatowego Urzędu Pracy informacja o ofertach lokalnych przedsiębiorstw stała się bardziej dostępna i jest utrwalana w środowisku biznesowym.

Z informacji uzyskanych z Telewizji, wynika, że oglądalność programów była wysoka (porównywalna z programem „Teleskop”), co może świadczyć o wysokiej użyteczności programów.

- **Trwałość**

Działanie posiada charakter ciągły. Istnieje zatem konieczność kontynuacji działania w kolejnych latach.

7. Końcowa ocena działania

Realizację działania należy ocenić bardzo wysoko nadając jej ocenę 5 (bardzo dobra). Wysoka ocena wynika przede wszystkim z pełnej i skutecznej realizacji założonych celów strategicznych oraz ciągłości w realizacji. Wysoko należy ocenić współpracę z gminami powiatu i miastem Poznań w zakresie wspólnej promocji na targach nieruchomości w Cannes oraz w Monachium.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się kontynuację realizacji działania, przy prowadzeniu jednocześnie analiz efektywności rozpowszechniania informacji za pomocą różnych form komunikacji społecznej.

Zaleca się rozważenie możliwości połączenia działania 3.1.3. z działaniem 3.1.1 ze względu na zbliżoną treść, obszar, cele i kierunki działań oraz częściowo z działaniem 3.2.1 w zakresie doradztwa gospodarczego.

W celu efektywnej realizacji działania wskazane jest nawiązanie ściślejszej współpracy z przedsiębiorcami z terenu Powiatu.

9. Źródła informacji

- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu - Panią Marią Sowińską,
- Wywiad z Kierownikiem Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panem Tomaszem Morawskim,
- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu.

Działanie

3.2.1 Tworzenie i rozwój w strukturach powiatu, gmin i innych organizacji okołobiznesowych instytucjonalnego wsparcia doradczego dla przedsiębiorców

1. Cel i zakres

Celem działania jest wspieranie doradcze przedsiębiorców z powiatu poznańskiego poprzez powołane w tym celu organizacje okołobiznesowe, także w ramach Starostwa Powiatowego i Powiatowego Urzędu Pracy. Rozwijanie doradztwa gospodarczego powinno przyczynić się do poprawy funkcjonowania przedsiębiorstw, a także wzrostu zainteresowania przedsiębiorców ubieganiem się o środki pomocowe na rozwój.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,
- Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, który swoją działalność prowadzi od 1993 roku, jako dział Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Partnerzy:

- Gminy Powiatu Poznańskiego
- Ośrodki wspierania przedsiębiorczości
- Ośrodki doradztwa gospodarczego
- Izby gospodarcze

3. Realizacja działania

Działanie realizowane było przede wszystkim przez Powiatowy Urząd Pracy (wraz z Poznańskim Ośrodkiem Wspierania Przedsiębiorczości), pełniący rolę szkoleniowo-doradczą.

W Poznańskim Ośrodku Wspierania Przedsiębiorczości (POWP) każdego miesiąca odbywa się, według ustalonego harmonogramu, ok. 35 godz. dyżurów specjalistów z następującego zakresu: doradztwa podatkowego, marketingu i biznesplanu, prawa cywilnego, gospodarczego, autorskiego, prawa pracy, podatków, ubezpieczeń społecznych, PFRON. W latach 2006-2011 zorganizowano 2214 godz. doradztwa specjalistycznego dla 5246 osób.

Istotną inicjatywą podjętą przez POWP w celu realizacji działania jest „Klub Mikroprzedsiębiorców”, którego celem jest zapewnienie doraźnej pomocy młodym przedsiębiorcom w postaci konsultacji specjalistów i doradców, prelekcji, szkoleń oraz warsztatów tematycznie związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości prowadzi również szereg warsztatów, prelekcji, szkoleń o charakterze otwartym i tematyce związanej z prowadzeniem własnego biznesu.

Dodatkowo, w ramach Starostwa Powiatowego w Poznaniu, informacji na temat możliwości pozyskania środków unijnych na działalność gospodarczą udziela Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów. Ponadto na konkretne zapytanie Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości przekazuje informację przedsiębiorcom o odpowiednich komórkach Urzędu Marszałkowskiego, odpowiedzialnego za dystrybucję środków unijnych.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu Poznańskiego
- Budżet Powiatowego Urzędu Pracy

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W latach 2006-2011 Powiatowy Urząd Pracy realizował szereg inicjatyw, wpisujących się w realizację działania 3.2.1.

W analizowanym okresie PUP zorganizował 2214 godz. doradztwa specjalistycznego dla 5246 osób.

Tab. 1. Liczba osób korzystająca z doradztwa specjalistycznego w Poznańskim Ośrodku Wspierania Przedsiębiorczości w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba osób	878	1024	1028	899	796	621
Liczba godzin doradczych	382	365	385	383	360	339

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu powołał inicjatywę o nazwie „Klub Mikroprzedsiębiorców”, wpisującą się w realizację działania 3.2.1. Celem powstania i funkcjonowania Klubu jest doraźna pomoc oferowana młodym przedsiębiorcom w postaci konsultacji specjalistów i doradców, prelekcji, szkoleń oraz warsztatów tematycznie związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Przekazuje również bezzwrotną dotację na założenie własnej firmy. Ideą Klubu Mikroprzedsiębiorców jest również wzajemna współpraca i wymiana doświadczeń jego uczestników. Działania Klubu są przygotowywane w oparciu o doświadczenie i bazę organizacyjną Poznańskiego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości. Pierwsze uroczyste spotkanie Klubu Mikroprzedsiębiorców, którego otwarciu dokonali Starosta Poznański i Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, odbyło się dnia 30 października 2007 roku z udziałem przedstawiciela Wydziału Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Poznania.

Dotychczasowe spotkania Klubu dotyczyły następujących tematów:

- rachunkowość i podatki,
- pozyskiwanie klientów,
- prawo cywilne, ochrona danych osobowych,
- prawa autorskie,
- finansowanie działalności gospodarczej,
- promocja firmy,
- inne.

Tab. 2. Liczba spotkań doradczych w ramach Klubu Mikroprzedsiębiorców

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba spotkań	2	3	3	3	7
Liczba uczestniczących osób	67	25	46	24	29

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

W latach 2007-2011 zorganizowano 18 spotkań Klubu, w których uczestniczyło 191 osób.

Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości w ramach realizacji działania organizuje szkolenia dla przedsiębiorców, które swoją tematyką związane są z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. W latach 2006-2011 zorganizowano 8 szkoleń w 36 grupach dla 445 osób (w tym 67 osób z powiatu) oraz 68 grup szkolenia „Pierwszy krok w biznesie” dla 793 osób (w tym 157 osób z powiatu). Uzupełnieniem oferty doradczej, informacyjnej i szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy są organizowane w Poznańskim Ośrodku Wspierania Przedsiębiorczości warsztaty i prelekcje, które tematycznie obejmują zagadnienia dotyczące różnych aspektów prowadzenia małej firmy. Spotkania mają charakter otwarty i mogą w nich uczestniczyć wszystkie osoby zainteresowane tematyką z zakresu przedsiębiorczości. Tematyka warsztatów jest różnorodna i obejmuje zarówno zagadnienia związane z podatkami i kwestiami finansowymi w firmie (podatek dochodowy, podatek VAT, wybór formy opodatkowania, księgowość), aspektami prawnymi w prowadzeniu działalności gospodarczej (prawo gospodarcze, cywilne, autorskie, prawo pracy, formy prowadzenia działalności gospodarczej), ubezpieczeniami społecznymi, jak i zagadnienia związane z marketingiem, reklamą i wizerunkiem firmy oraz metody finansowania działalności gospodarczej (dotacje, leasing, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe). W latach 2006-2011 zorganizowano 147 spotkań warsztatowych, w których wzięło udział 2198 osób.

Informacje udzielane przez pracowników dotyczące prowadzenia i finansowania działalności gospodarczej z uwzględnieniem dotacji (pomoc w przygotowywaniu dokumentacji przy ubieganiu się o dotację z PUP) i funduszy UE, informacje o instytucjach działających w ramach Sieci Wspierania Zatrudnienia i Przedsiębiorczości, Krajowego Systemu Usług oraz informacje o możliwościach korzystania ze szkoleń, w tym bezpłatnych, finansowanych z EFS.

W latach 2009 – 2011 z informacji w Ośrodku skorzystało 6289 osób.

Tab. 3. Szkolenia organizowane przez POWP w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba szkoleń	2	2	2	2	2	3
Liczba grup szkoleniowych	5	5	5	6	6	9
Liczba osób uczestniczących w szkoleniu	55	55	64	70	83	118
Liczba osób z powiatu	11	15	11	5	1	24

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Szczegółowy wykaz zrealizowanych szkoleń przez Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości:

2006 r. 2 szkolenia w 5 grupach dla 55 osób

- „Internet w otoczeniu firmy” 4 grupy dla 40 osób (w tym 11 osób z powiatu)
- „Jak skutecznie prowadzić negocjacje biznesowe” 1 grupa dla 15 osób (w tym osoby z powiatu brak danych)

2007 r. 2 szkolenia w 5 grupach dla 55 osób

- „Internet w otoczeniu firmy” 4 grupy dla 40 osób (w tym 10 osób z powiatu)
- „Jak skutecznie prowadzić negocjacje biznesowe” 1 grupa dla 15 osób (w tym 5 osób z powiatu)

- 2008 r. 2 szkolenia w 5 grupach dla 64 osób
- „Prowadzenie negocjacji” 4 grupy dla 48 osób (w tym 9 osób z powiatu)
  - „Sporządzanie biznesplanu” 1 grupa dla 16 osób (w tym 2 osoby z powiatu)
- 2009 r. 2 szkolenia w 6 grupach dla 70 osób
- „Księgowość w małej firmie” 3 grupy dla 34 osób (w tym 5 osób z powiatu)
  - „E-biznes w teorii i praktyce” 3 grupy dla 36 osób (w tym 0 osób z powiatu))
- 2010 r. 2 szkolenia w 6 grupach dla 83 osób
- „Marketing w małej firmie” 3 grupy dla 39 osób (w tym osoby z powiatu brak danych)
  - „Prowadzenie negocjacji” 3 grupy dla 44 osób (w tym 1 osoba z powiatu)
- 2011 r. 3 szkolenia w 9 grupach dla 118 osób
- „Profesjonalne i skuteczne pozyskiwanie klientów dla małej firmy” 4 grupy dla 59 osób (w tym 11 osób z powiatu)
  - „Zamówienia publiczne w małej firmie – jak uczestniczyć w procedurach przetargowych” 3 grupy dla 39 osób (w tym 12 osób z powiatu)
  - „Negocjacje w biznesie” 2 grupy dla 20 osób (w tym 1 osoba z powiatu)

Tab. 4. Spotkania otwarte organizowane przez POWP w latach 2006 – 2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba spotkań	24	29	22	26	25	26
Liczba uczestników spotkań	324	503	379	379	363	326

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Tab. 5. Liczba osób korzystająca z udzielanych przez POWP informacji

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba spotkań	B.d	b.d	b.d	2246	2045	1998

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie należy uznać za trafne a jego realizacja jest merytorycznie uzasadniona. Zapotrzebowanie wśród przedsiębiorców na usługi doradcze jest znaczące a działanie odpowiada aktualnym potrzebom odbiorców. Należy zauważyć, iż pełne doradztwo w zakresie pozyskania środków unijnych prowadzi Urząd Marszałkowski, będący bezpośrednim dysponentem środków pomocowych.

• Efektywność

Działanie jest realizowane w sposób możliwie najbardziej efektywny, brak możliwości obiektywnego odniesienia poniesionych nakładów do kryteriów zewnętrznych.

• Skuteczność

Trudno określić skuteczność realizacji działania z uwagi na brak prowadzonych badań efektywności i skuteczności odbytych szkoleń, warsztatów etc. wśród przedsiębiorców.

- **Użyteczność**

Działanie należy uznać za przydane i użyteczne przedsiębiorcom z terenu Powiatu Poznańskiego. Duże znaczenie i użyteczność ma indywidualne doradztwo gospodarcze, realizowane przez Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości w Poznaniu.

- **Trwałość**

Efekty działania można uznać za trwałe. Jednak w celu zachowania właściwej efektywności działania konieczna jest jego ciągła kontynuacja, co wynika ze zmieniającej się sytuacji gospodarczej i potrzeb przedsiębiorców.

7. Końcowa ocena działania

Działanie należy ocenić na 5 (bardzo dobrze). Kluczową rolę w realizacji działania pełni Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, oferujący przedsiębiorcom pełny zakres specjalistycznego doradztwa.

8. Rekomendacje

Należy wzmacniać rolę Poznańskiego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości w realizacji działania, z uwagi na jego szerokie spektrum działania. Zaleca się przeprowadzenie badań (ankiet) wśród przedsiębiorców oceniających charakter działań doradczych starostwa i PUP i oczekiwania z tym związane.

Należy nawiązać ściślejszą współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, który pełni właściwą rolę dysponenta środków unijnych i prowadzi niezbędne w tym zakresie doradztwo specjalistyczne.

Zgodnie z zapisami regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Poznaniu informację o możliwości pozyskania środków unijnych na działalność gospodarczą udziela Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów. Sugeruje się zatem zmianę realizatora działania zapisaną w opisie celu działania.

9. Źródła informacji

- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu - Panią Marią Sowińską,
- Powiatowy Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości w Poznaniu,
- Wywiad z Kierownikiem Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panem Tomaszem Morawskim.

Działanie 3.2.2.

Stworzenie gospodarczego forum internetowego oraz wdrożenie newslettera dla przedsiębiorców

1. Cel i zakres działania

Zgodnie z zapisami Strategii celem działania jest stworzenie gospodarczego forum internetowego, w ramach którego rozpowszechniane będą najważniejsze informacje dla przedsiębiorców i promowane są firmy z powiatu poznańskiego. Działanie obejmuje również wysyłanie przygotowanych newsletterów zainteresowanym przedsiębiorcom, m.in. z informacjami o programach pomocowych, terminach składania wniosków, poradach prawnych, szkoleniach i konferencjach.

2. Realizator działania

- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu

3. Realizacja działania

Główny cel działania został osiągnięty poprzez stworzenie w 2007 roku internetowego Portalu Firm Powiatu Poznańskiego.

W okresie między X 2009 roku a XI 2011 r. Starostwo Powiatowe przygotowywało i rozsyłało do zainteresowanych przedsiębiorców 44 newslettery, stanowiące drugi etap realizacji działania.

Dodatковым działaniem, nie zapisanym w Strategii było wykorzystanie nowego narzędzia w postaci portalu społecznościowego Facebook.com do promocji przedsiębiorczości w Powiecie Poznańskim. Od 2012 roku funkcjonuje strona facebook Portalu Firm Powiatu Poznańskiego, która pełni jednocześnie rolę forum internetowego. Portal ten wyparł całkowicie tradycyjny newsletter.

4. Źródła i nakłady finansowe

- budżet Powiatu Poznańskiego.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom działania jest stworzenie strony internetowej o tematyce gospodarczej i promocja za jej pomocą lokalnych przedsiębiorstw. Drugim trzonem realizacji działania jest przygotowywanie i rozsyłanie do przedsiębiorców newsletterów o tematyce gospodarczej. Stanowią one elektroniczną formę biuletynu o tematyce ogólnogospodarczej i rozsyłane są zainteresowanym przedsiębiorcom za pomocą poczty elektronicznej. Ich liczba w okresie między październikiem 2009 a listopadem 2011 wyniosła 44.

Za efekt realizacji działania należy także uznać stworzenie profilu Portalu Firm Powiatu Poznańskiego na portalu facebook.com, który posiada 13 zadeklarowanych użytkowników (stan na dzień 18.07.2012 r.). Stanowi ona uzupełnienie informacji zawartej na stronie www.pfpp.com.pl wprowadzając możliwość interakcji, dyskusji z użytkownikami.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie należy uznać za trafne, ze względu na ciągłą potrzebę rozpowszechniania, wciąż zmieniających się informacji gospodarczych, bez których prowadzenie działalności gospodarczej jest znacząco utrudnione.

- **Efektywność**

Działanie zrealizowane było w pełni środkami i zasobami Starostwa Powiatowego w Poznaniu. Należy wskazać na wysoką efektywność portalu www.pfpp.com.pl. Trudna do określenia jest natomiast efektywność rozsyłanych w latach 2009-2011 newsletterów (44 wydania). Niska jest także liczba zadeklarowanych użytkowników na profilu facebook (13 osób).

- **Skuteczność**

Zamierzone cele działania zostały osiągnięte. Nie przeprowadzono jednak badań wśród samych potencjalnych odbiorców stworzonych usług – przedsiębiorców, co do skuteczności działań. Newslettery adresowane do przedsiębiorców zafunkcjonowały dopiero w październiku 2009 roku. Od 2012 roku dodatkowym narzędziem komunikacji pomiędzy starostwem powiatowym a przedsiębiorcami jest portal facebook Portalu Firm Powiatu Poznańskiego. Podsumowując, skuteczność realizacji działania należy uznać za słabą.

- **Użyteczność**

Trudno określić użyteczność działania, ze względu na brak opinii przedsiębiorców korzystających z powiatowych portali gospodarczych. Z założenia działanie uznaje się za przydatne i warte rozwijania. Dla uzyskania pełnej użyteczności oraz skuteczności działania konieczne jest ciągle promowanie ww. portali wśród przedsiębiorców oraz częsta ich aktualizacja.

- **Trwałość**

Działanie ma charakter ciągły i w celu zachowania trwałości i ciągłości skutecznej jego realizacji konieczne jest przede wszystkim nadal częste i rzetelne aktualizowanie zamieszczanych na portalach informacji.

7. Końcowa ocena działania

Z uwagi na pełną realizację działania w latach 2006-2011 ocenia się je na -5 (bardzo dobry minus) w skali ocen 1-5. Niepełna ocena bardzo dobra wynika z późnego przystąpienia do prac nad opracowaniem newsletterów i wysłaniem ich do zainteresowanych przedsiębiorców (październik 2009).

8. Rekomendacje

Rekomenduje się ciągłe aktualizowanie i promowanie internetowego Portalu Firm Powiatu Poznańskiego w celu jego popularyzacji wśród przedsiębiorców. Wykorzystanie przez starostwo powiatowe nowoczesnych metod komunikacji społecznej w formie portalu facebook.com należy uznać za uzasadnione w dobie wielkiej popularności tego typu narzędzi internetowych. Należy jednak zapewnić zdecydowanie bardziej skuteczną promocję profilu facebook.com, gdyż liczba aktywnych jego uczestników (13 osób) jest niezadowalająca i świadczy o małej popularności portalu. Zapewnienie atrakcyjności profilu wymaga jednocześnie częstego jego moderowania i aktualizowania.

Rekomenduje się również przeprowadzenie badań wśród przedsiębiorców mających na celu uzyskanie opinii o ich potrzebach w zakresie pozyskiwania informacji gospodarczych.

Z uwagi na zrealizowanie działania, rekomenduje się jego zastąpienie nowym pod nazwą „Prowadzenie i promowanie portalu firm Powiatu Poznańskiego www.pfpp.com.pl wraz z wykorzystaniem dostępnych mediów społecznościowych”.

9. Źródła informacji

- Referat Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Wywiad z Kierownikiem Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panem Tomaszem Morawskim.

**CEL STRATEGICZNY I
KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PODWYŻSZAJĄCEJ JAKOŚĆ
ŻYCIA ORAZ WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO
POWIATU**

**Cel szczegółowy 4
Poprawa i rozwój usług publicznych**

Cel operacyjny 4.1.

Poprawa jakości obsługi mieszkańca w urzędzie poprzez wdrożenie nowoczesnych technologii teleinformatycznych

Działanie

4.1.1. Informatyzacja Starostwa – wdrożenie usług szybkiego dostępu do informacji i ułatwienie załatwiania spraw

Działanie 4.1.1.

Informatyzacja Starostwa – wdrożenie usług szybkiego dostępu do informacji i ułatwienie załatwiania spraw

1. Cel i zakres działania

Zasadniczą podstawę prawną dla działania stanowi ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Zgodnie z zapisami Strategii w ramach działania przewidziano realizację następujących zadań:

- wdrożenie systemu zarządzania jakością,
- wdrożenie polityki bezpieczeństwa urzędu,
- wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów,
- wdrożenie centralnego systemu elektronicznego archiwum,
- rozwinięcie usługi biura informacji: powołanie call center, instalacja infokiosków (infomatów),
- opracowanie koncepcji technologicznej połączenia internetowego wszystkich jednostek organizacyjnych Powiatu Poznańskiego.

W opisie działania przedstawionym w strategii nie założono etapowania działania oraz propozycji opomiarowania (wskaźników).

2. Realizator działania

- Wydział Informatyki Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Partnerzy:

- Wydział Administracyjny, Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

3. Realizacja działania

Realizacja zadań bezpośrednio wskazanych w Strategii:

- wdrożenie systemu zarządzania jakością – certyfikat ISO 9001, zrealizowano w 2006 r.,
- wdrożenie polityki bezpieczeństwa danych osobowych urzędu – zrealizowano w 2006 r.,
- wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów – system FINN, zrealizowano w 2007 r.,
- wdrożenie centralnego systemu elektronicznego archiwum – zrealizowano w 2010 r.
- rozwinięcie usługi biura informacji: powołanie call center, instalacja infokiosków (infomatów) – zrealizowano w latach 2006-2007,
- opracowanie koncepcji technologicznej połączenia internetowego wszystkich jednostek organizacyjnych Powiatu Poznańskiego – zapewniono połączenia pomiędzy głównymi budynkami Starostwa i powiatowych jednostek organizacyjnych (m.in. przy ul. Jackowskiego 18 i Słowackiego 8).

Realizacja zadań powiązanych – niewskazanych bezpośrednio w Strategii:

- wdrożenie Elektronicznej Skrzynki Podawczej, Platformy Elektronicznych Usług Publicznych, systemu e-PUAP,

- wykorzystanie aktualnych technologii komunikacji z klientami urzędu wykorzystując usługi internetowe, w tym w sieci komórkowej (wymiana korespondencji, umawianie wizyt poprzez pocztę elektroniczną),
- udostępnianie przez Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej map cyfrowych w Internecie, powiązanych z danymi o decyzjach wydanych przez Wydział Administracji Architektoniczno-Budowlanej,
- system kontroli dostępu do pomieszczeń,
- przegląd legalności oprogramowania - doprowadzenie do stanu pełnej legalności, potwierdzonej odpowiednimi certyfikatami,
- elektroniczny system kolejkowy w Wydziale Komunikacji,
- zintegrowany system drukowania,
- powiązanie systemów obiegu dokumentów z systemami kadrowo-płacowym i sprawozdawczości budżetowej,
- automatyczne generowanie rejestrów do Biuletynu Informacji Publicznej.

4. Źródła i nakłady finansowe

Źródła finansowania:

- Budżet powiatu,
- Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach projektu „Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz rozwój usług on-line” (ZPORR).

Projekt „Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz rozwój usług on-line” (2005-2008):

- Wartość całkowita: 1.227.830,43 zł
- Dofinansowanie z EFRR: 920.872,81 zł (75%)
- Wkład własny powiatu: 306.957,62 zł (25%)

W ramach projektu zrealizowano zadania:

- Zakup i wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów – 130.288,15 zł
- Wdrożenie polityki bezpieczeństwa informacji – 17.263,89 zł
- Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej – 858.766,40 zł

Tab. 1. Pozostałe nakłady z budżetu powiatu:

Kategoria wydatków	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Wydatki inwestycyjne	267 834	130 229	41 507	241 125	625 697	392 138	329 760
Zakup usług dostępu do Internetu	174 878	241 626	108 860	115 359	128 596	145 591	x
Zakup akcesoriów komputerowych w tym programów i licencji	x	496 296	250 471	255 160	255 183	x	x
Pozostałe wydatki bieżące Wydziału Informatyki	x	x	x	404 206	451 493	766 159	x

Z uwagi na zmiany klasyfikacji wydatków budżetowych oraz zróżnicowanie szczegółowości sprawozdań budżetowych nie jest możliwe zapewnienie pełnej porównywalności danych w poszczególnych latach. Dane za 2012 r. na podstawie materiałów objaśniających do projektu budżetu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Tab. 2. Liczba załatwionych spraw on-line

Liczba spraw	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Łączna liczba spraw:	47116	37377	39974	44660	40247	18038
w tym załatwionych on-line	98	63	84	90	173	84
% załatwionych on-line	0,21	0,17	0,21	0,20	0,43	0,47

* stan na 25.06.2012

Źródło: dane z systemu elektronicznego obiegu dokumentów

Tab. Elektroniczna obsługa poczty

Korespondencja przychodząca	2009	2010	2011	2012*
Łączna liczba	128 811	128 622	114 329	57 144
w tym fax i mail	2951	6116	6450	3213
w tym PeUP	48	21	4	4
% fax i mail	2,29	4,76	5,64	5,62
% PeUP	0,037	0,016	0,003	0,007

* stan na 25.06.2012

Tab. 3. Liczba zgłoszeń dotyczących awarii sprzętu komputerowego i modernizacja sprzętu

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba zgłoszeń dotyczących awarii sprzętu komputerowego i oprogramowania (w tym usunięte w terminie)	25 (16)	113 (93)	96 (87)	339 (111)	826 (821)
Modernizacja sprzętu i sieci IT (stacje komputerowe, drukarki)	nowe komp.68 (tj. 27%)	nowe komp. 42 (tj. 16 %); zlikwid.34komp.(12%) nowe druk. 8 szt. (7%)	nowe komp. 43 (tj. 17 %); zlikwid.0 komp.(0%) zlikwid. 8 druk. (14%)	nowe komp. 52 (tj.17%) zlikwid.17 komp.(12%) nowe druk.8 (tj.16%) zlikwid. 18 druk. (35%)	nowe komp. 78 (tj.18%) zlikwid.0 komp.(0%) nowe druk.8 (tj.15%) zlikwid. 8 druk. (15%)
Szkolenia w zakresie polityki bezpieczeństwa (w stosunku do ogółem zatrudnionych), inne upoważnienia (do pendrive, laptop, CEPiK, EKSMOON, ...)	nowi pracownicy - 73, praktykanci-25, stażyści-35, spoza urzędu-19 Razem - 152	nowi pracow.- 107, praktykanci-30, stażyści-77, spoza urzędu-0, Razem - 214	Etatowi (+zastępst.) - 116, praktykanci-29, stażyści-53, spoza urzędu-1 Razem - 199	Etatowi (+zastępst.) - 101, praktykanci-45, stażyści-96, spoza urzędu-4 Razem - 296	Etatowi (+zastępst.) - 145, praktykanci-57 stażyści-45, spoza urzędu-2 inne upoważ.- 116 Razem - 365

Źródło: Ocena funkcjonowania procesów, Starostwo Powiatowe w Poznaniu 2007-2011

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Ocena wysoka (4). Działanie odpowiada potrzebom funkcjonowania Starostwa Powiatowego. Część zadań wynika z obowiązków nałożonych ustawą z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Wciąż stosunkowo niskie wykorzystanie możliwości przez mieszkańców.

- **Efektywność**

Ocena trudna do przeprowadzenia, wiele systemów zostało zindywidualizowanych na potrzeby Starostwa, brak możliwości obiektywnego odniesienia poniesionych nakładów do kryteriów zewnętrznych.

- **Skuteczność**

Ocena bardzo wysoka (5), zdecydowana większość zaplanowanych w Strategii zadań została zrealizowana.

- **Użyteczność**

Ocena przeciętna (3). Duży pozytywny wpływ wykonanych zadań na poprawę funkcjonowania Starostwa, wciąż niewielkie wykorzystanie możliwości e-administracji przez mieszkańców (por. pkt. 9).

- **Trwałość**

Ocena wysoka (4). Systemy informatyczne są zindywidualizowane na potrzeby Starostwa i umożliwiają ich dalszą systematyczną rozbudowę o nowe moduły przydatne w pracy urzędu. Wraz z rozwojem możliwości dostępu mieszkańców do usług e-administracji powinno się zwiększać ich wykorzystanie w obsłudze administracyjnej obywateli.

7. Końcowa ocena działania

Ocena wysoka (4). Realizacja działania przyczyniła się do znacznego unowocześnienia pracy Starostwa poprzez wdrożenie nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Jednakże sprawy załatwiane on-line oraz korespondencja z wykorzystaniem Platformy Elektronicznych Usług Publicznych wciąż stanowią znikomy ułamek w działalności Starostwa. Istotnymi problemami utrudniającymi rozpowszechnienie technologii teleinformatycznych w administracji publicznej wśród mieszkańców są wymogi ustanawiane na poziomie administracji centralnej, w tym w szczególności:

- konieczność posługiwania się podpisem elektronicznym lub profilem zaufanym,
- wymóg składania do wniosków załączników w formie trudnej do adaptacji na postać elektroniczną.

Istnieje jednak także konieczność podjęcia działań promocyjnych dla upowszechnienia usług elektronicznych w administracji publicznej (przykład akcji promocyjnej Ministerstwa Finansów dla popularyzacji składania PIT-ów drogą elektroniczną – wyraźny skutek z roku na rok).

8. Rekomendacje

- Nazwa celu szczegółowego („Poprawa i rozwój usług publicznych”) nieadekwatna do opisanych zadań - pojęcie usług publicznych jest bardzo szerokie i w praktyce może odnosić się do większości celów i działań wskazanych w Strategii. Propozycje nowej nazwy w aktualizacji Strategii „Poprawa i rozwój usług administracyjnych” lub „Rozwój e-administracji”.
- Zmiana głównego akcentu działań w ramach celu operacyjnego – zamiast informatyzacji Starostwa (w dużej mierze zrealizowanej i zaawansowanej) większy nacisk na integrację teleinformatyczną z innymi jednostkami administracji publicznej w zakresie dostępu do rejestrów publicznych, wymiany informacji niezbędnych do postępowania administracyjnego czy korespondencji poprzez wykorzystanie elektronicznej skrzynki podawczej.
- Nawiązanie współpracy z urzędami gmin w zakresie informacji przestrzennej - kontynuacja dotychczasowych działań PODGiK i rozszerzenie ich m.in. o studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu)

- Rozbudowa usługi umawiania wizyt przez Internet i objęcie systemem kolejkowym kolejnych wydziałów urzędu.

9. Źródła informacji

- wywiad z Dyrektorem Wydziału Informatyki Starostwa Powiatowego w Poznaniu – Panią Małgorzatą Radomską,
- sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego za lata 2006-2011,
- materiały objaśniające do projektu budżetu Powiatu Poznańskiego na rok 2012,
- wyniki kontroli projektu „Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz rozwój usług on-line”, przeprowadzonej w Wydziale Tworzenia i Realizacji Projektów przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu.

CEL STRATEGICZNY II WZROST POZIOMU WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ DOSTOSOWANIE ICH KWALIFIKACJI I KOMPETENCJI DO POTRZEB RYNKU PRACY W AGLOMERACJI POZNAŃSKIEJ

Cel szczegółowy 5 Rozwój systemu oświaty w powiecie

Cel operacyjny 5.1. Podwyższenie standardów nauczania – poprawa infrastruktury edukacyjnej

Działanie 5.1.1.

Budowa, remonty i modernizacje budynków oświatowych i sportowych obiektów przyszkolnych

Działanie 5.1.2.

Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia szkół

Cel operacyjny 5.2.

Wzbogacenie oferty kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, w tym rozwój kierunków i profili kształcenia dla osób dorosłych oraz dostosowanie oferty szkół do potrzeb rynku pracy

Działanie 5.2.1.

Racjonalizacja kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych. Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków i profili kształcenia zgodnych z potrzebami rynku pracy oraz likwidacja kierunków i profili, na które występuje i jest prognozowany znikomy popyt na rynku

Działanie 5.2.2.

Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków kształcenia i profili kształcenia dla osób dorosłych.

Działanie 5.2.3.

Rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia.

Cel operacyjny 5.3.

Rozwój systemu wsparcia uzdolnionych uczniów

Działanie 5.3.1.

Wspieranie finansowe uczniów o najlepszych wynikach nauczania w szkołach powiatowych poprzez programy stypendialne oraz system nagród

Działanie 5.1.1.

Budowa, remonty i modernizacje budynków oświatowych i sportowych obiektów przyszkolnych

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest budowa, rozbudowa, modernizacja powiatowych obiektów oświatowych i sportowych oraz towarzyszącej im infrastruktury technicznej w celu zagwarantowania dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do nauki i rozwoju fizycznego.

W ramach działania założono realizację następujących inwestycji:

1. Modernizacja pomieszczeń szkoły i internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach - opracowanie, w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków, projektów aranżacji wnętrz uwzględniających zabytkowy charakter budynku i pełnioną obecnie funkcję, renowacja elewacji obiektu, modernizacja dachów oraz odwodnienia,
2. Kompleksowa modernizacja internatu w Mosinie, dla potrzeb uczniów Zespołu Szkół w Mosinie oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną, ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Mosinie,
3. Modernizacja pomieszczeń budynku głównego, baraku oraz dachu sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Kórniku,
4. Budowa centrum kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz budowa sali sportowej przy Zespole Szkół nr 1 w Swarzędzu,
5. Modernizacja dachu budynku szkoły w Zespole Szkół nr 2 w Swarzędzu oraz w SOSW w Mosinie,
6. Przebudowa stołówki w Liceum Ogólnokształcącym w Puszczykowie, z przystosowaniem pomieszczeń dla potrzeb poradni Psychologiczno - Pedagogicznej,
7. Modernizacja wnętrza budynku dydaktycznego i pomieszczeń stołówki w Zespole Szkół w Mosinie,
8. Rozbudowa szkoły w Murowanej Goślinie oraz budowa sali gimnastycznej w ramach Programu Rozwoju Bazy Obiektów Sportowych Województwa Wielkopolskiego obejmującą lata 2011-2014,
9. Rewitalizacja i unowocześnienie otwartej bazy sportowej przy Liceum Ogólnokształcącym w Puszczykowie (budowa boiska lekkoatletycznego w ramach „Programu Rozwoju Bazy Obiektów Sportowych Województwa Wielkopolskiego obejmującą lata 2011-2014”),
10. Modernizacja budynku internatu w Puszczykowie m.in. dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Mosinie
11. Budowa Parku Orientacji Przestrzennej (Ogrodu Zmysłów) przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach. W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, złożono projekt „Stworzenie otwartej strefy rekreacji dziecięcej na potrzeby uczniów SOSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach oraz mieszkańców Powiatu Poznańskiego”, który po otrzymaniu dofinansowania, jest obecnie realizowany,
12. Utworzenie stałej ekspozycji wystawienniczej „muzeum” m. in. map tyflogicznych i innych zabytkowych eksponatów (dawnych pomocy dydaktycznych dla uczniów niewidomych) w SOSW w Owińskach. W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, złożono projekt „Renowacja i konserwacja zbiorów tyflogicznych SOSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach

celem utworzenia stałej ekspozycji wystawienniczej”, którego realizacja zakończyła się w czwartym kwartale 2011 r.

13. Przegląd placówek: stan boisk zewnętrznych i wyposażenia sportowego, chodników zieleni na terenach posesji.

14. określenie potrzeb i planu remontów i inwestycji, realizacja zadań.

2. Realizator działania

- Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Powiatowy Konserwator Zabytków,
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów.

3. Realizacja działania

Przebieg realizacji poszczególnych inwestycji w podziale na lata przedstawiają tabele 1-8

Tab. 1. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w Owińskach

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja wraz z remontem skrzydła gimnazjum, dostawą i montażem dźwigu osobowego	2005-2006
Remont dachów (budynek główny, internat)	2008
Renowacja elewacji budynku szkoły	2009-2010
Adaptacja pomieszczeń dla potrzeb ekspozycji zbiorów tyfologicznych wraz z wejściem głównym, celem utworzenia stałej ekspozycji wystawienniczej. Realizacja projektu „Renowacja i konserwacja zbiorów tyfologicznych SOSW dla Dzieci niewidomych w Owińskach celem utworzenia stałej ekspozycji wystawienniczej”. Okres realizacji od 2010 do 2011r.	2010-2011
Rewaloryzacja kompleksu parkowego (parku pocysterskiego) w realizacji projektu pn. „Stworzenie otwartej strefy rekreacji dziecięcej na potrzeby uczniów OSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach oraz mieszkańców Powiatu Poznańskiego” wraz z pracami towarzyszącymi.	2010-2012*
Boisko wielofunkcyjne, bieżnia i rozbieg do skoku w dal i wzwyż wraz z trybunami, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2011
Remont budynków mieszkalnych nr 7 i 11 - etap I (dachy)	2011
Remont klatki schodowej budynku mieszkalnego nr 7	2012*
Przebudowa budynku magazynowo-gospodarczego	2012-2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 2. Modernizacja pomieszczeń budynku głównego, baraku oraz dachu sali gimnastycznej Zespołu Szkół w Kórniku

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja	2005
Remont stropu nad parterem w budynku szkoły	2007
Remont klatki schodowej	2008
Remont sali gimnastycznej	2010
Izolacja przeciwwilgociowa ścian budynku wraz z drenażem opaskowym	2012*
Modernizacja pomieszczeń budynku głównego, baraku oraz dachu sali gimnastycznej	2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 3. Modernizacja wnętrza budynku dydaktycznego i pomieszczeń stołówki w Zespole Szkół w Mosinie oraz kompleksowa modernizacja internatu w Mosinie

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja	2005-2006
Moje boisko - ORLIK 2012	2009
Dwa boiska wielofunkcyjne i bieżnia wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011
Zagospodarowanie terenu przy boisku wielofunkcyjnym i zapleczu sanitarnym boiska ORLIK	2011
Przebudowa internatu	2012-2014*
Modernizacja wnętrza budynku dydaktycznego i pomieszczeń stołówki	2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Mosinie,

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja	2005-2006
Boisko wielofunkcyjne wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011
Zagospodarowanie terenu Ośrodka	2011
Modernizacja dachu	2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 5. Modernizacja dachu budynku w Zespole Szkół nr 2 w Swarzędzu oraz w SOSW w Mosinie

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja budynku szkoły i sali gimnastycznej	2005-2006
Remont wnętrza	2007-2008
Siłownia zewnętrzna	2011
Modernizacja dachu budynku szkoły	2012*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 6. Budowa sali sportowej oraz centrum kształcenia praktycznego i ustawicznego przy ZS nr 1 w Swarzędzu

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Budowa hali sportowej z zapleczem socjalnym i boiskami zewnętrznymi, siłownią i pracownią gastronomiczną wraz z wyposażeniem i montażem windy osobowej.	2005-2006
Remont dachu na prawym i lewym skrzydle budynku szkoły	2011
Naprawa schodów zewnętrznych i wymiana stolarki okiennej w budynku szkoły	2011
Budowa Centrum Kształcenia Praktycznego	2013-2016*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 7. Przebudowa stołówki LO w Puszczykowie, z przystosowaniem pomieszczeń dla poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; przebudowa stołówki LO w Puszczykowie, z przystosowaniem pomieszczeń dla poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; rewitalizacja i unowocześnienie otwartej bazy sportowej przy LO w Puszczykowie

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja budynków szkoły, sali gimnastycznej, internatu i stołówki	2005
Przyłącza wody i kanalizacji sanitarnej do obiektu	2007
Remont pomieszczeń sali gimnastycznej wraz z zapleczem sanitarnym i łącznikiem	2008
Remont budynku szkoły	2009-2010
Kompleks sportowy <i>Moje boisko - ORLIK 2012</i>	2009
Plac zabaw wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowany w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011
Modernizacja Internatu w Puszczykowie wraz z przystosowaniem dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych	2010-2011
Budowa boiska lekkoatletycznego	2012*
Przebudowa stołówki Liceum wraz z przebudową piwnic	2012-2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Tab. 8. Rozbudowa szkoły oraz budowa sali gimnastycznej w Murowanej Goślinie

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja	2005-2006
Boisko wielofunkcyjne wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011
Uporządkowanie i ogrodzenie terenu	2011
Modernizacja obiektu podnosząca standard budynku	2012*
Rozbudowa Szkoły w Murowanej Goślinie	2012-2013*

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

* - wykazane środki stanowią kwoty szacunkowe (realizacja zadań w toku lub jeszcze nie rozpoczęta).

Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu na bieżąco realizuje działania w zakresie przeglądu placówek oświatowych i wychowawczych: stan boisk zewnętrznych i wyposażenia sportowego, chodników zieleni na terenach posesji. Opracowywane są również projekty planów w zakresie zadań inwestycyjnych, gdzie określone są potrzeby remontowe i inwestycyjne.

Zrealizowane działania niezapisane w strategii rozwoju Powiatu Poznańskiego.

Powiat Poznański oprócz zadań zapisanych w strategii wykonał także prace budowlano-modernizacyjne na obiektach nie ujętych w strategii rozwoju Powiatu Poznańskiego.

Tab. 9. Zespół Szkół w Bolechowie

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja budynku szkoły i sali gimnastycznej	2005
Instalacja zimnej wody w budynku szkoły, remont pomieszczeń sanitarnych przy sali gimnastycznej	2006
Remont wnętrza oraz wejścia głównego do budynku szkoły	2009-2010
Boisko wielofunkcyjne wraz z trybunami i siłownią zewnętrzną, oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011
Roboty budowlane, sanitarne i elektryczne pomieszczeń piwnicznych na potrzeby edukacyjne	2011

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Tab. 10. Zespół Szkół w Rokietnicy

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja budynków szkoły, sali gimnastycznej, internatu i stołówki	2005-2006
Boisko wielofunkcyjne wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Tab. 11. Zespół Szkół w Rokietnicy (Szkoła w Poznaniu przy ul. Rubież 20)

Inwestycje i remonty	Termin realizacji
Termomodernizacja	2005-2006
Remont dachu	2008
Boisko wielofunkcyjne wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009

Źródło: Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki Powiatu Poznańskiego
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu
- Ministerstwo Sportu i Turystyki
- Samorząd Województwa Wielkopolskiego
- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w Ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

W latach 2005-2012 na realizację działania wydane zostało 71 323 200 zł¹.

¹ kwota przybliżona, wybrane inwestycje w trakcie realizacji

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Działanie zakłada wykonanie szeregu prac remontowych, budowlanych i modernizacyjnych na konkretnych, wskazanych powyżej obiektach dydaktycznych i sportowych, znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego. Szczegółowy wykaz efektów realizacji poszczególnej inwestycji znajduje się w tabelarycznym zestawieniu w pkt. 2.

Najważniejsze efekty, wspólne dla wszystkich zrealizowanych inwestycji to:

- Rozbudowa bazy edukacyjnej i towarzyszącej jej infrastruktury sportowej.
- Poprawa stanu budynków pod względem technicznym.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych - oszczędność energii cieplnej, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, obniżenie kosztów utrzymania obiektów,
- Utrzymanie budynków w dobrym stanie technicznym oraz poprawa estetyki obiektów
- Poprawa warunków kształcenia i wychowania młodzieży.
- W przypadku inwestycji sportowych (boiska wielofunkcyjne, Orliki, hale sportowe, siłownia zewnętrzna) poprawa warunków do szkolenia młodzieży w zakresie dyscyplin lekkoatletycznych, w których uczniowie placówki odnoszą znaczne sukcesy, poprawa stanu zdrowia oraz stworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, poprawa warunków do rozgrywek piłkarskich uczniów szkoły i mieszkańców Powiatu Poznańskiego, wspomaganie rozwoju i poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
- W przypadku szkół i ośrodków specjalnych podnoszenie standardów edukacyjno-wychowawczo-opiekuńczych, stworzenie dzieciom niepełnosprawnym prawidłowych warunków do nauki z możliwością zakwaterowania wychowanków. (Zespole Szkół w Mosinie).

Sztandarowym, innowacyjnym projektem Powiatu Poznańskiego w zakresie prac modernizacyjno-budowlanych obiektów szkolnych i sportowych była modernizacja pomieszczeń szkoły i internatu SOSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach. Efektem prac było powstanie unikatowego w skali kraju Parku Orientacji Przestrzennej dla Dzieci Niewidomych, utworzenie stałej ekspozycji wystawienniczej m.in. map tyflogicznych i innych zabytkowych eksponatów (dawnych pomocy dydaktycznych dla uczniów niewidomych). Budynek uzyskał pełną dostępność dla osób niepełnosprawnych. W ośrodku oprócz dzieci z uszkodzeniem wzroku uczą się i mieszkają w internacie wychowankowie z dodatkowymi sprzężeniami zdrowotnymi (porażenia, niedowład, epilepsja). Dla większości dzieci Ośrodek stanowi ich drugi dom, przebywają w nim przez cały okres edukacji szkolnej.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie cechuje wysoka trafność. Prace remontowe i inwestycyjne na obiektach oświatowych i sportowych są w pełni uzasadnione i niezbędne do poprawy warunków edukacji i wychowania fizycznego dzieci i młodzieży w Powiatu Poznańskiego. Działanie odpowiada potrzebom ciągłego inwestowania w obiekty będące w złej kondycji technicznej i funkcjonalnej.

• Efektywność

Nakłady przeznaczone na realizację działania zapewniły możliwie najlepsze efekty. Wydatkowane środki zapewniły realizację zaplanowanych przedsięwzięć.

- **Skuteczność**

Większość zaplanowanych projektów w ramach działania zostało w pełni zrealizowane lub jest w trakcie realizacji, zgodnie w harmonogramem prac remontowych i budowlanych.

- **Użyteczność**

Działanie cechuje wysoka użyteczność i użyteczność

Działanie odpowiada na potrzeby jego beneficjentów, do których zalicza się: dzieci i młodzież w wieku szkolnym, kadre dydaktyczną, dzieci i młodzież z upośledzeniami motorycznymi i psychicznymi, społeczności lokalne. Dzięki realizacji działania możliwe jest podnoszenie poziomu kształcenia, edukacji, rehabilitacji dzieci i młodzieży

- **Trwałość**

Efekty działania uznać należy za wysoce trwałe, co wynika ze względu na materialny charakter przeprowadzonych inwestycji. Efekty będą trwale oddziaływać w przyszłości i spełniać założone cele przez długi okres czasu. Istnieje potrzeba kontynuacji działania w następnych latach, z uwagi na ciągle duże potrzeby remontowo – inwestycyjne na obiektach, będących w gestii Powiatu Poznańskiego.

7. Końcowa ocena działania

Realizację działania należy ocenić bardzo wysoko nadając przy tym ocenę 5 (w skali od 0 do 5). Wysoka ocena działania wynika z pełnej jego realizacji oraz wykazania pozytywnych efektów inwestycji. Ponadto na pozytywną ocenę wpłynęła realizacja przez Powiat Poznański dodatkowych inwestycji budowlanych na obiektach nie zapisanych w strategii rozwoju powiatu poznańskiego. Warto wskazać na innowacyjność, choćby projektu Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach, będącego jednym z pierwszych obiektów tego typu w Polsce i Europie.

8. Rekomendacje

Ze względu na ciągle potrzeby w zakresie remontów i modernizacji budynków oświatowych, polepszania warunków nauczania dzieci i młodzieży wskazane jest dalsze realizowanie nowych, określonych według potrzeb, celów i możliwości Powiatu inwestycji w zakresie budowy, remontów i modernizacji obiektów oświatowych. Rekomenduje się kontynuację działania w następnych latach.

9. Źródła informacji

- Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Wywiad z dyrektorem Wydziału Inwestycji i Remontów - Panią Marią Pawlicką.

Działanie 5.1.2.

Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia szkół

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych oraz wyposażenia szkół prowadzonych przez Powiat Poznański, a także związana z tym poprawa jakości i warunków kształcenia.

Wg zapisów Strategii, placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Poznański są dobrze wyposażone w pomoce naukowe i dydaktyczne. Dzięki nowoczesnej formie kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z pracodawcami, uczniowie dzięki praktykom, stażom, mieli możliwość poznawania nowoczesnego parku maszyn i urządzeń znajdujących się na stanie firm. Ponadto, dzięki projektom, które były realizowane ze środków zewnętrznych np. PFRON, POKL, szkoły prowadzone przez Powiat Poznański są doposażone w sprzęt niezbędny w kształceniu osób niepełnosprawnych.

Działanie miało również na celu podniesienie kwalifikacji i umiejętności pracowników oraz nauczycieli sześciu placówek oświatowych Powiatu, którzy od kwietnia 2011 r. do czerwca 2012 r. wzięli udział w projekcie pt. „Nowoczesna szkoła- doskonalenie kwalifikacji nauczycieli i pracowników administracji szkół Powiatu Poznańskiego”, który został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Starostwo Powiatowe w Poznaniu pełniło również rolę Partnera w projekcie „Jaśniejsza przyszłość”, którego liderem było Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich rodzin ROKTAR. Projekt skierowany został do osób niepełnosprawnych z gminy Tarnowo Podgórne i Rokietnica. Celem głównym projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu podopiecznych stowarzyszenia ROKTAR.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański,

Partnerzy:

- Instytucje publiczne, przedsiębiorcy, darczyńcy itd.

3. Realizacja działania

Zakupy trwałe służące unowocześnianiu wyposażenia szkół, dokonywane są systematycznie, zgodnie z aktualnymi potrzebami. Uczniowie ZS nr 1 w Swarzędzu dzięki prowadzonej współpracy z firmą Volkswagen Poznań mają możliwość korzystania ze sprzętu i pracowni firmy w ramach odbywanych praktyk zawodowych.

W okresie od 1 lutego 2011 do 30 czerwca 2012 roku zrealizowany został projekt „Nowoczesna Szkoła - doskonalenie kwalifikacji nauczycieli i pracowników administracji szkół Powiatu Poznańskiego”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty. Projekt skierowany został do nauczycieli, dyrektorów, księgowych oraz pozostałych pracowników administracyjnych, którzy

chcieli podnieść swoje kwalifikacje zawodowe, zatrudnionych w Liceum Ogólnokształcącym w Puszczykowie, Zespole Szkół w Bolechowie, Zespole Szkół w Rokietnicy, Zespole Szkół w Mosinie, Specjalnym Ośrodku Szkolno -Wychowawczym w Mosinie, Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.

Działania projektu objęły 91osób: 70 nauczycieli oraz 21 pracowników administracyjnych placówek oświatowych z terenów wiejskich i miejsko-wiejskich Powiatu Poznańskiego, dla których organem prowadzącym jest Powiat Poznański. W projekcie realizowano następujące działania:

- Przeprowadzenie kursów i szkoleń w zakresie:
  - Nowoczesnych metod kształcenia: metody aktywizujące pracę uczniów, metoda projektu, metoda debaty, metody doświadczalne, praca z tablicą multimedialną, praca z wykorzystaniem platformy e-learningowej moodla.
  - Trudności w uczeniu się: pomoc w diagnozie trudności, praca z uczniem słabym, wzmacnianie poczucia własnej wartości.
  - Umiejętność pracy w stresie: stres przy pracy z zespołem klasowym, radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych, wypalenie zawodowe.
  - Kształcenie specjalne: metoda Dennisona, arteterapia, muzykoterapia, komunikacja alternatywna.
  - Prawo zamówień publicznych, język angielski, rachunkowość i finanse,

- Studia podyplomowe: Zarządzanie projektem – Akademia Project Managera
- Całkowita wartość projektu wyniosła 265 400 zł. Założeniem projektu było wzmocnienie potencjału instytucji edukacyjnych Powiatu Poznańskiego przez podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli i pracowników szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Poznański (źródło: oficjalna strona Starostwa Powiatowego - www.powiat.poznan.pl)

W okresie od 1 marca 2011 do 31 sierpnia 2011r. Powiat Poznański uczestniczył w realizacji projektu „Jaśniejsza przyszłość”, którego liderem było Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin ROKTAR. Projekt adresowany był dla 15 osób niepełnosprawnych z terenu gmin Rokietnica i Tarnowo Podgórne i dotyczył: kursu obsługi komputera, kursu fotograficznego, kursu florystycznego. Projekt został dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 7.3 Inicjatywy na rzecz aktywnej integracji (źródło: oficjalna strona Starostwa Powiatowego w Poznaniu - www.powiat.poznan.pl).

Od 1 września 2010r. Powiat Poznański realizuje projekt „Wykluczamy wykluczenie – projekt Powiatu Poznańskiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i społecznych osób niepełnosprawnych”. Projekt skierowany jest do 88 wychowanków i absolwentów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińskach, uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Owińskach oraz wychowanków i absolwentów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Mosinie.

Głównym celem projektu jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt będzie realizowany do czerwca 2013r., a jego koszt wyniesie 971 928,00 pln.

„Praktycznie gotowi do pracy – program rozwojowy SOSW w Mosinie i ZS im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie” to kolejny projekt realizowany od stycznia 2012r. przez Powiat Poznański.

Projekt ma na celu podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego. Beneficjentami ostatecznymi jest 15 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Mosinie oraz 40 uczniów Zespołu Szkół w Bolechowie. Zakończenie projektu przewidziane jest w czerwcu 2013r., wartość projektu to kwota 612 960,00 pln, dofinansowanie - 532 600,00 pln, a wkład własny wyniesie 80 360,00 pln.

W czerwcu 2011r. zakończona została realizacja projektu „Uczeń Zespołu Szkół w Rokietnicy – jego kompetencje dodatkowe, a skuteczność i konkurencyjność na rynku pracy (ZS im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy)”, który realizowany był od września 2010r.

Dzięki zajęciom językowym, zajęciom z grafiki komputerowej, kursom barmańskim, zajęciom z praktyk zawodowych, doradztwu edukacyjno-zawodowemu, doradztwu pedagogiczno-psychologicznemu uczniowie szkoły zwiększyli swoje kompetencje i zwiększyli skuteczność i konkurencyjność na rynku pracy. Całkowita wartość przedsięwzięcia wyniosła 196 210, 00 pln. Wymienione projekty są współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POKL.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu,
- Budżety szkół,
- Środki UE (Europejski Fundusz Społeczny, Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich),
- Ministerstwo Edukacji Narodowej,
- Darowizny osób prywatnych.

Całkowita wartość projektu „Nowoczesna szkoła- doskonalenie kwalifikacji nauczycieli i pracowników administracji szkół Powiatu Poznańskiego” wyniosła 265 400 zł.

W latach 2006-2011 na zakup nowego sprzętu i unowocześnianie szkół prowadzonych przez Powiat Poznański wydatkowano łącznie 2 964 540, 23 zł. Najwięcej z tej kwoty - 945 563,51 zł wydano w 2006 roku i 723 768 zł w 2007 roku. Od 2008 roku do 2011 roku kwoty przeznaczane na zakup sprzętu są niższe w stosunku do tych z 2006 i 2007 roku i oscylują wokół 300 tys. zł.

Tab. 1. Nakłady na zakup nowego sprzętu i wyposażenia szkół prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011

Rodzaj pracowni/sprzętu technicznego	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
pracownie językowe	0	14 100	7 005,96	0	0	15 289,64	36 395,60
pracownie komputerowe	415 686,23	351 020,39	66 483,56	5086,74	45 490,66	27 268,45	911 036,03
komputery	336 791,40	253 952,65	219 184,68	203 897,78	215 761,46	210 210,06	1 439 798,03
komputery z dostępem do internetu	174 742,04	87 239,95	24 932,43	44 879,70	46 191,98	49 196	427 182,10
tablice multimedialne	18 343,84	17 454,90	39 132,85	27 312,45	19 630,33	28 254,10	150 128,47
ogółem	945 563,51	723 768	356 739,48	281 176,67	327 074,43	330 218,25	2 964 540,23

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektem realizacji działania jest poprawa wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny (pracownie językowe i komputerowe, komputery, w tym z dostępem do Internetu, tablice multimedialne). Systematyczne unowocześnianie i wymiana sprzętu przyczynia się do poprawy warunków kształcenia. Szkoły prowadzone przez Powiat Poznański systematycznie zakupują nowoczesny sprzęt, poprawiając dostępność uczniów do pomocy naukowych.

W badanym okresie, liczba pracowni językowych, komputerowych, komputerów, tablic multimedialnych uległa znacznemu zwiększeniu (Tab. 2).

Tab. 2. Unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia szkół prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011

Liczba pracowni/sprzętu technicznego	2006	2007	2008	2009	2010	2011
pracownie językowe	7	7	8	8	8	8
pracownie komputerowe	23	28	31	31	32	31
komputery	699	804	884	887	923	993
komputery z dostępem do internetu	681	718	849	862	898	988
tablice multimedialne	2	6	10	14	18	32

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zakup sprzętu nie dokonuje organ prowadzący, a dyrekcje szkół. Działanie jest zgodne z potrzebami uczniów oraz nauczycieli związanymi z poprawą jakości kształcenia. Wydatkowanie środków finansowych na zakup nowoczesnego sprzętu przyczynia się do podnoszenia poziomu kształcenia oraz wyrównywania szans edukacyjnych.

• Efektywność

Działanie jest efektywne. Pozwala na stworzenie wysokiej klasy sal dydaktycznych i poprawę warunków kształcenia. Wymiernym efektem jest poprawa dostępności nauczycieli i uczniów do nowoczesnego sprzętu i pomocy dydaktycznych.

• Skuteczność

Działanie zostało zrealizowane, o czym świadczą dane za lata 2006-2011. Szkoły podejmują skoordynowane i systematyczne działania na rzecz wymiany sprzętu i unowocześniania wyposażenia.

• Użyteczność

Ostatecznym beneficjentem jest uczeń, któremu stwarza się szansę korzystania z najnowszego sprzętu. Wymiana sprzętu na nowszy jest również korzystna dla nauczycieli, którzy poszerzają swoje umiejętności w zakresie posługiwania się nowoczesnymi zdobyczami techniki i w sposób profesjonalny przekazują uczniom wiedzę.

• Trwałość

Wyposażenie szkół w najnowszy sprzęt jest działaniem trwałym, służącym uczniom danej szkoły przez wiele lat. Wraz z dekapitalizacją i nowymi potrzebami wymaga

stałego monitoringu i kontynuacji. W zapisach Strategii słusznie podkreślono „systematyczność” działania.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

W szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański systematycznie ulepszany jest sprzęt i wyposażenie, a na jego zakup regularnie pozyskiwane są środki zewnętrzne. Największe wydatki poniesione zostały w roku 2006 i 2007, gdzie na zakup nowego sprzętu aktywnie pozyskiwano środki zewnętrzne. Zintensyfikowane działania przyniosły oczekiwane rezultaty. Aktualnie wyposażenie szkół jest bardzo nowoczesne i z tego względu zakupy dokonywane są na mniejszą skalę niż miało to miejsce kilka lat temu.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się zmianę zapisu działania. Obecny zakres działania i sposoby jego realizacji nie odpowiadają nazwie działania. O ile z nazwy wynika, że chodzi o unowocześnienie szkoły w zakresie zakupu sprzętu i przedmiotów materialnych, to już w opisie działania przytoczone zostają projekty skierowane na podniesienie kompetencji nauczycieli i pracowników administracyjnych szkół.

Proponuje się objąć oddzielnym działaniem podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i zakup środków trwałych. Rekomenduje się wobec tego wprowadzenie nowego zapisu działania: „Doskonalenie kwalifikacji pracowników oświaty w szkołach i placówkach poprzez programy edukacyjne” oraz „Doskonalenie kompetencji uczniów szkół Powiatu Poznańskiego poprzez dodatkowe projekty i programy, zajęcia pozalekcyjne”.

9. Źródła informacji

- Wywiad z Dyrektorem Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu – Panem Przemysławem Wantuchem,
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański,
- Oficjalna strona internetowa Starostwa Powiatowego w Poznaniu (www.powiat.poznan.pl/powiat/wiadomości).

Działanie 5.2.1.

Racjonalizacja kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych. Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków i profilów kształcenia zgodnych z potrzebami rynku pracy oraz likwidacja kierunków i profilów, na które występuje i jest prognozowany znikomy popyt na rynku

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest wprowadzanie nowych kierunków kształcenia i likwidacja kierunków nadwyżkowych w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański oraz dostosowywanie oferty kształcenia do aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Jak wskazuje Strategia, dla realizacji działania wykorzystano m.in. rezultaty badań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu, szczególnie w zakresie badań rynku pracy oraz przygotowywanych corocznie informacji o bezrobociu absolwentów szkół. Zadanie jest realizowane we współpracy z Powiatową Radą Zatrudnienia oraz Komisją Oświaty i Wychowania Rady Powiatu w Poznaniu.

Ważną rolę przy realizacji tego zadania pełnili także właściwie przygotowani doradcy zawodowi. Kluczową rolę pełnili dyrektorzy szkół, dokonując analizy lokalnego rynku pracy w oparciu o dane PUP, przygotowując nowe kierunki kształcenia zapewniające większe szanse na dobrą pracę dla absolwentów szkół.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje szkół prowadzonych przez Powiat Poznański,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,
- Powiatowa Rada Zatrudnienia,
- Komisja Oświaty.

3. Realizacja działania

Podstawą racjonalizacji kierunków kształcenia w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański jest analiza popytu i podaży na rynku pracy. Monitoring lokalnego rynku pracy oraz poziomu bezrobocia dokonywany jest systematycznie przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu. Opracowania, dokumenty, raporty wraz z comiesięcznymi sprawozdaniami dotyczącymi bezrobocia, publikowane są na stronach Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu od ponad 10 lat opracowuje i publikuje raport „O bezrobociu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Poznania i Powiatu poznańskiego”. Dotychczas okazało się 13 raportów rocznych, które prezentują dane statystyczne dotyczące rejestrowanego bezrobocia absolwentów szkół oraz podają informacje na temat możliwości aktywizacji zawodowej młodych bezrobotnych.

Ponadto, Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu, opracowuje „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie poznańskim”, w którym dokonana jest analiza lokalnego rynku zatrudnienia pod kątem podaży i popytu na określonych pracownikach. Kluczowym celem prezentowanego raportu jest przede wszystkim stworzenie klasyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu, na które występuje mniejsze lub większe zapotrzebowanie ze strony lokalnych pracodawców oraz

zawodów, w których występuje mniejszy lub większy odsetek osób bezrobotnych niemogących podjąć pracy ze względu na brak ofert pracy w danym zawodzie (źródło: „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu w 2010 r.”). Funkcjonowanie Urzędu Pracy wzmocnione jest działaniami założonego w 2010 r. – Centrum Aktywizacji Zawodowej, którego głównym celem jest kompleksowe udzielanie pomocy i informacji osobom bezrobotnym poszukującym pracy.

Ww. raporty są dostępnym dla wszystkich zainteresowanych źródłem informacji, z którego korzystać mogą zarówno dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, osoby bezrobotne, przedsiębiorcy i mieszkańcy Poznania i powiatu poznańskiego. Stanowią one bazę informacji dla przekształceń w zakresie tworzenia bądź likwidacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych.

Jak wynika z „Rankingów zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu w 2010 roku”, oferta szkół ponadgimnazjalnych jest dobrze dostosowana do lokalnego rynku pracy. Przykładowo, w raporcie z 2010 roku, najmniej liczna grupa zarejestrowanych bezrobotnych to osoby posiadające zawody: mechanika, technika handlowca, kucharza czy technik informatyk. W szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański istnieje możliwość nauki we wszystkich ww. zawodach.

W ramach realizacji działania uruchomiono następujące kierunki kształcenia:

2006 r.:

- technik rachunkowości – Zespół Szkół w Bolechowie,
- monter mechatronik, technik rachunkowości - Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu,
- technik informatyk, kucharz, technik mechanik, technik handlowiec - Zespół Szkół w Rokietnicy - Murowana Goślina,
- technik logistyk – Zespół Szkół w Mosinie.

2007 r.

- technik logistyk - Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu,
- technik BHP - Zespół Szkół w Mosinie,

2008 r.:

- operator obrabiarek skrawających, kucharz - Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu,
- florysta - Zespół Szkół w Rokietnicy – Rokietnica,
- technik architektury krajobrazu - Zespół Szkół w Rokietnicy – Poznań i Zespół Szkół w Mosinie,
- zarządzanie informacją - SOSW Owińska.

2009 r.:

- technik hotelarstwa - Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina i Zespół Szkół Nr 1 w Swarzędzu.

2010 r. – w żadnej ze szkół nie uruchomiono nowego kierunku,

2011 r.:

- technik logistyk – Zespół Szkół w Kórniku,
- technik architektury krajobrazu – Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica,
- technik spedytor – Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu,
- technik mechanik - Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżety szkół.

Środki na utworzenie nowych kierunków kształcenia ponoszone były z budżetów szkół. Nie jest możliwe dokładne oszacowanie kosztów działania.

5. Efekty/produkty realizacji działania

W wyniku realizacji działania w latach 2006-2011 w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański uruchomiono 14 nowych kierunków.

W latach 2006-2011 nie zlikwidowano żadnego kierunku kształcenia.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie odpowiada na potrzeby lokalnego społeczeństwa, zarówno ze strony uczniów, jak i przedsiębiorców zatrudniających wykwalifikowanych pracowników z terenu powiatu poznańskiego. Działanie jest trafne z punktu widzenia aktywnej walki z bezrobociem, pełni rolę wspierającą dla działań Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

• Efektywność

Trudno jednoznacznie ocenić efektywność działania, głównie z uwagi na trudności w oszacowaniu kosztów realizacji nowych kierunków kształcenia przez poszczególne szkoły. Jak wynika jednak z wywiadu przeprowadzonego w Wydziale Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, większość nowych kierunków uruchamiana jest bezkosztowo, na bazie ewentualnej reorganizacji dotychczasowego systemu zajęć w szkołach.

• Skuteczność

Zamierzone cele zostały osiągnięte. Dzięki rozwijaniu nowych kierunków kształcenia rynek pracy w powiecie poznańskim charakteryzuje dynamika i elastyczność w dostosowywaniu się do zmieniających się warunków rynkowych. Uczniowie podejmują naukę w nowych zawodach, skuteczniej znajdując pracę po ukończeniu edukacji.

• Użyteczność

Działanie ma charakter wysoce utylitarny. Zapewnia wysoki poziom kształcenia młodzieży oraz możliwość monitorowania liczby absolwentów w danym zawodzie na lokalnym rynku pracy. Działanie jest użyteczne dla instytucji publicznych, które osiągają ekonomiczne korzyści – oszczędności, które być może musiałyby zostać poniesione na przygotowanie do pracy lub przekwalifikowanie młodych bezrobotnych absolwentów.

Działanie jest również użyteczne dla rynku pracy i pracodawców. Pozwala rozwijać się branżom (głównie produkcyjnej i usługowej, w tym motoryzacyjnej i turystycznej) w oparciu o lokalne zasoby siły roboczej.

• Trwałość

Ocena trwałości działania może nastąpić w długookresowej perspektywie. Jej warunkiem jest ścisła współpraca jednostek zaangażowanych w realizację działania.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Starostwo Powiatowe w Poznaniu czynnie uczestniczy w pracach zespołów odpowiedzialnych za dostosowanie profili kształcenia w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Dyrekcje szkół podejmują właściwe decyzje w zakresie powoływania nowych kierunków kształcenia, co skutkuje poszerzeniem oferty kształcenia szkół prowadzonych przez Powiat oraz poprawą stanu zatrudnienia absolwentów tych szkół.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie ścisłej współpracy pomiędzy Wydziałem Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, Powiatowym Urzędem Pracy w Poznaniu, a dyrekcjami szkół oraz przedsiębiorcami lokalnego rynku pracy w celu stałego monitorowania stanu bezrobocia i liczby bezrobotnych wg wieku i wykształcenia w powiecie poznańskim oraz weryfikacji podejmowanych w szkołach kierunków kształcenia.

Rekomenduje się prowadzenie statystyk dotyczących kosztów kształcenia uczniów w nowych oddziałach szkolnych celem weryfikacji finansowej efektywności kształcenia.

9. Źródła informacji

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,
- Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański,
- Raporty „O bezrobociu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Poznania i Powiatu Poznańskiego”, 2006-2011,
- Raporty „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu”, 2006-2011.

Działanie 5.2.2.

Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków kształcenia i profilów kształcenia dla osób dorosłych.

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest dostosowywanie oferty kształcenia do wymogów lokalnego rynku pracy, poprzez tworzenie nowych, deficytowych kierunków kształcenia w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański oraz rozwijanie nowych metod kształcenia.

W Strategii wskazano, że priorytetowo będzie traktowany rozwój internetowych form nauki na odległość „e-learning”. Działania w tym zakresie zostały już podjęte w wybranych szkołach, a poprzez wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń celowe było przystąpienie do wdrożenia internetowych form nauki na odległość w innych szkołach i dla innych kierunków kształcenia, zwłaszcza w szkołach dla dorosłych.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański.

3. Realizacja działania

W ramach realizacji działania przeprowadzono szkolenia e-learningowe w następujących szkołach:

2008 r.

- w Zespole Szkół Rokietnicy – Rokietnica (50 szkoleń/kursów),
w 2009 r. i 2010 r.

- w Zespole Szkół Rokietnicy – Rokietnica, Murowana Goślina, Poznań (127 szkoleń/kursów),

2011 r.

- w Zespole Szkół Rokietnicy – Rokietnica, Murowana Goślina, Poznań (67 szkoleń/kursów)
- w Zespole Szkół w Kórniku (2 szkolenia/kursy).

W latach 2006-2011 w szkołach dla dorosłych prowadzonych przez Powiat Poznański nie uruchomiono żadnego nowego kierunku kształcenia.

4. Źródła i nakłady finansowe:

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Budżety szkół.

Nakłady nie zostały oszacowane z uwagi na brak danych.

5. Efekty/produkty realizacji działania

W latach 2008-2011 w szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzono 244 szkolenia, kursy e-learningowe, w których łącznie uczestniczyło 405 uczniów. Największą aktywnością w prowadzeniu tego typu kształcenia charakteryzował się Zespół Szkół w Rokietnicy.

W latach 2006-2011 do szkół dla dorosłych prowadzonych przez Powiat Poznański nie wprowadzono nowych kierunków kształcenia.

Tab. 1. Liczba kursów i szkoleń e-learningowych w szkołach ponadgimnazjalnych oraz uczestników tych szkoleń w latach 2008-2011

Rok	2008	2009	2010	2011	2008-2011
liczba kursów e-learningowych	50	60	67	67	244
liczba uczestników	61	117	104	123	405

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Nowoczesne formy kształcenia „na odległość” są alternatywą dla osób, chcących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe bez konieczności wychodzenia z domu. Rozwijanie tych form kształcenia pozytywnie wpływa na kształtowanie kapitału społecznego i wzrost wiedzy i kwalifikacji przyszłych pracowników na lokalnym rynku pracy.

• Efektywność

Działanie jest wysoce efektywne. Pozwala na prowadzenie zajęć, szkoleń i kursów, przy jednoczesnym ograniczaniu wydatków związanych z wynajęciem sali, obsługą sprzętu oraz kosztami osobowymi.

• Skuteczność

Działanie jest skuteczne, pozwoliło na objęcie szkoleniami znacznej grupy osób, które wyraziły zainteresowanie tą formą kształcenia.

• Użyteczność

Działanie jest użyteczne dla uczniów oraz osób dorosłych, nie mających czasu na naukę stacjonarną. Pozwala na podjęcie kształcenia w dowolnym, wybranym przez siebie momencie. Działanie jest użyteczne z punktu widzenia kadry pedagogicznej, kształtuje umiejętności nauczania „na odległość”.

• Trwałość

Działanie jest trwałe, umiejętności nabyte przez uczniów mogą być wykorzystane w pracy zawodowej nawet wiele lat po zakończeniu szkolenia. Certyfikaty uzyskane po ukończeniu kursu wpływają na podwyższenie atrakcyjności pracownika na rynku pracy.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 4 (dobrze), z uwagi na brak nowych kierunków kształcenia w szkołach dla dorosłych.

Wśród szkół objętych badaniem można zauważyć liderów w prowadzeniu nauczania w systemie e-learningowym. Konieczne jest zaangażowanie pozostałych dyrekcji szkół i propagowanie wśród nich możliwości prowadzenia kursów e-learningowych, jak i możliwości uzyskania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych. Z uwagi na innowacyjność działania to należy upowszechniać.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się zmianę nazwy działania na: „Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków i profili kształcenia dla osób dorosłych oraz rozwijanie nowoczesnych metod kształcenia e-learning”.

9. Źródła informacji

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Dyrektorzy szkół Powiatu Poznańskiego

Działanie 5.2.3.

Rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest rozwijanie doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański oraz ułatwienie uczniom podjęcia decyzji związanej z wyborem dalszego kierunku kształcenia i przyszłego zawodu.

Wg badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański na potrzeby opracowania Strategii, znaczny odsetek uczniów deklarujących chęć kontynuowania nauki (około 22%) nie potrafił określić profilu szkoły, który wybierze po skończeniu nauki. Wnioski te zobowiązały do podjęcia energicznych działań na rzecz rozwijania form doradztwa w zakresie wyboru kierunków dalszego kształcenia.

W Strategii wskazano następujące możliwości wspierania doradztwa zawodowego:

- organizowanie prelekcji dla uczniów prowadzonych przez przedstawicieli wyższych uczelni i szkół średnich (dla uczniów szkół zawodowych) na temat charakterystyk studiów na poszczególnych uczelniach,
- organizowanie spotkań (w formie doradztwa) z przedstawicielami agencji zatrudnienia oraz Powiatowego Urzędu Pracy na temat atrakcyjności na rynku pracy absolwentów wybranych kierunków.

W Strategii uznano za priorytetowe spotkania z przedstawicielami uczelni i doradcami agencji zatrudnienia oraz PUP w zakresie charakteryzowania deklarowanych kierunków. W ramach działania przewidziano także rozwijanie form doradztwa zawodowego (prowadzonego na przykład przez doradców przygotowanych do pracy w szkołach przez Powiatowy Urząd Pracy) dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański, w tym m. in. oczekiwań przyszłych pracodawców, kodeks pracy, ale także zasad prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje szkół prowadzonych przez Powiat Poznański,
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne.

Partnerzy:

- Uczelnie wyższe, doradcy zawodowi, pedagodzy szkolni.

3. Realizacja działania

W ramach realizacji działania w latach 2006-2011 w szkołach prowadzonych przez Powiatu Poznańskiego corocznie realizowano od kilkunastu do kilkudziesięciu prelekcji w zakresie doradztwa zawodowego. Najwięcej spotkań tego typu zrealizowano w ZS nr 1 w Swarzędzu-57 spotkań i LO w Puszczykowie – 44 spotkania.

W ZS w Mosinie prelekcje zrealizowane zostały jako element projektu: „Uczniowie szkół zawodowych - rynek pracy na Was czeka”, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu IX –Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działania 9.2. -

Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego w okresie od 1 września 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. Projekt skierowany został do uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej i Technikum. W ramach projektu zrealizowane zostały bezpłatne zajęcia m. in. z: języka polskiego, języka angielskiego, przedsiębiorczości, promocji zdrowego stylu życia, prezentacji własnej firmy w sieci internetowej, laboratorium do planowania przepływów materiałowych przez systemy magazynowe. W ramach projektu zorganizowane zostały spotkania z pracodawcami oraz specjalistyczne praktyki w firmach. Przeprowadzone zostały także spotkania z psychologiem i pedagogiem.

Tab. 1. Liczba prelekcji z zakresu doradztwa zawodowego i ich uczestników w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011 (liczba prelekcji/liczba uczestników)

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	0	4/60	3/50	4/80	4/80	4/60	19/330
Zespół Szkół w Kórniku	0	0	0	0	0	3/90	3/90
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	7/268	8/610	6/420	8/580	7/540	8/650	44/3068
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	4/86	8/200	10/230	0	17/374	18/450	57/1340
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	1/70	2/112	2/60	3/80	3/113	3/98	14/533
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	0	0	15/221	7/124	3/28	25/373
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	1/98	2/95	2/105	3/180	5/289	4/118	17/885
Zespół Szkół w Mosinie	6/109	6/122	5/108	7/141	8/121	9/189	41/790
ogółem w szkołach	19/631	30/1199	28/973	40/1282	51/1641	52/1683	220/7409

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

4. Źródła i nakłady finansowe:

- Budżety szkół.
- Środki unijne (Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

W ZS w Rokietnicy zajęcia prowadzone były przez pedagoga szkolnego, doradcę zawodowego przy współpracy z Biurem Karier AWF. W ZS w Mosinie prelekcje zrealizowane zostały w ramach projektu „Uczniowie szkół zawodowych - rynek pracy na Was czeka”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO Kapitał Ludzki.

5. Efekty/produkty realizacji działania

- 220 prelekcje doradztwa zawodowego w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański,
- 7409 uczestników prelekcji,

- 8 szkół prowadzonych przez Powiat Poznański zaangażowanych w realizację działania.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest ukierunkowane na pomoc i aktywne wspieranie uczniów w wyborze dalszej ścieżki kariery zawodowej. Realizowane przez szkoły projekty z zakresu doradztwa zawodowego przyczyniają się do świadomego i łatwiejszego wyboru przyszłej szkoły lub zawodu przez absolwentów.

• Efektywność

Prowadzenie spotkań doradczych dla uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański ma w dużej mierze charakter bezkosztowy lub niskokosztowy, w którego realizację angażują się instytucje publiczne, uczelnie wyższe, pedagodzy szkolni. Wartość dodaną stanowią unikatowe projekty realizowane w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański ze środków zewnętrznych (ZS w Mosinie). Pozyskiwanie środków zewnętrznych dla realizacji działania jest dużym atutem i powinno być promowane wśród pozostałych szkół.

• Skuteczność

Szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez Powiat Poznański aktywnie włączyły się w realizację działania, organizując corocznie od kilkunastu do kilkudziesięciu spotkań rocznie. Zajęcia zrealizowano głównie w klasach maturalnych.

• Użyteczność

Działanie skierowane jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy podejmują decyzje w zakresie wyboru dalszej ścieżki kariery. Prelekcje i spotkania prowadzone są przez profesjonalnych doradców zawodowych oraz pedagogów szkolnych, którzy posiadają kompleksową wiedzę na temat lokalnego rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców względem przyszłych pracowników. Realizowane działanie jest użyteczne, adresowane jest do ściśle określonej grupy odbiorców, spełniając jej oczekiwania w zakresie doradztwa zawodowego i pomocy w wyborze dalszej ścieżki kształcenia. Korzystne jest również nawiązywanie współpracy z uczelniami wyższymi oraz innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację działania.

• Trwałość

Prowadzenie doradztwa zawodowego dla uczniów w dłuższej perspektywie czasu może bardzo pozytywnie wpłynąć na lokalny rynek pracy, konkurencyjność poznańskich uczelni wyższych oraz budowanie silnego kapitału ludzkiego. Przekazywanie kompleksowych informacji na temat możliwości kształcenia w wybranych kierunkach na uczelniach wyższych w Poznaniu oraz podejmowania pracy na lokalnym rynku pracy, z pewnością przyczyni się do pozostawania młodych ludzi w aglomeracji poznańskiej.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobra).

Szkoły aktywnie uczestniczą w realizacji działania, nawiązując kontakty z doradcami rynku pracy i uczelniami oraz pozyskując przy tym zewnętrzne środki na realizację projektów.

8. Rekomendacje

Proponuje się zacieśnienie współpracy z uczelniami wyższymi i przedsiębiorcami w celu większego zaangażowania lokalnego środowiska naukowego i zawodowego w prowadzone działania.

W celu skoordynowanej i kompleksowej realizacji działania należy jednak podjąć kroki zmierzające do aktywizacji szkół (promocja działania, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z uczelniami wyższymi, doradcami, upowszechnianie informacji dotyczących pozyskiwania środków na finansowanie itp.)

9. Źródła informacji

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Dyrektorzy szkół prowadzonych przez Powiat Poznański

Działanie 5.3.1.

Wspieranie finansowe uczniów o najlepszych wynikach nauczania w szkołach powiatowych poprzez programy stypendialne oraz system nagród

1. Cel i zakres działania

Celem działania było wspieranie finansowe uczniów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki nauczania w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański.

Jak wskazują zapisy Strategii, działanie miało być realizowane w ramach uchwalonego „Powiatowego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Następnie działania kontynuowano w ramach „Programu wspierania edukacji w powiecie poznańskim”. Ponadto, program wspierania edukacji przewidywał wspieranie uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański poprzez finansowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zajęć fakultatywnych skierowanych do młodzieży klas maturalnych.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Starosta Poznański, Rada Powiatu,
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje szkół prowadzonych przez Powiat Poznański.

3. Realizacja działania

Działanie zrealizowano poprzez przyznawanie najzdolniejszym uczniom:

- stypendiów Rady Powiatu,
- nagród Starosty Poznańskiego.

W ramach „Programu wspierania edukacji w powiecie poznańskim” przeprowadzono także zajęcia fakultatywne (403 grup zajęciowych) oraz pozalekcyjne (560 kół pozalekcyjnych) w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański.

Ponadto w latach 2004-2007 w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w ramach działania: 2.2. „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” Powiat wspierał uczniów poprzez stypendia socjalne. W trakcie realizacji projektu podjęto następujące działania:

- w roku szkolnym 2004/2005 - 96 uczniom ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej przyznano refundację wydatków za zakupione pomoce naukowe w wysokości nie przekraczającej 250 zł miesięcznie. Projekt był realizowany w latach 2004-2005.
- w roku szkolnym 2005/2006 - 179 uczniom ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej przyznano refundację wydatków za zakupione pomoce naukowe w wysokości 150 zł miesięcznie. Projekt był realizowany w latach 2005-2006.
- w roku szkolnym 2006/2007 – 210 uczniom ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej przyznano pomoc finansową w wysokości 200 zł miesięcznie przez 10 miesięcy. Projekt był realizowany w latach 2006 - 2007.

- ponadto w ramach nadkontraktacji środków (projekt własny Zarządu Województwa Wielkopolskiego „Stypendia unijne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego”. Projekt realizowany był wspólnie w ramach partnerstwa z organami prowadzącymi szkoły ponadgimnazjalne na terenie Województwa Wielkopolskiego, w tym także z Powiatem Poznańskim) w roku szkolnym 2008/2009 – 98 uczniom ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej przyznano pomoc finansową w wysokości 250 zł miesięcznie przez 10 miesięcy. Projekt był realizowany w latach 2008-2009.

W 2005 roku Uchwałą Nr XXXII/309/II/2005 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 27 września 2005 r. przyjęto „Powiatowy program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży”. Został stworzony nowy system wspierania przez Powiat Poznański najzdolniejszych uczniów poprzez stypendia, indywidualne nagrody Starosty, ofertę zajęć pozalekcyjnych, zajęcia fakultatywne dla klas maturalnych, wsparcie finansowe projektów zajęć zgłaszanych przez szkoły oraz doradztwo zawodowe. Następnie działania kontynuowano w ramach Programu wspierania edukacji w powiecie poznańskim.

Program ten jest komplementarny z programem współpracy Powiatu Poznańskiego z organizacjami pozarządowymi, gdzie przewidziano realizację zadań obejmujących m.in. wyrównywanie szans edukacyjnych, organizację konkursów poszerzających wiedzę itp. (źródło: uzasadnienie do ww. Uchwały).

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu
- Budżet państwa
- Środki unijne (Europejski Fundusz Społeczny)

Na realizację stypendiów unijnych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w ramach Działania 2.2. „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” w latach 2004-2007 wydatkowano:

- 2004-2005: ogólna wartość projektu 216 000 zł, w tym z budżetu państwa 69 012 zł oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego 146 988 zł.
- 2005-2006: ogólna wartość projektu 297 500 zł, w tym z budżetu państwa 95 051,25 zł oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego 202 448,75 zł.
- 2006-2007: ogólna wartość projektu 453 632 zł, w tym z budżetu państwa 144 935,42 zł oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego 308 696,58 zł.
- 2008-2009: ogólna wartość projektu (dla Powiatu Poznańskiego) 266 387 zł, w tym z budżetu państwa 85 110,65 zł oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego 181 276,35 zł.

Na wypłaty stypendiów Rady Powiatu w latach 2006-2011 wydatkowano łącznie kwotę 244 100 zł. W analizowanym okresie czasu najwyższą łączną kwotę na stypendia uzyskali uczniowie Zespołu Szkół w Kórniku – 61 500 zł. Z łącznej puli środków wydatkowanych na wypłatę stypendiów w latach 2006-2011 najwięcej wydatkowano w 2011 – 67 500 zł, najmniej natomiast w 2008 r. – 23 200 zł. Od 2008 roku stale wzrastają wydatki Budżetu Powiatu na pomoc stypendialną dla uczniów.

Tab. 1. Środki przeznaczone na stypendia Rady Powiatu w latach 2006-2011 (w zł)

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	8 000	5 600	2 000	2 800	4 400	8 000	30 800
Zespół Szkół w Kórniku	4 000	9 200	8 000	10 400	15 400	14 500	61 500
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	9 600	10 400	7 200	3 600	2 000	5 000	37 800
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	1 200	800	1 200	1 600	8 400	17 000	30 200
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	800	2 800	4 000	4 000	9 400	13 500	34 500
Zespół Szkół w Rokietnicy	4 400	1 200	0	1 600	4 400	7 000	18 600
Zespół Szkół w Mosinie	6 800	4 800	800	2 000	2 200	2 500	19 100
SOSW Owińska	6 000	3 600	0	800	1 200	0	11 600
SOSW Mosina	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	40 800	38 400	23 200	26 800	47 400	67 500	244 100

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

W latach 2006-2011 na nagrody Starosty Poznańskiego wydatkowano z budżetu powiatu łącznie kwotę w wysokości 42 000 zł. Od 2009 roku corocznie na nagrody wydaje się 10 000 zł (w 2006 roku była to zaledwie kwota 2 000 zł). W latach 2006-2011 największą pulę środków na nagrody Starosty Poznańskiego przyznano uczniom Zespołu Szkół nr 2 w Swarzędzu – 19 500 zł.

Tab. 2. Środki przeznaczone na nagrody Starosty Poznańskiego w latach 2006-2011 (zł)

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Kórniku	0	0	0	3 000	0	0	3000
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	0	0	2 000	4 500	0	0	6500
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	0	1 000	2 500	0	6 500	2 000	12 000
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	1 000	0	4 500	2 500	3 500	8 000	19 500
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Mosinie	0	0	0	0	0	0	0
SOSW Owińska	1 000	0	0	0	0	0	1 000
SOSW Mosina	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	2 000	1 000	9 000	10 000	10 000	10 000	42 000

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

Zadaniem Powiatu Poznańskiego jest wspieranie prowadzenia zajęć fakultatywnych w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański. W latach 2006-2011 na ten cel z różnych źródeł wydatkowano kwotę 424 618, 01 zł, w tym z Budżetu Powiatu 215 369,64 zł.

Tab. 3. Środki przeznaczone na realizację zajęć fakultatywnych w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011 (w zł)

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	0	0	0	0	7 401	7 433	14 834
Zespół Szkół w Kórniku	5 727	3 283	10 469	16 326	15 107	10 650	61 562
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	0	6 756	12 097	20 042	20 140	20 545	79 580
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	1871	12568	18391	23069	22899	23415	102 214
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	3 394	5 160	10 180	21 320	22 227	18 609	80 890
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	3 235	1 391	2 093	4 144	5 262	5 592	21 717
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	564	2904	4105	5344	2967	15 884
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	0	1 845	3 141	5 687	4 293	14 966
Zespół Szkół w Mosinie	0	0	2 668	6 329	5 541	5 296	19 834
SOSW Owińska	0	0	0	0	11 320	1 817	13 137
Ogółem	14 227	29 722	60 647	98 476	120 928	100 617	424 618

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012

Na realizację zajęć pozalekcyjnych w latach 2006-2010 wydatkowano łącznie kwotę 815 429, 50 zł, najwięcej w roku 2010 – 219 973,95 zł. Od 2008 środki przeznaczone na ten typ zajęć pozostają na podobnym poziomie. Corocznie z Budżetu Powiatu przeznaczana się na ten cel 250 000 zł. W 2011 roku kwota w wysokości 25 000 zł wydatkowana została na dofinansowanie współpracy zagranicznej.

Tab.4. Środki poniesione na realizację zajęć pozalekcyjnych w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2010

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2006-2010
Zespół Szkół w Bolechowie	0	19 800	14 859	14 500	12 941	62100
Zespół Szkół w Kórniku	10 991	13931	16595	14460	10583	66 561
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	15 966	21 199	18 368	15 122	17622	88 277
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	6 856	27 530	42 980	42 490	50 589	170 445

Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	11 963	6 053	14 735	16 996	16473	51 484
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	38 717	13 189	13 467	13 844	15 031	94 248
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	2 646	14 615	14 720	15 270	47251
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	2 769	7 530	6 642	8 524	25465
Zespół Szkół w Mosinie	11 707	11 450	15 964	15 782	16 470	71 373
SOSW Owińska	0	0	0	0	31 765	31765
SOSW Mosina	14 000	16 494	25 788	25 472	24 706	106 460
ogółem	110 200	135 061	184901	180 028	219 974	815 429

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

5. Efekty/produkty realizacji działania

Możliwość otrzymania stypendium za dobre wyniki w nauce jest dla ucznia dodatkowym czynnikiem motywującym do nauki. W latach 2006-2011 stypendia Rady Powiatu otrzymało łącznie 227 uczniów ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański. Najwięcej z nich otrzymało stypendia w 2011 roku – 54 uczniów. Największą liczbę stypendystów ma Zespół Szkół w Kórniku – w latach 2006-2011 stypendia otrzymywało 58 uczniów.

Tab. 5. Liczba uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański otrzymujących stypendia Rady Powiatu w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	8	5	2	3	4	7	29
Zespół Szkół w Kórniku	5	9	8	11	14	11	58
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	10	10	7	3	2	4	36
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	1	1	1	2	8	14	27
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	1	3	4	4	9	10	31
Zespół Szkół w Rokietnicy	4	1	0	2	4	6	17
Zespół Szkół w Mosinie	7	4	1	2	2	2	18
SOSW Owińska	6	3	0	1	1	0	11
SOSW Mosina	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	42	36	23	28	44	54	227

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

W latach 2006-2011 Nagrody Starosty Poznańskiego otrzymało 23 uczniów. Najwięcej nagród przyznano uczniom ZS nr 1 w Swarzędzu (9) i ZS nr 2 w Swarzędzu (10).

Tab. 6. Liczba uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański otrzymujących Nagrody Starosty Poznańskiego w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Kórniku	0	0	0	1	0	0	1
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	0	0	1	1	0	0	2
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	0	1	1	0	5	2	9
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	1	0	2	1	2	4	10
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Mosinie	0	0	0	0	0	0	0
SOSW Owińska	1	0	0	0	0	0	1
SOSW Mosina	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	2	1	4	3	7	6	23

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

Zajęcia fakultatywne pozwalają na poszerzenie wiedzy w danym przedmiocie i mają na celu przygotowanie ucznia do matury i egzaminów na studia. W latach 2006-2011 w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański utworzono 453 grupy fakultatywne. W badanym okresie najwięcej powstało ich w Zespole Szkół nr 2 w Swarzędzu (69) i Zespole Szkół w nr 2 w Swarzędzu (68).

Tab. 7. Zajęcia fakultatywne (liczba grup zajęciowych) w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	0	8	7	7	5	4	31
Zespół Szkół w Kórniku	6	7	9	10	10	8	50
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	0	13	12	12	13	0	50
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	0	9	9	9	18	23	68
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	10	9	9	12	14	15	69
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	8	5	9	7	8	9	46
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	3	8	8	9	4	32
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	0	11	8	10	8	37

Zespół Szkół w Mosinie	6	0	7	18	13	13	57
SOSW Owińska	0	0	6	7	0	0	13
ogółem	30	54	87	98	100	84	453

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

W latach 2006-2010 w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański utworzono 568 kół pozalekcyjnych, najwięcej w Zespole Szkół w Mosinie – 84.

Tab. 8. Zajęcia pozalekcyjne (liczba kół pozalekcyjnych) w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2006-2010
Zespół Szkół w Bolechowie	12	14	12	11	11	60
Zespół Szkół w Kórniku	6	9	8	6	7	36
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	11	15	15	15	16	72
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	9	20	21	23	bd	73
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	6	7	6	10	9	38
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	15	7	8	11	11	52
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	0	2	10	9	11	32
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	0	3	4	4	4	15
Zespół Szkół w Mosinie	17	19	18	15	15	84
SOSW Owińska	10	7	15	14	8	54
SOSW Mosina	6	10	9	14	13	52
ogółem	92	113	126	132	105	568

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu, 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zgodnie z art. 12 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, do wyłącznej właściwości Rady Powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów. Udzielane przez Powiat stypendia i nagrody mogą mieć zatem charakter świadczeń motywujących (za dobre wyniki w nauce) lub świadczeń socjalnych (stypendia socjalne). Obie formy przydzielania pomocy materialnej uczniom przez Powiat Poznański są bardzo pożądane. Nagrody za dobre wyniki w nauce pozwalają docenić najzdolniejszych uczniów Powiatu, natomiast pomoc socjalna może w znacznym stopniu wpływać na warunki i możliwość pobierania nauki przez ucznia. Powiat Poznański przyznaje stypendia naukowe, natomiast stypendia o charakterze socjalnym finansowane były ze środków UE w odpowiedzi na ogłoszony konkurs.

• Efektywność

Działanie jest wysoce efektywne, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i fakultatywnych przynosi korzystne efekty, a ich koszt nie jest wysoki biorąc pod uwagę również duże zainteresowanie uczniów tą formą aktywności (np. koła naukowe). Również finansowe wspieranie uczniów jest efektywne, gdyż podnosi motywację uczniów do dalszej nauki.

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, ponieważ trafia do beneficjentów: najzdolniejszych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański zainteresowanych rozwijaniem wiedzy poprzez udział w zajęciach fakultatywnych i pozalekcyjnych.

- **Użyteczność**

Działanie ma charakter wysoce użyteczny dla młodzieży uczącej się w szkołach prowadzonych przez Powiat Poznański i jego mieszkańców. Realizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych i fakultatywnych daje uczniom szansę na lepszy start w dalszym życiu, w nowej szkole czy w pracy. Zajęcia dodatkowe, realizowane poza obowiązkowym programem zajęć, poszerzają horyzonty, przygotowują do egzaminów na wyższe uczelnie, uczą aktywności, społecznego zaangażowania i prawidłowych realizacji z rówieśnikami. Głównymi beneficjentami działania są uczniowie szkół prowadzonych przez Powiat. Nie można wykluczyć, że uczestnikami zajęć pozalekcyjnych i fakultatywnych są w dużej mierze uczniowie, których nie stać finansowo na pobieranie prywatnych lekcji i korepetycji. Szkoły Powiatu bardzo aktywnie realizują programy zajęć nadobowiązkowych, przez co przyczyniają się do podnoszenia jakości kształcenia oraz szans absolwentów na rynku pracy.

- **Trwałość**

Konieczne jest utrzymywanie ciągłej realizacji działania w szkołach, w celu zapewnienia jego trwałości, szczególnie w sytuacji pogarszania się sytuacji materialnej uczniów.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Przyznawanie stypendiów za wyniki w nauce jest przykładem pozytywnych działań powiatu na rzecz wspierania uzdolnionej młodzieży i wyrównywania szans edukacyjnych. Działanie to bezwzględnie należy utrzymać jako jedno z ważniejszych działań strategicznych powiatu.

Analiza danych zebranych ze szkół powiatu poznańskiego, wskazuje na bardzo dobrą realizację działania. Z pewnością przyczyniają się do tego jasno sformułowane zadania publiczne powiatu poznańskiego oraz możliwości zabezpieczenia na ten cel w budżecie powiatu środków finansowych.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie działania oraz zadań realizowanych w ramach działania. Zaleca się przeprowadzanie systematycznego monitoringu na temat liczby zajęć fakultatywnych i pozalekcyjnych prowadzonych w szkołach. Proponuje się przeprowadzanie ankiet wśród uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Poznański na temat zadowolenia z oferty zajęć nadobowiązkowych prowadzonych w szkole. Rekomenduje się utrzymywanie dotychczasowej, wysokiej puli środków wydatkowanych z Budżetu Powiatu na realizację działania.

9. Źródła informacji

- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrektorzy szkół,
- Uchwała Nr XLIV/362/III/2010 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 25 sierpnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Programu wspierania edukacji w powiecie poznańskim ,
- Uchwała Nr XXXII/309/II/2005 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 27 września 2005 r. w sprawie: przyjęcia Powiatowego Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Uchwała Nr XLIV/401/II/2006 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 26 września 2006 r. w sprawie: powołania Komisji Stypendialnej ds. oceny wniosków indywidualnych uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym lub dotującym jest Powiat Poznański, w związku z wdrażaniem Działania 2.2. „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”.

**CEL STRATEGICZNY II
WZROST POZIOMU WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ
DOSTOSOWANIE ICH KWALIFIKACJI I KOMPETENCJI DO
POTRZEB RYNKU PRACY W AGLOMERACJI POZNAŃSKIEJ**

Cel szczegółowy 6

Promocja zatrudnienia, ograniczenie zjawiska wysokiego poziomu bezrobocia i eliminacja jego negatywnych skutków

Cel operacyjny 6.1.

Aktywizacja osób szczególnie zagrożonych bezrobociem

Działanie 6.1.1.

Wdrażanie systemu programów aktywizujących grupy osób szczególnie zagrożone bezrobociem

Działanie 6.1.2.

Stały monitoring rynku pracy i jego zmieniających się potrzeb

Działanie 6.1.3.

Promocja samozatrudnienia

Działanie 6.1.1

Wdrażanie systemu programów aktywizujących grupy osób szczególnie zagrożone bezrobociem

1. Cel i zakres działania

Celem zadania jest pomoc osobom szczególnie zagrożonym bezrobociem, do których należą: kobiety, ludzie młodzi, osoby z niskim wykształceniem (bez kwalifikacji), długotrwale bezrobotni. Wśród grup mało aktywnych na rynku pracy znajdują się także niepełnosprawni oraz osoby samotnie wychowujące dzieci. Działania podejmowane głównie przez PUP będą odnosić się oczywiście równolegle do wszystkich osób pozostających w rejestrze Urzędu. Realizacja działania ma odbywać się poprzez prowadzenie poradnictwa i doradztwa zawodowego, szkoleń, organizowanie prac interwencyjnych i robot publicznych, a także pośrednictwo pracy, organizowanie staży i przygotowania zawodowego, udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundację kosztów opieki nad dziećmi w trakcie szkolenia lub przy podjęciu pracy ze skierowania Powiatowego Urzędu Pracy. Powiatowy Urząd Pracy pozyskiwał i pozyskuje pieniądze z Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego na takie projekty jak: „Lepsze jutro”, „Być aktywną”, „Lepszy Start”, czy „Powrót do pracy”.

2. Realizator działania

- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu.

3. Realizacja działania

Pomoc osobom bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia, co w konsekwencji przekłada się na zmianę stopy bezrobocia, odbywa się głównie przy pomocy działań realizowanych w ramach programów i projektów. Realizacja działania strategicznego odbywa także się poprzez prowadzenie poradnictwa i doradztwa zawodowego, szkoleń, organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, a także pośrednictwo pracy, organizowanie staży i przygotowania zawodowego (szczególnie dla młodzieży), udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundację kosztów opieki nad dziećmi w trakcie szkolenia lub przy podjęciu pracy ze skierowania Powiatowego Urzędu Pracy.

W 2006 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- realizację lokalnego programu „Wspieramy aktywnych”,
- realizację programu „Pomagamy przedsiębiorczym”,
- program „Twój debiut”,
- program „Moja szansa”,
- program wojewódzki „e-Softys”,
- program wojewódzki „Rowy – jesień 2008” .

W 2007 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- kontynuację programu „Twój debiut”,
- kontynuację programu „Moja szansa”,
- program „Czas na nas”,
- realizację lokalnego programu „Praca dla młodych – Dobry start”,

- realizację programu „Inwestycje w kwalifikacje deficytowe na rynku pracy”,
- program wojewódzki „Nie jesteś sam” ,
- program „Dobry początek”,
- program „Gotowi do zmian”.

W 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- organizację robót publicznych w ramach programu „Nie jesteś sam”,
- na realizację programu „Dodatkowa szansa”,
- na realizację programu „45/50 PLUS”,
- w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL, na realizację programu „lepsze jutro”.

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- programu „Pomoc dla młodych”,
- programu „45/50+”,
- programu „Druga szansa”,
- programu „Bądź przedsiębiorczy”,
- projektu „Lepsze jutro”,

W 2010 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- realizację projektu dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego z zakładów H. Cegielski Poznań S.A. oraz firm stanowiących jego łańcuch dostaw,
- realizację programu „Aktywizacja zawodowa osób do 30. roku życia”,
- realizację „Programu zwiększającego aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus”,
- realizację Programu związanego z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości,
- realizację projektu „Lepsze jutro”,

W 2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przeznaczył na aktywizację zawodową osób bezrobotnych środki, które zostały przekazane na:

- Realizacja Projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EFG) dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego z zakładów H. Cegielski Poznań S.A. oraz firm stanowiących jego łańcuch dostaw,
- Realizacja projektu „Lepsze jutro”,
- Realizacja Programu Specjalnego „Zostań swoim szefem”.

Organizowanie szkoleń, staży, pozostałych instrumentów rynku pracy oraz zajęć aktywizacyjnych

Działania Urzędu skierowane są na dostosowywanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy. Stosując określone w standardach organizacji szkoleń postępowanie w zakresie diagnozowania zapotrzebowania na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy, w oparciu o listy zawodów i specjalności, raport zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu i powiecie poznańskim oraz na podstawie wykazu potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych do szkolenia - Urząd zwraca się do Klubów Pracy funkcjonujących na terenie powiatu poznańskiego oraz Klubu Pracy OHP w Poznaniu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu, a także Centrów Integracji

Społecznej i Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie Powiatu Poznańskiego, z prośbą o wskazanie potrzeb szkoleniowych zgłaszanych przez klientów. Urząd kieruje także osoby bezrobotne na szkolenia w trybie indywidualnym, po dokonaniu analizy wniosku złożonego przez osobę bezrobotną, biorąc pod uwagę przedstawione przez wnioskodawcę uzasadnienie celowości szkolenia.

Staże

Ta forma aktywizacji cieszy się niegasnącą popularnością, zarówno wśród osób bezrobotnych, jak i pracodawców. Jest szczególnie ceniona przez ludzi młodych – absolwentów szkół wyższych i średnich wchodzących dopiero na zawodową ścieżkę. Forma ta umożliwia przyszłym pracodawcom przeszkolenie i przygotowanie kandydata do pracy przed jego zatrudnieniem. W najbardziej kosztownym dla pracodawcy okresie wydatki dotyczące stażysty pokrywane są ze środków publicznych. Z kolei dla bezrobotnego odbywającego staż jest to okazja na poznanie i rozwijanie tego, czego nauczył się od strony teoretycznej.

Pozostałe instrumenty rynku pracy:

- **Prace interwencyjne**

Osoby, które mogą być zatrudnione w ramach umowy o organizację prac interwencyjnych to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy o których mowa w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zatrudnienie następuje wskutek zawartej umowy między starostą, w imieniu którego działa dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy a pracodawcą, który tworzy nowe miejsca pracy. Pracodawca otrzymuje refundację z racji zatrudnienia osoby bezrobotnej, która staje się pracownikiem na podstawie umowy o pracę w pełnym lub w połowie wymiaru czasu pracy na okres min.12 miesięcy.

- **Roboty publiczne**

Roboty publiczne dają szansę osobom bezrobotnym będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz dłużnikom alimentacyjnym na powrót na rynek pracy poprzez zatrudnienie przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy oraz organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia i pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Roboty publiczne są organizowane na okres do 6 miesięcy.

Roboty publiczne organizowane były w następujących gminach Powiatu Poznańskiego:

2011 roku – Buk, Kostrzyn

2010 rok – Buk, Kostrzyn, Swarzędz

2009 rok – Kostrzyn, Buk,

2008 rok – Kostrzyn, Murowana Goślina, Buk

2007 rok – Kostrzyn, Murowana Goślina, Rokietnica

2006 rok – Kostrzyn, Komorniki, Swarzędz, Kórnik, Kleszczewo, Stęszew, Mosina

- **Prace społecznie użyteczne**

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku, na skutek skierowania przez starostę, w imieniu którego działa dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Prace społecznie użyteczne organizowane były w następujących gminach Powiatu Poznańskiego:

2011 roku – Czerwonak, Pobiedziska, Swarzędz, Buk
 2010 rok – Czerwonak, Stęszew, Swarzędz, Buk
 2009 rok – Buk, Pobiedziska, Czerwonak, Swarzędz, Murowana Goślina
 2008 i 2007 rok - Luboń, Czerwonak, Puszczykowo, Kostrzyn, Buk, Murowana Goślina, Pobiedziska, Tarnowo Podgórne, Stęszew, Swarzędz
 2006 rok – Kostrzyn, Czerwonak, Pobiedziska, Swarzędz, Stęszew, Murowana Goślina, Buk, Tarnowo Podgórne, Puszczykowo, Luboń

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetów samorządów gminnych
- Środki z budżetów samorządów powiatowych
- Środki z Funduszu Pracy
- Środki z budżetu Państwa
- Środki z Unii Europejskiej

Tab. 1 Programy rynku pracy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011

Rok	Środki przeznaczone na aktywizację zawodową
2011	12 588 000 PLN, w tym: 7 228 970 PLN przyznanych w wyniku decyzji Ministra Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z podziałem algorytmu środków Funduszu Pracy. + 5 359 030 PLN pozyskanych dodatkowo środków
2010	29 386 500 PLN, w tym: 16 974 000 PLN zostało przyznanych w wyniku decyzji MPiPS + 12 412 500 PLN dodatkowo pozyskanych przez Urząd środków.
2009	19 379 080 PLN, w tym: 8 653 900 PLN przyznanych decyzją MPiPS + 10 725 900 PLN dodatkowo pozyskanych środków
2008	15 874 800 PLN, w tym: 9 553 100zł limitu środków przyznanych przez MPiPS + 6 321 700zł dodatkowo pozyskanych środków
2007	14 807 300 PLN, w tym: 11 121 100 zł limitu środków przyznanych przez MPiPS + 3 686 200zł dodatkowo pozyskanych środków
2006	11 875 100 zł, w tym: 7 858 700 zł przyznanych limitem przez MPiPS + 4 0164 00 zł dodatkowo pozyskanych środków

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Podstawowym efektem realizacji działania jest zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez pomoc w znalezieniu zatrudnienia osobom wykluczonym lub zagrożonym

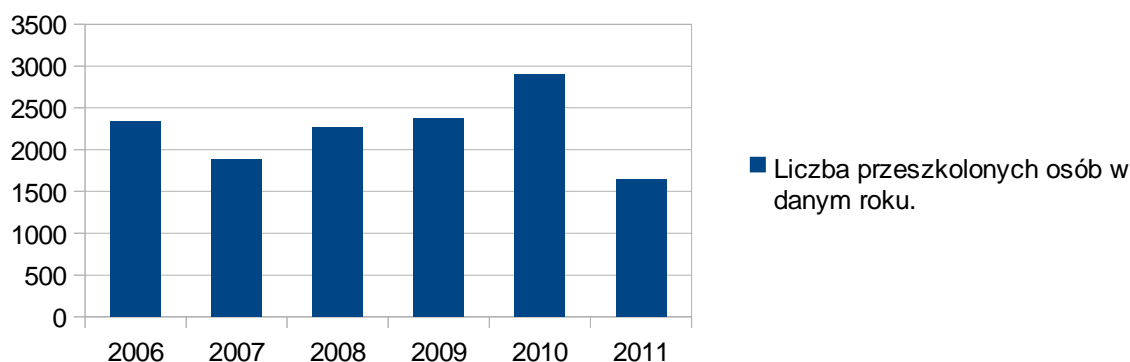
wykluczeniem z rynku pracy: w szczególności osobom młodym w wieku do 25 roku życia, po 50 roku życia, długotrwale bezrobotnym, po realizacji kontraktu socjalnego, pozostającym bez zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osobom bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, samotnie wychowującym dzieci, osobom po odbyciu kary pozbawienia wolności, niepełnosprawnym, organizowanie dla ww grup, szkoleń kursów, zajęć aktywizacyjnych, staży, praktyk zawodowych, uruchomienie zindywidualizowanego pośrednictwa pracy, współpraca z doradcami zawodowymi, udzielanie pomocy finansowej, wsparcia merytorycznego przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej, oraz pozyskiwanie źródeł zewnętrznych, z Europejskiego Funduszu Społecznego, programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a także Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji. Miernikiem realizacji działania jest liczba osób, które odbyły szkolenia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011.

Tab. 2. Liczba osób, które odbyły szkolenia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011

Rok	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Liczba przeszkolonych osób w danym roku.	1651	2 900	2 377	2268	1 886	2 335

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Ryc. 1 Liczba osób, które odbyły szkolenia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

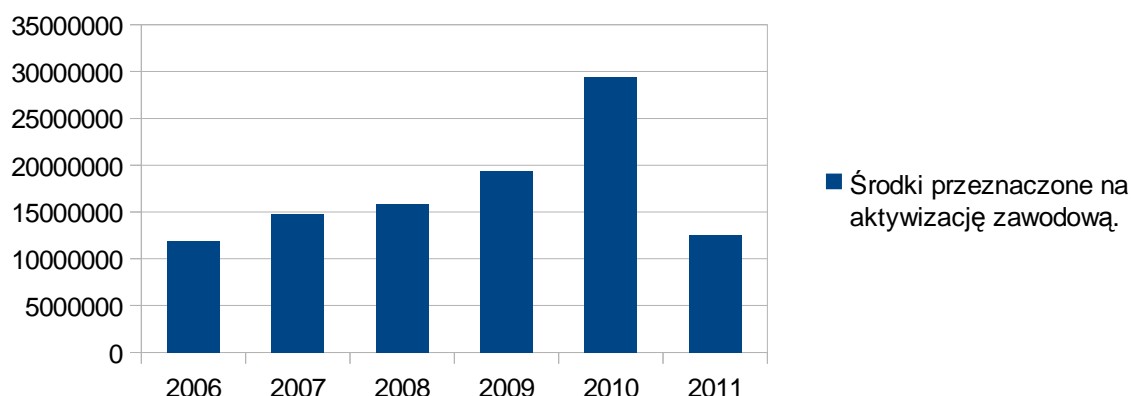
Drugim miernikiem jest wielkość środków przeznaczonych na aktywizację zawodową.

Tab. 3. Wielkość środków przeznaczonych na aktywizację zawodową w latach 2006-2011

Rok	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Środki przeznaczone na aktywizację zawodową.	12 588 000 zł	29 386 500 zł	19 379 080 zł	15 874 800 zł	14 807 300 zł	11 875 100 zł

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Ryc. 2. Wielkość środków przeznaczonych na aktywizację zawodową w latach 2006-2011

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Liczba osób, które odbyły szkolenia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011 jest stabilna. Jest to trend pozytywny, wskazuje na trwałość działania. Szczególnie widoczny jest trend wzrostowy pomiędzy rokiem 2007 i 2010.

W przypadku środków przeznaczonych na aktywizację zawodową poza rokiem 2011 mamy do czynienia ze wzrostem nakładów. Jest to trend pozytywny, adekwatny do potrzeb (wzrost stopy bezrobocia w ostatnich latach). Na tle poprzednich lat nie najlepiej wyglądają dane z roku 2011. O tym czy tendencja jest malejąca mogą zaświadczyć dopiero dane z kolejnych lat.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Walka z bezrobociem jest stałym zagrożeniem dlatego też zadanie jest trafne. Leży ono również w kompetencjach Starostwa Powiatowego.

• Efektywność

Nakłady są relatywnie wysokie, natomiast efekty od roku 2009 są gorsze, niż do roku 2008. Ma to jednak związek z sytuacją ekonomiczną na świecie, dlatego też trudno ocenić efektywność działania. Na efektywność duży wpływ ma także liczba działań i projektów w których PUP uczestniczy.

• Skuteczność

Trudno ocenić skuteczność podjętych działań. Sytuację na rynku pracy kształtuje wiele czynników, dlatego też nie wszystkie wskaźniki skuteczności działania (np. Stopa bezrobocia) oddają faktyczną skuteczność realizacji zadania.

• Użyteczność

Działanie jest niewątpliwie użyteczne, beneficjentami są mieszkańcy powiatu pozostający bez pracy oraz podmioty gospodarcze działające na obszarze powiatu. Działanie przynosi także efekt mnożnikowy, każda zatrudniona osoba generuje dochód w wielu dziedzinach gospodarki.

- **Trwałość**

Trudno jest określić trwałość działania. Działanie niewątpliwie będzie wymagało dalszej kontynuacji.

7. Końcowa ocena działania

5 (bardzo dobry)

Realizację zadania należy ocenić na najwyższą możliwą ocenę, ze względu na dużą trafność działania oraz jego użyteczność. Działanie jest bardzo wszechstronne, liczba podejmowanych działań w związku z realizacją zapisu strategii jest duża. Na bardzo dobrą ocenę działania wpływa także systematyczność realizacji poszczególnych części działania.

8. Rekomendacje

- Należy utrzymać w kolejnych latach finansowanie na aktywizację zawodową na podobnym poziomie jak w 2010 r.

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu – Panią Marią Sowińską,
- Zestawienie działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011

Działanie 6.1.2.

Stały monitoring rynku pracy i jego zmieniających się potrzeb

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest stworzenie skutecznych narzędzi monitoringu lokalnego rynku pracy. Wiedza o rynku pracy i jego potrzebach jest podstawą do prowadzenia efektywnych programów aktywizujących osoby bezrobotne. Urząd dysponuje stosunkowo szczegółowymi danymi na temat bezrobotnych tam zarejestrowanych. Właściwe ich przetwarzanie dostarcza szeregu informacji, w tym prognostycznych, na temat zmieniających się potrzeb rynku pracy oraz potrzeb związanych z dostosowywaniem umiejętności i kwalifikacji bezrobotnych do zmieniającego się rynku pracy. Analizy danych rejestrowych będą uzupełniane także badaniami prowadzonymi wśród przedsiębiorców, jako potencjalnych pracodawców.

2. Realizator działania

- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu.

Partnerzy:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,
- Województwo Wielkopolskie,
- Miasto Poznań,
- Central Ostrobothnia University of Applied Sciences w Kokkola oddział w Ylivieska.

3. Realizacja działania

Stały monitoring potrzeb rynku pracy jest jednym z priorytetowych zadań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu. Ciągłe analizowanie potrzeb lokalnego rynku prowadzone jest w postaci comiesięcznej statystyki, sporządzanej na potrzeby Urzędu oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Statystyki są powszechnie dostępne i umieszczone na stronie internetowej. Między innymi w oparciu o analizę danych statystycznych planowane są działania Urzędu. Plan szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych zawsze uwzględnia aktualną sytuację na rynku pracy, w tym potrzeby pracodawców, także dodatkowo tworzone projekty poparte są szeroką analizą lokalnego rynku pracy.

Dzięki danym gromadzonym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu możliwy jest ciągły monitoring zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy. Urząd co roku przygotowuje trzy publikacje opisujące sytuację osób bezrobotnych. „Rynek pracy w Poznaniu i Powiecie Poznańskim” to opracowanie podsumowujące dwanaście minionych miesięcy pracy Urzędu, wydawane z początkiem nowego roku kalendarzowego. W sposób szczegółowy omawia działania podjęte na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych. Kolejny dokument to „Raport o bezrobociu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Poznania i Powiatu Poznańskiego”. Raport zawiera analizę danych statystycznych i tendencji obrazujących sytuację młodzieży na lokalnym rynku pracy. Jest źródłem wiedzy zarówno o zatrudnieniu jak i o systemie kształcenia w Powiecie Poznańskim i mieście Poznaniu. Analiza przedstawiona w Raporcie o sytuacji absolwentów łączy się z trzecim dokumentem autorstwa pracowników PUP, mianowicie „Rankingiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Poznaniu i Powiecie Poznańskim”.

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu zleca także dodatkowe, pogłębione badania zewnętrzne dotyczące różnych aspektów zatrudnienia. W latach 2006-2011 przeprowadzono siedem badań rynku pracy Poznania i Powiatu Poznańskiego na wyłączne zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu. Były to następujące badania:

- 2006 rok – „Pierwszy biznes” badanie dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Ocena efektywności szkolenia przygotowującego do podjęcia działalności gospodarczej.
- 2006 rok – „Stażyści 2005” – Kompleksowa ocena programu staży.
- 2007 rok – „Ocena programu szkoleń i kursów organizowanych w 2006 roku przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu”.
- 2008 rok – „Ocena efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2005-2008”.
- 2008 rok – „Bariery ograniczające dostęp do rynku pracy bezrobotnym mieszkańcom Powiatu Poznańskiego” „Diagnoza aktualnej sytuacji i przyszłych potrzeb kadrowych lokalnego rynku pracy gmin Powiatu Poznańskiego”.
- 2008 rok – „Badanie sytuacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Poznań”.
- 2011 rok – „Możliwości aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych z aglomeracji poznańskiej”.

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu współpracuje także z innymi instytucjami, angażując się jako partner lub instytucja współpracująca, w projekty mające na celu monitorowanie potrzeb rynku pracy i dopasowywanie popytu i podaży kwalifikacji na rynku zatrudnienia.

Projekt „Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy”

Przedstawiciele Urzędu ściśle współpracują z Wielkopolskim Obserwatorium Rynku Pracy (WORP) działającym przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu w ramach projektu trwającego od czerwca 2010 roku do maja 2013 roku. Współpraca ta polega w głównej mierze na comiesięcznym i kwartalnym analizowaniu urzędowych statystyk pod kątem potrzeb Obserwatorium, jak również czynnym uczestnictwem w przeprowadzanych przez WORP badaniach. Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy jest projektem systemowym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Poddziałania 6. 1. 2 "Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie". Głównym celem WORP jest zmniejszenie bezrobocia w województwie poprzez długofalowe, kompleksowe zbadanie oraz dostarczanie aktualnej i rzetelnej wiedzy o uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych w Wielkopolsce, aktualnych trendach rozwojowych, prognozach zmian przewidywanych w gospodarce regionu – w tym na rynku pracy – ułatwiającej podejmowanie decyzji w zakresie polityki społeczno-gospodarczej. Zadania projektu koncentrują się przede wszystkim na monitorowaniu i rozpowszechnianiu informacji dotyczących obszaru rynku pracy, monitorowaniu kierunków kształcenia w regionie, badaniu potrzeb pracodawców. Realizacja zadań następuje poprzez cykliczne gromadzenie i analizowanie danych pozyskanych z powiatowych urzędów pracy, między innymi z zakresu: bezrobocia rejestrowanego, podaży pracy i kwalifikacjach siły roboczej, popytu na pracę poza urzędami pracy, kształcenia zawodowego w placówkach oświatowych, kształcenia zawodowego w placówkach szkoleniowych, funkcjonowania podmiotów gospodarczych tworzących

miejsca pracy. Projekt ma charakter badawczy. Głównym wynikiem bieżących prac Obserwatorium będą informacje pochodzące z prowadzonych badań, analiz i prognoz.

Projekt „Wielkopolski system monitorowania i prognozowania”

Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Okres realizacji Projektu trwał od maja 2010 roku do końca czerwca 2012 roku. PUP Poznań był instytucją współpracującą, z której ramienia w działaniach projektowych brał udział konsultant ds. rynku pracy. Partnerami projektu byli: Województwo Wielkopolskie, Miasto Poznań, Central Ostrobothnia University of Applied Sciences w Kokkola oddział w Ylivieska. Głównym celem projektu było dostosowanie informacji o potrzebach wielkopolskiego rynku pracy do podaży programów kształcenia zawodowego w regionie. Rozwiązania projektowe kierowane są zarówno do podmiotów na terenie Wielkopolski działających w obszarze związanym z analizą regionalnego rynku pracy, jak i pracodawców i uczniów kształcących się w szkołach o profilu zawodowym. W ramach realizowanych zadań projektu uczniowie szkół zawodowych otrzymywali aktualną, krótką i treściwą informację o pożądanym przez pracodawców kompetencjach, natomiast pracodawcy zindywidualizowaną informację o pracownikach z odpowiednimi kompetencjami. Szkoły, samorządy i instytucje rynku pracy otrzymywali dedykowane raporty z kompleksową informacją na temat luk kompetencji na rynku pracy, co przyczyniło się do eliminowania nieefektywnych i tworzenia nowych kierunków zawodowych w Wielkopolsce.

Projekt „Potrzeby kadrowe przedsiębiorców aglomeracji poznańskiej na tle kierunków społeczno-gospodarczego rozwoju regionu – diagnoza, prognoza, monitoring”

Współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Poddziałanie 8.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowany od października 2008 do września 2011. Liderem projektu był Urząd Miasta Poznania, a głównym celem pozyskanie i dostarczenie władzom lokalnym, instytucjom edukacyjno - oświatowym i instytucjom rynku pracy informacji służących dostosowaniu kwalifikacji i umiejętności pracobiorców do aktualnych i prognozowanych potrzeb gospodarki aglomeracji poznańskiej. Wsparcie działań służących reorientacji systemu kształcenia i szkoleń. Partnerem merytorycznym projektu był Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetów samorządów gminnych
- Środki z budżetów samorządów powiatowych
- Środki z budżetu samorządu wojewódzkiego
- Środki Funduszu Pracy
- Środki z Unii Europejskiej

Nakłady na badania zewnętrzne dotyczące różnych aspektów zatrudnienia prezentuje tabela 1.

Tab. 1. Nakłady na badania zewnętrzne dotyczące różnych aspektów zatrudnienia.

Rok	Badanie	Koszt
2006	Pierwszy biznes” badanie dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Ocena efektywności szkolenia przygotowującego do podjęcia działalności gospodarczej.	12 745,00 zł
2006	„Stażyści 2005” – Kompleksowa ocena programu staży”	15 921 zł
2007	„Ocena programu szkoleń i kursów organizowanych w 2006 roku przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu”.	13 664 zł
2008	„Ocena efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2005-2008”.	17 341 zł
2008	„Bariery ograniczające dostęp do rynku pracy bezrobotnym mieszkańcom Powiatu Poznańskiego”. „Diagnoza aktualnej sytuacji i przyszłych potrzeb kadrowych lokalnego rynku pracy gmin Powiatu Poznańskiego”.	42 700 zł
2008	„Badanie sytuacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Poznań”,	58 021 zł
2011	„Możliwości aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych z aglomeracji poznańskiej	17 101 zł

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Udział PUP w projektach: „Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy „Wielkopolski system monitorowania i prognozowania” oraz „Potrzeby kadrowe przedsiębiorców aglomeracji poznańskiej na tle kierunków społeczno-gospodarczego rozwoju regionu – diagnoza, prognoza, monitoring” ma charakter merytoryczny. PUP nie partycypuje w kosztach w/w programów.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Produktem realizacji działania jest utworzenie skutecznych narzędzi monitoringu lokalnego rynku pracy, stworzenie Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy jako instytucji odpowiedzialnej za zbieranie danych pochodzących ze sprawozdawczości instytucji pośrednictwa pracy, z badań prowadzonych wśród pracodawców i pracowników (patrz: Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej), oraz stworzenie mechanizmów szybkiego reagowania i dostosowywania się do zmieniających się warunków pracy na rynku lokalnym, elastyczność w podejmowaniu działań naprawczych zależnych od popytu i podaży na pracę. Produktami są też pozostałe projekty i badania realizowane przez PUP w celu realizacji działania. Wskaźnikiem realizacji działania jest liczba badań rynku pracy w ciągu roku i nakłady na badania rynku pracy Poznania i Powiatu Poznańskiego

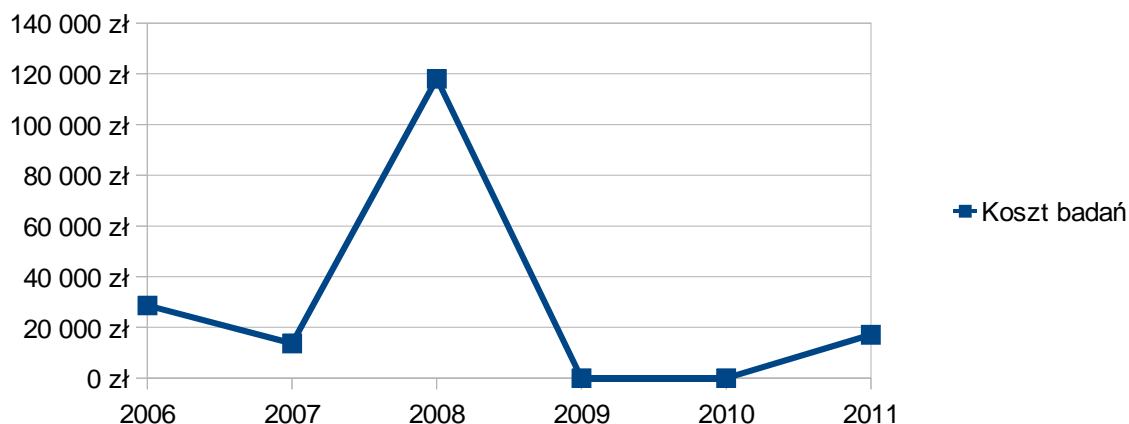
Tab. 2. Liczba badań rynku pracy w ciągu roku i nakłady na badania rynku pracy Poznania i Powiatu Poznańskiego

Rok	Liczba badań	Koszt badań
2006	2	28 666,00 zł
2007	1	13 664,00 zł
2008	3	118 062,00 zł
2009	0	0,00 zł
2010	0	0,00 zł
2011	1	17 101,00 zł

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Liczba przeprowadzonych badań w latach 2006-2008 była na dobrym poziomie. Od 2009 roku przeprowadzono zaledwie jedno badanie (2011). Podobnie nakłady na badania od 2009 roku drastycznie spadły i stanowiły zaledwie 1/9 nakładów dla lat 2006-2008. Jest to niewątpliwie trend negatywny. Rekompensatą jest udział PUP w projektach mających na celu monitorowanie potrzeb rynku pracy i dopasowywanie popytu i podaży kwalifikacji na rynku zatrudnienia.

Ryc. 1 Liczba badań rynku pracy w ciągu roku i nakłady na badania rynku pracy Poznania i Powiatu Poznańskiego

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie jest trafne, gdyż dobre rozpoznanie rynku pracy jest podstawą planowania interwencji publicznej. Działanie ma charakter ciągły.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne gdyż przy niewielkich nakładach finansowych w ostatnich latach ze strony PUP zadanie jest realizowane (poprzez inne programy np. WOPR).

- **Skuteczność**

Działanie jest skutecznie realizowane. Sukcesem zakończyła się próba powołania WOPR jako instytucji współpracy pomiędzy różnymi jednostkami, której działanie polega w głównej mierze na comiesięcznym i kwartalnym analizowaniu urzędowych statystyk rynku pracy.

- **Użyteczność**

Działanie jest użyteczne, służy całemu społeczeństwu.

- **Trwałość**

Działanie, aby mieć charakter trwały musi być kontynuowane. Z tego względu trudno jednoznacznie ocenić trwałość działania.

7. Końcowa ocena działania

5 (bardzo dobry)

Realizację zadania należy ocenić na ocenę bardzo dobrą, ze względu na jego dużą trafność i użyteczność. Działanie realizowane jest przy pomocy partnerów zewnętrznych, co pozwala ograniczyć koszty związane z jego realizacją.

8. Rekomendacje

- Należy wykonywać regularne badania rynku pracy, oraz utrzymać projekt „Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy” po roku 2013

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu – Panią Marią Sowińską,
- Zestawienie działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011.

Działanie 6.1.3. Promocja samozatrudnienia

1. Cel i zakres działania

Działanie polega na wdrażaniu poradnictwa oraz organizacji szkoleń, a także udzielaniu wsparcia finansowego osobom, które wyrażają zainteresowanie uruchomieniem własnej działalności gospodarczej. Jego głównym celem jest pomoc merytoryczna i finansowa dla młodych osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy, które myślą o założeniu własnej firmy. Dużą rolę w promowaniu samozatrudnienia pełni Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości (POWP), który działa w strukturach Powiatowego Urzędu Pracy. Ośrodek świadczy wszechstronne usługi informacyjne oraz doradczo-konsultingowo-edukacyjne z zakresu przedsiębiorczości, tworzenia i rozwoju małych firm. W POWP można uzyskać informacje, jak krok po kroku zrealizować pomysł na własny biznes. Ośrodek oferuje także szkolenia, seminaria, prelekcje i porady z zakresu prawa, podatków i rachunkowości oraz finansów i marketingu. Zapis strategii realizowany jest poprzez wszystkie realizowane działania w POWP, a w szczególności przez organizowanie projektu „Pierwszy krok w biznesie”.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,
- Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości

3. Realizacja działania

POWP promuje przedsiębiorczość poprzez wszystkie realizowane działania, a w szczególności organizując dla osób zainteresowanych założeniem własnej firmy cykliczne szkolenie „Pierwszy krok w biznesie”. Jest to szkolenie mające na celu zapoznanie jego uczestników z podstawowymi mechanizmami działania przedsiębiorstwa, poznania podstaw marketingu, ale też rozliczeń finansowych. Szkolenie jest organizowane od 2002 roku. Corocznie organizowanych jest maksymalnie 12 grup szkoleniowych dla max. 144 osób.

- 2011 r. 12 grup dla 138 osób (w tym 28 osób z powiatu)
- 2010 r. 12 grup dla 137 osób (w tym 37 osób z powiatu)
- 2009 r. 12 grup dla 143 osób (w tym 27 osób z powiatu)
- 2008 r. 12 grup dla 140 osób (w tym 22 osoby z powiatu)
- 2007 r. 12 grup dla 139 osób (w tym 24 osoby z powiatu)
- 2006 r. 8 grup dla 96 osób (w tym 19 osób z powiatu)

Ponadto w latach 2006-2011 realizacja działania następowała poprzez programy i projekty dla aktywizacji osób szczególnie zagrożonych bezrobociem, wskazane w działaniu 6.1.1 „Wdrażanie systemu programów aktywizujących grupy osób szczególnie zagrożonych bezrobociem”. Do najważniejszych projektów, których celem jest promocja samozatrudnienia należały:

2006 r.

- realizacja lokalnego programu „Wspieramy aktywnych”, w ramach którego pozyskane środki z rezerwy MPiPS przeznaczono przede wszystkim na zwiększenie planowanej

liczby udzielonych osobom bezrobotnym dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,

- realizacja programu „Pomagamy przedsiębiorczym”, który adresowany był do osób pragnących stworzyć własną firmę,
- realizacja programu wojewódzkiego „e-Softys” skierowanego do młodzieży do 35. roku życia. W ramach programu organizowano szkolenia przygotowujące do rozpoczęcia działalności gospodarczej dla 17 osób oraz udzielono dotacji na założenie firmy. W programie uczestniczyło 16 gmin Powiatu Poznańskiego oraz miasto Poznań.

2007 r.

- realizacja programu „Inwestycje w kwalifikacje deficytowe na rynku pracy”, w ramach którego pozyskane środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej zaadresowano do osób pragnących stworzyć dla siebie stanowiska pracy poprzez podjęcie działalności gospodarczej i utworzenie spółdzielni socjalnych oraz na refundację pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego;

2009 r.

- realizacja programu „Bądź przedsiębiorczy” w okresie od 01.05.2009 do 31.12.2009 roku. Celem programu było umożliwienie osobom zarejestrowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu jako bezrobotne otworzenia własnej firmy poprzez przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Osoby zakwalifikowane, które pozytywnie przeszły ocenę formalną i merytoryczną wniosku oraz ukończyły szkolenie przygotowujące do założenia i prowadzenia własnej firmy, otrzymały wsparcie w formie bezzwrotnej dotacji. Programem objęto łącznie 154 osoby

2010 r.

- realizacja Programu związanego z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości w okresie od 02.11.2010 do 31.12.2010 roku. Celem programu było ułatwienie utworzenia własnej firmy osobom bezrobotnym zarejestrowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu poprzez przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. W ramach projektu 13 osobom przyznano jednorazowo środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Osoby objęte wsparciem zostały przeszkolone w zakresie przygotowania do zarejestrowania działalności gospodarczej oraz poprowadzenia własnego przedsięwzięcia. Programem objęto łącznie 13 osób.

2011 r.

- realizacja Programu Specjalnego „Zostań swoim szefem”, którego celem głównym było wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu poznańskiego i miasta Poznania. W ramach Programu uczestnicy zostali przeszkoleni w zakresie prowadzenia własnej firmy, uzyskali jednorazowo środki na uruchomienie działalności gospodarczej oraz mieli możliwość skorzystania z indywidualnych usług consultingowych jako dodatkowego elementu wspierającego, które w postaci pakietu usług otrzymał każdy z beneficjentów. Wsparciem w ramach Programu objęto 37 osób.

Kolejną formą promocji samozatrudnienia jest udział pracowników POWP w różnego rodzaju targach pracy, przedsiębiorczości i innych, w trakcie których pracownicy Ośrodka, na wspólnym z PUP stoisku, udzielają informacji z zakresu przedsiębiorczości.

W latach 2006 – 2011 brał udział w następujących targach:

- 2006 r. 3 Targi Pracy organizowane przez biuro karier Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Targi Pracy organizowane przez biuro karier AWF w Poznaniu, Targi Pracy organizowane przez Wyższą Szkołę Bankową w Poznaniu
- 2007 r. 1 Targi Pracy organizowane przez biuro karier AWF w Poznaniu
- 2009 r. 2 Europejskie Dni Pracy organizowane przez WUP, Targi Edukacyjne
- 2011 r. 1 Targi Przedsiębiorczości w ramach Poznańskich Dni Przedsiębiorczości organizowanych przez UM Poznania,

Promocja przedsiębiorczości odbywa się także poprzez prowadzenie przez pracowników POWP warsztatów z przedsiębiorczości na zaproszenie różnych instytucji: szkół policealnych i wyższych, biur karier, kół naukowych, aresztów, w trakcie różnego rodzaju targów i dni przedsiębiorczości itp.

- 2011r. - 9 spotkań,
- 2010 r. - 9 spotkań,
- 2009 r. - 3 spotkania,
- 2008 r. - 3 spotkania,
- 2007 r. - 1 spotkanie,
- 2006 r. - 6 spotkań.

Uzupełnieniem oferty doradczej, informacyjnej i szkoleniowej są organizowane w Poznańskim Ośrodku Wspierania Przedsiębiorczości warsztaty i prelekcje, które tematycznie obejmują zagadnienia dotyczące różnych aspektów prowadzenia małej firmy. Spotkania mają charakter otwarty i mogą w nich uczestniczyć wszystkie osoby zainteresowane tematyką z zakresu przedsiębiorczości. Tematyka warsztatów jest różnorodna i obejmuje zarówno zagadnienia związane z podatkami i kwestiami finansowymi w firmie (podatek dochodowy, podatek VAT, wybór formy opodatkowania, księgowość), aspektami prawnymi w prowadzeniu działalności gospodarczej (prawo gospodarcze, cywilne, autorskie, prawo pracy, formy prowadzenia działalności gospodarczej), ubezpieczeniami społecznymi, jak i zagadnienia związane z marketingiem, reklamą i wizerunkiem firmy oraz metody finansowania działalności gospodarczej (dotacje, leasing, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe).

W latach 2006 – 2011 zrealizowano:

- 2011 r. - 26 spotkań dla 326 osób,
- 2010 r. - 25 spotkań dla 363 osób,
- 2009 r. - 26 spotkań dla 379 osób,
- 2008 r. - 22 spotkania dla 356 osób,
- 2007 r. - 29 spotkań dla 503 osób,
- 2006 r. - 24 spotkania dla 324 osób.

W związku z realizacją działania udzielane są przez pracowników informacje dotyczące prowadzenia i finansowania działalności gospodarczej z uwzględnieniem dotacji (pomoc w przygotowywaniu dokumentacji przy ubieganiu się o dotację z PUP) i funduszy UE, oraz informacje o instytucjach działających w ramach Sieci Wspierania Zatrudnienia

i Przedsiębiorczości, Krajowego Systemu Usług oraz informacje o możliwościach korzystania ze szkoleń, w tym bezpłatnych, finansowanych z EFS.

- 2011 r. 1998 os.
- 2010 r. 2045 os.
- 2009 r. 2246 os.
- 2006 – 2008 r. brak danych

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki z budżetu samorządu powiatowego
- Środki z Funduszu Pracy
- Środki budżetu Państwa
- Środki z Unii Europejskiej

W latach 2006 – 2011 przyznano na rozpoczęcie działalności gospodarczej:

Tab.1 Przyznane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Rok	Kwota	Ilość osób	Powiat Poznański	Usługi	Handel	Produkcja
2011	5 702 158 zł	287	122	229	43	15
2010	12 376 574zł	652	270	529	98	25
2009	7 434 802zł	410	151	345	41	24
2008	6 131 582zł	433	156	339	85	9
2007	5 776 183zł	445	167	370	68	7
2006	3 732 370zł	310	112	258	46	6

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Podstawowym efektem realizacji działania jest wdrożenie skutecznego poradnictwa zawodowego, organizacja szkoleń, udzielanie wsparcia finansowego osobom, chcącym uruchomić własną działalność gospodarczą.

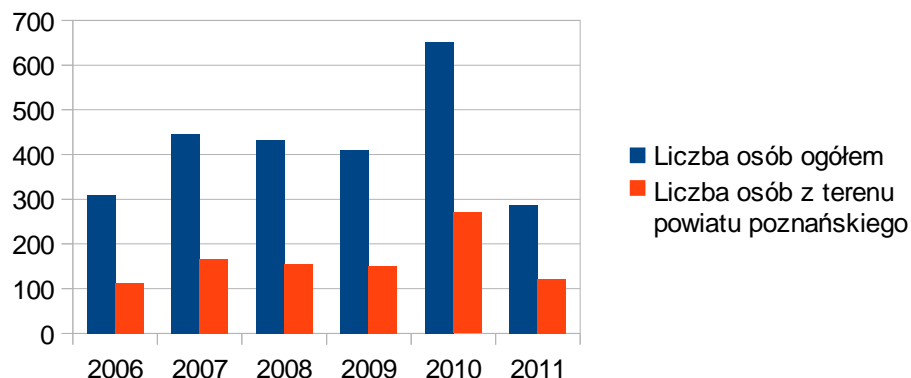
Wskaźnikiem jest liczba osób, którym przyznano dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Tab. 2. Liczba osób, którym przyznano dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Rok	Liczba osób ogółem	Liczba osób z terenu Powiatu Poznańskiego
2006	310	112
2007	445	167
2008	433	156
2009	410	151
2010	652	270
2011	287	122

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Ryc. 1. Liczba osób, którym przyznano dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Wykres liczby osób, którym przyznano dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej ma tendencję wzrostową (nie licząc danych za rok 2011). Jest to trend pozytywny, świadczący o coraz większym zaangażowaniu środków finansowych na promocję samozatrudnienia. Na tle poprzednich lat nienajlepiej wyglądają dane z roku 2011. O tym czy tendencja jest malejąca mogą zaświadczyć dopiero dane z kolejnych lat.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zadanie jest trafne z punktu widzenia potrzeb mieszkańców powiatu i aglomeracji. Interwencja publiczna w celu rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych samorządu powiatowego.

• Efektywność

Trudno jednoznacznie ocenić efektywność działania, aczkolwiek nakłady na jedną osobę nie są małe, średnio wynoszą 10 - 20 tys. zł. Warto jednakże zaznaczyć, że osoby, które podjęły się założenia firmy zatrudniają własnych pracowników co przynosi dodatkowy efekt.

• Skuteczność

Skuteczność realizacji należy oceniać na wysokim poziomie. Wszystkie założone w strategii cele zostały osiągnięte.

• Użyteczność

Użyteczność inwestycji nie budzi wątpliwości. Przynoszą one korzyści zarówno dla beneficjentów jak i ogółu społeczności (wpływy z podatków). Firmy zatrudniają nowych pracowników, co powinno przynieść dodatkowy efekt mnożnikowy.

• Trwałość

Osoby, które otrzymały dotację w większości utrzymują działalność gospodarczą, zetem działanie przynosi długookresowe korzyści.

7. Końcowa ocena działania

5 (bardzo dobry)

Realizację zadania należy ocenić na najwyższą możliwą ocenę, ze względu na dużą skuteczność realizacji, jej trafność, użyteczność i trwałość. Realizacja działania przynosi korzyści zarówno dla osób otrzymujących dotacje, jak i ogółu mieszkańców powiatu.

8. Rekomendacje

Należy kontynuować program „Pierwszy krok w biznesie”

9. Źródła informacji

- Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Poznańskiego z lat 2006-2011,
- Wywiad z Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu Marią Sowińską,
- Zestawienie działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu w latach 2006-2011.

CEL STRATEGICZNY III WZROST INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, POPRAWA ZDROWOTNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW

Cel szczegółowy 7

Wzrost spójności i wzmocnienie integracji społecznej

Cel operacyjny 7.1

Pomoc rodzinom w sytuacji kryzysowej

Działanie 7.1.1.

Rozwijanie powiatowego systemu interwencji kryzysowej i form wsparcia osób doświadczających przeżyć traumatycznych.

Cel operacyjny 7.2

Wsparcie funkcjonowania rodzin zastępczych i udzielanie pomocy środowiskowej

Działanie 7.2.1

Wzmocnienie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Cel operacyjny 7.3

Wzmocnienie integracji osób niepełnosprawnych – podniesienie standardów usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych

Działanie 7.3.1

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Działanie 7.3.2

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny 7.4

Aktywizacja środowiska seniorów Powiatu Poznańskiego

Działanie 7.4.1. Wdrożenie kompleksowego programu pomocy osobom starszym

Cel operacyjny 7.5

Poprawa warunków funkcjonowania placówek pomocy społecznej

Działanie 7.5.1.

Modernizacja i remont budynków placówek pomocy społecznej oraz budowa infrastruktury technicznej przy placówkach

Cel operacyjny: 7.6.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przez działania wspierające aktywną integrację i zwiększenie konkurencyjności na rynku pracy osób w wieku aktywności zawodowej, bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo/pracujących, będących klientami pomocy społecznej z terenu Powiatu Poznańskiego. Realizacja projektu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (7.1.2.) sfinansowanego ze środków Unii Europejskiej

Działanie 7.6.1.

Realizacja projektu systemowego „Pokonać wykluczenie. Wszechstronna aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z Powiatu Poznańskiego”

Działanie 7.1.1.

Rozwijanie powiatowego systemu interwencji kryzysowej i form wsparcia osób doświadczających przeżyć traumatycznych

1. Cel i zakres działania

Celem działania zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego jest wzmocnienie współpracy z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej i policją w zakresie reagowania na problemy przemocy w rodzinie oraz wsparcie tworzenia sieci instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, tak aby usługi świadczone dla tych osób były prowadzone w sposób kompleksowy i objęły jak największą liczbę osób dotkniętych tym problemem. Działanie dotyczy również poszerzania usług doradczych dla ofiar przemocy w rodzinie (pomoc psychologiczna, prawna, socjalna), jak i prowadzenie profilaktyki przemocy wśród sprawców przemocy domowej. Jako jeden z ważniejszych elementów działań profilaktycznych traktowane jest rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania zjawisku.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Organizacje pozarządowe

Partnerzy:

- policja, sądy rodzinne, szkoły,

3. Realizacja działania

Działanie to związane jest z realizacją zadań ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do zadań własnych Powiatu należy w szczególności: 1) tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz 2) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności: 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozwijanie powiatowego systemu interwencji kryzysowej oraz wzmocnienie współpracy z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej i policją dotyczy m.in. realizacji procedury tzw. Niebieskiej Karty. Od 1998 roku w celu powstrzymania przemocy domowej wprowadzono procedurę "Niebieskiej Karty". Procedura została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji oraz państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie. Głównym założeniem powstania procedury było stworzenie dla policjantów standardu postępowania podczas interwencji dotyczącej przemocy w rodzinie i ujednoczenie powstających przy tej okazji dokumentów.

Dokumentacja „Niebieskiej Karty” służy m.in. rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, co stanowi podstawę do podjęcia działań przez pomoc społeczną lub inne podmioty działające na polu pomocy i przeciwdziałania przemocy domowej.

Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Tworzone są zespoły interdyscyplinarne, które rozpatrują sytuację osób i rodzin dotkniętych przemocą. Zespół taki tworzą: przedstawiciele gminnej pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia i oświaty. Powiat oferuje wsparcie dla instytucji i organizacji działających na rzecz pomocy i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu (ul. Słowackiego 8) tel. 61 22-22-914, służąc pomocą psychologiczną, prawną dla osób z terenu powiatu poznańskiego.

Podstawową jednostką podległą Powiatowi w zakresie realizacji tego zadania jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej mieszczący się przy Ośrodku Wspomagania Rodziny w Kobylnicy (ul. Poznańska 91). Ośrodek udziela możliwie szybkiej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w różnego rodzaju kryzysach — ze szczególnym uwzględnieniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Zadanie to realizowane jest poprzez wsparcie specjalistyczne (pomoc psychologiczna, prawna, poradnictwo socjalne) oraz udzielanie schronienia w hostelu w szczególnie trudnych sytuacjach. Hostel dysponuje 16 miejscami. Ośrodek zatrudnia 4 pracowników etatowych.

W latach 2006-2011 liczba skierowań do OIK przyjmowała wartości około 20. W 2011 r. jednak zarówno liczba skierowań do OIK, jak i liczba osób przebywających w ośrodku była najwyższa w całym analizowanym okresie (dwukrotnie wyższa niż w latach poprzednich), co pokazuje tabela 1.

Tab. 1. Dynamika pomocy w ramach interwencji kryzysowej w latach 2006-2011

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba skierowań do Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) w Kobylnicy	26	24	11	21	19	34
Liczba osób przebywających w OIK w Kobylnicy	39	45	30	33	30	61

Zródło: Sprawozdania PCPR w Poznaniu

W ramach swoich prac od 2010 r. PCPR prowadzi profilaktykę przemocy wśród sprawców przemocy domowej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracowało w tym zakresie z Fundacją Przeciw Wykluczeniu Społecznemu „Będziesz” z siedzibą w Poznaniu. Starosta Poznański w ramach pozyskanych środków w wysokości 20.000 zł z rezerwy celowej, uruchamianej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, zlecił ww. Fundacji opracowanie i realizację programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych PARTNER dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Programem korekcyjnym objęci zostali więźniowie zakładów karnych (10 osób w 2010 r. i 11 osób w 2011 r.).

W ramach rozpowszechniania informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania zjawisku uruchomiono witrynę na stronie PCPR zawierającą porady dla ofiar przemocy: artykuły „Stop przemocy” oraz informacje „Gdzie szukać pomocy”. W 2010 r. ukazał się Informator dla rodziców „Rodzina na starcie” – Poznań i Powiat Poznański wydany przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu, gdzie jeden z rozdziałów dotyczy zagadnień kryzysu i przemocy w rodzinie, a także zawiera wykaz instytucji, które służą pomocą rodzinie.

W 2006 r. zorganizowano szkolenie dla pracowników socjalnych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych i interwencyjnych pt.: „Pierwszy kontakt z ofiarą

przemocy domowej. Diagnoza, interwencja, pomoc.”, której koszt wynosił 3,8 tys. zł. W szkoleniu wzięło udział 38 uczestników.

W latach 2006-2011 nie utworzono grup samopomocowych dla ofiar przemocy domowej. Trzeba jednak pamiętać, że działanie polegające na tworzeniu grup samopomocowych powinno być realizowane na poziomie gmin. Zadaniem powiatu jest udzielanie gminom wsparcia specjalistycznego w tym zakresie.

Ponadto w latach 2010-2011 Powiat Poznański w ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie powierzył organizacji pozarządowej Fundacji „Będziesz” realizację zadania pn. „Program Edukacyjno- Korekcyjny PARTNER”, polegający na opracowaniu i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Na realizację ww. zadania powiat otrzymał w latach 2010-2011 z budżetu państwa dotację, łącznie w wysokości 20.000 zł.

4. Źródła i nakłady finansowe

Działanie to jest realizowane w ramach środków własnych powiatu oraz ze środków pozyskanych z budżetu państwa. Ogólne nakłady są trudne do oszacowania.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Działanie zakładające pomoc rodzinom w sytuacji kryzysowej nie stanowi oddzielnego przedmiotu corocznej sprawozdawczości PCPR. Stąd zwłaszcza w odniesieniu do skali zjawiska przemocy w rodzinie należy oprzeć się na statystykach Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu. Z uwagi na to, że zasięg działania Komendy Policji w Poznaniu obejmuje miasto Poznań i powiat poznański, dane dla powiatu są szacowane przez Wydział Prewencji KMP na poziomie 20% udziału w ogólnej liczbie.

Na podstawie danych KMP można stwierdzić, że rośnie liczba interwencji domowych policji. Jednak co ważne, maleje liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. W 2007 r. takich interwencji na terenie powiatu było około 340, a w 2011 r. ich liczba spadła do 140, innymi słowy w 2007 r. co czwarta interwencja dotyczyła przemocy (25%) a w 2011 r. tylko 7%. Również liczba ofiar przemocy spadła z 370 w 2007r. do 160 w 2011 r. (tab.2). Co piąta ofiara przemocy otrzymała skierowanie do OIK w Kobylnicy, gdzie mogła przebywać do 3 miesięcy (tab.1). Rosnąca liczba skierowań do ośrodka, przy malejącej liczbie interwencji w ramach procedury Niebieskiej Karty, oznacza większe możliwości udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej w OIK.

Tab.2. Skala przemocy w rodzinie na podstawie wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu

Wskaźniki		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba przeprowadzanych interwencji domowych	ogółem	9228	7208	6814	6524	6537	9731
	w powiecie poznańskim	1846	1442	1363	1305	1307	1946
w tym liczba interwencji dotyczących przemocy (Niebieska Karta)	ogółem	1249	1694	1503	1428	1001	708
	w powiecie poznańskim	250	339	301	286	200	142

Liczba osób doświadczających przemocy, Liczba osób z tzw. Niebieską kartą Wydziału Prewencji KW Policji	ogółem	1408	1889	1613	1596	1228	792
	w powiecie poznańskim	282	378	323	319	246	158
Liczba sprawców przemocy objętych „Programem edukacyjno-korekcyjnym Partner”	w powiecie poznańskim	-	-	-	-	10	11

Zródło: Zespół Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji KM Policji w Poznaniu

W roku 2010 „Programem Edukacyjno-Korekcyjnym PARTNER” objęto 10 sprawców przemocy w rodzinie odbywających karę pozbawienia wolności, natomiast w roku 2011 – 11 sprawców.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Rozwijanie systemu interwencji kryzysowej oraz działania mające na celu pomoc i przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie odpowiadają zadaniom ustawowym pomocy społecznej. Zjawisko przemocy domowej, choć od dawna istniejące, dopiero w ostatnich latach zostało poddane penalizacji oraz w ramach akcji uświadamiających zjawisko to zostało napiętnowane społecznie. Niezwykle trudno jest oszacować skalę tego zjawiska i jego charakter (ogólna liczba interwencji domowych policji dotyczących przemocy w rodzinie zmniejsza się, ale jednocześnie pojawiają się nowe rodzaje przemocy, jak np. przemoc weekendowa w gospodarstwach domowych, gdzie członek rodziny przebywa na wyjeździe zarobkowym i w domu pojawia się tylko na weekend).

• Efektywność

Działanie jest efektywne, gdyż w większości jest realizowane w ramach „codziennych” czynności pracowników socjalnych i nie wymaga dodatkowych wysokich nakładów finansowych.

• Skuteczność

Działanie realizowane przez instytucje powiatowe wraz z innymi podmiotami jest skuteczne, gdyż niewątpliwie dotyczy pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych. Osiągnięto wysoki stopień realizacji celu – o czym pośrednio świadczy zmniejszająca się liczba interwencji policji w ramach Niebieskiej Karty oraz rosnąca liczba konsultacji psychologicznych dotyczących przemocy fizycznej, seksualnej lub emocjonalnej. Nie uruchomiono jedynie grup samopomocowych dla ofiar przemocy domowej, gdyż nie było zgłoszeń takiej potrzeby.

• Użyteczność

Działanie użyteczne – zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy o wysokim stopniu ryzyka (OIK) oraz wsparcie informacyjne i konsultacyjne dotyczące przemocy w rodzinie.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – zwiększa stopień bezpieczeństwa społecznego i socjalnego mieszkańców powiatu i powinno być kontynuowane z uwagi na wagę problemu.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry). Ocena świadczy o podejmowaniu aktywnych działań nie tylko na działaniach interwencyjnych w stosunku do ofiar przemocy, ale i działań profilaktycznych – zapobiegających przemocy, jak i korekcyjno-edukacyjnych w stosunku do sprawców przemocy.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się kontynuację tego działania, szczególnie w zakresie monitoringu zjawiska oraz rozpowszechniania informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania zjawisku. Działania te mają charakter dwukierunkowy. W ramach prewencji pierwszego stopnia, które są podejmowane na poziomie całego powiatu poznańskiego a ich celem jest uruchomienie mechanizmów społecznych, prawnych i edukacyjnych – sprzyjających promowaniu dobrych relacji w rodzinach wolnych od przemocy. W ramach prewencji drugiego stopnia działania nakierowane byłyby na grupy ryzyka, którym udzielano by pomocy zanim dojdzie do wystąpienia aktów przemocy.

9. Źródła informacji

- Roczne sprawozdania PCPR w Poznaniu za lata 2006-2011
- Statystyki Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu. za lata 2006-2011
- Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego. 2011.
- Wywiady z Kierownictwem PCPR w czerwcu 2012r.
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Działanie 7.2.1

Wzmocnienie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

7. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest rodzicielstwo zastępcze, które w myśl zapisu ustawy o pomocy społecznej z 2004 r. i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 2011 r. jest zadaniem powiatu. Obejmuje to zatem rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej (Rodzinne Domy Dziecka, rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe), rozszerzenie działań wspierających istniejące rodziny zastępcze (np. pomoc prawna, socjalna, poradnictwo psychologiczne), jak i propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Działanie to dotyczy także podniesienia standardów funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych należących do powiatu poprzez modernizację infrastruktury i rozwój systemu pomocy dziecku i rodzinie.

8. Realizatorzy działania

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- rodzinny dom dziecka
- rodziny zastępcze
- placówki opiekuńczo - wychowawcze
- organizacje pozarządowe
- Wydział Inwestycji i Remontów
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów

9. Realizacja działania

Powiat w zapisach ustawowych o pomocy społecznej, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązany jest m.in. do zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenia warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Temu obowiązkowi towarzyszą działania mające na celu organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia oraz specjalistycznego poradnictwa, a także organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Na terenie powiatu poznańskiego funkcjonują 3 placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- Dom Dziecka w Kórniku – Bninie – placówka socjalizacyjna (30 miejsc), mieszkania chronione (6 miejsc).
- Ośrodek Wspomagania Rodziny w Kobylnicy – placówka wielofunkcyjna, w skład której wchodzi grupa interwencyjna (10 miejsc), grupa socjalizacyjna (20 miejsc), ośrodek interwencji kryzysowej (16 miejsc) mieszkania chronione (4 miejsca).
- Rodzinny Dom Dziecka w Swarzędzu – placówka rodzinna (8 miejsc).

Na terenie powiatu funkcjonuje 275 rodzin zastępczych, których liczba systematycznie wzrasta od 2006 roku (250 rodzin). Od 2006 roku wzrosła też liczba rodzin zastępczych zawodowych: z 1 rodziny w 2006 roku, gdzie umieszczono 9 dzieci do 5 w roku 2011, gdzie umieszczono 24 dzieci.

Bardzo ważnym działaniem prowadzonym przez PCPR są szkolenia dla kandydatów rodzin zastępczych w ramach programu PRIDE (ang. Parent Resources for Information, Development and Education), dostarczającym wiedzy i umiejętności potrzebnych dla sprawowania opieki zastępczej w ramach 5 kategorii kompetencji opiekuna zastępczego.

W ramach wspierania istniejących rodzin zastępczych działają grupy wsparcia, których comiesięczne spotkania odbywają się w siedzibie PCPR w Poznaniu. Ponadto, jak pokazują dane PCPR rośnie liczba konsultacji psychologicznych oraz prawnych. W 2007 r. udzielono ich zaledwie 38, a w 2011 r. aż 140.

PCPR realizuje również zadanie rozpropagowania idei rodzicielstwa zastępczego. Stąd złożony został projekt Kampanii informacyjnej dla pozyskiwania kandydatów na niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze.

Dokonano także szeregu inwestycji podnoszących standard placówek opiekuńczo-wychowawczych.

PCPR wspiera ponadto, organizowany przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu, letni wypoczynek dla dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną.

10. Źródła i nakłady finansowe

Działanie to jest realizowane w ramach środków własnych powiatu, a także głównie w odniesieniu do inwestycji o charakterze materialnym wykorzystane zostały środki NFOŚiGW - Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz WFOŚiGW - Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz dotacje celowe budżetu państwa. Nakłady na modernizację placówek opiekuńczo-wychowawczych wyniosły około 5,5 mln złotych. Program pozyskiwania kandydatów na niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze realizowany był ze środków dotacji celowej w wysokości 24000 zł.

11. Efekty/ produkty realizacji działania

Generalnie liczba skierowań dzieci do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie (tab.1.). Wyraźny jest jedynie spadek liczby skierowań w 2007 r. do Ośrodka Wspomagania Rodziny w Kobylnicy, (prawie trzykrotny), co wynika z reorganizacji tej placówki.

Tab.1. Liczba dzieci skierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych

Ośrodek	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ośrodek Wspomagania Rodziny Kobylnica	45	13	13	13	16	10
Dom Dziecka w Kórniku-Bninie	10	10	14	4	16	13
Rodzinny Dom Dziecka w Swarzędzu	0	0	0	2	3	0

Źródło: Sprawozdania PCPR z lat 2006-2011

Następuje wzrost liczby rodzin zastępczych. Jednocześnie wzrasta corocznie liczba dzieci w rodzinach zastępczych. Rośnie również liczba zawodowych rodzin zastępczych (tab.2).

Tab.2. Funkcjonowanie rodzin zastępczych w powiecie poznańskim w latach 2006-2011

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba rodzin zastępczych	250	257	252	255	261	275
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	327	341	337	331	343	366
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku	63	60	58	38	52	69
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	1	2	4	4	3	5
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych	9	12	21	21	20	24
liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą, w tym:	26	13	23	8	26	16
powróciły do rodziny naturalnej	11	2	9	5	14	4
umieszczone w innej rodzinie zastępczej	3	5	3	1	7	6
przekazane do adopcji	4	3	4	0	2	3
umieszczone w placówce opiekuńczo - wychowawczej	4	2	6	2	2	2

Źródło: Sprawozdania PCPR za lata 2006-2011

Liczba osób uczestniczących w szkoleniach PRIDE rodziców zastępczych w ostatnich dwóch latach wykazuje tendencję spadkową, co wynika z malejącej liczby zgłoszeń kandydatów na rodziny zastępcze (tab. 3).

Tab.3. Liczba szkoleń kandydatów na rodziny zastępcze w latach 2006-2011 oraz uczestników grupy wsparcia dla rodzin zastępczych

Program szkoleń PRIDE oraz grupa wsparcia	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba rodzin przeszkolonych	9	9	10	9	5	5
Liczba osób	18	18	20	18	13	10
Liczba rodzin uczestniczących w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych		10	9	14	12	11
Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych		17	13	20	17	26

Źródło: Sprawozdania PCPR z lat 2006-2011

W związku z tym PCPR podjął się przeprowadzenia kampanii informacyjnej mającej na celu pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych. Realizacja zadania zaplanowana na grudzień 2006 roku zakładała m.in. wydruk plakatów i ulotek informacyjnych, reklamę na Citylight'ach oraz ogłoszenia w gazecie.

Wydział Inwestycji Starostwa Powiatowego udostępnił wykaz nakładów służących poniesieniu standardów placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wielkość i rodzaj inwestycji i źródła ich finansowania przedstawia tab.4.

Tab. 4 . Inwestycje podnoszące standard placówek opiekuńczo-wychowawczych

Dom Dziecka w Kórniku-Bninie, ul. Błażejewska 63				
Termomodernizacja	2005-2006	827 200,00	Oszczędność energii cieplnej, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, obniżenie kosztów utrzymania, poprawa warunków kształcenia i wychowania młodzieży.	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Śr. wł.
Remont dachu budynku głównego	2008	248 000,00	Utrzymanie budynku w dobrym stanie technicznym oraz poprawa estetyki obiektu.	Śr.wł.
Boisko wielofunkcyjne wraz z placem zabaw, oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu <i>Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych</i>	2009-2011	794 900,00	Prowadzone na nich zorganizowane zajęcia poprawiają stan zdrowia oraz stwarzają warunki do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży mieszkającej i uczącej się w Powiecie Poznańskim.	EOG - 85% Śr. wł. - 15%
Remont sanitariatów	2009	165 000,00	Utrzymanie budynku w dobrym stanie technicznym oraz poprawa estetyki obiektu.	Dot.celowa Budżetu Państwa-50% Śr.wł.
Remont dachów budynków <i>JACEK i AGATKA</i>	2009	180 000,00	Zapobieganie niszczeniu obiektów oraz poprawa ich wyglądu zewnętrznego.	Śr.wł.
Modernizacja wnętrza budynku <i>JACEK</i>	2009-2010	486 000,00	Zapewnienie wychowankom Domu Dziecka bezpiecznych warunków do przebywania w pomieszczeniach wraz z przystosowaniem budynku do wymogów BHP i p-poż. oraz dla potrzeb prawidłowego funkcjonowania dziesięcioosobowej grupy wychowanków.	Dot.celowa Budżetu Państwa-50% Śr.wł.
Modernizacja budynku głównego administracyjnego	2013*	350 000,00	Utrzymanie budynku w dobrym stanie technicznym oraz poprawa estetyki obiektu.	Śr.wł.
Ośrodek Wspomagania Rodziny w Kobylnicy, ul. Poznańska 91				
Termomodernizacja	2005	1 453 000,00	Oszczędność energii cieplnej, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, obniżenie kosztów utrzymania, poprawa warunków kształcenia i wychowania młodzieży.	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Śr. wł.

Oświetlenie terenu Ośrodka, wykonanie dojazdów i chodników	2008	216 000,00	Zadanie pozwoli na poprawę bezpieczeństwa dzieci, zwiększy możliwość dojazdu: karetek pogotowia, staży pożarnej czy samochodu dostawczego. Nowo zainstalowane punkty świetlne pozwolą w pełni wykorzystać system monitoringu co zwiększy bezpieczeństwo obiektu.	Dot.celowa Budżetu Państwa-50% Śr.wł.
Boisko do piłki nożnej i plac zabaw wraz z oświetleniem i monitoringiem, zrealizowane w ramach programu „Promocja zdrowia poprzez sport - zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych”	2009-2011	580 000,00	Prowadzone na nich zorganizowane zajęcia poprawiają stan zdrowia oraz stwarzają warunki do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży mieszkającej i uczącej się w Powiecie Poznańskim.	Śr. wł.
Przystosowanie istniejącej kotłowni zasilającej obiekty Ośrodka do opalania gazem ziemnym	2011-2012	33 000,00	Obniżenie kosztów eksploatacji kotłowni.	Śr. wł.
Montaż kolektorów słonecznych dla potrzeb c.w.u.	2012*	160 000,00	Zastosowanie energii odnawialnej dla potrzeb podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Zadanie ma spełnić również funkcję edukacji proekologicznej dla wychowanków placówki.	Środki Ochrony Środowiska
	razem	5493100,00		

PCPR współpracuje z Kuratorium Oświaty i Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu poznańskiego przy organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin biednych i z rodzin zamieszkujących tereny wiejskie. Zauważalny jest niezwykle wzrost liczby dzieci spełniających kryteria pochodzenia z biednych rodzin, niestety liczba miejsc na darmowych koloniach opłacanych z budżetu państwa, pozwoliła na zaspokojenie potrzeb wyjazdu na wypoczynek letni w 2011 r.za ledwie w 17% (tab.5).

Tab.5. Wsparcie wypoczynku letniego dzieci z terenu powiatu poznańskiego w latach 2007-2011.

Wskaźniki	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba dzieci kwalifikujących się na wyjazd kolonijny	378	223	380	390	762
Liczba dzieci korzystających z darmowych kolonii	95	154	83	110	130
Procent zgłoszonych dzieci, które wyjechały na kolonie	25%	69%	22%	28%	17%

Źródło: Sprawozdanie PCPR za lata 2010 i 2011

Wzmacnianie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem widoczne jest we wzroście w analizowanym okresie liczby rodzin zastępczych i dzieci w rodzinach zastępczych. W ramach uruchomionego programu PRIDE – prowadzone są cyklicznie szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych. Rośnie liczba uczestników grup wsparcia dla rodzin zastępczych. Znacznie wzrosła liczba działań wspierających rodzicielstwo zastępcze, m.in. liczba porad i konsultacji psychologicznych.

12. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Wzmocnienie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną odpowiadają zadaniom ustawowym pomocy społecznej. Rozpropagowanie idei oraz pomoc w funkcjonowaniu rodzicielstwa zastępczego, stanowi podstawę dla rozwoju współczesnych form alternatywnych dla instytucji domu dziecka.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, gdyż w większości jest realizowane w ramach „codziennych” czynności pracowników socjalnych i nie wymaga dodatkowych wysokich nakładów finansowych.

- **Skuteczność**

Działanie realizowane przez instytucje powiatowe wraz z innymi podmiotami jest skuteczne. Świadczy o tym wzrost liczby rodzin zastępczych, dzieci będących w rodzinach zastępczych. Obecnie zaledwie 16% dzieci wymagających opieki zastępczej wychowuje się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – domach dziecka.

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – dotyczy dzieci wychowujących się w środowisku zastępczym oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – zwiększa stopień zabezpieczenia potrzeb bytowych, zdrowotnych i emocjonalnych dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej i powinno być kontynuowane z uwagi na inwestycyjny charakter problemu.

13. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry). Ocena ta świadczy o aktywnych działaniach z zakresu organizacji różnorodnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi rodziców, kierowanych do ośrodków opiekuńczo-wychowawczych a przede wszystkim do rodzin zastępczych.

14. Rekomendacje

Wejście w życie zmian ustawy o pomocy społecznej i wprowadzających pojęcie pieczy zastępczej nakłada na instytucje pomocy nowy zakres działań. Działanie wymaga aktualizacji i uwzględnienia nowych zapisów ustawowych.

10. Źródła informacji

- Roczne sprawozdania PCPR w Poznaniu za lata 2006-2011
- Statystyki Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu. za lata 2006-2011
- Monitoring Strategii rozwoju Powiatu Poznańskiego. 2011
- Wywiady z Kierownictwem PCPR w czerwcu 2012 r.

Działanie 7.3.1.

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest wzmocnienie integracji społecznej osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu. Działanie to odnosi się do wspierania jednego z rodzajów rehabilitacji osób niepełnosprawnych – a mianowicie rehabilitacji społecznej. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej, zalicza się uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i w warsztatach terapii zajęciowej. Zadaniem PCPR jest organizowanie i dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w różnych formach rehabilitacji.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Warsztaty Terapii Zajęciowej

Partnerzy

- organizacje pozarządowe

3. Realizacja działania

Działanie to związane jest z realizacją zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, gdzie Powiat zobowiązany jest m.in. do:

- podejmowania działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej (sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych),
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- ponoszenia kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Jedną z podstawowych form realizacji tego działania jest wspieranie rozwoju warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. Na terenie powiatu poznańskiego działa 6 WTZ. Rocznie korzysta z nich 170 niepełnosprawnych.

PCPR organizuje również współpracę z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej. Corocznie około 10 organizacji ubiega się o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

W latach 2006-2011 dofinansowano turnusy rehabilitacyjne osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. W 2011 udzielono wsparcia 356 niepełnosprawnym i 138 opiekunom.

Ważne miejsce w działaniach PCPR skierowanych do osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Inną formą realizacji działania strategicznego jest dofinansowanie likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Ponadto od 2007 r. Powiat Poznański, na podstawie porozumień zawartych z innymi powiatami, ponosi wydatki na rehabilitację niepełnosprawnych mieszkańców powiatu poznańskiego, uczestniczących w warsztatach terapii zajęciowej na terenie tych powiatów.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Działanie to jest realizowane w ramach środków własnych Powiatu, a przede wszystkim ze środków PFRON. Ogólna suma nakładów na rehabilitację społeczną zmniejsza się z roku na rok (tab.1).

Tab.1. Dynamika nakładów na rehabilitację społeczną w latach 2006-2011

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wielkość nakładów na rehabilitację społeczną w mln zł	5,5	3,8	4,4	3,5	3,3	3,2

Źródło: Sprawozdania PCPR

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W analizowanych latach wzrosła liczba warsztatów terapii zajęciowej, z 4 do 6 w 2011 r. W związku z tym zaobserwować można wyraźny wzrost liczby osób niepełnosprawnych, korzystających z tej formy rehabilitacji. Mimo tego w WTZ ciągle uczestniczy nie więcej niż 2 % niepełnosprawnych mieszkańców powiatu (tab.2).

Tab.2. Wskaźniki rozwoju działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej	4	4	4	4	4	6
Liczba osób, korzystających z warsztatów terapii zajęciowej	115	115	125	125	130	170
Odsetek osób korzystających w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych w %	2	2	2	1	1	2
Nakłady poniesione na WZT w tys. zł	1 595	1 624	1 757	2 176	2 193	2 165
Nakłady na rehabilitację mieszkańców powiatu poznańskiego w WTZ na terenie	-	19,4	38,4	41,6	43	39,4

innych powiatów w tys. zł.						
----------------------------	--	--	--	--	--	--

Źródło: Sprawozdania PCPR

Jak pokazują dane w tab.3. zmniejszają się środki finansowe przeznaczane na wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki niepełnosprawnych. Jednak corocznie dofinansowywane są wszystkie zgłoszone przez NGO imprezy.

Tab.3. Rozwój współpracy z NGO w ramach rehabilitacji społecznej niepełnosprawnych

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba organizacji ubiegających się o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystycznej niepełnosprawnych	8	9	10	10	12	7
Nakłady poniesione na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki niepełnosprawnych w tys. zł	46	50	50	36	41	34

Źródło: Sprawozdania PCPR

Z roku na rok obserwuje się zmniejszanie liczby osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, którym udzielono dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, nie tylko w wartościach bezwzględnych (bo spada także liczba osób starających się o takie dofinansowanie), ale i względnym. W 2011 r. dofinansowano jedynie 35 % starających się o pomoc finansową. Towarzyszą temu także coraz mniejsze nakłady finansowe, z uwagi na coraz mniejsze kwoty przekazywane PCPR z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (tab.4).

Tab.4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba osób starających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych (i liczba ich opiekunów)	1679 (389)	1867 (348)	1420 (362)	1522 (383)	1481 (443)	1024 (361)
Liczba osób niepełnosprawnych (i ich opiekunów), którym udzielono dofinansowania na odbycie turnusu rehabilitacyjnego, form aktywności sportowej, kulturalnej i turystycznej,	1022 (261)	927 (179)	902 (251)	578 (237)	546 (248)	356 (138)

% osób dofinansowanych	61	50	64	38	37	35
Nakłady poniesione na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w tys. zł	599	530	589	395	401	281

Źródło: Sprawozdania PCPR

Co roku wzrasta liczba wniosków o dofinansowanie umożliwienia uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych poprzez zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i materiałów pomocniczych. Przeciętnie dofinansowuje się około 80% składanych wniosków. Jak pokazują dane w tab. 5. w ostatnich latach maleje liczba osób, którym dofinansowano zakup sprzętu.

W sprawie dofinansowań likwidacji barier obserwuje się spadek liczby składanych wniosków, jak również spadek liczby osób, którym dofinansowano likwidację barier. Generalnie to zadanie realizowane jest w każdym roku dla około 35 % niepełnosprawnych wnioskodawców (tab.5).

Tab.5. Dynamika dofinansowań z zakresu umożliwienia uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba złożonych wniosków na dofinansowanie zakupu sprzętu, przedmiotów ortoped. i środków pomocnicz.	767	812	787	708	697	937
Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	82	68	97	24	32	27
Nakłady poniesione na zakup sprzętu rehab., przedmioty ortoped. i środki pomocnicze w tys. zł	1 110	1 157	1 164	856	628	695
Liczba złożonych wniosków na dofinansowanie likwidacji barier	312	298	312	263	76	141
Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano likwidację barier	161	131	184	74	25	66
Nakłady poniesione na likwidację barier w tys. zł	764	754	1 051	362	188	257

Źródło: Sprawozdania PCPR,

W ramach prac realizacyjnych nie zostały wsparte specjalne formy samopomocy dla osób niepełnosprawnych, z uwagi na fakt, że organizowanie form samopomocowych odbywa się na poziomie gmin. Ich brak w gminach oznacza brak dla nich wsparcia ze strony Powiatu. Jednocześnie prowadzone jest doradztwo, w ramach którego pracownicy działu ds. osób niepełnosprawnych na bieżąco udzielają porad telefonicznych, jak i w siedzibie PCPR. W sprawach skomplikowanych korzystają z pomocy dwóch prawników i dwóch psychologów.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych odpowiada zadaniom ustawowym pomocy społecznej szczebla powiatowego. Wobec rosnącej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie (w 2006 r. 6258 osób a w 2011 r. 9500) działanie to jest niezwykle potrzebne.

- **Efektywność**

Działanie efektywne, jest realizowane odpowiednio do wielkości środków finansowych, jakimi dysponuje PCPR.

- **Skuteczność**

Działanie realizowane przez PCPR jest skuteczne, bo umożliwia osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, którzy stanowią już 3,3 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu oznacza, że pomoc w tym zakresie jest konieczna.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – zwiększa możliwości funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry). Ocena ta świadczy o aktywnych działaniach z zakresu dofinansowania różnych form rehabilitacji społecznej i prowadzenia doradztwa dla osób niepełnosprawnych z obszaru powiatu poznańskiego.

8. Rekomendacje

Działanie jest niezwykle użyteczne a z uwagi na rosnącą liczbę osób niepełnosprawnych istnieje konieczność jego kontynuowania i zdobywania coraz większych środków, przeznaczonych na jego realizację. Obserwuje się (z uwagi na malejący przyrost naturalny) zmniejszanie się liczby niepełnosprawnych dzieci (do lat 16), których udział w ogólnej liczbie osób do lat 16 spadł z 3% w 2007 r. do 2,3% w 2011 r. Z kolei starzenie się społeczeństwa, oznacza konieczność zwrócenia się w kierunku rozwoju form rehabilitacji społecznej dla osób dorosłych.

9. Źródła informacji

- Roczne sprawozdania PCPR w Poznaniu za lata 2006-2011
- Wywiady z Kierownictwem PCPR w czerwcu 2012 r.
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Działanie 7.3.2

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest wzmocnienie integracji społecznej osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu. Działanie to odnosi się do wspierania jednego z rodzajów rehabilitacji osób niepełnosprawnych – a mianowicie rehabilitacji zawodowej. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego, przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Od 2008 r. działania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje Powiatowy Urząd Pracy.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Partnerzy

- organizacje pozarządowe

3. Realizacja działania

Działanie to związane jest z realizacją zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W latach 2006-2007 r. realizatorem tego działania było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie a od 2008 r. jest nim Powiatowy Urząd Pracy.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu korzystać mogą ze wszystkich usług oraz instrumentów rynku pracy oferowanych przez Urząd. Każdego roku z porad doradców zawodowych korzysta około 450 osób niepełnosprawnych, czyli około 90 osób będących mieszkańcami powiatu poznańskiego. W Poznańskim Ośrodku Wspierania Przedsiębiorczości organizowany jest dyżur specjalisty ds. osób niepełnosprawnych. Tematyka porad dotyczy dotacji z PFRON, zatrudniania osób niepełnosprawnych. Godzinne dyżury organizowane są raz w miesiącu i w ciągu roku korzysta z nich około 30 osób.

Główną formą realizacji tego działania jest przeprowadzanie doradztwa zawodowego i szkoleń, m.in. w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W szkoleniach zawodowych uczestniczy corocznie około 10% niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP. Liczba uczestników szkoleń nie jest zależna od liczby zarejestrowanych bezrobotnych. (tab.1)

Tab.1. Dynamika szkoleń zawodowych bezrobotnych osób niepełnosprawnych

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych	155	156	135	156	180	202
Liczba osób z powiatu poznańskiego uczestniczących w szkoleniach	15	8	11	20	15	16
Odsetek osób korzystających ze szkoleń zawodowych w ogólnej liczbie niepełnosprawnych bezrobotnych w %	10	5	8	13	8	8
Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących własną działalność gospodarczą		2	7	9	9	4

Zródło: Dane PUP

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu wspiera aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych realizując własne projekty a także poprzez współpracę z innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz zwiększania szans osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

W latach 2008-2011 urząd realizował 4 projekty własne i 8 projektów innych instytucji (tab.1)

Tab.2. Projekty realizowane przez PUP dotyczące rehabilitacji zawodowej niepełnosprawnych.

Rok	Nazwa projektu	Rodzaj projektu
2008-2009	„Nowa szansa”	Projekt PUP w ramach PO Kapitał Ludzki
2010-2012	„Nowa szansa-kontynuacja”	
2012-2014	„Mobilny Urząd	
2010	„Lepsze jutro”	Wyróżnienia w konkursie „Dobre Praktyki EFS” Wyróżnienie w konkursie „Zysk z dojrzałości – Praktyki przyjazne osobom 50+”
2011-2012	„Telepracownik przyszłości – Innowacyjny model aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów”	Lider: firma Eureka Sp. z o.o PO KL
2012	Współpraca na rzecz realizacji wsparcia adresowanego do osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami powiatu poznańskiego, zarejestrowanych w PUP Poznań (2012). Utworzenie ZAZ w Konarzewie	Lider: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk”

2008 -2009	„Weź sprawy w swoje ręce. Wsparcie osób głuchoniewidomych na otwartym rynku pracy”	Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomych (TPG) oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
2008-2010	Internetowe szkolenia dla osób z niepełnosprawnością słuchową	Firma iFusion Sp. z o.o. z Poznania, Partner -Towarzystwo Osób Niesłyszących „Ton”
2011 -2012	„Pomóż sam sobie”	Wyższa Szkoła Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej
2011 – 13	Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy II	Stowarzyszenie na Tak
2011	Od wykluczenia do powodzenia	Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski z udziałem środków Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu
2005-2012	JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Źródło: Dane PUP

Osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie powiatu poznańskiego, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu jako bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, mogą ubiegać się o dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

4. Źródła i nakłady finansowe

- środki własne powiatu
- środków PFRON
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy
- Europejski Fundusz Społeczny

Ogólna suma nakładów na rehabilitację zawodową jest trudna do oszacowania.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Działanie to jest realizowane poprzez udział w różnego rodzaju projektach własnych lub we współpracy z innymi podmiotami. Dzięki temu udało się osiągnąć wszystkie zapisane w strategii formy rehabilitacji zawodowej bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Prowadzono kampanie społeczne adresowane do pracodawców w celu zachęcenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Upowszechniano dobre praktyki w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, które założyły własną firmę oraz informacje wśród osób niepełnosprawnych o formach aktywizacji zawodowej m . in. poprzez zakładanie spółdzielni socjalnych. W sumie przeszkolono 85 osób niepełnosprawnych bezrobotnych, a 36 rozpoczęło własną działalność gospodarczą.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Organizacyjne i finansowe wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych odpowiada zadaniom ustawowym pomocy społecznej szczebla powiatowego. Wobec rosnącej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie (w 2006 r. 6258 osób a w 2011 r. 9500) oraz niepełnosprawnych bezrobotnych działanie to jest niezwykle potrzebne.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, bo umożliwia osobom niepełnosprawnym powrót lub działanie na rynku pracy.

- **Skuteczność**

Działanie realizowane przez PUP jest skuteczne, co m.in. potwierdzają wskaźniki działania, od 2007 r. rosnąca przedsiębiorczość osób niepełnosprawnych (36 osób założyło własną działalność).

- **Użyteczność**

Działanie jest użyteczne – rosnąca liczba osób niepełnosprawnych powoduje, że pomoc w tym zakresie jest konieczna.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – zwiększa możliwości funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

7. Końcowa ocena działania.

Ogólna ocena działania 4,5 (dobry plus). Ocena ta świadczy o podejmowaniu aktywnych działań organizowania i finansowania różnych form rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zauważa się nieco mniejsze efekty w zakresie wzrostu liczby osób niepełnosprawnych podejmujących samozatrudnienie oraz udziału w inicjatywach ekonomii społecznej.

8. Rekomendacje

Działania z zakresu rehabilitacji zawodowej są niezwykle użyteczne a z uwagi na rosnącą liczbę osób niepełnosprawnych istnieje konieczność jego kontynuowania. Na podstawie wypracowanych już modeli współpracy urzędu z innymi instytucjami i pracodawcami szczególną uwagę należy poświęcić zakładaniu przez niepełnosprawnych spółdzielni socjalnych oraz ich samozatrudnieniu.

9. Źródła informacji

- Powiatowy Urząd Pracy

Działanie 7.4.1.

Wdrożenie kompleksowego programu pomocy osobom starszym

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest aktywizacja środowiska seniorów powiatu poznańskiego. Dotyczy to w szczególności sformułowania nowej oferty usług dla seniorów i ich rodzin a także prowadzenia akcji informacyjnych o usługach dla osób starszych i doradztwa prawnego, psychologicznego i socjalnego. W działaniu założono wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz świadczenia kompleksowej pomocy osobom starszym. Działanie to związane jest z realizacją zadań ustawy z 2004 r. o pomocy społecznej, gdzie powiat zobowiązany jest m.in. do prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczania w nich skierowanych osób.

2. Realizatorzy działania

- Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach
- PCPR
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Partnerzy:

- organizacje pozarządowe

3. Realizacja działania

Działanie to jest realizowane w pierwszej kolejności poprzez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej powiatu poznańskiego, którą jest Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach (gmina Dopiewo), przeznaczony dla osób w podeszłym wieku. Dom działa od 1999 r. i obecnie dysponuje 100 miejscami w pokojach jedno i dwuosobowych z łazienkami, a wszystkie pomieszczenia są w pełni przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Pobyt w DPS ma charakter stały. Podstawowe usługi oferowane w DPS mają charakter socjalno-bytowy oraz terapeutyczny. Dodatkową ofertą są usługi rehabilitacyjno-relaksacyjne. Od 2008 roku wprowadzona została nowa oferta dotycząca kompleksowej usługi opiekuńczo-rehabilitacyjnej w ramach pobytu na czas określony, na przykład miesiąc, czy kwartał. Taki pobyt umożliwia poprawę funkcjonowania psychofizycznego klienta i przygotowanie do ewentualnego pobytu stałego. Rodzina i gmina zostają odciążone z okresowego obowiązku opieki. U bezpośrednich opiekunów w znacznym stopniu maleje zagrożenie wystąpienia kryzysu i wypalenia wskutek ustawicznej opieki nad chorym.

Oprócz tej oferty, Lisówki, jako jedna z nielicznych tego typu placówek w Polsce, może zaproponować seniorom, którzy nie potrzebują jeszcze pomocy w codziennych czynnościach, odpłatny pobyt w komfortowych domkach na terenie DPS-u. Na chętnych seniorów i ich rodziny czekają miejsca w siedmiu cztero- lub pięcioosobowych w pełni umeblowanych domkach.

Na terenie DPS organizowane są cykliczne imprezy o charakterze informacyjno-integracyjnym. Należą do nich organizowany już po raz 10 Festyn Integracyjny „Barierom Stop”. Rok 2012 został ustanowiony Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej.” W związku z powyższym w czerwcu 2012 r. został zorganizowany festyn, którego myślą przewodnią była „Olimpiada pokoleń.

Od 2010 roku organizowane są na MTP w Poznaniu Targi Aktywnej 50+, gdzie powiat w postaci oferty DPS w Lisówkach aktywnie uczestniczy.

4. Źródła i nakłady finansowe

Środki własne budżetu Powiatu. Z budżetu Państwa, Powiat Poznański otrzymuje dotację celową z przeznaczeniem na pokrycie kosztów utrzymania osób w Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, którzy zostali umieszczeni w placówce przed 2004 rokiem.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach stał się modelowym ośrodkiem pomocowym dla osób w podeszłym wieku. Jest on organizatorem licznych imprez i akcji o charakterze informacyjno-integracyjnym (festyny integracyjne, udział w targach, gdzie w 2012 r. stoisko odwiedziło ponad 300 osób). Każdy senior niezależnie od okresu pobytu może skorzystać z wielu atrakcji oferowanych przez Dom.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Zjawisko starzenia się społeczeństwa, choć nie jest obecnie szczególnym zagrożeniem w powiecie poznańskim, oznacza konieczność formułowania usług pomocowych skierowanych do coraz większej części mieszkańców – seniorów.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne.

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, choć jak wskazuje kierownictwo DPS oferta domu nie jest w pełni wykorzystana – co oznacza zmianę jednego z modeli funkcjonowania rodzin w Polsce, w których emerytura seniora stanowi podstawowy stały dochód całej rodziny, bez zagwarantowanej opieki nad seniorem.

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – stanowi bardzo ważny element systemu zabezpieczenia społecznego skierowanego do osób starszych.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – wobec starzenia się społeczeństwa i wzrostu odsetka osób w wieku senioralnym.

7. Końcowa ocena działania.

Ogólna ocena działania 4,5 (dobry plus). Ocena ta świadczy o aktywnych działaniach z zakresu formułowania nowych ofert dla seniorów i ich rodzin. Zauważa się nieco mniejsze efekty w zakresie prowadzenia akcji informacyjnych i doradczych.

8. Rekomendacje

Działanie jest niezwykle użyteczne a z uwagi na starzenie się społeczeństwa powiatu istnieje konieczność jego kontynuowania i zdobywania coraz większych środków, przeznaczonych na jego realizację. Większą uwagę należałoby poświęcić instytucjonalizacji programów i inicjatyw integracyjnych dla osób starszych wiekiem (czego dobrym przykładem jest jednostka Miasta Poznania CIS – Centrum Inicjatyw Senioralnych w Poznaniu).

9. Źródła informacji

- Strona internetowa www.dpslisowki.pl
- Wywiady z Kierownictwem PCPR w czerwcu 2012r.

Działanie 7.5.1.

Modernizacja i remont budynków placówek pomocy społecznej oraz budowa infrastruktury technicznej przy placówkach

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest poprawa warunków funkcjonowania placówek pomocy społecznej. Dotyczy to w szczególności termomodernizacji budynków Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach wraz z montażem kolektorów słonecznych oraz modernizacji budynku głównego, administracyjnego w Domu Dziecka w Kórniku – Bninie.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Remontów i Inwestycji Starostwa Powiatowego
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego.

3. Realizacja działania

Działanie to związane jest z realizacją zadań ustawy z 2004 r. o pomocy społecznej, gdzie Powiat zobowiązany jest m.in. do prowadzenia mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz do prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, Jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej powiatu poznańskiego objętymi działaniem jest Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz Dom Dziecka w Kórniku – Bninie.

Termomodernizacja DPS w Lisówkach była działaniem trój etapowym, który rozpoczęto w 2007 r. i zakończono w 2011 r. (tab.1.)

Tab.1. Inwestycje modernizacyjne w Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach,

Rok	Rodzaj inwestycji	Koszty	Źródła finansowania
2007	Remont pokrycia dachów wraz z dociepleniem połąci (I etap termomodernizacji)	461 000	Śr. wł.
2008-2009	Docieplenie dachu budynku pensjonariuszy oraz wymiana stolarki okiennej w budynku pensjonariuszy i domkach (II etap termomodernizacji).	772 000	Dot.celowa Budżetu Państwa-50% Śr.wł.
2010-2011	Termomodernizacja budynków wraz z budową kolektorów słonecznych dla potrzeb c.w.u. i zagospodarowanie terenu (III etap)	4 551 500	Preferencyjna pożyczka 2.450.000,00 zł

Źródło: Wydział Remontów i Inwestycji UP

Modernizacja budynku głównego administracyjnego w Domu Dziecka w Kórniku- Bninie zaplanowana jest na rok 2013.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki własne
- dotacja celowa Budżetu Państwa.

Suma nakładów na DPS w Lisówkach wynosiła około 5,8 mln zł. Planowane koszty modernizacji Domu Dziecka w Kórniku wynoszą 350 tys. zł. i będą finansowane ze środków własnych Powiatu.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W przypadku DPS efektem jest poprawa bilansu energetycznego kompleksu budynków poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię niezbędną do ogrzania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Skutkiem zmniejszenia zużycia energii będzie redukcja emisji zanieczyszczeń, zmniejszenie kosztów bieżących utrzymania budynku, poprawa warunków bytowych zarówno dla pracowników jednostki, jak i pensjonariuszy. Inwestycja w DD w Kórniku ma na celu utrzymanie budynku w dobrym stanie technicznym oraz poprawę estetyki obiektu.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy poprawy warunków życia ponad 130 wychowanków i podopiecznych tych placówek.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, poprawia warunki funkcjonowania obiektów

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe

7. Końcowa ocena działania.

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o pełnej realizacji założonych celów

8. Źródła informacji

- Wydział Remontów i Inwestycji Starostwa Powiatowego

Działanie 7.6.1.

Realizacja projektu systemowego „Pokonać wykluczenie. Wszechstronna aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powiatu poznańskiego”

1. Cel i zakres działania

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje projekt „Pokonać wykluczenie. Wszechstronna aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu powiatu poznańskiego”. Prowadzony jest on w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 7.1.2., współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt zakłada prowadzenie kompleksowych działań, które mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, dzięki wspieraniu integracji społecznej i zwiększaniu konkurencyjności na rynku pracy. Adresatem projektu są osoby w wieku aktywności zawodowej (od 15 do 63 roku życia), mieszkające na terenie powiatu poznańskiego, bezrobotne, poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu i będące klientami pomocy społecznej.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

3. Realizacja działania

PCPR prowadzi projekt od 2008 r. Obejmuje on szereg działań na rzecz beneficjentów. Aktualnie organizowane są Treningi Aktywnego Poszukiwania Pracy oraz Treningi Umiejętności Społecznych. Zagwarantowane są porady specjalistyczne (np. psycholog) i zawodowe (doradca zawodowy). Przewidziano również skierowania na szkolenia zawodowe. Osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze korzystają także z poradnictwa prawnego.

Integralną częścią działań skierowanych do osób niepełnosprawnych są turnusy rehabilitacyjne. Aby ułatwić skorzystanie z możliwości jakie daje realizowany projekt zorganizowano obozy aktywnej integracji.

Projekt funkcjonuje w postaci corocznych edycji, które obejmują ponad 100 beneficjentów (tab.1.). Jak pokazują dane największą grupę beneficjentów programu stanowią osoby niepełnosprawne.

Tab.1. Charakterystyka działań w ramach projektu „Przeciwdziałanie wykluczeniu”

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011
Liczba beneficjentów	124	92	131	132
Nakłady na realizację projektu	421 340,31 zł	590 958,47 zł	942 160,16 zł	974 619,72 zł
Liczba osób w grupie usamodzielnianej	31	32	40	36
Liczba osób w grupie niepełnosprawnych	93	60	91	96

Źródło: Dział projektów EFS PCPR

4. Źródła i nakłady finansowe

Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, finansowany ze środków UE oraz Powiatu Poznańskiego. Dotychczasowe nakłady sięgają 3 mln zł. (tab.1).

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Przygotowanie zawodowe osób bezrobotnych, szczególnie klientów pomocy społecznej stwarza podstawy ich konkurencyjności na rynku pracy. Działania w grupie osób niepełnosprawnych jest cenną inicjatywą na drodze ich integracji społecznej i zawodowej.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – wzmacnia grupę osób zagrożoną wykluczeniem społecznym.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, poprawia konkurencyjność beneficjentów na rynku pracy.

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, organizowane kursy/treningi umiejętności społecznych, aktywnego poszukiwania pracy.

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne.

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry). Ocena ta świadczy o pełnej realizacji założonych celów.

8. Rekomendacje

Działanie jest wzmocnieniem (głównie finansowym) działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz pomocy udzielanej beneficjentom pomocy społecznej (grupa usamodzielniana). Stąd konieczność po zakończeniu projektu podjęcia działań pozyskania środków finansowych / programów dla kontynuacji tej formy rehabilitacji i pomocy społecznej.

10. Źródła informacji

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Dział Realizacji Projektu

CEL STRATEGICZNY III WZROST INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, POPRAWA ZDROWOTNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW

Cel szczegółowy 8

Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu – rozwój systemu opieki zdrowotnej

Cel operacyjny 8.1.

Wychowanie społeczeństwa w trosce o zdrowie – zwiększenie stanu świadomości (wiedzy o zdrowiu) i kultury zdrowotnej mieszkańców

Działanie 8.1.1.

Realizacja programów zdrowotnych skierowanych do różnych środowisk i grup wiekowych zgodnie z założeniami „Programu zdrowotnego powiatu poznańskiego“ w szczególności w zakresie promocji zdrowia, zmniejszania ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych i popularyzacji zdrowego stylu życia

Cel operacyjny 8.2

Dążenie do zahamowania wzrostowej tendencji zachorowalności, umieralności i inwalidztwa z powodu chorób układu krążenia, nowotworów złośliwych, urazów (umieralność przypadkowa)

Działanie 8.2.1.

Wspieranie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia czynników sprzyjających powstawaniu chorób stanowiących największe zagrożenie zdrowotne

Cel operacyjny 8.3.

Wzmocnienie powiatowego systemu opieki nad osobami starszymi, przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi

Działanie 8.3.1.

Wspieranie finansowe podmiotów działających na rzecz rozwoju różnych form opieki paliatywnej/hospicyjnej, długoterminowej i domowej

Cel operacyjny 8.4. Zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłym zagrożeniu życia – rozwój zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego

Cel operacyjny 8.5. Rozwój infrastruktury służby zdrowia i zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej

Działanie 8.5.1.

Modernizacja kompleksu budynku szpitala w Puszczykowie

Działanie 8.5.2.

Doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną szpitala w Puszczykowie

Działanie 8.1.1.

Realizacja programów zdrowotnych skierowanych do różnych środowisk i grup wiekowych zgodnie z założeniami „Programu zdrowotnego powiatu poznańskiego“ w szczególności w zakresie promocji zdrowia, zmniejszania ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych i popularyzacji zdrowego stylu życia

1. Cel i zakres działania

Działanie jest zgodne z ustawą z 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz ustawą z 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach tych zapisów przeznacza się środki budżetowe na realizację zadań Powiatu Poznańskiego z zakresu promocji i ochrony zdrowia organizacjom pozarządowym.

Przez promocję zdrowia rozumie się działania umożliwiające poszczególnym osobom i społeczności zwiększenie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu. Do podstawowych działań promocji zdrowia zalicza się obecnie 3 nierozłączne elementy:

- zapobieganie chorobom (prewencja/profilaktyka),
- edukację zdrowotną,
- lokalną politykę zdrowotną

Działanie związane jest z edukacją zdrowotną.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Wydział Promocji

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu

3. Realizacja działania

Główny nurt tego działania dotyczy wsparcia finansowego organizacji pozarządowych, działających w zakresie promocji i ochrony zdrowia. W latach 2006-2011 zagadnienia promujące zdrowie, realizowane przez NGO-sy odejmowały:

- pierwszą pomoc w nagłych wypadkach,
- program łagodzenia stresu dla osób chorych i ich rodzin,
- wsparcie i terapia rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- finansowanie rajdów po zdrowie.

Liczbę współpracujących organizacji w poszczególnych latach zawiera tab.1.

Tab.1. Wsparcie NGO-sów w zakresie promocji zdrowia

Rok	Liczba NGO	Liczba umów
2006	0	0
2007	3	3
2008	1	1
2009	6	6
2010	6	7

2011	5	8
------	---	---

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, Wydział Promocji

Wśród najczęstszych form promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej realizowanych przez inne podmioty niż NGO i wspierane przez Starostwo znajdują się:

- festyny zdrowotne organizowane np. przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu i Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej,
- pokazy i warsztaty udzielania pierwszej pomocy organizowane m.in. przez straż pożarną,
- akcja promująca udział w Populacyjnym Programie Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy (sfinansowanie druku ulotek i ich dystrybucji),
- zakupy sprzętu diagnostycznego dla Rejonowej Stacji Pogotowia Ratunkowego,
- dofinansowanie zakupu sprzętu sportowo-rekreacyjnego oraz imprez sportowych w szkołach – aktywność fizyczna dzieci i młodzieży podstawą dobrego stanu zdrowia.

4. Źródła i nakłady finansowe

Środki własne Powiatu. Dynamikę nakładów przedstawia tab.2.

Tab.2. Dofinansowanie przez Powiat działań z zakresu promocji zdrowia

Rok	Wielkość dotacji w zł
2006	0
2007	13215
2008	12830
2009	49704
2010	49340
2011	49940

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, Wydział Promocji

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Poprzez współpracę z różnymi podmiotami, działającymi w zakresie profilaktyki, promocji i edukacji zdrowia wzrasta stan wiedzy o zdrowiu i kultura zdrowotna społeczeństwa. Najwięcej organizowanych akcji informacyjnych (festynów i pokazów) skierowanych jest do dzieci i młodzieży z placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez powiat poznański. W ostatnich latach rośnie liczba współpracujących w tym zakresie organizacji pozarządowych i rośnie wielkość nakładów powiatowych na te działania.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie trafne – dotyczy bezpośrednio zdrowia mieszkańców

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne – choć efekty ogólne są widoczne po upływie czasu

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – wzrasta liczba akcji promujących zdrowie

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – służy zapobieganiu zachorowalności społeczeństwa

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe – skutkuje poprawą stanu zdrowia

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 4,5. Mało widoczne są zajęcia z edukacji zdrowia w programach szkolnych, które nie należą do kompetencji realizatora.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne i o ciągłym charakterze według zawsze aktualnej zasady, iż „lepiej zapobiegać niż leczyć”. Wskazane włączenie się Wydziału Edukacji do programów z zakresu promocji zdrowia.

10. Źródła informacji

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Wydział Promocji

Działanie 8.2.1.

Wspieranie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia czynników sprzyjających powstawaniu chorób stanowiących największe zagrożenie zdrowotne

1. Cel i zakres działania

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym wskazuje na promocję i ochronę zdrowia jako jedno z zadań publicznych o charakterze ponadgminnym wykonywanych przez Powiat. Drugim aktem prawnym dla działania jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, która nakłada na gminy, powiaty i województwa obowiązek opracowywania i realizacji oraz oceny efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców. Sposób przekazywania środków finansowych podmiotom wykonującym działalność leczniczą reguluje ustawa z 9 czerwca 2011r. o działalności leczniczej. Działanie to jest kompatybilne z dokumentem powiatowym, tj. Programem Zdrowotnym Powiatu Poznańskiego na lata 2009-2013.

W dokumentach „zdrowotnych” definiuje się profilaktykę (prewencję) jako działania zapobiegawcze, głównie medyczne, skierowane przeciwko chorobom. Istnieją 3 rodzaje prewencji:

- prewencja I stopnia (pierwotna), mająca na celu zredukowanie częstości nowych zachorowań i zaburzeń w stanie zdrowia, np. poprzez poprawę stanu odżywiania, szczepienia ochronne;
- prewencja II stopnia (wtórna), mająca na celu skrócenie czasu trwania choroby lub zwolnienie jej przebiegu oraz zapobieganie powikłaniom. Składają się na nią działania kontrolne – wczesne wykrywanie oraz właściwe leczenie zaburzeń w stanie zdrowia.
- prewencja trzeciego stopnia, która ma na celu ograniczenie trwałych następstw choroby.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Partnerzy:

- Samorządy gminne
- Podmioty wykonujące działalność leczniczą

3. Realizacja działania

Główny nurt tego działania dotyczy realizowania programów zdrowotnych w szczególności w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych. W latach 2006-2011 badania profilaktyczne prowadzono w kierunku chorób nowotworowych przewodu pokarmowego, jajnika, gruczołu krokowego oraz chorób tarczycy wśród mieszkańców powiatu z rocznika 1937-1961. Od 2008 roku Powiat Poznański, jako pierwszy powiat w Polsce rozpoczął szczepienia przeciwko rakowi szyjki macicy wśród 13-latek. W ramach tego programu wykonawca prowadził edukację zdrowotną w odniesieniu do profilaktyki zakażeń wirusem HPV. Ponadto w 2010 r. realizowano program zdrowotny w zakresie profilaktyki wad postawy, adresowany do młodzieży powiatu poznańskiego w wieku 14 lat.

4. Źródła i nakłady finansowe

Działanie finansowane ze środków własnych budżetu powiatu W 2009 roku na realizację programu szczepień wydatkowano kwotę 983 tys. zł, w tym kwotę 28.800 zł pochodzącą z dotacji 14 gmin powiatu poznańskiego. Szacunkową wielkość nakładów przedstawia tab.1.

Tab.1. Wielkość nakładów na programy zdrowotne

Rok rozpoczęcia programu zdrowotnego	2006	2007	2008	2009	2010
Nakłady w tys. zł	319	62	500	983	814

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W roku 2006 badaniami profilaktycznymi objęto 15% populacji roczników 1941-1961. Jak pokazują dane w tab.2., nieprawidłowe wyniki badań miało np. w przypadku tarczycy lub cukrzycy około 20 % przebadanych osób.

Tab.2. Wyniki realizowanych programów zdrowotnych w latach 2006-2010

Rok rozpoczęcia programu zdrowotnego	Liczba przebadanych/zaszczepionych osób	Rodzaj świadczenia / % wykrytych nieprawidłowości w wynikach badań w kierunku:
2006	7962	Profilaktyka zdrowotna w zakresie chorób przewodu pokarmowego - oznaczenia markera nowotworowego CEA / 12 %
		Profilaktyka zdrowotna w zakresie chorób nowotworowych jajnika - oznaczenie markera nowotworowego CA125 / 3 %
		Profilaktyka zdrowotna w zakresie chorób tarczycy - oznaczenie hormonu TSH / 16 %
2007	1815	Profilaktyka i wczesne wykrywanie raka gruczołu krokowego -oznaczenie stężenia antygenu sterczowego PSA w surowicy krwi / 5%
		Profilaktyka i wczesne wykrywanie cukrzycy typu II - określenie poziomu glukozy, cholesterolu i trójglicerydów we krwi / 18 %
2008	505	Profilaktyka raka szyjki macicy -szczepienia przeciwko wirusowi HPV– 3 dawki
2009	1338	Profilaktyka raka szyjki macicy -szczepienia przeciwko wirusowi HPV– 3 dawki
2010	876	Profilaktyka raka szyjki macicy -szczepienia przeciwko wirusowi HPV– 3 dawki
	5210	Profilaktyka i wczesne wykrywanie chorób nowotworowych przewodu pokarmowego - oznaczenia markera nowotworowego CEA - 6%, Profilaktyka i wczesne wykrywanie chorób tarczycy -oznaczenie hormonu TSH -7 %
	1744	Profilaktyka i wczesne wykrywanie wad postawy - wykonanie badania ortopedycznego oceniającego postawę ciała w kierunku wad postawy oraz badania komputerowego metodą fotogrametryczną z wykorzystaniem zjawiska Moire'a – 35 % dzieci wymagających dalszej diagnostyki

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Jak pokazują dane statystyki Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Publicznego dotyczące chorobowości szpitalnej w powiecie poznańskim (tab.3), wciąż największy odsetek stanowią choroby układu krążenia, układu oddechowego i nowotwory. Oznacza to dobre rozpoznanie zachorowalności w powiecie i odpowiednie prowadzenie programów profilaktycznych.

Tab.3. Chorobowość szpitalna w powiecie poznańskim w latach 2008-2010

Lata	Liczba pacjentów			% ogólnej liczby chorób		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
ogółem liczba pacjentów	48244	61776	61003	100	100	100
choroby zakaźne i pasożytnicze	809	1133	1112	2	2	2
nowotwory	5577	7008	6901	12	11	11
choroby krwi i narządów krwionośnych	532	712	678	1	1	1
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	1506	2207	2486	3	4	4
zaburzenia psychiczne	400	421	401	1	1	1
choroby układu nerwowego	1983	2470	2309	4	4	4
choroby oka, ucha	1293	1601	1706	3	3	3
choroby kostno-stawowe	2773	3517	3158	6	6	5
choroby układu moczowo-płciowego	4739	5809	5838	10	9	10
ciąża, poród, połóg	5632	7094	7472	12	11	12
choroby układu krążenia	6554	7893	7411	14	13	12
choroby układu oddechowego	3178	4493	4353	7	7	7
choroby układu trawiennego	3137	4064	4094	7	7	7
choroby skóry	711	918	903	1	1	1
wady rozwojowe wrodzone	461	690	812	1	1	1
objawy chorobowe	1420	1751	1557	3	3	3
zewnętrzne przyczyny, wypadki i zatrucia	2878	3648	3614	6	6	6
inne	3975	4547	4576	8	7	8

Źródło: Wielkopolskie Centrum Zdrowia Publicznego w Poznaniu

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie trafne – dotyczy bezpośrednio zdrowia mieszkańców

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne – choć efekty ogólne są widoczne po upływie czasu

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – wykryte zostały nieprawidłowości w badaniach przesiewowych

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – zmniejsza poziom zachorowalności i zgonów

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe –w odniesieniu do programu szczepień i wczesnego wykrycia nieprawidłowości – wczesna diagnoza.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Pionierski program szczepień

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne i o ciągłym charakterze według zawsze aktualnej zasady, iż „lepiej zapobiegać niż leczyć”

9. Źródła informacji

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Wydział Promocji

Działanie 8.3.1.

Wspieranie finansowe podmiotów działających na rzecz rozwoju różnych form opieki paliatywnej/hospicyjnej, długoterminowej i domowej

1. Cel i zakres działania

Działanie stanowi element wzmocnienia powiatowego systemu opieki nad osobami starszymi, przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi. Z uwagi na powszechny w Polsce proces starzenia demograficznego, szczególną uwagę poświęca się osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” sp. z o.o.

Partnerzy:

- Organizacje pozarządowe

3. Realizacja działania

Główne działania dotyczą opracowania programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, które zajmują się osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi. W tym zakresie działanie to pokrywa się z działaniem 7.3.1., które dotyczy realizacji różnego rodzaju form rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PCPR.

Najważniejszym jednak elementem realizacji tego działania jest wsparcie finansowe dla rozbudowy do czerwca 2013 r. Oddziału Opieki Paliatywno-Hospicyjnej oraz Poradni Paliatywnej przy NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” Sp. z o.o.

4. Źródła i nakłady finansowe

Działanie finansowane ze środków własnych budżetu Powiatu. Nakłady nie są znane, gdyż działanie jest na etapie ogłoszenia zamówienia publicznego.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Na funkcjonującym Oddziale Opieki Paliatywnej przebywają chorzy w terminalnej lub bardzo zaawansowanej fazie choroby, gdzie zakończono leczenie przyczynowe. Są to pacjenci, u których w warunkach domowych nie można prowadzić stałego leczenia objawowego w oparciu o rodzinę i znajomych.

Leczenie kontynuowane jest w Poradni Medycyny Paliatywnej, która zajmuje się chorymi pozostającymi w domach. Są to chorzy w terminalnej fazie choroby nowotworowej, najczęściej z zakończonym leczeniem przyczynowym.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- Trafność

Działanie trafne – Jak pokazują statystyki medyczne dla powiatu poznańskiego choroby nowotworowe należą do najczęstszych zachorowań. Stanowią około 11 % chorobowości szpitalnej (dane za 2010 r.). Stąd niezwykła potrzeba wspierania rozwoju różnych form opieki paliatywnej.

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – poprawa jakości życia chorych i ich rodzin w ostatnim stadium choroby.

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – fachowa opieka medyczna w bardzo zaawansowanej fazie choroby

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe

7. Końcowa ocena działania

- Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry).

8. Rekomendacje

Działanie ważne o wymiarze humanitarnym.

9. Źródła informacji

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Cel operacyjny 8.4.

Zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłym zagrożeniu życia – rozwój zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego

1. Cel i zakres działania

W strategii cel 8.4. nie ma wyznaczonego działania. W poprzedniej wersji ewaluacji cel ten został całkowicie pominięty. Zatem realizacja tego celu odnosi się do utworzenia i utrzymania jednego z podstawowych elementów zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego w aglomeracji poznańskiej, jakim obok straży pożarnej, policji, służb specjalistycznego ratownictwa są Szpitalne Oddziały Ratunkowe (SOR).

2. Realizatorzy działania

- Wydział Inwestycji i Remontów
- NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” Sp. z o.o.
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

3. Realizacja działania

Szpitalny Oddział Ratunkowy w NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” Sp. z o.o został oddany do użytku w 2008 r. W ten sposób szpital podniósł swoją rangę w systemie ratownictwa Wielkopolski. Oddany oddział, wyposażony w nowoczesne urządzenia medyczne, przejął dotychczasowe zadania Izby Przyjęć i zapewnia profesjonalną opiekę osobom poszkodowanym między innymi w wypadkach autostradowych, nagłych zachorowaniach, zatruciach oraz urazach.

Uzupełnieniem działalności SOR w Puszczykowie jest lądowisko dla helikopterów ratunkowych, które powstało dzięki staraniom powiatu. Oficjalny wpis do Ewidencji Lądowisk w Polsce nastąpił 24 stycznia 2011. Jednak lądowisko było przygotowane do przyjmowania śmigłowców wcześniej (w ciągu 2010 roku śmigłowce lądowały w Puszczykowie 30 razy). Lądowisko to wyposażone jest w urządzenia podnoszące poziom bezpieczeństwa, między innymi w system naprowadzania, umożliwiający lądowanie w warunkach nocnych oraz podgrzewaną płytę, dającą możliwość użytkowania lądowiska także podczas zimy.

W 2011 r. w celu podniesienia bezpieczeństwa tymczasowych lądowisk śmigłowców Lotniczego Pogotowia Ratunkowego i sprawnego podejmowania poszkodowanych przez śmigłowiec, Powiat Poznański doposażył jednostki OSP w zestawy oświetlenia lądowisk tymczasowych. 16 takich zestawów zostało przekazanych dla jednostek OSP w gminach powiatu poznańskiego.

4. Źródła i nakłady finansowe

Budowa i wyposażenie SOR-u finansowane ze środków własnych Powiatu oraz ze środków UE w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Poziom dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniósł 85% tj. 5 558 241,36 zł. Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 7 264 389,24 zł.

Na lądowisko dla śmigłowców wydano środki z budżetu Powiatu Poznańskiego. Projekt otrzymał dofinansowanie UE z PO Infrastruktura i Środowisko w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych. Całkowity koszt realizacji projektu: 660 657,21 zł.

Łączna wartość zestawów oświetleniowych dla lądowisk tymczasowych Lotniczego Pogotowia Ratunkowego wyniosła 55 tys. zł i została sfinansowana ze środków Powiatu.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Wielkopolski poprzez niesienie pomocy doraźnej, działanie przyczynia się do osiągnięcia poprawy dostępu do SOR – przyjęcie pacjentów przetransportowanych drogą powietrzną, redukcji negatywnych skutków wypadków i urazów poprzez usprawnienie transportu (krótsza droga, zasada jednych par noszy) i poprawy standardu niesienia pomocy w sytuacjach nagłych – zachowanie zasady „złotej godziny”. (*Opis Projektu ...*).

W roku 2011 śmigłowiec Lotniczego Pogotowia Ratunkowego lądował w Puszczykowie 121 razy. SOR wraz z lądowiskiem zapewnia bezpieczeństwo mieszkańcom Wielkopolski poprzez niesienie pomocy doraźnej, a w konsekwencji obniżenie poziomu śmiertelności oraz skutków powikłań powstających w wyniku wypadków i innych stanów nagłego zagrożenia zdrowia.

Podniesiono bezpieczeństwo lądowisk tymczasowych dla helikopterów w 16 gminach powiatu poznańskiego.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie trafne - zapewnia szybki transport oraz opiekę osób poszkodowanych w wypadkach i osób w innych stanach nagłego zagrożenia życia. W konsekwencji przyczynia się to do zmniejszenia śmiertelności w tej grupie pacjentów.

• Efektywność

Działanie jest efektywne – dotyczy ratowania życia

• Skuteczność

Działanie jest skuteczne – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

• Użyteczność

Działanie użyteczne – dotyczy ratowania życia

• Trwałość

Działanie jest trwałe

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5.

8. Rekomendacje

Działanie ważne.

10. Źródła informacji

- NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” sp. z o.o.
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Działanie 8.5.1.

Modernizacja kompleksu budynku szpitala w Puszczykowie

Działanie 8.5.2.

Doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną szpitala w Puszczykowie

1. Cel i zakres działania

Działania zakładają wsparcie dla modernizacji budynku szpitala w Puszczykowie oraz zakupów sprzętu i aparatury medycznej dla szpitala. Jednym z priorytetów było przeprowadzenie restrukturyzacji szpitala w Puszczykowie.

2. Realizatorzy działania

- NZOZ „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” Sp. z o.o
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- Wydział Inwestycji i Remontów
- Wydział Tworzenia i Realizacji Projektów

3. Realizacja działania

W 2006 r. zakończono likwidację Wielospecjalistycznego Szpitala Puszczykowo SPZOZ. Od 2004 r. świadczenia zdrowotne w miejsce likwidowanego szpitala przejął Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” sp. z o.o., którego jedynym właścicielem jest Powiat Poznański.

Ze środków z budżetu Powiatu dofinansowano między innymi budowę i wyposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, modernizację lądowiska dla śmigłowców Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, modernizację Oddziału Chirurgii i Neurochirurgii oraz Zakładu Diagnostyki Obrazowej.

Ponadto ze środków Powiatu dofinansowano zakup sprzętu medycznego dla szpitala, w tym m.in. tomografu komputerowego, aparatu RTG, aparatu USG, aparatu do znieczulenia ogólnego, sterylizatora parowego, laseroskopu z dodatkowym wyposażeniem, wieży artroskopowej, stołu operacyjnego urologicznego itd..

W 2011 r. uruchomiono Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych oraz Pracownię Angiologii.

Na lata 2012 i 2013 zaplanowane jest przeprowadzenie modernizacji Oddziału Paliatywnego, Biura Przyjęć Planowych, Oddziału Dziennego oraz apteki szpitalnej.

Do końca roku 2012 zaplanowane jest na podstawie umowy o dofinansowanie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeprowadzenie termomodernizacji budynku Szpitala.

4. Źródła i nakłady finansowe

Inwestycje, zakupy sprzętu i urządzeń medycznych były i są finansowane ze środków własnych budżetu Powiatu, ze środków pozyskanych w ramach dotacji celowych z budżetu państwa, gmin oraz Urzędu Marszałkowskiego, ze środków własnych szpitala, z funduszy PFRON i NFOŚiGW oraz środków operacyjnych UE. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w Puszczykowie im. prof. Stefana Tytusa Dąbrowskiego” Sp. z o.o. pozyskał środki finansowe w ramach WRPO z EFRR na realizację projektu „Zakup sprzętu medycznego dla NZOZ Szpital w Puszczykowie celem podniesienia standardu

świadczonych usług medycznych”. Całkowita wartość projektu wyniosła 2 939 463,92 zł, z czego 25% inwestycji sfinansowano ze środków własnych Szpitala co stanowiło równowartość 734 865,98 zł.

Całkowita wartość inwestycji dotyczącej termomodernizacji budynku szpitala szacowana jest na poziomie 8 711 500 zł. z czego część środków sfinansowana będzie z dotacji i pożyczki z NFOŚiGW, a pozostałe środki pochodzą z budżetu Powiatu.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Przekształcenia i restrukturyzacja szpitala było konieczne, gdyż Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Szpital w Puszczykowie groziło zamknięcie z powodu zadłużenia. Obecnie jako spółka Szpital w Puszczykowie rozwija się, realizuje przyjęty wieloletni program inwestycyjny, wykorzystując możliwość leczenia pacjentów w ramach kontraktu zawartego z NFZ oraz wykonując zabiegi i badania pełnopłatne. Poprawiła się jakość świadczeń i szeroko rozumiane bezpieczeństwo chorych, dotyczy to również modernizacji, rozbudowy i wyposażenia medycznego oddziałów szpitala

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

działania wpisują się w możliwości ich finansowania z programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet XII Bezpieczeństwo Zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia.

• Efektywność

działanie jest efektywne – dotyczy ratowania życia

• Skuteczność

działanie jest skuteczne – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

• Użyteczność

działanie użyteczne – dotyczy usług dla mieszkańców aglomeracji poznańskiej.

• Trwałość

działanie jest trwałe, zapewnia wysoką jakość usług medycznych na wiele lat

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry)

8. Rekomendacje

Działanie ważne. Działania powiązane z celem operacyjnym 8.4 strategii rozwoju powiatu.

9. Źródła informacji

- Strona internetowa www.szpitalwpuszczykowie.com.pl
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Cel strategiczny III

Wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

Cel szczegółowy: 9. Podwyższenie stanu i poczucia bezpieczeństwa w powiecie

Cel operacyjny 9.1. Poprawa funkcjonowania i warunków pracy policji

9.1.1. Wyposażenie wydziałów i stanowisk pracy Komendy Miejskiej w Poznaniu, w sprzęt techniki policyjnej w ramach możliwości finansowych

9.1.2. Wspieranie działań na rzecz budowy nowego Komisariatu Policji w Czerwonaku, niezbędnych remontów pozostałych komisariatów

9.1.3. Systematyczne wspieranie wyposażenia komisariatów policji w niezbędny sprzęt i wyposażenie

Działanie 9.1.4.

Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia liczby etatów policyjnych na terenie powiatu

Cel operacyjny 9.2. Rozwój systemu prewencji – zapobieganie przestępczości

Działanie 9.2.1. Realizacja programów prewencyjnych w szkołach (zwłaszcza w ramach przeciwdziałania uzależnieniom), prewencji kryminalnej (ograniczenie ilości kradzieży i włamań – szczególnie przestępczość samochodowa), rozpowszechnienia zasad prewencji budowlano-infrastrukturalnej

Działanie 9.2.2. Dążenie do rozwoju systemu monitoringu wizyjnego na terenie powiatu

Cel operacyjny 9.3. Poprawa funkcjonowania Straży Pożarnej

Działanie 9.3.1. Dokończenie prac remontowych w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej w Bolechowie

Działanie 9.3.2. Wspieranie działań organizacyjnych i finansowych na rzecz rozbudowy budynku strażnicy w Mosinie

Działanie 9.3.3. Wspieranie działań Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu w ramach planów budowy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w rejonie Smochowice/Przeźmierowo

Działanie 9.3.4. Wspieranie działań Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu w zakresie modernizacji bazy lokalowej oraz pozyskiwania nowoczesnego sprzętu ratowniczo-gaśniczego

Działanie 9.3.5. Współpraca z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej

Działanie 9.3.6. Dofinansowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach posiadanych możliwości finansowych.

Cel operacyjny 9.4. Rozwój systemu zarządzania kryzysowego

Działanie 9.4.1. Utrzymanie ciągłości przepływu informacji Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego z zakresu bezpieczeństwa publicznego i powszechnego

Działanie 9.4.2. Doposażenie magazynu przeciwpowodziowego w odpowiedni sprzęt

Działanie 9.1.1.

Wyposażenie wydziałów i stanowisk pracy Komendy Miejskiej w Poznaniu, w sprzęt techniki policyjnej w ramach możliwości finansowych

Działanie 9.1.2.

Wspieranie działań na rzecz budowy nowego Komisariatu Policji w Czerwonaku, niezbędnych remontów pozostałych komisariatów

Działanie 9.1.3.

Systematyczne wspieranie wyposażenia komisariatów policji w niezbędny sprzęt i wyposażenie

1. Cel i zakres działania

Celem działań jest zwiększenie skuteczności pracy funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu. Podstawą tych działań jest zagwarantowanie odpowiednich warunków pracy policjantów, w tym: stworzenie sprawnego systemu łączności, wyposażenie komisariatów w nowoczesny sprzęt informacyjny oraz finansowanie wydawnictw informacyjnych dotyczących zagrożeń oraz sposobów ich zapobiegania i pracy Policji.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego Spraw Obywatelskich

Partnerzy:

- Komenda Miejska Policji w Poznaniu

3. Realizacja działania

Działania z zakresu wyposażenia komisariatów policji na terenie powiatu a także dla Komendy Miejskiej Powiatu mają charakter ciągły i są realizowane w każdym roku obowiązywania strategii.

W roku 2006 środki finansowe zostały przeznaczone na:

- zakup sprzętu komputerowego, specjalistycznego sprzętu łączności, techniki biurowej, sprzętu kwaterunkowego dla komisariatów policji z terenu Powiatu Poznańskiego;
- zakup samochodu;
- nagrody finansowe w konkursie „Dzielnicowy Roku”.

W roku 2007 podjęto działania polegające na:

- zakupie 2 samochodów policyjnych – Peugeot 307;
- zakupie sprzętu łączności – 6 radiotelefonów, wyposażenia biurowego i kwaterunkowego, urządzeń biurowych, dwóch psów służbowych;
- zakupie materiałów do przeprowadzenia remontu pomieszczeń służbowych Komendy Miejskiej, w tym siłowni;
- przygotowaniu nagród finansowych dla finalistów Konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”.

W roku 2008 środki finansowe zostały przeznaczone na:

- dofinansowanie zakupu 4 radiowozów nieoznakowanych celem doposażenia komisariatów Policji powiatu poznańskiego (sfinansowanie 50% kosztów);
- zakup wyposażenia w postaci sprzętu techniki policyjnej dla potrzeb Sekcji Ruchu Drogowego;
- zakup wyposażenia kwaterunkowego oraz sprzętu AGD celem doposażenia pomieszczeń służbowych Ogniw Przewodników Psów Służbowych;
- zakup wyposażenia kwaterunkowego oraz urządzeń biurowych celem doposażenia komisariatów Policji powiatu poznańskiego;
- nagrody dla policjantów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w służbie patrolowej;
- pokrycie kosztów remontu pomieszczeń służbowych Policji
- nagrody finansowe dla finalistów Konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”.

W 2009 r. działania skierowane były na:

- zakup 10 sztuk (sfinansowanie 50% kosztów) radiowozów nieoznakowanych dla komisariatów Policji z terenu powiatu poznańskiego;
- zakup gogli ochronnych, modułowej drabiny składanej, zestawu wyważeniowego, noktowizora, kamizelek typu FBI; laptopów z oprogramowaniem, wagi cyfrowej, sprzętu komputerowego; psów służbowych; środków pielęgnacyjnych i wyposażenia dla koni policyjnych; kajdanek; sprzętu RTV i AGD,
- nagrody finansowe dla finalistów Konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”

W 2010 r. środki finansowe przeznaczono na:

- zakup wyposażenia dla nowej siedziby Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu przy ul. Szylinga 2 (sprzętu techniki policyjnej; sprzęt komputerowo-biurowy; 1 samochód nieoznakowany z wyposażeniem specjalnym; wyposażenie pokoi socjalnych i łazienek; dodatkowe doposażenie biur i obiektu);
- wykonanie dokumentacji budowlano-technicznej nowej siedziby komisariatu Policji w Czerwonaku;
- nagrody finansowe dla finalistów Konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”.

W 2011 r. sfinansowano:

- zakup środków techniki policyjnej dla komisariatu Policji w Stęszewie - zwycięzcy konkursu „Najlepszy Komisariat Roku Powiatu Poznańskiego” (kwota 30.000 zł);
- zakup całości wyposażenia komisariatu Policji w Czerwonaku (610.000,00)
- zakup 1 radiowozu oznakowanego dla KP Czerwonak
- bieżące utrzymanie Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu;
- nagrody finansowe dla finalistów konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”.

Wśród wydatków finansowych, na rzecz Policji dotychczas znalazły się m.in. remont Komisariatów w Kostrzynie, Suchym Lesie, Tarnowie Podgórnym, Kórniku, Mosinie, Pobiedziskach i Swarzędzu (tab.1).

Tab.1. Wykaz prac remontowych komisariatów policji powiatu poznańskiego

Rok	Komisariat Policji	Rodzaj prac
2006	KP Pobiedziska	wymiana kotłowni
	KP Murowana Goślina	wymiana instalacji centralnego ogrzewania
2007	KMP Poznań	remont pomieszczeń oddziałów prewencji w siedzibie
2008	KP Mosina	montaż instalacji gazowej
2009	KP Kórnik	remont dachu
	KP Pobiedziska	prace remontowe wewnętrzne
	KP Swarzędz	adaptacje pomieszczeń technicznych na szatnie dla policjantów
2010	KP Swarzędz	montaż szlabanu
	KP Kórnik	termomodernizacja
2011	KP Czerwonak	budowa Komisariatu Policji

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

4. Źródła i nakłady finansowe

Łącznie w latach 2006-2011 na realizację wszystkich 3 działań przeznaczono 3mln 252 tys. zł. (tab.2). W 2012 r. przekazano dla KMP 540.000,00 zł (w trakcie wydatkowania). Kwoty na prace remontowe i budowlane finansowane były ze środków własnych oraz środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska. Część zakupów i prac remontowych była dofinansowywana w ramach łączenia środków budżetowych policji, powiatu i gmin (np. przy remontach i budowie KP Czerwonak), część zakupów w całości ze środków Powiatu.

Tab. 2. Wielkość wydatków powiatowych na wyposażenie komisariatów policji

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wielkość wydatków w tys. zł	187	210	285	420	1150	1000

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W efekcie realizacji w.w. działań zakupiono 18 samochodów dla potrzeb 14 komisariatów policji. Przeprowadzono remont budynku KMP w Poznaniu oraz wyposażono w sprzęt oddziały specjalistyczne KMP. Uruchomiono nowy komisariat policji w Czerwonaku oraz dofinansowano wyposażenie komisariatów w sprzęt i urządzenia. Jak pokazują dane w tab.2. wydatki na te działania poprawiające wyposażenie komisariatów policji wykazywały bardzo dużą dynamikę wzrostu.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne, dotyczy poprawy warunków funkcjonowania policji

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, poprawa warunków pracy policji

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, wyposażenie w sprzęt policyjny zwiększa skuteczność działań policji

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o pełnej realizacji założonych celów

8. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.1.4.

Podjęcie działań na rzecz zwiększenia liczby etatów policyjnych na terenie powiatu

1. Cel i zakres działania

Celem działań jest zwiększenie skuteczności pracy funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu poprzez poprawę funkcjonowania i warunków pracy policji. Stąd prowadzenie przez Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich UP akcji na rzecz zwiększenia kadry policyjnej.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Partnerzy:

- Komenda Miejska Policji w Poznania

3. Realizacja działania

Podjęcie działań na rzecz zwiększenia liczby etatów policyjnych na terenie powiatu miało charakter lobbingowy. Pośrednio, np. pomoc finansowa przy budowie komisariatu w Czerwonaku oznacza konieczność zatrudnienia, stworzenia nowych etatów dla policjantów.

4. Źródła i nakłady finansowe

Realizowane bezpośrednio „beznakładowo”

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W efekcie realizacji w.w. działań zauważyć można systematyczny wzrost etatów w komisariatach policji w powiecie poznańskim, a także w ostatnich dwóch latach w KMP w Poznaniu (tab.1).

Tab.1. Dynamika liczby pracowników służb policyjnych w powiecie

Rok	Liczba etatów	
	KMP Poznań	Komisariaty Powiat Poznański
2000	2025	289
2006	2047	340
2007	1968	355
2008	1971	358
2009	1888	357
2010	1923	366
2011	1988	381

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy wzmocnienia służb bezpieczeństwa w powiecie

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, poprawa warunków pracy policji

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, wzrosła liczba etatów policyjnych służb

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o realizacji głównego celu, jakim był wzrost liczby etatów w policji, która swoim działaniem obejmuje Poznań i powiat poznański.

8. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.2.1.

Realizacja programów prewencyjnych w szkołach (zwłaszcza w ramach przeciwdziałania uzależnieniom), prewencji kryminalnej (ograniczenie ilości kradzieży i włamań – szczególnie przestępczość samochodowa), rozpowszechnienia zasad prewencji budowlano-infrastrukturalnej

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest rozwój systemu prewencji, zapobiegającej przestępczości. Głównym realizatorem tego działania jest Policja, ale Powiat jest w tych działaniach partnerem ustawowym. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym określa zadania powiatu o charakterze ponadgminnym. Ustawodawca zaliczył do nich m.in. zadania z zakresu: porządku publicznego i bezpieczeństwa obywatel .

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich.
- Komenda Miejska Policji w Poznaniu,

3. Realizacja działania

Działanie jest wielokierunkowe. Obejmuje programy prewencyjne:

- w szkołach (przeciwdziałania uzależnieniom);
- prewencji kryminalnej (szczególnie kradzieże samochodowe);
- prewencji budowlano-infrastrukturalnej;

W odniesieniu do programów prewencyjnych w szkołach (zwłaszcza w ramach przeciwdziałania uzależnieniom, Wydział opracował program przeciwdziałania uzależnieniom skierowany do uczniów szkół. Niestety do tej pory nie zdobył szerokiego zainteresowania ze strony kierownictwa szkół, argumentując to brakiem przypadków uzależnień wśród uczniów. Dopiero w roku szkolnym 2011/2012 - gimnazja znajdujące się na terenie Lubonia przy współpracy z lokalnym samorządem oraz Policją rozpoczęły prace nad wdrożeniem programu „Szkoła wolna od narkotyków i przemocy”, który odnosi się do przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznych, gł. narkomanii oraz alkoholizmu. Towarzyszy temu program prewencyjny „Uwaga Zagrożenie”.

Realizowano działania ograniczające przestępczość samochodową, polegające na przekazywaniu informacji właścicielom pojazdów o tematyce prewencyjnej. Puczano o zasadach bezpieczeństwa w przypadku parkowania pojazdu, pozostawiania przedmiotów wartościowych w pojeździe, sposobu postępowania w przypadku stania się ofiarom przestępstwa. Działania przeprowadzano na parkingach m.in. centrów handlowych, w rejonie cmentarzy.

Podjęmowano także działania zmierzające do ograniczenia przestępczość związanej z kradzieżami rowerów poprzez systematyczne kontrole oraz pouczanie ich właścicieli o konieczności odpowiedniego zabezpieczeniu mienia.

W odniesieniu do prewencji budowlano-infrastrukturalnej na terenie podległym KMP w Poznaniu realizowany jest Ogólnopolski Program Ochrony Zabytków i Dziedzictwa Narodowego. W ramach programu przeprowadzane są doraźne kontrole sposobu zabezpieczania zabytków, ich zbiorów oraz udzielane są wskazówki w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa tych obiektów. W ramach współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu w 2011r przeprowadzony został III etap Przeglądu zabytkowych obiektów sakralnych we współpracy z Miejskim Inspektorem Ochrony Zabytków.

Powyższe działania miały na celu kompleksowy przegląd obiektów sakralnych pod kątem ich właściwego zabezpieczenia przeciw włamaniom i kradzieżom. Policjanci Komisariatów podległych KMP w Poznaniu ściśle współdziałali z proboszczami parafii znajdujących się na podległych terenach. W okresach poprzedzających święta (Wielkanocne, Wszystkich Świętych oraz Bożego Narodzenia) zwracali się do proboszczów o włączenie do prowadzonych działań prewencyjno-informacyjnych poprzez wygłaszania do wiernych komunikatów (apeli do wiernych) zawierających treści prewencyjne.

4. Źródła i nakłady finansowe

Realizowane w ramach własnych bieżących wydatków

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W efekcie realizacji ww. działań zauważyć można spadek ogólnej liczby przestępstw w powiecie poznańskim w porównaniu z 2000 r. (tab.1). Obserwuje się systematyczne zmniejszenie poziomu kradzieży samochodowych. Bardzo niepokojąca jest natomiast niezwykle dynamicznie rosnąca przestępczość wśród nieletnich.

Tab.1. Dynamika przestępczości w powiecie poznańskim

Wskaźniki	Rok						
	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ilość przestępstw	5015	3260	2982	2731	2998	2975	3147
Przestępczość nieletnich	187	270	253	234	494	532	733
Kradzieże samochodów	807	575	497	465	433	432	419

Źródło: Dane KMP

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy rozwoju systemu prewencji kryminalnej

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, w odniesieniu do skali realizacji programów prewencyjnych

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, przekłada się na zmniejszania poziomu przestępczości

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 4,5. Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją programów prewencyjnych, ale o mniejszej skuteczności prewencji kryminalnej prowadzonej wśród młodzieży.

8. Rekomendacje

Wyraźny wzrost poziomu przestępczości wśród nieletnich oznacza konieczność przygotowania i wprowadzenia programów prewencyjnych skierowanych do tej grupy młodych mieszkańców powiatu.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Policji w Poznaniu

Działanie 9.2.2.

Dążenie do rozwoju systemu monitoringu wizyjnego na terenie powiatu

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest rozwój systemu prewencji, zapobiegającej przestępczości. Głównym realizatorem tego działania jest Policja, ale Powiat jest w tych działaniach partnerem ustawowym. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym określa zadania powiatu o charakterze ponadgminnym. Ustawodawca zaliczył do nich m.in. zadania z zakresu: porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Jednym z bardziej skutecznych oddziaływań o charakterze prewencyjnym ma instalacja systemów monitoringu.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Policji w Poznaniu,

3. Realizacja działania

Ze środków Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Powiatu Poznańskiego w 2009 r. dofinansowano remont i zakup wyposażenia pomieszczeń KP Swarzędz dla stanowiska nadzoru monitoringu wizyjnego miasta (100 tys. zł). W 2011 r. zainstalowano system monitoringu wizyjnego na terenie Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Komendy Miejskiej PSP w Bolechowie.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Realizowane w ramach środków własnych powiatu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W efekcie realizacji w.w. działań zauważyć można spadek ogólnej liczby przestępstw w powiecie poznańskim w porównaniu z 2000 r. (tab.1). Obserwuje się systematyczne zmniejszenie poziomu kradzieży samochodowych. Bardzo niepokojąca jest natomiast niezwykle dynamicznie rosnąca przestępczość wśród nieletnich.

Tab.1. Dynamika przestępczości w powiecie poznańskim

Wskaźniki	Rok						
	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ilość przestępstw	5015	3260	2982	2731	2998	2975	3147
Przestępczość nieletnich	187	270	253	234	494	532	733
Kradzieże samochodów	807	575	497	465	433	432	419

Źródło: Dane KMP

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy rozwoju systemu prewencji kryminalnej

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne, w odniesieniu do skali realizacji programów prewencyjnych

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne, przekłada się na zmniejszania poziomu przestępczości

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją programów prewencyjnych.

8. Rekomendacje

Wyraźny wzrost poziomu przestępczości wśród nieletnich oznacza konieczność przygotowania i wprowadzenia programów prewencyjnych skierowanych do tej grupy młodych mieszkańców powiatu.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Policji w Poznaniu

Działanie 9.3.1.

Dokończenie prac remontowych w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej w Bolechowie

Działanie 9.3.2.

Wspieranie działań organizacyjnych i finansowych na rzecz rozbudowy budynku strażnicy w Mosinie

Działanie 9.3.3.

Wspieranie działań Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu w ramach planów budowy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w rejonie Smochowice/Przeźmierowo

Działanie 9.3.4.

Wspieranie działań Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu w zakresie modernizacji bazy lokalowej oraz pozyskiwania nowoczesnego sprzętu ratowniczo-gaśniczego

1. Cel i zakres działania

Celem działań 9.3.1-9.3.4 jest finansowe wsparcie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i jednostek ratowniczo-gaśniczych w powiecie w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji bazy lokalowej tych podmiotów a także wyposażenia w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Podstawy prawne działania określa Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Ustawodawca w ramach zadań Powiatu o charakterze ponadgminnym zaliczył m.in zadania z zakresu: porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego, magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W zakresie spraw dotyczących sprawowania przez Starostę zwierzchnictwa w stosunku do Straży Pożarnej i jej funkcjonowania znajduje się współdziałanie w zakresie poprawy bezpieczeństwa i bezpieczeństwa publicznego, współdziałanie w ramach zarządzania kryzysowego i stanów nadzwyczajnych oraz prowadzenie spraw związanych z przekazaniem środków finansowych i rzeczowych dla Straży Pożarnej.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Poznaniu,

3. Realizacja działań

- Działanie 9.3.1 – remont i modernizacja JRG Bolechowo

Prace remontowe w JRG w Bolechowie rozpoczęto w 2001. Celem działania było dokończenie tych prac. Do 2011 wykonano remont budowlany wnętrza jednostki, wymianę wszystkich instalacji, okien, termomodernizację, wymianę bram garażowych, remont dachu, piwnic, wykonano nowy dojazd i plac manewrowy przed jednostką. Powstały pomieszczenia dla podstacji pogotowia ratunkowego. Zorganizowano Powiatowy Ośrodek Szkolenia OSP (z bazą noclegową). Zlokalizowano powiatowy magazyn przeciwpowodziowy. W roku 2012 powiat przekazał 200.000,00 zł na rekultywację terenów zielonych i organizację pożarniczego toru ćwiczeń oraz montaż windy towarowej.

a. Działanie 9.3.2. - budowa JRG Mosina

Od 2006 r. wspierano działań na rzecz budowy nowego obiektu dla JRG Mosina, w latach 2005-2007 przeciwstawiano się planom jej likwidacji. W efekcie tych działań

w 2010 r. zakupiono pierwsze wyposażenie, przebudowywanej strażnicy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Mosinie

b. Działanie 9.3.3 – wspieranie planów budowy JRG Smochowice/Przeźmierowo

Budowa nowej JRG w rejonie Smochowice/Przeźmierowo wpisana została do Strategii Rozwoju Ratownictwa KM PSP na lata 2012 – 2020. Projekt ten może liczyć na dofinansowanie w przypadku rozpoczęcia jego realizacji.

- Działanie 9.3.4. - wspieranie działań Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu w zakresie modernizacji bazy lokalowej oraz pozyskiwania nowoczesnego sprzętu ratowniczo-gaśniczego.

W 2008 r. zakupiono sprzęt i wyposażenie specjalistyczne dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 8 w Bolechowie. W 2009 r. sfinansowano sprzęt i pierwsze wyposażenie dla Ośrodka Szkolenia Ochotniczych Straży Pożarnych Powiatu Poznańskiego oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 8 w Bolechowie. Utworzono i wdrożono cyfrowy system dyspozytorski jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu powiatu poznańskiego. Zakupiono środki ochrony osobistej strażaków. W 2010 r. środki finansowe zostały przeznaczone na pierwsze wyposażenie, przebudowywanej strażnicy Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Mosinie oraz budowę masztu antenowego na dachu budynku Miejskiego Stanowiska Kierowania w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 7 w Poznaniu. W 2011 roku zakupiono urządzenia hydrauliczne dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Mosinie oraz sprzęt ratowniczy i wyposażenia osobistego strażaków.

4. Źródła i nakłady finansowe

Nakłady na wsparcie KMPSP pochodziły ze środków Powiatu, Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz dotacje ze strony gminy Czerwonak i Murowana Goślina. Łącznie w latach 2006-2011 na wsparcie KMPSP wydatkowano 1725.000 zł (tab.1).

Tab. 1. Wielkość wydatków powiatowych wspierających KM PSP

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wielkość wydatków w tys. zł	165	170	230	390	420	350

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

W 2012 r. przekazano KM PSP 450.000 zł

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Najważniejszym efektem realizacji działań dotyczących współpracy pomiędzy Powiatem Poznańskim a Komendą Miejską PSP w Poznaniu było otwarcie w 2008 r. Ośrodka Szkolenia OSP Powiatu Poznańskiego zlokalizowanego w budynku Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 8 w Bolechowie. Ponadto wyposażono w sprzęt nowy budynek JRG w Mosinie, JRG w Poznaniu oraz JRG w Bolechowie.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**
Działania trafne

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją współpracy z KMPSP a w konsekwencji nastąpiła poprawa poziomu wyposażenia JRG w sprzęt i urządzenia ratowniczo-gaśnicze oraz utrzymano funkcjonowanie jednostek, co do których planowano likwidację.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania służb ratunkowo-gaśniczych w powiecie.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.

Działanie 9.3.5.

Współpraca z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest współpraca z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi (OSP), służąca poprawie funkcjonowania systemu ratowniczo-gaśniczego w powiecie. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym określając zadania Powiatu o charakterze ponadgminnym wskazuje m.in. na bezpieczeństwo obywateli oraz zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W tym zakresie Starosta sprawując zwierzchnictwo w stosunku do Straży Pożarnej i jej funkcjonowania podejmuje m.in. współpracę z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi. OSP, które stanowią wsparcie dla działań ratunkowo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej. W ramach współpracy z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Powiat Poznański wspiera inicjatywy mające na celu zwiększenie aktywności i sprawności fizycznej druhów OSP, integrację druhów oraz promocję wiedzy z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i działalności OSP. Współpraca z OSP stanowi zatem bardzo ważny element wspierania systemu bezpieczeństwa w powiecie.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Poznaniu
- Zarząd Powiatowy Ochotniczych Straży Pożarnych

3. Realizacja działania

W ramach współpracy Starostwa z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych odbywa się coroczna organizacja konkursu „Strażak Roku Powiatu Poznańskiego” oraz fundowanie nagród pieniężnych dla 3 zwycięzców. Ponadto organizowane są zawody sportowo-pożarnicze i imprezy okolicznościowe w powiecie, w tym m.in.:

- Pływackie Mistrzostwa Strażaków OSP i PSP;
- Powiatowy Turniej w Tenisie Stołowym OSP i PSP;
- Rajd Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych Powiatu Poznańskiego;
- Turniej Wiedzy Pożarniczej;
- Eliminacje Powiatowe Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego;
- Powiatowe Zawody Strzeleckie Strażaków OSP i PSP;
- Powiatowe Zawody w Ratownictwie Medycznym;
- Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze OSP
- Powiatowe Obchody Dnia Strażaka.

4. Źródła i nakłady finansowe

Nakłady na wsparcie OSP pochodziły ze środków Powiatu. Łącznie na nagrody w konkursie (2006 – 2012) wydano 70.000 zł. Na wspieranie inicjatyw zawodów sportowo-pożarniczych i imprez okolicznościowych o zasięgu powiatowym w latach 2006 – 2012 przekazano około 150.000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Dzięki działaniom PSP i OSP oraz ich współpracy ze strukturami powiatowymi i gminnymi Zarządzenia Kryzysowego udało się w Powiecie znacznie ograniczyć skutki powstałych zagrożeń.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy wzmacniania systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – podnosi sprawność drużów OSP i umiejętności ratownicze

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne - wspiera przedsięwzięcia związane z aktywnością sportową i szkoleniową drużów,

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania - 5 (bardzo dobry). Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją współpracy z ZP OSP, w ramach której sprawdzana jest sprawność służb pożarniczych oraz promowana jest wiedza z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i działalności OSP.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania służb ratunkowo-gaśniczych w powiecie wobec zagrożeń.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzenia Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.3.6.

Dofinansowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach posiadanych możliwości finansowych

1. Cel i zakres działania

Głównym podmiotem w działaniach ratowniczo-gaśniczych jest straż pożarna. Zasady funkcjonowania i organizacji Państwowej Straży Pożarnej reguluje ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, w myśl której powołuje się Państwową Straż Pożarną jako zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Państwowa Straż Pożarna stanowi główny podmiot Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, którego organizacją i koordynacją działań na obszarze aglomeracji poznańskiej (Poznania i powiatu poznańskiego) zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą przy ul. Wolnica 1 w Poznaniu. Zabezpieczenie operacyjne PSP stanowi 8 Jednostek Ratowniczo – Gaśniczych (JRG). Ponadto funkcjonują jednostki nie będące w strukturach PSP, ale włączone do KSRG. Są istotnym wsparciem w zabezpieczeniu i w zwalczaniu skutków zagrożeń typowych, jak i tych o specjalnym charakterze. Działania PSP wspierają na terenie Poznania i powiatu poznańskiego jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym określając zadania Powiatu o charakterze ponadgminnym wskazuje m.in. na bezpieczeństwo obywateli oraz zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W tym zakresie Starosta sprawując zwierzchnictwo w stosunku do Straży Pożarnej i jej funkcjonowania podejmuje m.in. współpracę z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi. W ramach wspierania OSP Starosta dofinansowuje wyposażenie w sprzęt i urządzenia specjalistyczne tych jednostek.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Poznaniu
- Zarząd Powiatowy Ochotniczych Straży Pożarnych

3. Realizacja działania

Powiat Poznański realizuje program doposażania jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, w sprzęt ratowniczy. W ramach programu zakupywane były m.in. tzw. „sanie lodowe”, sprzęt pożarniczy i ratowniczy, sprzęt łączności, wyposażenie ochronne, narzędzia mechaniczne, lampy do bezpiecznego lądowania śmigłowców ratowniczych LPR oraz pompy szlamowe (tab.1).

Tab.1. Realizacja dofinansowań jednostek OSP w latach 2006-2011

Rok	Jednostka OSP	Rodzaj dofinansowania
2006	OSP Kórnik OSP Tarnowo Podgórne	Zakup sprzętu do całorocznego ratownictwa wodnego (tzw. sanie lodowe) – 2 szt.
2007	OSP Czerwonak	Zakup 3 sztuk sanie lodowych

	OSP Murowana Goślina OSP Pobiedziska	
	OSP Kostrzyn	Zakup bramy garażowej
2008	OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	Zakup środków technicznych i wyposażenia (m.in. środki ochrony osobistej, piły, narzędzia hydrauliczne)
2009	-	-
2010	OSP w gminach Powiatowy Ośrodek Szkolenia OSP	Zakup 17 zestawów specjalistycznego oświetlenia lądowych tymczasowych śmigłowców LPR;
2011	OSP w KSRG	Zakup 19 zestawów pomp szlamowych

Zródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

4. Źródła i nakłady finansowe

Nakłady finansowe pochodzą ze środków własnych Powiatu.

Tab. 1. Wielkość wydatków powiatowych wspierających OSP (organizacja imprez i zakupy sprzętu)

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wielkość wydatków w tys. zł	30	40	97	30	88	120

Zródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

W 2012 r. zaplanowano kwotę 130.000 zł, w tym 100.000 zł na defibrylatory przenośne (AED). Łącznie na sprzęt dla OSP i wsparcie ZPOSP w latach 2006 – 2012 przeznaczono 391.000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Na terenie powiatu poznańskiego działa 68 Ochotniczych Straży Pożarnych, z których 20 włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W jednostkach OSP działa 2236 druhów, w tym 181 kobiety. Do Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych należy zaś 123 dziewcząt i 442 chłopców. W roku 2011 jednostki OSP interweniowały - 5276 razy, w tym:

- pożary – 1609 zdarzeń;
- miejscowe zagrożenia – 2803 zdarzeń;
- fałszywe alarmy i inne wyjazdy – 266.

Warto podkreślić, iż OSP Luboń interweniowało w roku 2011 – 482 razy, co stawia tę Jednostkę nie tylko na pierwszym miejscu w powiecie, ale również w kraju!

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działania trafne – dotyczy wzmacniania systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – podnosi poziom wyposażenia sprzętowego jednostek OSP

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne - wspiera cały Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie powiatu

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją współpracy z OSP, w ramach której ochotnicze służby pożarnicze są skutecznymi podmiotami wspomagającymi PSP.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, zwiększa skuteczność interwencji służb ratowniczo-gaśniczych wobec zagrożeń.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.4.1.

Utrzymanie ciągłości przepływu informacji Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego z zakresu bezpieczeństwa publicznego i powszechnego

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest stworzenie i utrzymanie systemu komunikacji między poszczególnymi ogniwami systemu interwencji kryzysowej. Na szczeblu powiatu organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest Starosta, który wykonuje zadania określone w art. 17 ust 2. ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r. przy pomocy komórki organizacyjnej Starostwa Powiatowego jakim jest Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich. Wydział zaś zapewnia obsługę utworzonego na mocy ustawy Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Sprawne funkcjonowanie PCZK gwarantuje, że informacje przekazywane Staroście oraz Powiatowemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego będą wiarygodne i aktualne. PCZK służy komunikacji tych dwóch ciał z instytucjami współpracującymi, w tym m.in. Policją, Państwową Strażą Pożarną, Gminnymi i Wojewódzkimi Centrami Zarządzania Kryzysowego, Inspekcją Sanitarną i Weterynaryjną i innymi.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

3. Realizacja działania

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Starosty Poznańskiego nr 71/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 roku. Zarządzenie określa skład osobowy oraz regulamin działania Centrum. Do zadań PCZK, należy: 1) pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego; 2) współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej; 3) nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności; 4) współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska; 5) współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne; 6) dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum; 7) realizacja zadań stałego dyżuru w ramach gotowości obronnej państwa.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego powiatu poznańskiego od dnia 22 sierpnia 2007r., prowadzi dyżur całodobowy pod nr telefonu (61)84-10-760, e-mail: pczk@powiat.poznan.pl oraz nr faxu: (61)84-10-691. Posiada pełne wyposażenie sprzętowe. Trwa organizacja systemu łączności radiowej.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki własne Powiatu – działalność bieżąca

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Większość problemów z którymi borykają się służby ratownicze w powiecie związanych jest z koniecznością integrowania wszelkich służb i instytucji odpowiedzialnych za szeroko rozumiane ratownictwo i bezpieczeństwo. W lutym 2012

roku jako pierwsze w Polsce uruchomione zostało w Poznaniu Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego, które obsługuje europejski numer alarmowy 112. Budowa zintegrowanego centrum powiadamiania ratunkowego nie jest procesem zakończonym, ale stanowi realizację najczęściej postulowanych rozwiązań organizacyjnych, warunkujących skuteczność działania służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego w aglomeracji. Na szczeblu powiatowym koordynację decyzji i współdziałania tych służb i podmiotów przejmuje PCZK. Z uwagi na charakter zagrożeń w powiecie najczęstszy kontakt PCZK utrzymuje z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – (około 70%). Funkcjonowanie całodobowego telefonu alarmowego jest szczególnie ważne po godzinach pracy urzędów gminnych. PCZK w ramach telefonu alarmowego ma około 100 zgłoszeń miesięcznie.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy rozwoju systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – koordynacja działań ratowniczych

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – większy stopień koordynacji decyzji i współpracy podmiotów i służb kryzysowych

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, jest ważnym elementem w tworzeniu w pełni zintegrowanego systemu ratownictwa i zarządzania kryzysowego

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobra). Zgodnie z zapisem w Strategii Rozwoju Powiatu utworzone zostało PCZK i w pełni wyposażone.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania służb ratunkowych i kryzysowych w powiecie. Powinien być w większym stopniu rozwinięty system powiadamiania kryzysowego (wprowadzenie bezprzewodowych systemów – SMS).

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.4.2.

Doposażenie magazynu przeciwpowodziowego w odpowiedni sprzęt

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest zabezpieczenie przeciwpowodziowe powiatu. Głównymi zadaniami administracji publicznej w zakresie ratownictwa jest planowanie i nadzór nad funkcjonowaniem podmiotów ratowniczych. Szczególną rolę koordynacyjną pełnią organy administracji rządowej i samorządowej w przypadku zdarzeń kryzysowych, którym w przeciwieństwie do zdarzeń lokalnych nie są w stanie zapobiec dyżurne służby ratownicze. Podstawową zasadą planowania cywilnego, które jest zadaniem ustawowym organów administracji na wszystkich szczeblach przy tworzeniu systemu ochrony ludności, jest stosowanie reguły tzw. „łańcucha bezpieczeństwa”, charakteryzującej poszczególne fazy zarządzania kryzysowego: a/ zapobieganie występowaniu zagrożeń poprzez analizę potencjalnych zagrożeń; b/ przygotowanie służb ratunkowych, administracji publicznej i instytucji społecznych do reagowania w sytuacjach kryzysowych; c/ sprawne i skoordynowane reagowanie służb ratunkowych, instytucji społecznych i administracyjnych w razie wystąpienia katastrof; d/ odbudowa infrastruktury społecznej i technicznej, oraz pomoc społeczna mieszkańcom i finansowa firmom. Stąd wśród wielu działań związanych z zarządzaniem kryzysowym jest m.in. wyposażenie magazynów przeciwpowodziowych.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

3. Realizacja działania

Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy zlokalizowany jest na terenie JRG w Bolechowie. Ma powierzchnię 68 m². W ramach działania przekazano wyposażenie na które składało się:

- 43.000 worków
- 70 m zapory mobilnej
- ponad 10.000 m² folii do uszczelniania wałów
- 30 plandek ochronnych (80 m² każda)
- 5 pomp szlamowych
- 3 agregaty prądotwórcze
- łódź z silnikiem spalinowym
- 4 pilarki spalinowe
- 1 przecinarka spalinowa

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki własne powiatu. Wyposażenie o wartości ponad 200.000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Wzrósł poziom zabezpieczenia przeciwpowodziowego w sprzęt.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie trafne – dotyczy bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – wyposażono magazyn

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – wysoki stopień przygotowania przeciwpowodziowego

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe do czasu zużycia zgromadzonych materiałów i sprzętu

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Zgodnie z zapisem magazyn został w pełni wyposażony.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne i o ciągłym charakterze. Wymaga ciągłego monitorowania stanu i rodzaju wyposażenia magazynu

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.3.5.

Współpraca z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest współpraca z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi (OSP), służąca poprawie funkcjonowania systemu ratowniczo-gaśniczego w powiecie. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym określając zadania Powiatu o charakterze ponadgminnym wskazuje m.in. na bezpieczeństwo obywateli oraz zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W tym zakresie Starosta sprawując zwierzchnictwo w stosunku do Straży Pożarnej i jej funkcjonowania podejmuje m.in. współpracę z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi. OSP, które stanowią wsparcie dla działań ratunkowo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej. W ramach współpracy z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Powiat Poznański wspiera inicjatywy mające na celu zwiększenie aktywności i sprawności fizycznej druhów OSP, integrację druhów oraz promocję wiedzy z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i działalności OSP. Współpraca z OSP stanowi zatem bardzo ważny element wspierania systemu bezpieczeństwa w powiecie.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Poznaniu
- Zarząd Powiatowy Ochotniczych Straży Pożarnych

3. Realizacja działania

W ramach współpracy Starostwa z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych odbywa się coroczna organizacja konkursu „Strażak Roku Powiatu Poznańskiego” oraz fundowanie nagród pieniężnych dla 3 zwycięzców. Ponadto organizowane są zawody sportowo-pożarnicze i imprezy okolicznościowe w powiecie, w tym m.in.:

- Pływackie Mistrzostwa Strażaków OSP i PSP;
- Powiatowy Turniej w Tenisie Stołowym OSP i PSP;
- Rajd Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych Powiatu Poznańskiego;
- Turniej Wiedzy Pożarniczej;
- Eliminacje Powiatowe Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego;
- Powiatowe Zawody Strzeleckie Strażaków OSP i PSP;
- Powiatowe Zawody w Ratownictwie Medycznym;
- Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze OSP
- Powiatowe Obchody Dnia Strażaka.

4. Źródła i nakłady finansowe

Nakłady na wsparcie OSP pochodziły ze środków Powiatu. Łącznie na nagrody w konkursie (2006 – 2012) wydano 70 000 zł. Na wspieranie inicjatyw zawodów sportowo-pożarniczych i imprez okolicznościowych o zasięgu powiatowym w latach 2006 – 2012 przekazano około 150 000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Dzięki działaniom PSP i OSP oraz ich współpracy ze strukturami powiatowymi i gminnymi Zarządzenia Kryzysowego udało się w Powiecie znacznie ograniczyć skutki powstałych zagrożeń.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy wzmacniania systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – podnosi sprawność drużów OSP i umiejętności ratownicze

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne - wspiera przedsięwzięcia związane z aktywnością sportową i szkoleniową drużów,

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobry). Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją współpracy z ZP OSP, w ramach której sprawdzana jest sprawność służb pożarniczych oraz promowana jest wiedza z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i działalności OSP.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania służb ratunkowo-gaśniczych w powiecie wobec zagrożeń.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzenia Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.3.6.

Dofinansowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach posiadanych możliwości finansowych

1. Cel i zakres działania

Głównym podmiotem w działaniach ratowniczo-gaśniczych jest straż pożarna. Zasady funkcjonowania i organizacji Państwowej Straży Pożarnej reguluje ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, w myśl której powołuje się Państwową Straż Pożarną jako zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Państwowa Straż Pożarna stanowi główny podmiot Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, którego organizacją i koordynacją działań na obszarze aglomeracji poznańskiej (Poznania i powiatu poznańskiego) zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą przy ul. Wolnica 1 w Poznaniu. Zabezpieczenie operacyjne PSP stanowi 8 Jednostek Ratowniczo – Gaśniczych (JRG). Ponadto funkcjonują jednostki nie będące w strukturach PSP, ale włączone do KSRG. Są istotnym wsparciem w zabezpieczeniu i w zwalczaniu skutków zagrożeń typowych, jak i tych o specjalnym charakterze. Działania PSP wspierają na terenie Poznania i powiatu poznańskiego jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym określając zadania powiatu o charakterze ponadgminnym wskazuje m.in. na bezpieczeństwo obywateli oraz zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W tym zakresie Starosta sprawując zwierzchnictwo w stosunku do Straży Pożarnej i jej funkcjonowania podejmuje m.in. współpracę z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi. W ramach wspierania OSP Starosta dofinansowuje wyposażenie w sprzęt i urządzenia specjalistyczne tych jednostek.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej Poznaniu
- Zarząd Powiatowy Ochotniczych Straży Pożarnych

3. Realizacja działania

Powiat Poznański realizuje program doposażania jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, w sprzęt ratowniczy. W ramach programu zakupywane były m.in. tzw. „sanie lodowe”, sprzęt pożarniczy i ratowniczy, sprzęt łączności, wyposażenie ochronne, narzędzia mechaniczne, lampy do bezpiecznego lądowania śmigłowców ratowniczych LPR oraz pompy szlamowe (tab.1).

Tab.1. Realizacja dofinansowań jednostek OSP w latach 2006-2011

Rok	Jednostka OSP	Rodzaj dofinansowania
2006	OSP Kórnik OSP Tarnowo Podgórne	Zakup sprzętu do całorocznego ratownictwa wodnego (tzw. sanie lodowe) – 2 szt.
2007	OSP Czerwonak	Zakup 3 sztuk sań lodowych

	OSP Murowana Goślina OSP Pobiedziska	
	OSP Kostrzyn	Zakup bramy garażowej
2008	OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	Zakup środków technicznych i wyposażenia (m.in. środki ochrony osobistej, piły, narzędzia hydrauliczne)
2009	-	-
2010	OSP w gminach Powiatowy Ośrodek Szkolenia OSP	Zakup 17 zestawów specjalistycznego oświetlenia lądowych tymczasowych śmigłowców LPR;
2011	OSP w KSRG	Zakup 19 zestawów pomp szlamowych

Zródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

4. Źródła i nakłady finansowe

Nakłady finansowe pochodzą ze środków własnych Powiatu.

Tab. 1. Wielkość wydatków powiatowych wspierających OSP (organizacja imprez i zakupy sprzętu)

Wskaźniki	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wielkość wydatków w tys. zł	30	40	97	30	88	120

Zródło: Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

W 2012 r. zaplanowano kwotę 130 000 zł, w tym 100 000 zł na defibrylatory przenośne (AED). Łącznie na sprzęt dla OSP i wsparcie ZPOSP w latach 2006 – 2012 przeznaczono 391 000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Na terenie Powiatu Poznańskiego działa 68 Ochotniczych Straży Pożarnych, z których 20 włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W jednostkach OSP działa 2236 druhów, w tym 181 kobiety. Do Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych należy zaś 123 dziewcząt i 442 chłopców. W roku 2011 jednostki OSP interweniowały - 5276 razy, w tym:

- pożary – 1609 zdarzeń;
- miejscowe zagrożenia – 2803 zdarzeń;
- fałszywe alarmy i inne wyjazdy – 266.

Warto podkreślić, iż OSP Luboń interweniowało w roku 2011 – 482 razy, co stawia tę Jednostkę nie tylko na pierwszym miejscu w powiecie, ale również w kraju!

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działania trafne – dotyczy wzmacniania systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – podnosi poziom wyposażenia sprzętowego jednostek OSP

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne - wspiera cały Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie powiatu

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, zwiększa poziom bezpieczeństwa mieszkańców.

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Ocena ta świadczy o dużej aktywności związanej z realizacją współpracy z OSP, w ramach której ochotnicze służby pożarnicze są skutecznymi podmiotami wspomagającymi PSP.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, zwiększa skuteczność interwencji służb ratowniczo-gaśniczych wobec zagrożeń.

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.4.1.

Utrzymanie ciągłości przepływu informacji Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego z zakresu bezpieczeństwa publicznego i powszechnego

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest stworzenie i utrzymanie systemu komunikacji między poszczególnymi ogniwami systemu interwencji kryzysowej. Na szczeblu Powiatu organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest Starosta, który wykonuje zadania określone w art. 17 ust 2. ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r. przy pomocy komórki organizacyjnej starostwa powiatowego jakim jest Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich. Wydział zaś zapewnia obsługę utworzonego na mocy ustawy Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Sprawne funkcjonowanie PCZK gwarantuje, że informacje przekazywane Staroście oraz Powiatowemu Zespołowi Zarządzania Kryzysowego będą wiarygodne i aktualne. PCZK służy komunikacji tych dwóch ciał z instytucjami współpracującymi, w tym m.in. Policją, Państwową Strażą Pożarną, Gminnymi i Wojewódzkimi Centrami Zarządzania Kryzysowego, Inspekcją Sanitarną i Weterynaryjną i innymi.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

3. Realizacja działania

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Poznańskiego funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Starosty Poznańskiego nr 71/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 roku. Zarządzenie określa skład osobowy oraz regulamin działania Centrum. Do zadań PCZK, należy: 1) pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego; 2) współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej; 3) nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności; 4) współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska; 5) współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne; 6) dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum; 7) realizacja zadań stałego dyżuru w ramach gotowości obronnej państwa.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Powiatu Poznańskiego od dnia 22 sierpnia 2007r., prowadzi dyżur całodobowy pod nr telefonu (61)84-10-760, e-mail: pczk@powiat.poznan.pl oraz nr faxu: (61)84-10-691. Posiada pełne wyposażenie sprzętowe. Trwa organizacja systemu łączności radiowej.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki własne Powiatu – działalność bieżąca

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Większość problemów, z którymi borykają się służby ratownicze w powiecie związanych jest z koniecznością integrowania wszelkich służb i instytucji odpowiedzialnych za szeroko rozumiane ratownictwo i bezpieczeństwo. W lutym 2012

roku jako pierwsze w Polsce uruchomione zostało w Poznaniu Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego, które obsługuje europejski numer alarmowy 112. Budowa zintegrowanego centrum powiadamiania ratunkowego nie jest procesem zakończonym, ale stanowi realizację najczęściej postulowanych rozwiązań organizacyjnych, warunkujących skuteczność działania służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego w aglomeracji. Na szczeblu powiatowym koordynację decyzji i współdziałania tych służb i podmiotów przejmuje PCZK. Z uwagi na charakter zagrożeń w powiecie najczęstszy kontakt PCZK utrzymuje z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – (około 70%). Funkcjonowanie całodobowego telefonu alarmowego jest szczególnie ważne po godzinach pracy urzędów gminnych. PCZK w ramach telefonu alarmowego ma około 100 zgłoszeń miesięcznie.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działania trafne – dotyczy rozwoju systemu bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – koordynacja działań ratowniczych

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – większy stopień koordynacji decyzji i współpracy podmiotów i służb kryzysowych

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe, jest ważnym elementem w tworzeniu w pełni zintegrowanego systemu ratownictwa i zarządzania kryzysowego

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5 (bardzo dobra). Zgodnie z zapisem w Strategii Rozwoju Powiatu utworzone zostało PCZK i w pełni wyposażone.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne, stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania służb ratunkowych i kryzysowych w powiecie. Powinien być w większym stopniu rozwinięty system powiadamiania kryzysowego (wprowadzenie bezprzewodowych systemów – SMS).

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

Działanie 9.4.2.

Doposażenie magazynu przeciwpowodziowego w odpowiedni sprzęt

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest zabezpieczenie przeciwpowodziowe powiatu. Głównymi zadaniami administracji publicznej w zakresie ratownictwa jest planowanie i nadzór nad funkcjonowaniem podmiotów ratowniczych. Szczególną rolę koordynacyjną pełnią organy administracji rządowej i samorządowej w przypadku zdarzeń kryzysowych, którym w przeciwieństwie do zdarzeń lokalnych nie są w stanie zapobiec dyżurne służby ratownicze. Podstawową zasadą planowania cywilnego, które jest zadaniem ustawowym organów administracji na wszystkich szczeblach przy tworzeniu systemu ochrony ludności, jest stosowanie reguły tzw. „łańcucha bezpieczeństwa”, charakteryzującej poszczególne fazy zarządzania kryzysowego: a/ zapobieganie występowaniu zagrożeń poprzez analizę potencjalnych zagrożeń; b/ przygotowanie służb ratunkowych, administracji publicznej i instytucji społecznych do reagowania w sytuacjach kryzysowych; c/ sprawne i skoordynowane reagowanie służb ratunkowych, instytucji społecznych i administracyjnych w razie wystąpienia katastrof; d/ odbudowa infrastruktury społecznej i technicznej, oraz pomoc społeczna mieszkańcom i finansowa firmom. Stąd wśród wielu działań związanych z zarządzaniem kryzysowym jest m.in. wyposażenie magazynów przeciwpowodziowych.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

3. Realizacja działania

Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy zlokalizowany jest na terenie JRG w Bolechowie. Ma powierzchnię 68 m². W ramach działania przekazano wyposażenie, na które składało się:

- 43.000 worków
- 70 m zatory mobilnej
- ponad 10.000 m² folii do uszczelniania wałów
- 30 plandek ochronnych (80 m² każda)
- 5 pomp szlamowych
- 3 agregaty prądotwórcze
- łódź z silnikiem spalinowym
- 4 pilarki spalinowe
- 1 przecinarka spalinowa

4. Źródła i nakłady finansowe

- Środki własne powiatu. Wyposażenie o wartości ponad 200 000 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Wzrósł poziom zabezpieczenia przeciwpowodziowego w sprzęt.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Działanie trafne – dotyczy bezpieczeństwa powiatu

- **Efektywność**

Działanie jest efektywne - zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców

- **Skuteczność**

Działanie jest skuteczne – wyposażono magazyn

- **Użyteczność**

Działanie użyteczne – wysoki stopień przygotowania przeciwpowodziowego

- **Trwałość**

Działanie jest trwałe do czasu zużycia zgromadzonych materiałów i sprzętu

7. Końcowa ocena działania

Ogólna ocena działania 5. Zgodnie z zapisem magazyn został w pełni wyposażony.

8. Rekomendacje

Działanie bardzo ważne i o ciągłym charakterze. Wymaga ciągłego monitorowania stanu i rodzaju wyposażenia magazynu

9. Źródła informacji

- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

**CEL STRATEGICZNY III
WZROST INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, POPRAWA ZDROWOTNOŚCI
I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW**

**Cel szczegółowy 10
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego**

**Cel operacyjny 10.1.
Budowa kapitału społecznego na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego**

Działanie 10.1.1.
Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców powiatu

Działanie 10.1.2.
Wsparcie aktywności wolontariatu

Działanie 10.1.3.
Wsparcie edukacji obywatelskiej mieszkańców powiatu

Działanie 10.1.1.

Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców powiatu

1. Cel i zakres działania

Celem działania było wspieranie aktywności społecznej mieszkańców, głównie tych którzy na co dzień aktywnie angażują się w pracę w organizacjach pozarządowych.

W ramach działania przewidziano prowadzenie ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rocznym Programem Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, uchwałą Nr 641/2011 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 23 września 2011 r. w sprawie określenia procedur zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom określonym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W Rocznym Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi określono następujące obszary współpracy: edukacja, kultura i sztuka, kultura fizyczna i turystyka, rozwój przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu, ochrona i promocja zdrowia, pomoc społeczna, zadania z zakresu osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz promocja i organizacja wolontariatu, promocja i integracja społeczna, ekologia, porządek i bezpieczeństwo publiczne.

Jak zapisano w Strategii, Powiat Poznański założył współpracę z organizacjami pozarządowymi m.in. poprzez finansowanie lub współfinansowanie wybranych zadań celem wsparcia form samoorganizacji społecznej. Priorytetem współpracy z organizacjami pozarządowymi jest pobudzenie aktywności społecznej osób dorosłych, a także ludzi młodych, w tym szczególnie uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Założono, że Powiat Poznański zaangażuje się jako partner w przedsięwzięcia inicjowane przez organizacje pozarządowe, głównie w obszarze rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Samorząd powiatowy zadeklarował aktywizowanie organizacji pozarządowych do tego typu działalności. Założono zwiększenie udziału obywateli w procesie współdecydowania o sprawach lokalnej społeczności poprzez wypracowanie trwałych mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi skutkującym lepszym zaspokojeniem potrzeb mieszkańców powiatu.

Jak zapisano w Strategii, Powiat Poznański założył współpracę z organizacjami pozarządowymi m.in. poprzez finansowanie lub współfinansowanie wybranych zadań publicznych, które są adresowane do mieszkańców Powiatu.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Wydział Bezpieczeństwa, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego,
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego,
- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego,
- Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,

Partnerzy: Organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne w określonym obszarze współpracy.

3. Realizacja działania

Podstawą realizacji działania są przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz coroczne uchwalenie Roczno Programu Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi, którego przyjęcie przez Radę Powiatu poprzedzone jest konsultacjami społecznymi (uchwała Nr 641/2011 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 23 września 2011 roku w sprawie określenia procedur zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom określonym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, każdorazowo ogłaszane konkursy ofert na powierzenie bądź wsparcie realizacji zadań publicznych oraz sprawozdawczość z realizacji zadań). Etapy realizacji działania w formie powierzania lub wspierania zadań publicznych organizacjom pozarządowym planowane są corocznie, a środki na ich realizację wydzielane są z budżetu powiatu.

W latach 2006-2011 corocznie opracowywano Roczne Programy Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi. Tryb realizacji działania na rok 2011 określony został w Rocznym Programie Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi, przyjętym Uchwałą Nr XLVII/391/III/2010 z dnia 4 listopada 2010 r. Celem głównym Roczno Programu Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców powiatu poznańskiego oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy powiatem poznańskim a organizacjami.

Obszarami współpracy, wyznaczonymi w ww. Rocznym Programie Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi są: edukacja, kultura i sztuka, kultura fizyczna i turystyka, pomoc społeczna, rozwój przedsiębiorczości oraz przeciwdziałania bezrobociu, ochrona zdrowia, ekologia, osoby niepełnosprawne, porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, promocja i organizacja wolontariatu.

W każdym obszarze wsparcia zleca corocznie zadania publiczne organizacjom pozarządowym w trybie konkursowym (tzw. otwarte konkursy na wspieranie lub powierzanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym). Corocznie sporządzane są sprawozdania z realizacji Roczno Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, które publikowane są na oficjalnej stronie Powiatu Poznańskiego.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu,
- Środki własne organizacji pozarządowych (w przypadku działań wspieranych).

W 2006 r. środki z budżetu powiatu na realizację działania wyniosły 803.545,31zł, natomiast w 2011 r. była to kwota 1.268.141,10 zł.

Tab. 1. Wysokość nakładów na realizację zadań publicznych w ramach działania (w zł) w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Nakłady	803 545,31	1 499 046,20	1 351 690,70	1 342 000,80	1 214 465,20	1 268 141,10	7 478 889,30

Źródło: Wydział Promocji, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

- Brak danych dotyczących wysokości nakładów w obszarze edukacja (2006-2008)

Tab. 2. Wysokość przyznanych dotacji w poszczególnych obszarach współpracy w latach 2006-2011 (w zł)

Obszar współpracy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kultura i sztuka	205 000,00	386 449,57	324 700,00	308 100,00	295 500,00	151 200,00
Kultura fizyczna	200 000,00	220 000,00	280 000,00	293 000,00	260 700,00	212 900,00
Turystyka	40 000,00	72 000,00	81 400,00	72 500,00	67 500,00	67 300,00
Edukacja	-	-	-	100 000,00	45 000,00	35 000,00
Ochrona i promocja zdrowia	-	13 214,86	12 830	49 704,27	49 340,39	49 940,00
Pomoc społeczna	358 545,31	807 381,77	652 760,73	618 696,55	638 424,85	492 395,14
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	-	-	-	-	10 000	10 000

Zródło: Wydział Promocji, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- brak danych

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Działanie wpłynęło na zacieśnienie współpracy pomiędzy Powiatem Poznańskim a organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz mieszkańców powiatu. Pobudziło do aktywności dzieci, młodzież, dorosłych oraz ludzi starszych. Zwiększono udział mieszkańców powiatu w procesie decydowania o sprawach lokalnej społeczności. W omawianym okresie wypracowane zostały trwałe mechanizmy współpracy Powiatu Poznańskiego z organizacjami pozarządowymi.

W latach 2006-2011 organizacjom pozarządowym łącznie zleconych zostało 890 zadań publicznych, na łączną kwotę 7.478.889.30 zł.

Tab.3. Liczba zleconych zadań publicznych przez Powiat Poznański w ramach działania w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba zadań publicznych	153	168	198	169	122	80

Zródło: Wydział Promocji, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Zlecenie zadań publicznych przez Powiat Poznański następuje w drodze ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Corocznie, w poszczególnych obszarach współpracy, ogłaszany jest najczęściej jeden lub dwa otwarte konkursy (Tab. 3).

Tab. 3. Liczba otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w latach 2006-2011

Obszar współpracy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kultura i sztuka	1	1	2	2	2	3
Kultura fizyczna	1	1	1	2	2	2
Turystyka	1	1	1	1	2	2
Edukacja	1	1	1	1	1	1
Ochrona i promocja zdrowia	-	1	1	1	1	1
Pomoc społeczna	1	1	2	1	1	2

Źródło: Wydział Promocji, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- brak danych

W 2011 roku najwięcej zadań publicznych zlecono w obszarze współpracy – pomoc społeczna (22 zadania).

Tab. 5. Liczba zleconych zadań publicznych w poszczególnych obszarach współpracy w latach 2006-2011

Obszar współpracy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kultura i sztuka	55	58	77	52	37	14
Kultura fizyczna	44	56	50	52	28	18
Turystyka	18	25	29	19	12	10
Edukacja	-	-	-	-	-	7
Ochrona i promocja zdrowia	-	3	2	6	7	8
Pomoc społeczna	36	26	40	40	37	22
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	-	-	-	-	1	1

Źródło: Wydział Promocji, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej
- brak danych

Na terenie powiatu poznańskiego w omawianych latach aktywnie działało około 200 organizacji pozarządowych, w tym organizacji pożytku publicznego. Szczególnie aktywnie działają one w zakresie kultury i sztuki, kultury fizycznej i turystyki, edukacji, ochrony i promocji zdrowia oraz pomocy społecznej.

W procedurze konkursowej w latach 2008 – 2012 złożono 1632 oferty.

Powiat Poznański po raz pierwszy powierzył realizację zadań publicznych w 2011 roku w następujących obszarach: kultura fizyczna, turystyka oraz ochrona i promocja zdrowia.

W zakresie kultury fizycznej powierzono realizację 1 zadania, a wsparto realizację 17 zadań. W zakresie turystyki powierzono realizację 1 zadania, a wsparto realizację 9 zadań. W zakresie ochrony i promocji zdrowia powierzono realizację 1 zadania, a wsparto realizację 7 zadań.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest zgodne z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku oraz przyjmowanym corocznie Rocznym Programem Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi.

Cele działania są jasno określone i zgodne z zapisami ww. Ustawy i Programu, są to między innymi: aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi jako element efektywnego kierowania rozwojem powiatu, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i zachęcanie społeczności lokalnej do większej aktywności na rzecz wspólnego dobra.

Nałożona ustawą dobrowolność przy wyborze obszarów współpracy, pozwala na elastyczne wspieranie działalności organizacji pozarządowych, w zależności od aktualnej sytuacji w danych obszarach. Oznacza to, że zmianom ulegać może liczba ogłaszanych konkursów w danych obszarach współpracy, wysokość kwot przeznaczonych na dofinansowanie zadań publicznych a w konsekwencji liczba realizowanych projektów. W ramach działania należy monitorować potrzeby w zakresie wspierania konkretnych zadań publicznych.

• Efektywność

Ocena efektywności w zakresie zlecenia zadań publicznych nie jest łatwym zadaniem. Każda oferta złożona w trybie konkursowym oceniania jest pod względem formalnym i merytorycznym, a dofinansowanie projektu następuje również w oparciu o kryterium finansowe. Szczegóły dotyczące oceny ofert określone zostały uchwałą Nr 641/2011 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 23 września w sprawie określenia procedur zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom określonym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W rezultacie organizacja pozarządowa otrzymująca dotację na realizację zadania publicznego musi posiadać potencjał kadrowy i doświadczenie w realizacji zadania oraz założyć realne i korzystne dla instytucji zlecającej zadanie koszty realizacji projektu.

- **Skuteczność**

Zamierzone cele zostały osiągnięte. Skuteczność zadań podejmowanych w ramach działania jest wynikiem istniejących uwarunkowań prawnych (ustawa) oraz możliwości elastycznego kształtowania polityki lokalnej poprzez zlecenie zadań publicznych wg procedur podejmowanych na szczeblu lokalnym.

- **Użyteczność**

Możliwość zlecenia zadań publicznych organizacjom sektora pozarządowego skutkuje obustronnymi korzyściami: aktywizuje mieszkańców oraz pracowników organizacji pozarządowych a podmiotowi publicznemu zapewnia realizację zadań publicznych i zaspokojenie potrzeb mieszkańców powiatu. Działanie jest użyteczne dla mieszkańców powiatu, ponieważ zaspokaja ich potrzeby m.in. związane z profilaktyką zdrowotną, edukacją, kulturą i wypoczynkiem.

- **Trwałość**

Angażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych jest zadaniem przynoszącym znaczne korzyści. Aktywizowanie organizacji pozarządowych wzmacnia kapitał społeczny powiatu i potencjał kreatywny jego mieszkańców. Długofalowe korzyści przejawiają się we wzmacnianiu postaw prospołecznych, większym zaangażowaniu mieszkańców w życie lokalne, zwiększeniu zaufania społecznego, również pomiędzy mieszkańcami a władzami lokalnymi. Realizowanie zadań publicznych skutkuje podnoszeniem kwalifikacji i doświadczenia kadr zajmujących się bezpośrednio realizacją zleconych projektów.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobra).

Przytoczone informacje nt sytuacji sektora pozarządowego wskazują na aktywną współpracę Powiatu Poznańskiego z organizacjami pozarządowymi. Środki przekazywane na zlecenie zadań są w badanym okresie 2006-2011 każdego roku coraz wyższe. Średnia wartość przyznawanej dotacji co roku również podwyższa się.

Istotnym czynnikiem wpływającym na utrzymanie wysokiej aktywności lokalnych organizacji pozarządowych jest stała współpraca sektora pozarządowego z Wydziałami Starostwa Powiatowego.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się systematyczne monitorowanie sytuacji lokalnej w poszczególnych obszarach współpracy i dostosowywanie wysokości wydatkowanych środków i typów projektów do aktualnych przemian w danej dziedzinie współpracy.

Proponuje się stworzenie lokalnej bazy organizacji pozarządowych: aktywnych, systematycznie pozyskujących dotacje na realizację zadań publicznych oraz mniej zaangażowanych, które z różnych względów nie pozyskują środków na realizację swoich projektów,

Rekomenduje się systematyczne wzmocnienie potencjału słabszych organizacyjnie instytucji poprzez spotkania, informowanie o terminach konkursów, pomoc w napisaniu wniosku.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Roczny Program Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi,
- Uchwała Nr 641/2011 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 23 września w sprawie określenia procedur zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom określonym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Działanie 10.1.2.

Wsparcie aktywności wolontariatu

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechnianie się wolontariatu, który poprzez niesienie pomocy potrzebującym stwarza jednocześnie szansę młodym ludziom na wykorzystanie własnych umiejętności, zdobywanie nowych doświadczeń i rozwijanie zainteresowań.

Jak wskazano w Strategii, wolontariat korzystnie wpływa na kształtowanie świadomości obywatelskiej młodego człowieka dając możliwość zaangażowania się w sprawy społeczne. W powiecie poznańskim wolontariusze pracują w domach dziecka, udzielając korepetycji z przedmiotów szkolnych, aktywnie działają w stowarzyszeniach organizując różnego rodzaju zajęcia – teatralne, muzyczne, plastyczne czy fotograficzne, a także wspierają swoją pomocą Warsztaty Terapii Zajęciowej współpracując z osobami niepełnosprawnymi.

2. Realizator działania

Główny realizator działania nie został określony

Partnerzy:

- Wolontariusze
- Dom Dziecka w Kórniku Bninie
- Ośrodek Wspomagania Rodziny w Kobylnicy
- Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Szkoły ponadgimnazjalne z terenu powiatu poznańskiego,
- Organizacje pozarządowe.

3. Realizacja działania

Realizacja działania opierała się głównie na organizowaniu bądź włączaniu się w wydarzenia, spotkania i akcje, mające na celu promowanie wolontariatu.

Powiat Poznański aktywnie włącza się we wspieranie idei wolontariatu poprzez udzielanie dotacji na realizację zadań przez organizacje pozarządowe w zakresie promocji wolontariatu oraz uczestnictwo w spotkaniach i wydarzeniach promujących wolontariat. W latach 2006-2011 na terenie powiatu poznańskiego zrealizowano m.in.:

- Wystawę „Wolontariusze w miejscach pamięci narodowej” w Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie – Luboniu. Wernisaż wystawy zorganizowany został przez Stowarzyszenie „Jeden Świat” oraz żabikowskie muzeum. Pokazano na nim efekty pracy wolontariuszy, którzy odwiedzili tereny dawnych obozów koncentracyjnych w: Dachau, Buchenwaldzie, Ravensbruck, Zeithain i na Majdanku.
- Akcje Świątecznej Zbiórki Żywności, z udziałem wolontariuszy z Poznania i powiatu poznańskiego, zrealizowane przez Wielkopolski Bank Żywności – akcja pod patronatem Starosty Poznańskiego,
- Obchody „Światowego dnia wolontariusza” na wydziale Nauk Społecznych UAM w Poznaniu, kiermasz świąteczny z udziałem dzieci z OSW w Owińskach.
- W latach 2008-2010 Powiat zlecił organizacjom pozarządowym, w drodze otwartego konkursu ofert ogłoszonego na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznym

i o wolontariacie (w obszarze – pomoc społeczna), realizację zadań w zakresie promocji idei wolontariatu.

4. Źródła i nakłady finansowe

Jak wynika z wywiadu przeprowadzonego wśród pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych i Warsztatów Terapii Zajęciowej, wolontariat ma charakter niskokosztowy (pokrycie przez placówkę kwot ubezpieczenia wolontariusza).

Tab. 1. Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie promocji idei wolontariatu w latach 2008-2010 oraz nakłady poniesione przez Powiat Poznański na ich realizację.

Rok	2008	2009	2010
Liczba zrealizowanych zadań	2	3	2
Łączna kwota dotacji (w zł)	11 910	11 500	6 800

Zródło: Wydział Zdrowia Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Łącznie w latach 2008-2010 na realizację 7 zadań w zakresie promocji idei wolontariatu, Powiat wydatkował kwotę 30 210 zł.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efekty nie są możliwe do określenia. Trudno wskazać dokładnie jaka liczba wolontariuszy pracuje w instytucjach Powiatu Poznańskiego. Przeprowadzony wywiad w placówkach prowadzonych przez Powiat Poznański (dom pomocy społecznej, domy dziecka, Warsztaty Terapii Zajęciowej) nie pozwolił na zebranie dokładnych informacji. Placówki te prowadzą działalność w ściśle określonym przepisami zakresie, wolontariat jako działalność dodatkowa – nie stanowi obowiązkowych zadań tych placówek, dlatego często nie jest realizowany.

Przykładowo, w Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, w latach 2006-2011 pracowało zaledwie 3 wolontariuszy, przepracowując w tym okresie 120 dni.

Jak wynika z przeprowadzonego wywiadu, wolontariusze pracują również w Ośrodku Wspomagania Rodziny w Kobylnicy. Celem ich pracy jest pełnienie funkcji rodziny zaprzyjaźnionej w działalności wychowawczej, prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań, okazjonalna pomoc z okazji Świąt i wakacji.

W latach 2006-2011 w Ośrodku Wspomagania Rodziny w Kobylnicy pracowało łącznie 28 osób (w 2006 r. -13 osób, w 2007 r. -7 osób, w 2008 r. -2 osoby, w 2009 r. -2 osoby, w 2010 r. – 2 osoby, w 2011 r.- 2 osoby). Jeden wolontariusz pracował średnio w Placówce przez okres trzech miesięcy, jeden raz w miesiącu przez 1-2 godziny. Wolontariusze wykonywali zajęcia polegające na świadczeniu pracy pod nadzorem wychowawcy. Głównymi korzyściami dla Placówki z tytułu pełnienia wolontariatu było: wspieranie działań Placówki przez rodziny zaprzyjaźnione, stworzenie dzieciom możliwości przebywania w prawidłowo funkcjonujących rodzinach oraz nawiązania bliskiego kontaktu emocjonalnego. Ważną korzyścią dla Placówki była także pomoc w przezwyciężeniu trudności szkolnych, oraz przy osiągnięciu sukcesów.

Podczas przeprowadzonego wywiadu, Dyrektor Ośrodka Wspomagania Rodziny w Kobylnicy – Pan Bogusław Balczyński, przedstawił stanowisko, że w zakresie wolontariatu potrzebna jest pomoc długoterminowa, natomiast krótsza praca wolontariuszy w tym zakresie nie wpływa znacząco na efekty i korzyści dla wychowanków placówki. Mała liczba wolontariuszy nie pozwala na oparcie pracy o tą formę pomocy. Znacząco jednak wspomagają placówkę akcje dotyczące organizacji świąt. Znaczną korzyścią z pracy wolontariuszy jest to, że Placówka nie ponosi kosztów związanych z ich przyjęciem.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Sfera zadań publicznych (art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) obejmuje m. in. działania w zakresie promocji i organizacji wolontariatu. Działanie powinno być skierowane do mieszkańców powiatu i aktywnie działających organizacji pozarządowych.

• Efektywność

Nie został wprowadzony system oceny efektywności realizacji działania. Nie określono mierników realizacji działania, stąd nie jest możliwe określenie efektywności działania.

• Skuteczność

Nie jest możliwa do oceny.

• Użyteczność

Działanie jest użyteczne dla mieszkańców Powiatu Poznańskiego i osób angażujących się w pracę w organizacjach pozarządowych. Szczególnie pożądane byłoby włączenie w wolontariat osób młodych w celu kształtowania właściwych postaw społecznych młodego pokolenia.

• Trwałość

Działanie jest trwałe. Mobilizuje społeczeństwo do większej aktywności na rzecz innych, postawy prospołeczne są przekazywane „z pokolenia na pokolenie”.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 3,5 (dostateczna plus).

Realizacja działania jest niepełna. W działaniach Starosty Poznańskiego widoczne jest wspieranie idei wolontariatu poprzez udział i patronowanie wydarzeniom i akcjom promującym wolontariat. Powiat Poznański zleca również zadania publiczne w zakresie promowania wolontariatu, jednak nakłady na ten cel są raczej niewielkie.

Niestety działanie nie zostało przypisane w Strategii żadnemu Wydziałowi Starostwa Powiatowego, który odpowiadałby za kompleksową realizację zadania. Brak wsparcia instytucjonalnego Starostwa Powiatowego w zakresie promowania korzyści płynących z wolontariatu wśród dyrektorów domów dziecka, domu pomocy społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, może poważnie wpływać na zaniechanie przyjmowania wolontariuszy w tych placówkach. Brak instytucji lidera może być poważną barierą w dalszym rozwoju wolontariatu w powiecie poznańskim.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się przeprowadzenie w zespołach roboczych poszczególnych Wydziałów Starostwa Powiatowego, weryfikacji celowości zapisu działania w Strategii oraz obiektywnej możliwości jego realizacji.

W przypadku decyzji o utrzymaniu działania należałoby określić podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, wsparcie instytucjonalne (partnera), źródła finansowania oraz rodzaj realizowanych w ramach działania projektów.

Rekomenduje się przeprowadzenie dyskusji na temat możliwości stworzenia w powiecie poznańskim – Aglomeracyjnego Centrum Wolontariatu. Stowarzyszenia, takie działają na poziomie powiatowym np. w Pleszewie i Ostrowie Wielkopolskim. Regionalne Centrum Wolontariatu w Poznaniu zawiesiło swoją działalność w 2008 r. Wolontariusze pomagali w pracy ośrodków terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych, w świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci, w ośrodkach dla bezdomnych. Środki na prowadzenie działalności mogłyby być przekazywane w ramach realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Celowe byłoby prowadzenie Centrum Wolontariatu wspólnie z Miastem Poznań. W lipcu 2012 roku Miasto Poznań ogłosiło otwarty konkurs dla organizacji pozarządowych na zagospodarowanie pomieszczeń przy ul. Bukowskiej 27/29 w Poznaniu z przeznaczeniem na prowadzenie Poznańskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Wskazane byłoby zatem integrowanie działalności wolontariackiej w aspekcie aglomeracyjnym, na wzór działań Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu. Może to być jednak utrudnione z uwagi na brak współpracy w tym zakresie pomiędzy Miastem Poznaniem a Powiatem Poznańskim.

9. Źródła informacji

- Wywiad z dyrektorami domów dziecka, domu pomocy społecznej i Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Działanie 10.1.3.

Wsparcie edukacji obywatelskiej mieszkańców powiatu

1. Cel i zakres działania

Wg Strategii, głównym celem działań edukacyjnych jest dążenie do kształtowania myślenia i postaw obywatelskich u młodych ludzi, którzy w przyszłości będą aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej. Wg zapisów Strategii, ważnym potencjałem, który powinien być rozwinięty i w większym stopniu wykorzystany na rzecz rozwoju Powiatu Poznańskiego jest edukacja obywatelska jego mieszkańców.

Cel ten ma być realizowany poprzez:

- Kształtowanie umiejętności i postaw obywatelskich mieszkańców oraz wiedzy na temat demokracji, państwa i społeczeństwa obywatelskiego,
- Wzmocnienie świadomości i aktywności lokalnej,
- Wzmocnienie partnerstwa administracji z mieszkańcami,
- Wzbogacenie edukacji szkolnej o wiedzę z zakresu środowiska lokalnego i życia publicznego,
- Promowanie takich wartości demokratycznych jak wolność, pluralizm, tolerancja, edukacja w dziedzinie praw człowieka, zapobieganie dyskryminacji, poszanowanie prawa.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego.

Partnerzy: organizacje pozarządowe, instytucje kultury, szkoły, mieszkańcy.

3. Realizacja działania

Działanie realizowane jest głównie poprzez organizacje pozarządowe w ramach zlecenia zadań publicznych. W latach 2006-2012 w ramach realizacji zadania podjęto m. in. następujące inicjatywy:

2006:

- „Stąd nasz ród” - warsztaty etnologiczne dla gimnazjalistów,
- Konkurs historyczny wiedzy na temat 15 pułku Ułanów Poznańskich,
- Meeting „Barierom Stop ” oraz VIII Rajd Integracyjny „Pożegnanie lata” na terenie Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, wydarzenie wzmacniające tożsamość lokalną i integrację mieszkańców.

2007:

- Konkurs plastyczny „Powiat bez barier” – adresowany do uczniów szkół podstawowych na temat tolerancji dla osób niepełnosprawnych,

2008:

- „Wielkopoleanie swój język mają” - projekt o charakterze międzygminnym, zrealizowany w ośrodkach i domach kultury w Stęszewie, Mosinie, Komornikach i Luboniu. Celem projektu była popularyzacja gwary wśród dzieci i młodzieży, integracja międzypokoleniowa oraz wzbudzenie zainteresowania kulturą lokalną,
- Zorganizowanie obchodów 90-rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego oraz opracowanie i wydanie książki pt.: „Powstańcy wielkopolscy”,

2009

- konkurs na antenie radia Planeta FM Poznań, „Co Wy wiecie o Powiecie?”

2010:

- organizacja konkursu piosenki patriotycznej i żołnierskiej,
- X Powiatowy konkurs recytatorski „Wpisani w historię”,
- Wydanie książki „Udział mieszkańców Ziemi Komornickiej w Powstaniu wielkopolskim,

2011:

- „Poznaj swojego sąsiada” – wystawa o życiu Romów w II LO w Swarzędzu, przedstawiająca historię i tradycję Romów, ucząca tolerancji wobec innych,
- „Aktywność usprawnia czyli Igrzyska Sprawnych Inaczej” – skierowane na integrację osób niepełnosprawnych oraz tolerancję osób niepełnosprawnych,

2012:

- Akcja „Idź, aby dojrzeć” – wspólny marsz osób widzących, niewidomych i niedowidzących – wydarzenie promocyjno – informacyjne: przemarsz Traktem Królewsko-Cesarskim w Poznaniu z zasłoniętymi oczyma – osobom widzącym miało to dać wyobrażenie, z jakimi trudnościami boryka się na co dzień osoba niewidoma,
- Targi Aktywni 50+ - cykl spotkań, targów i wydarzeń związanych z osobami starszymi, w tym możliwość zwiedzenia w trakcie targów Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach, uwrażliwianie na los osób starszych.

Ponadto, w latach 2006-2011 Starosta Poznański objął patronat nad następującymi wydarzeniami o tematyce historycznej, promującej region i integrację społeczną:

2006:

- Konkurs szkolny: „Na powiatowym szlaku”,
- Konkurs Młodzi Polacy dla Polski,
- Patronat nad zbiorową akcją poboru krwi,
- Festyn integracyjny Dzieci-Dzieciom,
- Święto XV Pułki Ułanów – dni Ułana 2009,
- Udział w Komitecie Honorowym obchodów 100-lecia skomponowania „Roty”
- Obchody 150-rocznicy śmierci Tytusa hr. Działyńskiego,
- 30-lecie wprowadzenie stanu wojennego.

4. Źródła i nakłady finansowe

Działania realizowane są głównie w ramach zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym w obszarach współpracy: edukacja, kultura i sztuka oraz turystyka.

W latach 2006-2011 tylko w ww. obszarach współpracy w budżetu powiatu wydatkowano kwotę ok. 2 251 649 (brak danych: edukacja 2006-2008).

Tab. 1. Wysokość przyznanych dotacji w obszarach Kultura i sztuka, turystyka, edukacja w latach 2006-2011(w zł)

Obszar współpracy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kultura i sztuka	205 000,00	386 449,57	324 700,00	308 100,00	295 500,00	151 200,00
Turystyka	40 000,00 zł	72 000,00 zł	81 400,00 zł	72 500,00 zł	67 500,00 zł	67 300,00 zł
Edukacja	-	-	-	100 000,00	45 000,00	35 000,00 zł

- brak danych

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, lipiec 2012

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- Spotkania, wystawy, prelekcje organizowane na obszarze powiatu poznańskiego.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zgodnie z art. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, mieszkańcy powiatu tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową. Cechy, które łączą mieszkańców powiatu to wspólna historia i tradycja, poczucie więzi i identyfikacja z regionem Wielkopolski. Działanie strategiczne związane jest pośrednio z zadaniami publicznymi wykonywanymi przez powiat, którymi są m. in. edukacja publiczna i promocja powiatu.

• Efektywność

Działania przyczyniają się do podnoszenia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców, poszerzają wiedzę z zakresu historii państwa, uczą postaw patriotycznych i tolerancji wobec osób innych narodowości. Działania Powiatu Poznańskiego są też ukierunkowane na integrację osób niepełnosprawnych, co przyczynia się do uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób niepełnosprawnych.

• Skuteczność

Działanie jest skuteczne, dociera do szerokiej grupy odbiorców.

Użyteczność

Prowadzenie edukacji obywatelskiej w formie spotkań, wydarzeń, prelekcji jest korzystne dla mieszkańców powiatu poznańskiego. Poszerza wiedzę na temat historii regionu, wzmacnia świadomość i aktywność lokalną.

• Trwałość

Efekty działania w czasie są długotrwałe. Historia lokalnej społeczności, poczucie tożsamości, postawy społeczne są przekazywane „z pokolenia na pokolenie”.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Jak wynika z informacji zawartych w rozstrzygnięciach konkursów ofert na wsparcie realizacji zadań Powiatu Poznańskiego w poszczególnych obszarach współpracy, które publikowane są jako załączniki do uchwał, liczba podejmowanych corocznie akcji, spotkań, wydarzeń w powiecie poznańskim jest bardzo duża (dotyczących realizacji ww. działania jest kilkanaście rocznie). Świadczy to o aktywności instytucji i organizacji pozarządowych, ale również dużym zapotrzebowaniu społecznym na takie wydarzenia. Powiat Poznański wspiera edukację społeczną mieszkańców, poprzez dotacje finansowe dla organizacji pozarządowych, realizujących projekty w poszczególnych obszarach współpracy.

8. Rekomendacje

W związku z uzasadnieniem zawartym w „Końcowej ocenie działania”, należy uznać, że działanie jest potrzebne, wobec tego powinno być bezwzględnie utrzymane i realizowane w dalszych latach jako jedno z działań strategicznych.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Rozstrzygnięcia konkursów ofert na wsparcie realizacji zadań Powiatu Poznańskiego w poszczególnych obszarach współpracy.

**CEL STRATEGICZNY IV
ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA
WALORÓW PRZYRODNICZYCH I POTENCJAŁU
KULTUROWEGO**

**Cel szczegółowy 11
Rozwój potencjału turystycznego powiatu**

**Cel operacyjny 11.1.
Wzmocnienie promocji turystycznej powiatu**

Działanie 11.1.1.

Opracowanie i wdrożenie kompleksowego produktu turystycznego powiatu

Działanie 11.1.2.

Rozpowszechnianie informacji o pełnej ofercie turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej

Działanie 11.1.3.

Rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz turystyki na terenie aglomeracji poznańskiej

**Cel operacyjny 11.2.
Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu**

Działania 11.2.1.

Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej

Działanie 11.1.1.

Opracowanie i wdrożenie kompleksowego produktu turystycznego powiatu

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest opracowanie i systematyczne wdrażanie kompleksowych produktów turystycznych powiatu poznańskiego.

Wg Strategii, markowy produkt turystyczny regionu to kompleksowa i spójna oferta atrakcji i usług oferowanych na jego obszarze, służąca zaspokojeniu różnorodnych potrzeb segmentów docelowych. Opracowanie produktu turystycznego będzie się odbywać na bazie strategicznych zasobów pod kątem trendów w turystyce.

Powiat Poznański opracował własne produkty turystyczne. Wykreowane produkty turystyczne mogą zostać włączone w opracowywanie zintegrowanego produktu turystycznego zarówno kwalifikowanej, jak i biznesowej zgodnie z zapisami działań Strategii Aglomeracji Poznańskiej 4.3.3. i 4.3.4. Jak wskazano w Strategii, Powiat Poznański zaangażował się w te działania. Powiat Poznański zorganizował warsztaty strategiczne z udziałem podmiotów z powiatu odpowiedzialnych za promocję. W celu promocji produktów turystycznych zostały opracowane wizualizacje oraz programy promocji produktów turystycznych.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego

Partnerzy:

- Instytucje kultury
- Gminy Powiatu Poznańskiego
- Organizacje turystyczne z terenu Powiatu Poznańskiego
- Lokalni przedsiębiorcy
- Organizacje pozarządowe

3. Realizacja działania

Powiat Poznański aktywnie promuje walory środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprzez wytyczanie i oznaczanie szlaków pieszych, rowerowych i wodnych oraz opracowywanie baz obiektów turystycznych w powiecie, które opublikowane są na oficjalnej stronie Powiatu Poznańskiego (www.powiat.poznan.pl/turystyka).

Od 2003 roku w Poznaniu działa Stowarzyszenie Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, którego członkiem jest Powiat Poznański. Stowarzyszenie aktywnie działa na lokalnym rynku turystycznym, prowadząc kompleksowe projekty i działania w zakresie promocji turystycznej aglomeracji poznańskiej w Polsce i za granicą.

W 2009 roku opracowano „Strategię Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015”. Celem opracowanej Strategii było uporządkowanie działań w zakresie promocji najważniejszych walorów powiatu poznańskiego oraz wskazanie rekomendacji dla wdrażania Strategii.

W 2009 roku rozpoczęto prace nad Strategią Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej, w której utworzono Program 4.3. Metropolitalna oferta turystyczna. W Programie tym wskazano rekomendacje dla kompleksowego zarządzania ofertą turystyczną aglomeracji

poznańskiej. Strategia przyjęta została przez Radę Aglomeracji Poznańskiej w maju 2011 roku.

W 2011 roku zorganizowano trzy warsztaty z udziałem zaproszonych podmiotów z powiatu poznańskiego. Warsztaty zakończyły się opracowaniem 10 produktów turystycznych powiatu poznańskiego, w I etapie wdrożono 5 produktów (zgodnie z uchwałą Nr 949/2012 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dn. 24.02.2012).

W 2011 roku w Centrum Badań Metropolitalnych UAM w ramach realizowanego projektu „Funkcjonowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” opracowano szczegółowy wykaz obiektów sportowych, infrastruktury turystyki aktywnej oraz kulturowej na terenie powiatu poznańskiego. Dokonano również oceny walorów przyrodniczych turystyki. Wyniki ww. prac opublikowane zostały w „Studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej” – dokumencie o charakterze planistycznym, uwzględniającym najważniejsze czynniki rozwoju aglomeracji poznańskiej, m. in. demograficzne, środowiskowe i gospodarcze.

W roku 2012 rozpoczęło się wdrażanie 5 produktów turystycznych Powiatu Poznańskiego na bazie dokumentu: „Opracowanie produktów turystycznych Powiatu Poznańskiego”. W procesie wyboru produktów turystycznych, zorganizowane zostały trzy spotkania warsztatowe. Uczestnikami warsztatów byli pracownicy Starostwa Powiatowego w Poznaniu, przedstawiciele gmin Powiatu Poznańskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, organizacji turystycznych i organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Poznańskiego.

W wyniku dyskusji oraz konsultacji społecznych, w I etapie podjęto decyzję o wdrożeniu następujących produktów turystycznych:

- Dwory i pałace dookoła Poznania – szlak tematyczny obejmujący najciekawsze i najbardziej wartościowe obiekty historyczne architektury pałacowej i dworskiej w Powiecie Poznańskim, m. in. Zamek w Kórniku, Pałac w Rogalinie, Dwór w Uzarzewie,
- Architektura drewniana dookoła Poznania – szlak kościołów drewnianych Powiatu Poznańskiego, w tym m. in. kościoły drewniane w Puszczy Zielonka – w Kicinie, Wierzenicy, Uzarzewie, Długiej Goślinie, Węglewie,
- Naturalnie dookoła Poznania – produkt tradycji i smaków Powiatu Poznańskiego, głównym założeniem jest promowanie wydarzeń lokalnych, m. in. cyklicznych imprez Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, imprezy Rumpuć w Rokietnicy, Józefinek w Swarzędzu, Dni Lubonia i Pyry po Lubońsku,
- Aktywnie dookoła Poznania – produkt turystyczny, którego składnikami są ścieżki przyrodniczo-krajobrazowe, pierścienie i trasy rowerowe, szlaki kajakowe, piesze i konne,
- Śladami podróżników dookoła Poznania – szlak historyczny związany z miejscami życia i pamięci po słynnych postaciach Powiatu Poznańskiego, m. in. Arkadego Fiedlera w Puszczykowie, Edwarda hr. Raczyńskiego w Rogalinie, Izba Pamięci o Ojcu Marianie Żelazku w Chludowie.

Zgodnie z uchwałą Nr 949/2012 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dn. 24.02.2012 wdrożono następujące produkty turystyczne: Naturalnie Dookoła Poznania, Aktywnie Dookoła Poznania, Śladami podróżników dookoła Poznania, Kulturalnie Dookoła Poznania oraz Park Orientacji Przestrzennej.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu

W roku 2011 na opracowanie produktów turystycznych powiatu wydatkowano kwotę 29.999,70 złotych.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- Opracowanie Strategii Promocji Powiatu Poznańskiego,
- Planowana realizacja 5 produktów turystycznych powiatu w 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zgodnie z Art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym, powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, m. in. w zakresie promocji powiatu.

Działanie jest zgodne ze Strategią Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015 oraz Strategią Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej.

Stworzenie wspólnych dla powiatu produktów turystycznych, będzie zapewniało integrację zarządzania turystyką od poziomu gmin. Pozwoli to na połączenie potencjałów turystyczno-krajobrazowych pojedynczych gmin, co w przyszłości wzmocni efekt promocji i przełoży się na wymierne korzyści w postaci: m. in. zwiększonej liczby turystów i instytucji turystycznych działających w powiecie poznańskim.

• Efektywność

Ze względu na trwające prace nad realizacją działania efekty działania są niepełne i widoczne będą po zakończeniu jego realizacji.

Efektom realizacji działania jest opracowanie koncepcji produktów turystycznych w drodze spotkań warsztatowych z udziałem podmiotów odpowiedzialnych za promocję z terenu Powiatu Poznańskiego. Przystąpiono także do wdrożenia oraz promocji wybranych produktów turystycznych.

• Skuteczność

Do roku 2009 działanie nie było realizowane. Uzasadnienie znajduje się w Strategii Promocji Powiatu Poznańskiego: „W dotychczasowej promocji powiatu przeważał model promocji reaktywnej (realizowanej głównie przez promowanie poprzez uczestnictwo w targach, wyjazdy służbowe, wydawnictwa etc.). Od niedawna w modelu tym następują pewne przemiany, zmierza on bardziej w stronę promocji aktywnej (np. poprzez pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych etc.), choć część tych działań mimo ich zapisu w dokumentach strategicznych typu Strategia Rozwoju, nie została zrealizowana (mowa tu przede wszystkim o stworzeniu produktów turystycznych).

• Użyteczność

Działanie jest użyteczne dla władz publicznych, instytucji działających w branży turystycznej i dla mieszkańców Powiatu Poznańskiego, a także potencjalnych inwestorów zewnętrznych.

Stworzenie markowych produktów turystycznych Powiatu Poznańskiego pozwala na osiągnięcie zintensyfikowanych korzyści.

• Trwałość

Realizacja działania przynieść może trwałe rezultaty pod warunkiem jego ciągłej realizacji oraz ścisłej współpracy podmiotów z terenu powiatu poznańskiego. Największą korzyść odnieść mogą przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie turystyki i w branżach pokrewnych. Stworzenie jednej dla wszystkich przedsiębiorców marki

i zarządzanie produktem turystycznym przez partnera publicznego jakim jest Powiat Poznański spowoduje pomnożenie korzyści płynących z realizacji działania.

7. Końcowa ocena działania

Stopień realizacji działania należy ocenić na 4 (dobry).

Działanie zostało wprowadzone do Strategii już w roku 2006, ale jego realizacja rozpoczęła się zasadniczo dopiero w 2009 roku, opracowaniem dokumentów strategicznych tj. Strategii Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015 oraz Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej. Na bazie zapisów zawartych w dokumentach strategicznych, w 2012 roku rozpoczęto wdrażanie 5 produktów turystycznych. Krytycznie należy ocenić stan współpracy Miasta Poznania i Powiatu Poznańskiego w zakresie tworzenia wspólnych produktów turystycznych. Dokumenty promocji turystyki (Strategia rozwoju turystyki w Poznaniu do 2030 roku oraz Strategia Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015) opracowywane są niezależnie od siebie, co w rezultacie przyczynia się do braku wspólnych produktów turystycznych dla miasta i powiatu.

8. Rekomendacje

Proponuje się zacieśnienie współpracy i organizowanie systematycznych spotkań z władzami i pracownikami gmin zajmującymi się promocją turystyczną w celu wspólnego wypracowania „aglomeracyjnego” produktu turystycznego,

Zgodnie z Działaniem 4.3.3. Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej, rekomenduje się: „Podniesienie konkurencyjności produktu turystyki biznesowej Metropolii Poznań poprzez integrację ofert poszczególnych usługodawców i jednostek terytorialnych, prowadzenie wspólnego kalendarza konferencji, targów i wydarzeń biznesowych, spójną promocję i aktywizację na szczeblu metropolitalnym oraz rozwój infrastruktury konferencyjno-targowej.

Zgodnie z działaniem 4.3.4. Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej rekomenduje się: „Podniesienie atrakcyjności turystycznej Metropolii Poznań poprzez uporządkowanie istniejącej oferty w pakiety tematyczne, łączenie walorów Poznania z atrakcjami podmiejskimi oraz kreowanie innowacyjnych ofert i atrakcji z zakresu turystyki rowerowej, wodnej (m. in. w oparciu o rzekę Wartę), gier miejskich, szlaków tematycznych, cykli wydarzeń.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego
- Strategia Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej
- Studium Uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej
- Opracowanie produktów turystycznych Powiatu Poznańskiego

Działanie 11.1.2.

Rozpowszechnianie informacji o pełnej ofercie turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest wzmocnienie pozycji i atrakcyjności powiatu poznańskiego poprzez działania z zakresu promocji turystycznej i rozpowszechnienia informacji o potencjale turystycznym powiatu wśród mieszkańców aglomeracji poznańskiej, a także mieszkańców innych regionów kraju i z zagranicy.

Założono, że promocja powiatu poznańskiego będzie ściśle związana z turystyką weekendową i tranzytową. Jak wskazuje Strategia, celem było wytworzenie mody wśród turystów polskich i zagranicznych na spędzanie weekendów w powiecie poznańskim. Działanie to było realizowane jako komponent wdrożenia produktu turystycznego powiatu, jak również niezależne i równoległe do promocji kompleksowej oferty turystycznej. Założono, że promocja walorów turystycznych i rekreacyjnych powiatu odbywać się będzie poprzez tworzenie spójnego szeroko zintegrowanego systemu informacji turystycznej, kulturalnej i sportowej na terenie całej aglomeracji poznańskiej zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej, działanie 4.3.2.

Rozpowszechnienie informacji promocyjnych dotyczących walorów oraz usług turystycznych dostępnych na terenie powiatu odbywało się poprzez stronę internetową, przewodniki, mapy i broszury, publikowane cyklicznie i jednorazowo np. jako dodatki do regionalnej prasy. Informacja turystyczna była również rozpowszechniana poprzez kampanie promocyjne w prasie i telewizji oraz podczas imprez targowych. Planowano również wprowadzenie mobilnego przewodnika powiatu poznańskiego.

Oferta promocyjna powiatu była rozpowszechniana także poza granicami kraju, szczególnie na terenie zaprzyjaźnionych i partnerskich regionów. Powiat Poznański włączył się w działania zmierzające do utworzenia aglomeracyjnego portalu turystycznego, poprzez udostępnianie materiałów, publikacji i wykreowanych produktów turystycznych.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna,

Partnerzy:

- Instytucje kulturalne i turystyczne z terenu powiatu
- prywatni przedsiębiorcy
- organizacje pozarządowe
- media lokalne, krajowe i zagraniczne

3. Realizacja działania

Realizacja działania polega na ciągłym podnoszeniu poziomu rozpoznawalności powiatu poznańskiego na rynku usług turystycznych, kulturalnych i sportowych. W ramach działania podjęto promocję turystyki w powiecie poznańskim, wykorzystując różne kanały dystrybucji: publikacje w prasie oraz reklamy w telewizji; wydawanie drukiem materiałów promocyjnych o tematyce turystycznej, zarówno polskojęzycznych, jak i obcojęzycznych.

W latach 2006-2011 podjęto następujące akcje promocyjne w mediach:

- Spoty reklamowe w telewizji WTK,
- „Przekrocz granice Poznani czyli tajemnicze historie okiem Jacka Y. Łuczaka – cykl 12 kilkunastominutowych audycji na antenie radia Merkury,
- Reklama w Gazecie Wyborczej w ramach cyklu „Lato w powiecie” – m.in. „Podróż ścieżkami Fiedlera”, „W cieniu pięknych dębów”, „Weekend w siodle”, „Wizyta w parku Białej Damy”, „Wakacje na rowerze” itd.,
- Konkurs „Czy znasz Powiat Poznański?” – organizowany wspólnie przez TVP Poznań i Starostę Poznańskiego,
- Spot reklamowy na antenie TVP3 promujący nowo wybudowane strefy sportowo-rekreacyjne, w tym otwarte przyszkolne boiska wielofunkcyjne, powstałe w ramach projektu: „Promocja zdrowia poprzez sport – zespół przyszkolnych otwartych boisk wielofunkcyjnych w Powiecie Poznańskim”.

W latach 2006-2011 ukazały się następujące publikacje związane z powiatem poznańskim:

- Atlasy rowerowe: „Pierścień dookoła Powiatu Poznańskiego”, „Ziemiański Szlak Rowerowy”, „Cysterski Szlak Rowerowy”,
- Foldery o powiecie: „Powiat Poznański – przyroda, krajobraz, architektura, historia, muzea”, „Powiat Poznański – turystyka i rekreacja”,
- Wydawnictwa o powiecie: „Gminy Powiatu Poznańskiego – Na powiatowym szlaku”, „Dwory i pałace Powiatu Poznańskiego”, „Powiat Poznański – jakość przestrzeni i jakość życia”,

W latach 2009-2012 w ramach projektu „Funkcjonowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” realizowanego w Centrum Badań Metropolitalnych UAM drukiem ukazały się następujące publikacje:

- 18 zeszytów z serii Biblioteka Aglomeracji Poznańskiej,
- „Aglomeracja poznańska. Profile miast, gmin i powiatu”,
- „Atlas aglomeracji poznańskiej”,
- „Studium uwarunkowań rozwoju przestrzennego aglomeracji poznańskiej”.

W ramach projektu „Funkcjonowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” przygotowany został również film edukacyjny, promujący aglomerację poznańską pt. „Aglomeracja Poznańska – razem tworzymy Europejską Metropolię”.

Powiat Poznański corocznie adresuje do mieszkańców powiatu broszurę na temat budżetu, w którym w sposób jasny i przystępny opisane są wydatki powiatu.

Ponadto od 2000 roku wydawany jest „Biuletyn Powiatu Poznańskiego”, który składa się z dwóch części: stałej (uchwały podjęte na sesjach Rady Powiatu w Poznaniu, sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Poznaniu, spotkania Komisji Stałych Powiatu Poznańskiego) oraz promocyjnej (informacje o Powiecie Poznańskim i pracy Starostwa, wydarzenia kulturalno-sportowe z gmin Powiatu Poznańskiego). Biuletyn redagowany jest przez pracowników Starostwa Powiatowego.

Istotnym źródłem informacji jest również oficjalny portal Powiatu Poznańskiego www.powiat.poznan.pl. Na stronie internetowej opublikowany jest między innymi Katalog obiektów, w którym znajdują się szczegółowe informacje na temat muzeów, dworów, pałaców, zamków i obiektów sakralnych Powiatu Poznańskiego. W zakładce Rekreacja opublikowany jest również wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych m.in. ścianek wspinalczkowych, parków linowych, aeroklubów..

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu.

W latach 2006-2011 łącznie na promocję powiatu poznańskiego w ramach realizacji działania wydatkowano kwotę 816 604,84zł. W roku 2012 (wg stanu na koniec czerwca 2012 r.) dotychczas wydatkowano kwotę: 25 385,20 złotych.

W latach 2006-2012 na publikację przewodników, map, broszur o tematyce turystycznej wydatkowano 224 416,75 zł.

Tab. 1. Nakłady poniesione na realizację działania w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011
Nakłady	46 674,04	66 052,75	63 398,50	178 142,95	446 841,89	154 94,71	

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

Tab. 2. Wydatki na publikację przewodników, map, broszur o tematyce turystycznej w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Wydatki	33 032,00	47 349,75	39 700,00	14 999,90	67 515,40	8 419,70	13 400,00

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- W latach 2006-2012 (wg stanu na 30 czerwca 2012 r.) wydano łącznie 29 przewodników, map, broszur o tematyce turystycznej,
- W latach 2006-2012 (wg stanu na 30 czerwca 2012 r.) ukazały się łącznie 84 reklamy promocyjne w telewizji i w prasie,
- W latach 2006-2012 (wg stanu na 30 czerwca 2012 r.) ukazało się 10 materiałów promocyjnych w języku obcym.

Tab. 3. Liczba wydanych przewodników, map, broszur o tematyce turystycznej latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba publikacji	4	7	2	3	7	5	1

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

Tab. 4. Liczba reklam promocyjnych w telewizji i prasie w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba reklam w telewizji regionalnej	0	0	1	11	26	8	3
Liczba reklam w prasie	2	6	3	5	4	14	1
Razem	2	6	4	16	30	22	4

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

Tab. 5. Liczba wydanych materiałów promocyjnych w języku obcym

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość wydawnictw	2	0	0	2	0	4	2

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Zgodnie z Art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym, Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, m. in. w zakresie promocji powiatu.

Działanie jest zgodne ze Strategią Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015 oraz Strategią Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej (2011).

- **Efektywność**

Poniesione nakłady są adekwatne do zrealizowanych działań promocyjnych. Efektywność działania jest znaczna, głównie dzięki różnorodności kanałów za pomocą których rozpowszechniana jest informacja o powiecie poznańskim (telewizja lokalna, radio, prasa, Internet).

- **Skuteczność**

Zamierzone cele zostały zrealizowane. Powiat Poznański skutecznie prowadzi działania promocyjne, integruje produkty turystyczne gmin, publikuje oraz rozpowszechnia broszury informacyjne, prowadzi skuteczne kampanie promocyjne w mediach.

- **Użyteczność**

Działanie adresowane jest głównie do mieszkańców powiatu. Zgodnie z kierunkiem rozwoju turystyki weekendowej mocno promowane są wydarzenia cykliczne o charakterze lokalnym, adresowane do szerokiej grupy odbiorców: dzieci, młodzieży, osób starszych, rodzin, a także turystów spoza regionu.

- **Trwałość**

Promowanie walorów turystycznych powiatu poznańskiego przyczynia się do podnoszenia świadomości mieszkańców na temat miejsca zamieszkania. Działania promocyjne z pewnością przekładają się na decyzje mieszkańców związanych ze spędzaniem czasu wolnego w najbliższym otoczeniu.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Działanie zostało zrealizowane. Podejmowane akcje promocyjne mają charakter ciągły. Corocznie w budżecie powiatu przeznaczają się znaczne kwoty na realizację działania. Działania promocyjne widoczne są w mediach (spoty reklamowe w telewizji, notatki w prasie, broszury i przewodniki itd.). Zrezygnowano z opracowania mobilnego przewodnika, gdyż podobne prace w tym zakresie podjęte zostały przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się dalszą realizację działania oraz utrzymanie dotychczasowej, wysokiej aktywności Starostwa Powiatowego w zakresie liczby podejmowanych akcji promocyjnych.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Strategia Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015,
- Oficjalna strona Powiatu Poznańskiego: www.powiat.poznan.pl

Działanie 11.1.3.

Rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz turystyki na terenie aglomeracji poznańskiej

1. Cel i zakres działania

Głównym celem działania jest rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie powiatu poznańskiego w obszarze turystyki. Założono, że efektem wspólnych działań będzie zwiększenie liczby turystów poszukujących ciekawych miejsc do wypoczynku w obrębie aglomeracji poznańskiej.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna.

Partnerzy:

- Miasto Poznań
- Gminy Powiatu Poznańskiego
- Instytucje kultury
- Organizacje turystyczne
- Przedsiębiorcy działający na rynku turystycznym

3. Realizacja działania

W ramach działania założono podejmowanie starań o dalszy rozwój turystyki w regionie oraz tworzenie atrakcyjnego wizerunku powiatu poznańskiego. W tym celu zawiązana została aktywna współpraca z organami administracji samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze turystyki i na rzecz promocji regionu. Jak podkreślono w Strategii, szczególnie istotne i celowe będzie podejmowanie działań z miastem Poznaniem – stolicą Wielkopolski. Założono, że efektem wspólnych działań będzie zwiększenie liczby turystów poszukujących ciekawych miejsc do wypoczynku w obrębie aglomeracji poznańskiej. Jako przykład takiej współpracy wskazano w Strategii powstanie tzw. Traktu Królewsko-Cesarskiego, obejmującego zabytki z miasta Poznania, ale także atrakcje leżące w granicach powiatu poznańskiego. W Strategii wskazano szczególnie cenne zabytki: wieś Gołęczewo, Pałac w Rogalinie (oddział Muzeum Narodowego), oddział PAN w Kórniku, zabytkowe obiekty w Konarzewie czy Owińskach.

Jak wskazuje Strategia, wspólnie z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną zainicjowane zostały prace nad tworzeniem markowych produktów turystycznych w regionie, czego przykładem są trasy rowerowe i szlaki historyczne. Powiat Poznański angażuje się w ich promocję na imprezach targowych w kraju i za granicą oraz współuczestniczy w realizowaniu zadań PLOT. Wspólnie gromadzone są informacje i tworzone bazy danych punktów noclegowych. We współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowane są przedsięwzięcia w zakresie przedsięwzięć służących poprawie infrastruktury turystycznej, polegające na oznakowaniu szlaków i tras turystycznych, odnawianiu oznakowania oraz mających na celu wsparcie różnych form rekreacji pieszej, rowerowej i wodnej. Dzięki stałemu udoskonalaniu infrastruktury turystycznej oraz organizacji imprez i rajdów popularyzowane są zielone zakątki powiatu, stanowiąc alternatywę wobec kulturalnej oferty Poznania i okolicznych miast.

Realizacja działania polegała głównie na promocji turystycznej powiatu we współpracy z Miastem Poznań na imprezach targowych oraz kreowaniu powiatowych produktów turystycznych – szlaków pieszych, rowerowych i wodnych (zob. działanie 11.2.1.). Ponadto, Powiat Poznański jako członek Stowarzyszenia Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna czynnie angażuje się we wszelkie inicjatywy Stowarzyszenia.

W ramach realizacji działania podjęto współpracę w przygotowaniu akcji promocyjnych i organizacyjnych:

- 2006 - w hali dworca kolejowego Friedrichstrasse w Berlinie odbyła się giełda turystyczna pn. „Brandenburgischer Reisemarkt”. Wśród ponad 90 uczestników giełdy, głównie niemieckich miasteczek i ośrodków wypoczynkowych, pojawiły się także trzy stoiska polskie: Poznania, Gorzowa i Szczecina.. Na stoisku PLOT prezentowane były oferty członków PLOT: miasta Poznania, Powiatu Poznańskiego, Kórnik, Suchego Lasu, Mosiny oraz hoteli, w tym m.in. oferty pobytów weekendowych oraz specjalne pakiety pobytowe na okres Wielkanocy i długiego weekendu majowego,
  - akcja promocyjna w CH King Kross Marcellin, zorganizowana przez PLOT, której celem było promowanie turystyki weekendowej na obszarze aglomeracji poznańskiej,
- 2006 - promocja podczas targów turystycznych Tour Salon,
- 2007, 2008 - promocja turystyczno-inwestycyjna na Targach Expo Real w Monachium, łącznie z miastem Poznań,
- 2007 - promocja podczas targów turystycznych Tour Salon,
- 2008 - promocja podczas targów turystycznych Tour Salon – edycja poświęcona szlakom rowerowym w powiecie poznańskim,
- 2009 - zaktualizowano bazę noclegową powiatu poznańskiego. Pod szyldem powiatu podczas targów TT Warsaw oraz Tour Salon w Poznaniu promowało się 17 gmin powiatu oraz Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna.
- 2010 - promocja gmin na stoisku powiatu poznańskiego podczas targów turystycznych Tour Salon,
- 2011 - we współpracy z Miastem Poznań zorganizowano stoisko promocyjne podczas targów turystycznych Tour Salon.

Corocznie, głównie w okresie wakacyjnym, Powiat Poznański wraz z partnerami – samorządami gmin Powiatu Poznańskiego i Miastem Poznań, organizuje i promuje wiele imprez przeznaczonych dla szerokiego grona odbiorców. Są to m.in.

- Rodzinny Rajd po Wielkopolskim Parku Narodowym – sfinansowany ze środków Powiatu Poznańskiego, rajd prowadzący najpiękniejszymi trasami rowerowymi po zakątkach Powiatu Poznańskiego,
- Noc Kościołów Drewnianych,
- Kajakiem przez Puszcę Zielonkę,
- „Kiedy zakwitną śnieżyce” – otwarcie sezonu turystycznego w Puszczy Zielonka,
- „Wielki finał nordic walking”,
- Otwarte mistrzostwa Powiatu Poznańskiego w kolarstwie górskim Puszczykowo,
- rajd po Cysterskim Szlaku Rowerowym,
- Regaty o puchar Starosty Poznańskiego,
- Rajd rowerowy „Turystyka na zmęczenie”,
- Rajd po Puszczy Zielonka.

Ponadto, PLOT od 2009 roku organizuje wspólne dla aglomeracji poznańskiej stoiska na targach krajowych pod nazwą „Poznań i okolice”. Są to imprezy targowe we Wrocławiu,

w Łodzi, w Katowicach, w Warszawie, w Szczecinie, w Poznaniu. Koordynację stoiska pod czas każdej imprezy w roku zapewnia albo Biuro PLOT, Starostwo Powiatowe, Miasto Poznań, albo jedna z gmin członkowskich PLOT. Dzięki temu pracownicy wszystkich tych instytucji promują atrakcje turystyczne całej aglomeracji.

Biuro PLOT organizuje rocznie około 40-50 podróży studyjnych dla dziennikarzy i autorów przewodników turystycznych z całego świata. Często atrakcje turystyczne aglomeracji poznańskiej są włączane do programu wizyty studyjnej i w efekcie znajdują się później w zrealizowanym materiale telewizyjnym (np. Travel Channel) czy prasowym (np. Irish Independent).

W ramach współpracy instytucjonalnej Powiat Poznański aktywnie uczestniczy w pracach PLOT, m. in.:

- projektu promocji gastronomii poprzez produkty regionalne. Projekt zakłada wskazanie i prezentację tych produktów, które ze względu na miejsce wytwarzania, technologię produkcji, wysoką jakość i niedostępność mogą stanowić wyróżnik wielkopolskiej oferty gastronomicznej.
- pozyskiwanie członków z branży turystycznej, położonych na terenie gmin będących członkami PLOT.
- włączanie oferty turystycznej okolic Poznania do publikacji miejskich, w tym do oficjalnego przewodnika na EURO 2012
- książeczka rabatowa prezentująca ofertę okolic Poznania.
- prowadzenie szkoleń dla wydziałów urzędów gmin zajmujących się promocją (w zakresie kontaktów z mediami, przygotowywania komunikatów prasowych, podstaw grafiki komputerowej, oferty turystycznej aglomeracji)
- sesje fotograficzne i tworzenie jednolitej bazy zdjęć atrakcji turystycznych gmin, będących członkami PLOT.
- nawiązywanie współpracy z mediami turystycznymi i portalami internetowymi, w celu promocji oferty okolic Poznania (np. PolskieSzlaki.pl).
- wsparcie medialne w zakresie przygotowywania komunikatów prasowych i ich dystrybucji do mediów.
- promocja wydarzeń organizowanych przez gminy poprzez stronę internetową PLOT oraz profil Facebook PLOT oraz funpage powiatu poznańskiego,
- nawiązywanie kontaktów z partnerami związanymi z promocją turystyki na terenie aglomeracji poznańskiej (np. Dorzeczn.pl i organizacja konkursu „Miejsca Warty”).
- wystąpienia na konferencjach i prezentacja problematyki turystyki realizowanej w wymiarze aglomeracyjnym (np. Konferencja „Polskie metropolie – dokonania i kierunki rozwoju” Poznań, 19-20 kwietnia 2012; Seminarium z udziałem Petera Kellera, Uniwersytet Ekonomiczny, maj 2012)

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu

W omawianym okresie na promocję turystyki podczas krajowych imprez targowych wydatkowano kwotę 109 861,79 złotych.

Tab. nr 1. Nakłady poniesione na realizację działania w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nakłady	6580,90	14 975	2 000	47766,43	36 435,54	23 159,82

- rok 2012 – w trakcie realizacji, przeznaczono środki w wysokości 14 000 złotych.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom realizacji działania są podejmowane wspólnie przez samorządy Powiatu Poznańskiego i Miasto Poznań akcje i działania promujące Powiat Poznański i miasto Poznań, np. Tour Salon.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest trafne i zgodne z art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym w zakresie promocji powiatu, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego. Realizacja działania odpowiada oczekiwaniom mieszkańców regionu, samorządom oraz instytucjom i przedsiębiorcom branży turystycznej.

• Efektywność

Działanie jest efektywne. Pozwala na stworzenie wspólnej oferty turystycznej i promowanie jednego, aglomeracyjnego produktu turystycznego. Oferta turystyczna aglomeracji, a nie wyłącznie pojedynczych gmin, jest zatem ciekawsza i bardziej rozpoznawalna wśród mieszkańców Wielkopolski i kraju.

Trudno wykazać w sposób jednoznaczny na ile realizacja działania przyczyniła się do zwiększenia liczby turystów odwiedzających powiat i miasto Poznań. Akcja promocyjna PLOT tj. „Poznań za pół ceny” była wielokrotnie nagradzana przez organizacje turystyczne, konkursy internautów, zdobywając kilkakrotnie nagrodę „Złote Formaty”. W akcję co roku włącza się coraz więcej partnerów, również z Powiatu Poznańskiego. Akcja ta jest unikatowym przykładem niezwykle udanej promocji wspólnego, „aglomeracyjnego produktu turystycznego” oraz współpracy a nie konkurencji w ważnej dla wszystkich dziedzinie jaką jest turystyka.

• Skuteczność

Działanie zostało zrealizowane. Projekty Poznańskiej Organizacji Turystycznej, której członkiem jest Powiat Poznański, stają się rozpoznawalne w kraju i zdobywają uznanie turystycznych organizacji branżowych, samorządów i mieszkańców całej Polski. Akcja „Poznań za pół ceny” przyciąga nowych turystów, a coraz większa liczba partnerów z Powiatu Poznańskiego włącza się w akcję.

• Użyteczność

Ostatecznymi beneficjentami są mieszkańcy aglomeracji poznańskiej, którzy poszerzają swoją wiedzę na temat atrakcji w regionie. Stają się również bardziej mobilni, decydują się na zwiedzanie różnych części regionu, głównie w formie tzw. turystyki weekendowej. Skuteczne akcje promocyjne przyczyniają się do wzrostu wiedzy na temat aglomeracji poznańskiej również wśród mieszkańców całego kraju.

• Trwałość

Działanie jest trwałe. W przyszłości przyczyni się do wzrostu zainteresowania wypoczynkiem turystów w aglomeracji poznańskiej oraz poszerzaniem wiedzy o regionie Wielkopolski. Zaktywizuje również przedsiębiorców i instytucje turystyczne, co przełoży się na wzrost gospodarczy w aglomeracji poznańskiej.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Promocja turystyki w powiecie poznańskim jest bardzo silna. Poprzez różnorodność podejmowanych akcji i przedsięwzięć wiedza na temat walorów przyrodniczych i kulturowych powiatu poznańskiego wśród mieszkańców jest coraz większa. Atutem są

również podejmowane akcje promocyjne na targach Tour Salon, pod wspólnym szyldem aglomeracji poznańskiej. Powiat Poznański aktywnie działa jako członek Stowarzyszenia PLOT.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie działania i kontynuację podjętych przedsięwzięć w ramach współpracy aglomeracyjnej. Należy dążyć do opracowania wspólnych produktów turystycznych dla aglomeracji poznańskiej, zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej Metropolia 2020 (Program 4.3. Metropolitalna oferta turystyczna).

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego
- Wywiad z Dyrektorem Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej - Janem Mazurczakiem
- Oficjalna strona internetowa Powiatu Poznańskiego(www.powiat.poznan.pl/turystyka) oraz PLOT (www.plot.poznan.pl).

Działanie 11.2.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest poprawa stanu zagospodarowania przestrzennego miejsc potencjalnie atrakcyjnych turystycznie, w tym szlaków turystycznych, przystani żeglarskich, ścieżek edukacyjnych i tras rowerowych oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu poznańskiego. Działanie realizowane jest przez samorządy lokalne, przy współpracy z samorządem powiatowym.

2. Realizatorzy działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego.

Partnerzy:

- Miasto Poznań i gminy Powiatu Poznańskiego.

3. Realizacja działania

Realizacja działania skupiała się na turystycznej infrastrukturze sieciowej o charakterze ponadlokalnym.

W ramach współpracy Powiat Poznański współuczestniczył w realizacji następujących inwestycji:

- 2007 – projekt „Wykonanie i ustawienie tablic informacyjnych z przebiegiem szlaku rowerowego „Pierścień dookoła Poznania”,
- 2008 – projekt – odnowienie oznakowania Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej Poznań - Okonek, wykonanie i ustawienie tablic informacyjnych z przebiegiem szlaku,
- 2009 – dwa projekty: Odnowienie oznakowania Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej odcinka południowego Poznań-Siemianice (281 km) oraz Oznakowanie i ustawienie tablic informacyjnych Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego odcinek zachodni,
- 2012 realizacja działania – Pierścień rowerowy Powiatu Poznańskiego - rowerem po najurokliwszych terenach Powiatu Poznańskiego, odnowienie oznakowania na odcinku od Kiekrza do Kostrzyna – (działanie w toku).

W ramach realizacji działania powstały następujące, rozpoznawalne już wśród mieszkańców regionu - produkty turystyczne Powiatu Poznańskiego:

Szlaki piesze:

- Międzynarodowy Szlak Pielgrzymi św. Jakuba – prowadzący do Santiago de Compostella w Hiszpanii. Na jego szlaku znajdują się m.in. świątynie w Owińskach czy Rogaliku,
- szlaki Wielkopolskiego Parku Narodowego - ścieżka z Osowej Góry nad Jezioro Budzyńskie, Nadwarciańska Ścieżka Dydaktyczna oraz „Leśna Szkoła” przy Ośrodku Muzealno-Dydaktycznym w Jeziorach,
- ścieżka przyrodniczo-leśna w Jeziercach (gmina Pobiedziska),
- Szlak Bobrowy – biegnący we wsi Czmoniec (gmina Kórnik) przez lasy, obszary łąk nadrzecznych, starorzecze Warty oraz jej naturalne rozlewisko.

- cztery szlaki na Dziewiczą Górę – biegnące przez Puszcę Zielonkę.

Szlaki rowerowe:

- Cysterski Szlak Rowerowy – biegnący przez gminy tworzące Związek Międzygminny Puszcza Zielonka (Czerwonak, Kiszkowo, Murowana Goślina, Skoki i Swarzędz) a także przez miasto Poznań oraz gminy powiatu wągrowieckiego. Wśród zabytkowych obiektów na szlaku jest m. in. klasztor Sióstr Cysterek w Owińskach,
- Nadwarciański Szlak Rowerowy - trasa wytyczona wzdłuż wielkopolskiego odcinka rzeki Warty, wyposażona w tablice informacyjne oraz drewniane wiaty postojowe. Na szlaku znajduje się m.in. Rezerwat Przyrody Krajkowo (gmina Mosina),
- Piastowski Trakt Rowerowy - łączący miejsca związane z historią Piastów. Trasa rozpoczyna się nad Jeziorem Maltańskim w Poznaniu, gdzie znajdują się grodziska piastowskie z X i XI w., a kończy swój bieg w Biskupinie. Na szlaku znajdują się m.in. Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie w Uzarzewie oraz XVIII-wieczny, drewniany kościół, leżący na szlaku kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonka.
- Pierścień rowerowy Powiatu Poznańskiego – biegnący przez Mosinę, Stęszew, Tarnowo Podgórne, Murowaną Goślinę, Kostrzyn i Kórnik wraz z 7 szlakami łącznikowymi.
Na trasie znajduje się m. in. zamek w Kórniku oraz Biblioteka Kórnicka PAN, XVIII-wieczny pałac Raczyńskich, czy XV-wieczny kościół w Stęszewie. Szlak biegnie przez Wielkopolski Park Narodowy, Rogaliński Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Promno i Puszcę Zielonkę.
- Szlak kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonka – łączy 12 drewnianych kościółków, które zlokalizowane są w małych miejscowościach Puszczy Zielonki (kościóły w Długiej Goślinie, Kicinie, Wierzenicy, Uzarzewie i Węglewie),
- Transwielkopolska Trasa Rowerowa –północna część trasy biegnie z Parku Sołackiego w Poznaniu, przez Suchy Las i Rokietnicę, w stronę północnej granicy Wielkopolski. Południowa część trasy zaczyna swój bieg od Jeziora Maltańskiego w Poznaniu, prowadzi w kierunku miejscowości Tulce (gmina Komorniki), do Siemianic, najdalej wysuniętego na południe miasteczka w Wielkopolsce,
- Ziemiański Szlak Rowerowy – trasa zaczyna się na skrzyżowaniu Drogi Dębińskiej i ul. Królowej Jadwigi w Poznaniu, natomiast kończy się w Rawiczu. Na trasie zwiedzić można m. in. Muzeum-Pracownię Literacką Arkadego Fiedlera.

Szlaki wodne:

- szlak kajakowy na rzece Warcie,
- szlak kajakowy na kanale Mosińskim,
- szlak kajakowy Potok spod Tuczna,
- szlak kajakowy na rzece Cybinie,
- szlak kajakowy na rzece Głuszynce,
- szlak kajakowy na rzece Kopli,
- szlak kajakowy na Samicy Stęszewskiej.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu

Nakłady finansowe na rozwój infrastruktury turystycznej ograniczały się do działań w zakresie oznakowania szlaków turystycznych i kształtowały się na poziomie od kilku do kilkunastu tysięcy złotych rocznie. Na realizację działania w latach 2007-2012 wydatkowano łącznie 35 475 zł.

Tab. 1. Nakłady finansowe przeznaczone na realizację działania w latach 2007-2012 (zł)

Rok	2007	2008	2009	2012
Kwota dofinansowania	14 975	2 000	4 500	14 000

Zródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom działania było przede wszystkim wykonanie i montaż tablic informacyjnych z przebiegiem szlaków rowerowych na terenie powiatu poznańskiego, a także prace polegające na odnowieniu istniejącego już oznakowania.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest trafne i wynika z konieczności prowadzenia ciągłych prac polegających na udoskonalaniu oraz modernizacji oznaczeń tras rowerowych, pieszych i wodnych w celu ułatwienia korzystania z nich turystom i rekreantom.

• Efektywność

Działanie jest efektywne. Dzięki podejmowanym działaniom korzystający z atrakcji turystycznych posiadają kompleksową informację (w przypadku tras rowerowych jest nią np. przebieg danej trasy oraz jej oznaczenie). Jest to działanie ponadlokalne, gdyż trasy turystyczne przebiegają przez kilka gmin.

• Skuteczność

Działanie zostało zrealizowane.

• Użyteczność

Beneficjentami są mieszkańcy aglomeracji poznańskiej oraz turyści spoza regionu, którzy wypoczywają i spędzają czas wolny w powiecie poznańskim.

• Trwałość

Działanie jest trwałe. Przyczynia się do lepszego promowania walorów regionu i ułatwia korzystanie z atrakcji turystycznych powiatu poznańskiego.

7. Końcowa ocena działania

Działanie ocenione na 5 (bardzo dobrze).

Najbardziej rozpoznawalnymi markami turystycznymi powiatu poznańskiego są szlaki piesze, rowerowe i wodne. Kompleksowa informacja na temat oferty turystycznej powiatu poznańskiego wraz z oznakowaniem tras przyczynia się do zwiększenia możliwości aktywnego wypoczynku mieszkańców.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie i rozszerzenie zakresu działania o dodatkowe elementy infrastruktury turystycznej, np. budowę przystani kajakowych, pomostów wodnych czy nowych punktów widokowych we współpracy z gminami powiatu. Proponuje się również przeprowadzenie ankiety wśród mieszkańców powiatu poznańskiego na temat pożądanых inwestycji w sferze infrastruktury turystycznej.

Konieczne jest również stałe monitorowanie stanu infrastruktury turystycznej oraz poszerzanie oferty turystycznej.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego,
- Oficjalna strona internetowa Powiatu Poznańskiego (www.powiat.poznan.pl/turystyka) oraz PLOT (www.plot.poznan.pl).

CEL STRATEGICZNY IV ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA WALORÓW PRZYRODNICZYCH I POTENCJAŁU KULTUROWEGO

Cel szczegółowy 12 Rozwój działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej

Cel operacyjny 12.1. Poprawa infrastruktury kulturalnej i ochrona dziedzictwa kulturalnego

Działanie 12.1.1.
Renowacja i konserwacja dóbr kultury z terenu powiatu

Cel operacyjny 12.2. Upowszechnianie wiedzy z zakresu kultury i tradycji regionu – promowanie postaw patriotyzmu lokalnego wśród młodzieży

Działanie 12.2.1.
Rozwijanie w placówkach oświatowych, podległych powiatowi form edukacji z zakresu kultury i tradycji regionu

Działanie 12.2.2.
Prowadzenie wymiany kulturalnej i promocja tradycji Powiatu Poznańskiego za granicą

Cel operacyjny 12.3. Rozwój kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej aktywności dzieci i młodzieży

Działanie 12.3.1.
Organizacyjne i finansowe wsparcie organizacji pozarządowych i nagradzanie osób działających na rzecz rozwoju artystycznego dzieci i młodzieży

Działanie 12.3.2.
Organizacyjne i finansowe wsparcie organizacji działających na rzecz wychowania fizycznego dzieci i młodzieży – współorganizowanie powiatowych imprez sportowych i rekreacyjnych oraz nagradzanie młodych sportowców i osób działających na rzecz rozwoju kultury fizycznej

Działanie 12.1.1

Renowacja i konserwacja dóbr kultury z terenu powiatu

1. Cel i zakres

Głównym celem działania, zgodnie z zapisami strategii jest dofinansowanie inwestycji związanych z renowacją i konserwacją dóbr kultury, w tym szczególnie obiektów zabytkowych będących własnością powiatu oraz innych zabytkowych budynków, zwłaszcza obiektów sakralnych. Poziom dofinansowania będzie ustalany każdego roku, należy jednak rozważyć opracowanie wieloletniego planu dofinansowania renowacji i konserwacji dóbr kultury. Jako priorytety wyboru inwestycji do dofinansowania powinno znaleźć się m.in. znaczenie obiektu dla dziedzictwa kulturowego oraz atrakcyjności turystycznej powiatu.

2. Realizatorzy działania

- Powiatowy Konserwator Zabytków
- Wydział Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

3. Realizacja działania

Realizacja działania obejmuje dofinansowanie prac renowacyjnych i konserwatorskich na obiektach zabytkowych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego. Harmonogram i zakres prac ustalany jest w drodze uchwał Zarządu Powiatu w Poznaniu i jest zgodny m.in. z Programem opieki nad zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2008-2011 oraz z Uchwałą Rady Powiatu w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. W latach 2006-2011 finansował następujące prace renowacyjne i konserwatorskie.

Tab.1. Liczba dotacji udzielonych z budżetu Powiatu Poznańskiego na prace restauratorskie i konserwatorskie

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba dotacji	13	12	15	10	6	7

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Na początku 2012 r. zakończył realizację projektu „Renowacja i konserwacja zbiorów tyfologicznych SOSW dla Dzieci niewidomych w Owińskach celem utworzenia stałej ekspozycji wystawienniczej”, a obecnie (do poł. sierpnia 2012) dobiegają końca prace nad przedsięwzięciem pn. „Stworzenie otwartej strefy rekreacji dziecięcej na potrzeby uczniów OSW dla Dzieci Niewidomych w Owińskach oraz mieszkańców Powiatu Poznańskiego”. Obydwa działania należą do dóbr kultury z terenu powiatu i objęte są ścisłą opieką oraz nadzorem Konserwatora Zabytków. Przedsięwzięcia opisane zostały w Działaniu 5.1.1.- Budowa, remonty i modernizacje budynków oświatowych i sportowych obiektów przyszkolnych.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet powiatu

Tab. 2. Wydatki na prace renowacyjne i konserwatorskie w latach 2006-2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wydatki	94 000	173 449,57	406 439,21	600 000	599 742,94	180 000

Zródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Łączne wydatki na dotacje na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w latach 2006 – 2011 wyniosły 2 053 631,72 zł. Wszystkie prace objęte poszczególnymi wnioskami o dotacje zostały zrealizowane. Szczegółowy wykaz kwot przeznaczonych na prace konserwatorskie i restauratorskie stanowi załącznik nr 1 do działania.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efekty realizacji działania w latach 2006-2011 przedstawia poniższy wykaz. Uzupełnieniem efektów realizacji działania stanowi również załącznik nr 1 do działania.

2006

- Renowacja dokumentów Bractwa Strzeleckiego założonego w 1752 roku
- Renowacja ołtarza bocznego (prawego) w kościele parafialnym w Długiej Goślinie
- Renowacja ścian wewnętrznych w kościele w Parafii Rzymskokatolickiej p. w. Św. Idziego w Modrzu
- Renowacja ścian zewnętrznych, szachulcowych Kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach
- Kompleksowa konserwacja elewacji zewnętrznych kościoła parafialnego w Białężynie
- Konserwacja ołtarzy bocznych w kościele p.w. Św. Filipa i Św. Krzyża w Wierzenicy
- Remont szkarpy (przypony) kościoła gotyckiego w Tomicach
- Remont dachu i wnętrza kościoła Rzymsko - Katolickiego p.w. Św. Jana Bosko w Luboniu
- Wykonanie renowacji powierzchni ścian i sklepienia oraz wykonanie polichromii prezbiterium kościoła p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Jerzykowie
- Remont drewnianej dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie
- Dokończenie renowacji elewacji zewnętrznych zabytkowego kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja w Siedlcu
- Zakup i wymiana ozłocenia na Kościele gotyckim w Niepruszewie
- Wykonanie renowacji powierzchni ścian i sklepienia oraz wykonanie polichromii prezbiterium kościoła p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Jerzykowie

2007

- Konserwacja struktury ołtarza, konserwacja figur, konserwacja snycerki, rekonstrukcja kolumnady, przebudowa nastawy ołtarza w Parafii Rzymskokatolickiej p. w. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie
- Konserwacja pokrycia dachu z gontów Kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach
- Oczyszczenie i konserwacja stolarki okiennej, wymiana drzwi wejściowych - zewnętrznych, wykonanie nowej posadzki z płytek ceramicznych, skucie starych tynków i uzupełnienie nowymi malowanie wnętrza kościoła parafialnego w Białężynie
- Konserwacja ambony i chrzcielnicy w części prezbiterium: stanowiącym element wyposażenia kościoła (demontaż, dezynfekcja, impregnacja strukturalna, oczyszczenie, zabezpieczenie usunięcie przemalowań, rekonstrukcja stopu chrzcielnicy, retusz i rekonstrukcja stopy chrzcielnicy, retusz i rekonstrukcja metalizacji srebrem, retusz i rekonstrukcja polichromii w technice oryginału, uzupełnienie gruntów i retusz warstwy obrazów ambony, zabezpieczenie końcowe) w kościele p.w. Św. Filipa i Św. Krzyża w Wierzenicy
- Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej kościoła gotyckiego w Tomicach

- Remont drewnianej dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie:
  - remont zachowawczy, wymiana elementów konstrukcji ciesielskiej hełmu dzwonnicy z impregnacją,
  - wykonanie deskowania hełmu dzwonnicy i ułożenie na deskowaniu izolacji z jednej warstwy papy,
  - pokrycie hełmu dzwonnicy blachą miedzianą
- Wzmocnienie konstrukcji dachu i likwidacja ugięcia stropu w osiach "9" i "11" w Kościele gotyckim w Niepruszewie
- Generalna konserwacja całego ołtarza głównego, restauracja figur w tym cudownej figury matki Bożej Tuleckiej z 1500 roku. Konserwacja dwóch obrazów w ołtarzu oraz całego ołtarza drewnianego w kościele w Tulcach
- Kościoł w Murowanej Goślinie:
  - Inwentaryzacja kościoła w Murowanej Goślinie
  - Wykonanie ekspertyzy technicznej oraz konserwatorskiej,
  - Opracowanie programu prac konserwatorskich
  - Wykonanie projektu budowlanego obejmującego w szczególności : odtworzenie okien, odrzwi drzwi zewnętrznych,
  - Remont stropów i dachu, wykonanie rynien spustowych, odnowienie i uzupełnienie tynków)
  - Wykonanie koniecznych badań podłoża gruntowego i opracowanie dokumentacji geotechnicznej
  - Aktualizacja inwentaryzacji pałacu
  - Opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowej budowlanej wykonawczej i kosztorysowej (kosztorys inwestorski, pomiar robót, kosztorys ślepy) wraz ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót oraz opracowanie zbiorczego zestawienia kosztów całości zadania z rozbiem na obiekty, rodzaje robót i elementów.
- Wykonanie pełnobrazowej dokumentacji projektowej remontu Pałacu w Jankowicach wraz z zagospodarowaniem terenu
- Wniosek obejmuje etap przygotowawczy prac - wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego w porozumieniu z WKZ i obejmuje : wykonanie pomiarów oraz projektu budowlanego złożonego z części opisowo-rysunkowej z przedmiarem robót, uzgodnionej koncepcji przebudowy, części kosztorysowej oraz szczegółowej specyfikacji technicznej - Instytut Dendrologii PAN

2008

- Remont dachu nad nawą kościoła p.w. Świętego Ducha w Pobiedziskach
- Prace remontowo-konserwatorskie elewacji kościoła parafialnego w Modrzu
- Impregnacja więźby ciesielskiej dachu i budulca drewnianego wieży kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach
- Renowacja zabytkowej werandy na plebani przy kościele św. Tymoteusza w Białężynie
- Renowacja należących do wystroju wnętrza kościoła p.w. Św. Mikołaja w Wierzenicy: 1) krucyfiksu z uszakami 2) grupy Aniołków z Hierogramem 3) lichtarzy sz. 7.
- Wymiana pokrycia dachowego z dachówki karpiówki, remont zachowawczy więźby ciesielskiej z impregnacją, wykonanie opierzeń blacharskich i rynien z blachy miedzianej oraz rur spustowych w kościele parafialnym p.w. Św. Barbary w Tomicach
- Prace mają przywrócić pierwotny wygląd oraz scalić kompozycyjnie ołtarz z całością wnętrza kościoła p.w. Św. Jadwigi Śląskiej w Łodzi odrestaurowanego w 1981 r.
- Remont pokrycia dachu kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie
- Remont bramy - dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Niepruszewie
- Przedmiotem prac jest opracowanie kompleksowej inwentaryzacji budowlanej wraz z ekspertyzą techniczną pałacu w Murowanej Goślinie. Zakres opracowania: opis budynku, rysunki techniczne, rysunki techniczne detali architektonicznych, charakterystyka techniczna budynku, charakterystyka wszystkich instalacji i urządzeń w

budynku, dokumentacja fotograficzna budynku od zewnątrz i od wewnątrz, ekspertyza techniczna konstrukcji budynku w pałacu w Murowanej Goślinie

- Wykonanie badań konserwatorskich elewacji i wnętrz pałacu, opracowanie programów konserwatorskich dla wszystkich elementów elewacji i wnętrz oraz wykonanie analizy technologicznej materiałów oryginalnie użytych jak również analiza stanu zachowania i przyczyn zniszczeń elementów elewacji i wnętrz w Pałacu w Jankowicach
- Prace przygotowawcze do wykonania: projektu budowlanego cz. II parku zabytkowego wchodzącego w skład zespołu zamkowego w Kórniku
- Szlifowanie, olejowanie i lakierowanie drewnianej podłogi oraz desek wspornikowych klęczników w Kościele p.w. Wszystkich Świętych w Chłudowie
- Rozbiórka oraz odbudowa wieży kościoła w ramach prac interwencyjnych, wynikających z zagrożenia zabytków w Kościele p.w. Wszystkich Świętych w Chłudowie
- Remont posadzki w prezbiterium kościoła w ramach prac interwencyjnych, wynikających z zagrożenia zabytków - Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Józefa w Kicinie

2009

- Remont zachowawczy i impregnacja drewnianego stropu kościoła parafialnego p. w. Św. Ducha w Pobiedziskach
- Wymiana podłogi w kościele i renowacja murów fundamentowych (cokołu) od strony wnętrza kościoła p. w. Św. Kazimierza w Gułtowach
- Zabezpieczenie i uzupełnienie trzech zabytkowych feretronów "Matki boskiej Nieustającej Pomocy, Serca Jezusa", "Św. Barbara, Św. Paweł", "Matka Boża Bolesna, Św. Tereska od Dzieciątka Jezus" w kościele p. w. Św. Mikołaja w Wierzenicy
- Wzmocnienie murów kościoła ponad terenem i sklepień ceramicznych w Kościele p. w. Św. Barbary w Tomicach
- Remont szczytu kościoła p. w. Św. Wawrzyńca w Niepruszewie
- Pełna konserwacja i renowacja zabytkowego prospektu organowego i barierki chóru oraz kompleksowa renowacja zabytkowych figur św. Piotra i św. Pawła w kościele p. w. Św. Józefa w Kicinie
- Wykonanie projektu (dokumentacji konserwatorskiej i projekty budowlanego z niezbędnymi ekspertyzami) remontu Galerii Miejskiej - Izby Muzealnej w Mosinie
- Prace restauracyjne organów, fundamentu i balustrady chóru. Remont sufitu kościoła nad instrumentem oraz instalacji elektrycznej w obrębie chóru w kościele p. w. Narodzenia NMP w Sobocie
- Remont wolnostojącej drewnianej dzwonnicy przy kościele parafialnym p. w. Św. Stanisława Bp. i M. we Wronczynie
- Prace konserwatorskie i roboty budowlane przy schodach granitowych i moście kamiennym nad fosą otaczającą Zamek w Kórniku

2010

- odbicie uszkodzonych tynków na wieży i elewacji północnej, oczyszczenie powierzchni murów, uzupełnienie uszkodzonych gzymsów i profili tynkiem wapiennym, przygotowanie podłoża pod nowe tynki i wykonanie nowych tynków wapiennych w miejsce skutych w kościele w Parafii Rzymskokatolickiej p. w. Św. Idziego w Modrzu
- Konserwacja prospektu organowego w kościele p. w. Św. Mikołaja w Wierzenicy
- 2010 - Kontynuacja renowacji Kościoła p. w. Św. Barbary w Tomicach: naprawa murów i schodów drewnianych wejścia na chór
- Wykonanie wiatrownic: manualowego i pedałowego, wykonanie kopii i restauracji piszczałek drewnianych, metalowych, wykonanie prac przy kontuarze wraz z klawiaturą, ławą i pedałami. Wykonanie traktury rejestrowej, intonacja instrumentu - Parafia Rzymskokatolicka p. w. Narodzenia NMP w Sobocie
- Remont i konserwacja mostu nad fosą w Kórniku - etap II,
- Wymiana lub naprawa: piszczałek prospektowych, piszczałek drewnianych, piszczałek metalowych, wiatrownic stożkowych, kontuaru, klawiatur manualowych i pedałowych,

mieszków i innych niezbędnych elementów - Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Krośnie

2011

- Ołtarz boczny p. w. MB Częstochowskiej z kościoła p. w. Św. Mikołaja w Żydowie
- Dwa konfesjonały rokokowe z III ćw. XVIII w. Kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach
- Krypta grobowa Rodziny Cieszkowskich w kościele Św. Mikołaja w Wierzenicy
- Kościół parafialny p. w. Św. Barbary w Tomicach
- Obraz Św. Mikołaja w kościele parafialnym w Siedlcu
- Kościół drewniany p. w. Św. Józefa w Kicinie
- Pałac w Przybrodzie

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Działanie jest w pełni trafne i zgodne z zadaniami własnymi powiatu oraz Programem opieki nad zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2008-2011. Realizacja działania wynika w znacznej części z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Realizację działania należy uznać za w pełni uzasadnioną i istotną z punktu widzenia ochrony najcenniejszych zabytków na terenie Powiatu Poznańskiego.

• Efektywność

Efektem działania jest znacząca poprawa stanu technicznego budynków na których wykonano prace konserwatorsko-restauratorskie.

• Skuteczność

Działanie cechuje wysoka skuteczność. Przekazane przez Powiat Poznański środki finansowe na realizację prac konserwatorskich przyczyniły się do wykonania zaplanowanych prac.

• Użyteczność

Zdecydowana większość dofinansowanych przez powiat renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych dotyczyła obiektów sakralnych, gdzie wnioskodawcami byli przedstawiciele wyznań z obszaru powiatu. Wykonane prace na obiektach sakralnych, niejednokrotnie stanowiące jedne z najcenniejszych obiektów w gminach przyczyniły się m.in. do poprawy stanu technicznego, zabezpieczenia przed postępującym niszczeniem, uwydatnienia walorów architektonicznych, poprawy warunków korzystania z obiektów przez społeczności lokalne, a także wzrostu atrakcyjności turystycznej w gminach.

Podobnie wysoka wartość użytkowa wykonanych prac dotyczy inwestycji wykonanych w:

- pałacu w Przybrodzie
- w Galerii Miejskiej w Mosinie
- Instytucie Dendrologii PAN w Kórniku
- Bibliotece Kórnickiej
- pałacu w Murowanej Goślinie
- pałacu w Jankowicach
- Muzeum Regionalnym w Stęszewie

- **Trwałość**

Realizacja działania przyczyniła się do uzyskania trwałych efektów w postaci wykonanych, konkretnych inwestycji renowacyjnych i konserwatorskich. Działanie ze względu na swój materialny charakter zapewnia wysoką trwałość i użyteczność przez kolejne lata użytkowania obiektów. Kontynuacja realizacji działania w następnych latach przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej powiatu poznańskiego jak również podniesie jakość korzystania z ww. obiektów przez ich użytkowników.

7. Końcowa ocena działania

Realizację działania należy ocenić bardzo wysoko, nadając ocenę 5 (bardzo dobra) w skali od 1 do 5. Efektami działań w zakresie konserwacji, restauracji i modernizacji budynków stanowiących dobro kultury w powiecie poznańskim było zabezpieczenie i utrzymanie obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie technicznym, gwarantującym korzystanie z nich w sposób bezpieczny i zapewniający trwałe zachowanie ich wartości. Istotnym efektem działania jest również zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia naukowych prac badawczych nad zabytkami. W wyniku realizacji działania wykonanych zostało 28 prac konserwatorsko-restauratorskich (w tym 21 obiektów sakralnych).

Dzięki dotacjom na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych udzielonym z budżetu Powiatu Poznańskiego nastąpiła znacząca poprawa stanu technicznego obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Zwiększono ilość odnowionych zabytków, znacząco poprawiając atrakcyjność turystyczną powiatu poznańskiego.

Realizacja działania związana była wyłącznie z przeprowadzeniem technicznych prac remontowych, konserwatorskich, które realizowane były na podstawie corocznych uchwał Rady Powiatu w sprawie zatwierdzenia zestawień podziału środków budżetowych w danym roku na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

8. Rekomendacje

Działanie powinno być kontynuowane i utrzymane w kolejnych latach. Należy jednak rozważyć podjęcie działań promocyjnych upowszechniających działalność konserwatorską oraz edukację wśród dzieci i młodzieży, przyczyniającą się do wzrostu wiedzy i świadomości wśród dzieci i młodzieży z zakresu wspólnego, lokalnego dziedzictwa kultury.

Konieczne wydaje się wprowadzenie zaleceń przeformułowania celów i działań powiatu w ww. zakresie (na etapie aktualizacji strategii) tak, aby możliwe było wykazanie faktycznego zaangażowania Powiatu Poznańskiego w ochronę dziedzictwa narodowego.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wywiad z Powiatowym Konserwatorem Zabytków - Panem Wiesławem Biegańskim

Załącznik nr 1
Etapy realizacji działania

Wydatki z budżetu Powiatu Poznańskiego w latach 2006 - 2011 przeznaczone na ochronę dóbr kultury				
	Rok	Wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1	2006	Muzeum Regionalne w Stęszewie	Renowacja dokumentów Bractwa Strzeleckiego założonego w 1752 roku	2 000,00 zł
suma:				2 000,00 zł
2	2008	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Ducha w Pobiedziskach	Remont dachu nad nawą kościoła p.w. Świętego Ducha w Pobiedziskach	20 000,00 zł
	2009		Remont zachowawczy i impregnacja drewnianego stropu kościoła parafialnego p. w. Św. Ducha w Pobiedziskach	20 000,00 zł
suma:				40 000,00 zł
3	2006	Parafia Rzymskokatolicka p. w. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie	Renowacja ołtarza bocznego (prawego) w kościele parafialnym w Długiej Goślinie	6 000,00 zł
	2007	Parafia Rzymskokatolicka p. w. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie	Konserwacja struktury ołtarza, konserwacja figur, konserwacja snycerki, rekonstrukcja kolumnady, przebudowa nastawy ołtarza	16 000,00 zł
suma:				22 000,00 zł
4	2006	Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Idziego w Modrzu Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Idziego w Modrzu Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Idziego w Modrzu	Renowacja ścian wewnętrznych	8 000,00 zł
	2008		Prace remontowo-konserwatorskie elewacji kościoła parafialnego	30 000,00 zł
	2010		Na wieży i elewacji północnej odbicie uszkodzonych tynków, oczyszczenie powierzchni murów, uzupełnienie uszkodzonych gzymsów i profili tynkiem wapiennym, przygotowanie podłoża pod nowe tynki i wykonanie nowych tynków wapiennych w miejsce skutych zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 363/2008/A	30 000,00 zł
suma:				68 000,00 zł
5	2011	Rzymskokatolicki Kościół Parafialny p.w. Św. Mikołaja Żydowo	Ołtarz boczny p. w. MB Częstochowskiej z kościoła p. w. Św. Mikołaja w Żydowie	20 000,00 zł
suma:				20 000,00 zł
6	2006	Parafia p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach	Renowacja ścian zewnętrznych, szachulcowych Kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach	10 000,00 zł
	2007		Konserwacja pokrycia dachu z gontów	10 000,00 zł
	2008		Impregnacja więźby ciesielskiej dachu i budulca drewnianego wieży kościoła p.w. Św. Kazimierza w Gułtowach	20 000,00 zł
	2009		Wymiana podłogi w kościele i renowacja murów fundamentowych (cokołu) od strony wnętrza kościoła p. w. Św. Kazimierza w Gułtowach	25 000,00 zł
	2011		Dwa konfesjonały rokokowe z III ćw. XVIII w.	16 500,00 zł
suma:				81 500,00 zł
7	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Św. Tymoteusza	Kompleksowa konserwacja elewacji zewnętrznych kościoła parafialnego	6 000,00 zł

	2007	w Białężynie	Oczyszczenie i konserwacja stolarki okiennej, wymiana drzwi wejściowych - zewnętrznych, wykonanie nowej posadzki z płytek ceramicznych, skucie starych tynków i uzupełnienie nowymi malowanie wnętrza	10 000,00 zł
	2008		Renowacja zabytkowej werandy na plebani przy kościele św. Tymoteusza w Białężynie	13 000,00 zł
suma:				29 000,00 zł
8	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Św. Mikołaja w Wierzenicy	Konserwacja ołtarzy bocznych p.w. Św. Filipa i Św. Krzyża	7 000,00 zł
	2007		Konserwacja ambony i chrzcielnicy w części prezbiterium: stanowiącym element wyposażenia kościoła (demontaż, dezynfekcja, impregnacja strukturalna, oczyszczenie, zabezpieczenie usunięcie przemalowań, rekonstrukcja stopu chrzcielnicy, retusz i rekonstrukcja stopy chrzcielnicy, retusz i rekonstrukcja metalizacji srebrem, retusz i rekonstrukcja polichromii w technice oryginału, uzupełnienie gruntów i retusz warstwy obrazów ambony, zabezpieczenie końcowe)	10 000,00 zł
	2008		Renowacja należących do wystroju wnętrza kościoła p.w. Św. Mikołaja w Wierzenicy: 1) krucyfiks z uszakami 2) grupy Aniołków z Hierogramem 3) lichtarzy sz. 7.	10 000,00 zł
	2009		Zabezpieczenie i uzupełnienie trzech zabytkowych feretronów "Matki boskiej Nieustającej Pomocy, Serca Jezusa", "Św. Barbara, Św. Paweł", "Matka Boża Bolesna, Św. Tereska od Dzieciątka Jezus" w kościele p. w. Św. Mikołaja w Wierzenicy	10 000,00 zł
	2010		Konserwacja prospektu organowego zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 19/B/2010	17 800,00 zł
	2011		Krypta grobowa Rodziny Cieszkowskich w kościele Św. Mikołaja w Wierzenicy	25 000,00 zł
	suma:			
9	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Św. Barbary w Tomicach	Remont szkarpy (przypory) kościoła gotyckiego w Tomicach	8 000,00 zł
	2007		Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej	7 500,00 zł
	2008		Wymiana pokrycia dachowego z dachówki karpíówki, remont zachowawczy więźby ciesielskiej z impregnacją, wykonanie opierzeń blacharskich i rynien z blachy miedzianej oraz rur spustowych w kościele parafialnym p.w. Św. Barbary w Tomicach	50 000,00 zł
	2009		Wzmocnienie murów kościoła ponad terenem i sklepień ceramicznych w Kościele p. w. Św. Barbary w Tomicach	25 000,00 zł
	2010		Kontynuacja renowacji Kościoła p. w. Św. Barbary w Tomicach: naprawa murów i schodów drewnianych wejścia na chór zgodnie z pozwoleniem Starosty Poznańskiego Nr 13/A/2010	19 942,94 zł
	2011		Kościół parafialny p. w. Św. Barbary w Tomicach	30 000,00 zł

			suma:	140 442,94 zł
10	2006	Parafia Rzymsko - katolicka p.w. Św. Jana Bosko w Luboniu	Remont dachu i wnętrz kościoła Rzymsko - Katolickiego p.w. Św. Jana Bosko w Luboniu	15 000,00 zł
			suma:	15 000,00 zł
11	2008	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Św. Jadwigi Śląskiej w Łodzi k/ Stęszewa	Prace mają przywrócić pierwotny wygląd oraz scalić kompozycyjnie ołtarz z całością wnętrza kościół p.w. Św. Jadwigi Śląskiej w Łodzi odrestaurowanego w 1981 r.	30 000,00 zł
			suma:	30 000,00 zł
12	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny Jerzykowo, Okrężna 31 62 - 007 Biskupice Wlkp.	Wykonanie renowacji powierzchni ścian i sklepienia oraz wykonanie polichromii prezbiterium kościoła p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Jerzykowie	4 000,00 zł
			suma:	4 000,00 zł
13	2006	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela 63 - 006 Krerowo 3	Remont drewnianej dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie	6 000,00 zł
	2007		Remont drewnianej dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie: - remont zachowawczy, wymiana elementów konstrukcji ciesielskiej hełmu dzwonnicy z impregnacją, - wykonanie deskowania hełmu dzwonnicy i ułożenie na deskowaniu izolacji z jednej warstwy papy, - pokrycie hełmu dzwonnicy blachą miedzianą	10 000,00 zł
	2008		Remont pokrycia dachu kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela w Krerowie	10 000,00 zł
			suma:	26 000,00 zł
14	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Św. Mikołaja Siedlec 16 62 - 025 Kostrzyn	Dokończenie renowacji elewacji zewnętrznych zabytkowego kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja w Siedlcu	10 000,00 zł
	2011		Obraz Św. Mikołaja w kościele parafialnym w Siedlcu	20 000,00 zł
			suma:	30 000,00 zł
15	2006	Parafia rzymsko - Katolicka p.w. Św. Wawrzyńca ul. Starowiejska 30 Niepruszewo 64 - 320 Buk	Zakup i wymiana ołacenia na Kościele gotyckim w Niepruszewie	8 000,00 zł
	2007		Wzmocnienie konstrukcji dachu i likwidacja ugięcia stropu w osiach "9" i "11"	24 949,57 zł
	2008		Remont bramy - dzwonnicy przy kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Niepruszewie	30 000,00 zł
	2009		Remont szczytu kościoła p. w. Św. Wawrzyńca w Niepruszewie	30 000,00 zł
			suma:	92 949,57 zł
16	2007	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Narodzenia NMP w Tulcach ul. Poczтова 1 63-004 Tulce	Generalna konserwacja całego ołtarza głównego, restauracja figur w tym cudownej figury matki Bożej Tuleckiej z 1500 roku. Konserwacja dwóch obrazów w ołtarzu oraz całego ołtarza drewnianego.	20 000,00 zł
			suma:	20 000,00 zł

17	2007	Gmina: Murowana Goślina ul. Poznańska 18 62-095 Murowana Goślina	1) Inwentaryzacja budynku, 2) Wykonanie ekspertyzy technicznej oraz konserwatorskiej, 3) Opracowanie programu prac konserwatorskich 4) Wykonanie projektu budowlanego obejmującego w szczególności : odtworzenie okien, odrzwi drzwi zewnętrznych, remont stropów i dachu, wykonanie rynien spustowych, odnowienie i uzupełnienie tynków)	20 000,00 zł
	2007		1. Wykonanie koniecznych badań podłoża gruntowego i opracowanie dokumentacji geotechnicznej 2. Aktualizacja inwentaryzacji pałacu 3. Opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowej budowlanej wykonawczej i kosztorysowej (kosztorys inwestorski, pomiar robót, kosztorys ślepy) wraz ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót dla pałacu oraz opracowanie zbiorczego zestawienia kosztów całości zadania z rozbiem na obiekty, rodzaje robót i elementów. Opracowana kompleksowa dokumentacja projektowa, budowlana - wykonawcza wszystkich branż wraz z kosztorysami, pomiarami, specyfikacjami technicznymi warunków wykonania i odbioru robót winna uwzględniać potrzeby gminy Murowana Goślina.	20 000,00 zł
	2008		Przedmiotem prac jest opracowanie kompleksowej inwentaryzacji budowlanej wraz z ekspertyzą techniczną pałacu w Murowanej Goślinie. Zakres opracowania: opis budynku, rysunki techniczne, rysunki techniczne detali architektonicznych, charakterystyka techniczna budynku, charakterystyka wszystkich instalacji i urządzeń w budynku, dokumentacja fotograficzna budynku od zewnątrz i od wewnątrz, ekspertyza techniczna konstrukcji budynku w pałacu w Murowanej Goślinie	20 000,00 zł
suma:				60 000,00 zł
18	2007	Gmina: Tarnowo Podgórne ul. Poznańska 115 62-080 Tarnowo Podgórne	Wykonanie pełnobranżowej dokumentacji projektowej remontu Pałacu w Jankowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	20 000,00 zł
	2008		Wykonanie badań konserwatorskich elewacji i wnętrza pałacu, opracowanie programów konserwatorskich dla wszystkich elementów elewacji i wnętrza oraz wykonanie analizy technologicznej materiałów oryginalnie użytych jak również analiza stanu zachowania i przyczyn zniszczeń elementów elewacji i wnętrza w Pałacu w Jankowicach	30 000,00 zł
suma:				50 000,00 zł

19	2007	Instytut Dendrologii PANw Kórniku ul. Parkowa 562-035 Kórnik	Wniosek obejmuje etap przygotowawczy prac - wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego w porozumieniu z WKZ i obejmuje : wykonanie pomiarów oraz projektu budowlanego złożonego z części opisowo-rysunkowej z przedmiarem robót, uzgodnionej koncepcji przebudowy, części kosztorysowej oraz szczegółowej specyfikacji technicznej	5 000,00 zł
	2008		Prace przygotowawcze do wykonania: projektu budowlanego cz. II parku zabytkowego wchodzącego w skład zespołu zamkowego w Kórniku	19 250,00 zł
suma:				24 250,00 zł
20	2008	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Chłudowie	Szlifowanie, olejowanie i lakierowanie drewnianej podłogi oraz desek wspornikowych kłęczników w Kościele p.w. Wszystkich Świętych w Chłudowie	19 574,61 zł
	2008		Rozbiórka oraz odbudowa wieży kościoła w ramach prac interwencyjnych, wynikających z zagrożenia zabytków	70 000,00 zł
suma:				89 574,61 zł
21	2006	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny Jerzykowo, Okrężna 31 62 - 007 Biskupice Wlkp.	Wykonanie renowacji powierzchni ścian i sklepienia oraz wykonanie polichromii prezbiterium kościoła p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Jerzykowie	4 000,00 zł
suma:				4 000,00 zł
22	2008	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Józefa w Kicinie ul. Kościelna 2 62-004 Czerwonak	Remont posadzki w prezbiterium kościoła w ramach prac interwencyjnych, wynikających z zagrożenia zabytków	34 614,60 zł
	2009		Pełna konserwacja i renowacja zabytkowego prospektu organowego i barierki chóru oraz kompleksowa renowacja zabytkowych figur św. Piotra i św. Pawła w kościele p. w. Św. Józefa w Kicinie	65 000,00 zł
	2011		Kościół drewniany p. w. Św. Józefa w Kicinie	25 000,00 zł
suma:				124 614,60 zł
23	2009	Urząd Miejski w Mosinie Pl. 20 Października 1 62-050 Mosina	Wykonanie projektu (dokumentacji konserwatorskiej i projekty budowlanego z niezbędnymi ekspertyzami) remontu Galerii Miejskiej - Izby Muzealnej	28 200,00 zł
suma:				28 200,00 zł
24	2009	Parafia Rzymskokatolicka p. w. Narodzenia NMP w Sobocie ul. Poznańska 9 62-090 Rokietnica	Prace restauracyjne organów, fundamentu i balustrady chóru. Remont sufitu kościoła nad instrumentem oraz instalacji elektrycznej w obrębie chóru w kościele p. w. Narodzenia NMP w Sobocie	81 800,00 zł
	2010		Wykonanie wiatrownic: manualowego i pedałowego, wykonanie kopii i restauracji piszczałek drewnianych, metalowych, wykonanie prac przy kontuarze wraz z klawiaturą, ławą i pedałami. Wykonanie traktury rejestrowej, intonacja instrumentu zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 70/B/2008	100 000,00 zł
suma:				181 800,00 zł

25	2009	Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Stanisława Bp. i M. we Wronczynie Wronczyn 12 62-010 Pobiedziska	Remont wolnostojącej drewnianej dzwonnicy przy kościele parafialnym p. w. Św. Stanisława Bp. i M. we Wronczynie	15 000,00 zł
suma:				15 000,00 zł
26	2009	Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk ul. Zamkowa 5 62-035 Kórnik	Prace konserwatorskie i roboty budowlane przy schodach granitowych i moście kamiennym nad fosą otaczającą Zamek w Kórniku	300 000,00 zł
	2010		Remont i konserwacja mostu nad fosą w Kórniku - etap II zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 790/A/2008	352 000,00 zł
suma:				652 000,00 zł
27	2010	Parafia Rzymsko-Katolicka p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Krośnie ul. Główna 41 62-050 Mosina	Wymiana lub naprawa: puszczątek prospektowych, puszczątek drewnianych, puszczątek metalowych, wiatrownic stożkowych, kontuaru, klawiatur manualowych i pedałowych, mieszków i innych niezbędnych elementów - zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Nr 22/B2010	80 000,00 zł
suma:				80 000,00 zł
28	2011	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu Rolniczo - Sadownicze Gospodarstwo Doświadczalne Przybroda ul. Parkowa 4 62-090 Rokietnica	Pałac w Przybrodzie	43 500,00 zł
suma:				43 500,00 zł

Źródło: Powiatowy Konserwator Zabytków

Działanie 12.2.1.

Rozwijanie w placówkach oświatowych podległych powiatowi form edukacji z zakresu kultury i tradycji regionu

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest rozwijanie form edukacji z zakresu kultury i tradycji regionu oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej wśród młodzieży.

Jak zapisano w Strategii, założono, że realizacja działania przebiegać będzie w formie zajęć prowadzonych przez historyków regionalistów, historyków sztuki, przedstawicieli muzeów regionalnych, konkursy i olimpiady, opracowanie i rozpowszechnienie w szkołach materiałów edukacyjnych z zakresu kultury i tradycji regionu.

2. Realizator działania

- Dyrektorzy, nauczyciele i uczniowie szkół,
- Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,

Partnerzy:

- Instytut Pamięci Narodowej o/Poznań
- uczelnie wyższe
- organizacje pozarządowe
- historycy i pasjonaci historii i regionu, i inni

3. Realizacja działania

Wydarzenia, spotkania, prelekcje i konkursy z zakresu kultury i tradycji regionu prowadzone są w szkołach głównie podczas trwania roku szkolnego. Większość tych spotkań ma charakter kameralny, przeznaczony dla nielicznej grupy uczniów, co ułatwia nawiązywanie więzi nauczyciel-uczeń.

W 2007 roku w SOSW w Mosinie zrealizowany został projekt rządowy z cyklu „Podróże historyczno – kulturowe w czasie i przestrzeni”, który uzyskał dofinansowanie z budżetu państwa. W ramach projektu odbyły się trzy wycieczki:

- Wycieczka do Biskupina - 17.09.2007 roku odbyła się wycieczka do rezerwatu archeologicznego w Biskupinie. Wyjazd ten zorganizowany został w okresie Festynu Archeologiczny " Bałtowie - północni sąsiedzi Słowian". W wycieczce wzięli udział uczniowie klasy szóstej Szkoły Podstawowej oraz II klasy Gimnazjum. Celem wycieczki było rozwijanie zainteresowania uczniów wiedzą o regionie, zapoznanie uczniów z najbliższą okolicą, atrakcjami naszego regionu, budzenie szacunku wobec dóbr kultury a przede wszystkim zwiedzanie rezerwatu archeologicznego oraz poznanie życia ludzi w dawnym Biskupinie. Uczniowie mogli przyglądać się starodawnym technikom rękodzieła m.in. garncarze, jubilerzy, kowale, bursztyniarze oraz bartnicy. A także okazję podziwiać inscenizacje bitwy między Słowianami i Bałtami.
- Wycieczka do Krakowa - W pierwszych dniach października 2007 r. uczniowie klas drugich Gimnazjum Specjalnego oraz klas ponadgimnazjalnych Trzyletniej Specjalnej Szkoły Przystosabiającej do Pracy odbyli wycieczkę pt. „Kraków - dawna siedziba królów". W wyjeździe uczestniczyło siedemnastu uczniów oraz sześciu opiekunów. Uczniowie zwiedzili Sanktuarium Matki Boskiej w Częstochowie oraz w Łagiewnikach, Wzgórze Wawelskie oraz okolice Smoczej Jamy, gdzie zapoznali się z legendą o Krakowie. Odwiedzili pamiątkowe okno,

związane z osobą Jana Pawła II przy ul Franciszkańskiej 3. Na rynku w Krakowie zwiedzili Sukiennice oraz Kościół Mariacki z Ołtarzem Wita Stwosza. Uczestniczyli w przedstawieniu teatralnym "Okno na Parlament" w Teatrze Bagatela. Przejeżdżając przez Ojcowski Park Narodowy, zwiedzili zamek w Pieskowej Skale oraz Maczugę Herkulesa.

- Wycieczka Szlakiem Piastowskim – uczniowie klas drugich Gimnazjum Specjalnego oraz klas ponadgimnazjalnych Trzyletniej Specjalnej Szkoły Przystosowanej do Pracy odbyli jednodniową wycieczkę Szlakiem Piastowskim. W wyjeździe uczestniczyło 23 uczniów oraz pięciu opiekunów. Celem wycieczki było poznanie miejsc związanych z początkami państwa Polskiego. Uczniowie zwiedzili Archikatedrę Gnieźnieńską: obejrzeli Drzwi Gnieźnieńskie oraz podziemia katedry. Na Ostrowie Lednickim zwiedzili Muzeum pierwszych Piastów, poznając miejsce Chrztu Polski oraz siedzibę Mieszka I (źródło: opis projektu na Portalu Urzędu Miasta Poznania www.poznan.pl oraz strona SOSW w Mosinie: www.soswmosina.pl).

W czerwcu 2011 roku zrealizowany został projekt o nazwie: Powstanie Wielkopolskie 1918-1919 - edukacja historyczna dla uczniów ze szkół prowadzonych przez Powiat Poznański.

Celem projektu było poszerzenie wiedzy uczniów z zakresu historii lokalnej oraz kształtowanie postaw patriotycznych. Projekt zrealizowany został w formie zajęć muzealnych, pozwalających na poznanie i zrozumienie wydarzeń związanych z Powstaniem Wielkopolskim i odrodzeniem państwa polskiego. W czasie trwania projektu uczniowie zwiedzili m. in. stałą ekspozycję na temat Powstania Wielkopolskiego mieszczącą się w Muzeum Powstania Wielkopolskiego oraz obejrzeli film na temat Powstania Wielkopolskiego. Zdobyta przez uczniów wiedza podniosła poziom świadomości i tożsamości młodzieży.

W projekcie udział wzięły 3 placówki szkolne oraz 38 uczniów (w tym 15 niewidomych i niedowidzących) i 7 opiekunów:

- Zespół Szkół im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy : 7 uczniów + 1 opiekun,
- Zespół Szkół im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy, filia w Murowanej Goślinie: 10 uczniów i 1 opiekun,
- Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Owińskach: 21 uczniów i 5 opiekunów.

Projekt został zrealizowany przy ścisłej współpracy Powiatu Poznańskiego z Wielkopolskim Muzeum Walk Niepodległościowych, oddział: Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w Poznaniu.

W 2011 roku w ramach realizacji działania odbyła się sesja naukowa dla uczniów ZS w Kórniku zorganizowana w Bibliotece Kórnickiej, w której uczestniczyło 100 uczniów. Projekt zrealizowany został dzięki ścisłej współpracy szkoły z Instytutem Historii UAM Poznań, IPN o/Poznań, Urzędem Miejskim w Kórniku, Zamkiem Kórnickim i Biblioteką Kórnicką.

W 2010 roku w ramach realizacji projektu: „Funkcjonowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” w Centrum Badań Metropolitalnych UAM, opublikowany został „Atlas aglomeracji poznańskiej”. Atlas jest publikacją o charakterze popularno-naukowym i edukacyjnym, zawierającą m. in. informacje o środowisku przyrodniczym, kulturze, edukacji, sporcie, turystyce i gospodarce w aglomeracji poznańskiej. Atlas jest cenną skarbnicą wiedzy na temat historii i kultury regionu.

Książka ta przekazana została do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Poznański za pośrednictwem Starostwa Powiatowego.

Powyżej wymieniono przykładowe projekty, należy jednak podkreślić, że liczba tego typu przedsięwzięć w szkołach jest o wiele większa. Analiza informacji zamieszczonych na oficjalnych portalach szkół oraz na stronach Starostwa Powiatowego pozwala stwierdzić, że aktywność szkół jest w tym zakresie bardzo duża, również jeśli chodzi o pozyskiwanie środków zewnętrznych.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżety szkół,
- Budżet Starostwa Powiatowego,
- Kuratorium Oświaty.
- Podróże historyczno-kulturowe – całkowita wartość projektu: 11 254,23 zł , w tym Kuratorium Oświaty – 4 615 zł; wkład własny szkoły- 6 639,23 zł.

Realizacja działania w pozostałych przypadkach ma charakter niskokosztowy. Środki na realizację działania pochodziły głównie z budżetu szkół.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

- 133 wydarzenia na temat kultury i tradycji regionu, zrealizowane w szkołach Powiatu Poznańskiego,
- 5071 uczestników ww. wydarzeń.

Tab. 1. Liczba wydarzeń, spotkań, konkursów, prelekcji z zakresu kultury i tradycji regionu przeprowadzonych w szkołach Powiatu Poznańskiego w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	2	2	2	1	1	0	8
Zespół Szkół w Kórniku	0	0	0	0	0	5	5
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	5	4	7	5	6	7	34
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	2	1	1	2	0	0	6
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	2	2	2	2	3	3	14
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	1	1	2	1	1	1	7
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	4	3	4	7	8	17	43
Zespół Szkół w Mosinie	2	2	4	3	5	0	16
ogółem	18	15	22	21	24	33	133

Źródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

Tab.2. Liczba uczestników wydarzeń, spotkań, konkursów, prelekcji z zakresu kultury i tradycji regionu przeprowadzonych w szkołach Powiatu Poznańskiego w latach 2006-2011

Szkoła	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2011
Zespół Szkół w Bolechowie	65	90	82	50	56	0	343
Zespół Szkół w Kórniku	0	0	0	0	0	100	100
Liceum Ogólnokształcące w Puszczykowie	120	80	150	130	140	150	770
Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu	45	200	250	100	0	0	595
Zespół Szkół nr 2 w Swarzędzu	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół w Rokietnicy - Rokietnica	165	109	156	96	108	70	704
Zespół Szkół w Rokietnicy - M. Goślina	77	69	19	52	54	43	314
Zespół Szkół w Rokietnicy - Poznań	174	210	185	370	262	380	1581
Zespół Szkół w Mosinie	108	184	162	90	120	0	664
ogółem	754	942	1004	888	740	743	5071

Zródło: Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego, 2012 r.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

• Trafność

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r., Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym m. in. z zakresu edukacji publicznej, kultury i promocji powiatu.

W ramach realizowania zadań publicznych w ww. dziedzinach konieczne jest zbudowanie partnerstwa pomiędzy instytucjami lokalnymi, w tym szkołami, muzeami, organizacjami pozarządowymi.

Działanie odpowiada potrzebom młodych ludzi, z punktu widzenia kształtowania się ich postaw patriotycznych, poczucia tożsamości i przywiązania do miejsca zamieszkania. Realizacja działań „u podstaw” wpływa na kształtowanie świadomej swego pochodzenia i historii generacji, wrażliwej na losy historii i ludzi, a przyszłości na przekazywanie postaw patriotycznych swoim dzieciom i rodzinie.

Działanie jest zgodne z Programem 5.6. Tożsamość metropolitalna Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej. Celem ww. Programu jest kształtowanie, rozwój i promocja identyfikacji mieszkańców z Metropolią Poznań jako wspólnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i korzystania z usług ponad granicami administracyjnymi.

• Efektywność

Na wysoką efektywność działania wpływa zaangażowanie wielu partnerów, którzy przyczyniają się do realizacji projektów poprzez wkład finansowy i pozafinansowy.

Zaangażowanie wielu partnerów wpływa na racjonalny podział zadań oraz efektywność ich wykonywania.

- **Skuteczność**

Realizacja projektu z pewnością przyczyniła się do zwiększenia doświadczeń instytucji w zakresie organizowania tego typu projektów oraz poszerzenia wiedzy wśród uczniów na temat regionu.

- **Użyteczność**

Działanie ma wysoce użyteczny charakter. W pełni zaspokaja oczekiwania dzieci i młodzieży w zakresie edukacji historycznej w formie zajęć nieobowiązkowych.

Stanowi użyteczne narzędzie rozwijania umiejętności pedagogicznych nauczycieli, natomiast młodzieży pozwala w sposób interesujący i ciekawy poszerzyć wiedzę.

Udział w projektach przyczynia się nie tylko do podnoszenia wiedzy w konkretnej dziedzinie, poprawia również relacje społeczne pomiędzy rówieśnikami oraz pomiędzy uczniami a kadrą pedagogiczną.

Pozwala na nawiązanie nowych kontaktów z pracownikami instytucji branżowych.

- **Trwałość**

Efekty projektów realizowanych w ramach działania można uznać za trwałe. Są one z pewnością obecne w dalszych decyzjach uczniów i rzutować mogą na wybór dalszej ścieżki kariery zawodowej, poprzez podejmowanie decyzji o zamieszkaniu i pracy w miejscu zamieszkania. Szerzenie wiedzy na temat kultury i tradycji regionu skutkuje przywiązaniem do regionu i większym identyfikowaniem się mieszkańców z jego kulturą.

Dla nauczycieli są okazją na doskonalenie wiedzy i poprawianie kontaktów z młodzieżą.

Konieczne jest zatem kontynuowanie realizacji działania poprzez zróżnicowane tematycznie projekty.

7. Końcowa ocena działania

Działanie oceniono na 5 (bardzo dobrze).

Na uwagę zasługuje wysoka jakość i różnorodność realizowanych w ramach działania projektów oraz trafny dobór partnerów i beneficjentów działań. Szkoły wykazują duże zaangażowanie w tworzenie projektów i ich późniejszą realizację, stając się najpierw wnioskodawcą, a następnie głównym realizatorem projektu. Należy zwrócić uwagę na dużą różnorodność projektów w zakresie kultury, historii, tradycji regionu.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie działania oraz jego zakresu.

Dla realizacji działania konieczna jest ścisła współpraca na osi administracja (Starostwo Powiatowe) – Dyrekcje szkół – Muzea, instytucje kultury, placówki naukowe. Niezbędne jest dokładne określenie zadań partnerów, w tym wyboru instytucji odpowiedzialnej na ciągły monitoring dostępnych źródeł finansowania. Rekomenduje się również występowanie o środki unijne, w tym przypadku wnioskodawcą mogą być poszczególni partnerzy łącznie lub osobno.

Liczba realizowanych projektów w poszczególnych latach, liczba uczniów i partnerów zaangażowanych w realizację projektu oraz środki wydatkowane na realizację projektów (w tym pochodzące ze źródeł zewnętrznych) mogą być przykładowymi wskaźnikami realizacji działania.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu większe zaangażowania organizacji pozarządowych w tworzenie i realizację projektów, np. w ramach konkursów zlecających zadania publiczne w obszarze: edukacja. Korzystając z nabytej w projekcie wiedzy i na bazie dobrej współpracy instytucjonalnej należałoby dążyć do

realizacji kolejnych tego typu projektów, włączając w działanie kolejne szkoły i coraz większą liczbę uczniów.

9. Źródła informacji

- Wydziałem Tworzenia i Realizacji Projektów Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Wydziałem Edukacji Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- Dyrekcje i oficjalne portale internetowe szkół prowadzonych przez Powiat Poznański.

Działanie 12.2.2

Prowadzenie wymiany kulturalnej i promocja tradycji Powiatu Poznańskiego za granicą

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest promowanie, rozpowszechnianie folkloru i tradycji regionu poza granicami kraju. Działanie to realizowane jest poprzez organizację i wsparcie finansowe wyjazdów zagranicznych m.in. dziecięcych i młodzieżowych grup artystycznych z powiatu poznańskiego. Zgodnie z zapisami Strategii wymienione przedsięwzięcia Powiat Poznański realizuje w ramach priorytetów wynikających z Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych przewidzianych w uzupełnieniu programu na lata 2007-2013 a także w ramach Programu Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

Partnerzy:

- Zespoły artystyczne z terenu powiatu poznańskiego
- Szkoły z terenu Powiatu Poznańskiego

3. Realizacja

Powiat Poznański realizował działanie poprzez finansowe wsparcie instytucji kultury i imprez promujących tradycję lokalną powiatu za granicą oraz w powiecie z udziałem gości zagranicznych. W ramach działania powiat wspierał działalność następujących gminnych instytucji i organizacji z obszaru kultury:

- Ośrodek Kultury i Sportu w Pobiedziskach
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie
- Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta ze Swarzędza
- Gminny Ośrodek Kultury „Sezam” w Tarnowie Podgórnym

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu Poznańskiego

W latach 2006-2011 Powiat Poznański wspierał finansowo wyjazdy zagraniczne zespołów artystycznych z terenu powiatu poznańskiego. Wydatki przedstawia tab. 1.

Tab. 1. Wydatki z budżetu powiatu na dofinansowanie realizacji działania

Rok	2006	2008	2009	2010	2011
Wydatki (w zł)	2 000	18 700	8 000	b.d	b.d

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

W ramach realizacji działania Powiat Poznański wspierał następujące wydarzenia kulturalne (według lat) z zakresu promocji lokalnych tradycji powiatu:

- 2006 rok - przy finansowym wsparciu z budżetu powiatu Ośrodek Kultury i Sportu w Pobiedziskach zrealizował projekt Prezentacja kultury polskiej przez Zespół Pieśni i Tańca „Wiwaty” na Międzynarodowych Festiwalach we Włoszech i Grecji,
- 2008 rok - przy finansowym wsparciu z budżetu Powiatu Poznańskiego zrealizowano następujące projekty:
  - a. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie udział Chóru Dziewczęcego „Canzona” i Żeńskiego „Canzona Absolwent” w Międzynarodowym Konkursie Chóralnym w Ołomuńcu 4 - 8 czerwca 2008, oraz Koncert Goślińskiej Kapeli „Eko Wuja Jacha” w Niemirów (25-30 września 2008 r.)
  - b. Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta ze Swarzędza Prezentacja kultury regionu oraz osiągnięć Stowarzyszenia poprzez udział w międzynarodowym turnieju orkiestr dętych,
  - c. Gminny Ośrodek Kultury „Sezam” w Tarnowie Podgórnym udział Zespołu Folklorystycznego "Lusowiaczy" w imprezie „Święto Świata” w Saverne we Francji. Koncert Galowy (11.10.2008 r.),
- 2009 rok - przy finansowym wsparciu z budżetu Powiatu Poznańskiego Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie zrealizował projekt pn. udział Chóru Dziewczęcego „Canzona” i Żeńskiego „Canzona Absolwent” w Międzynarodowym Konkursie Chóralnym w Bad Ischl w Austrii,
- 2010 rok – w ramach projektów artystycznych realizowanych we współpracy z zagranicą dotacje otrzymały projekty, które odbywały się w kraju z udziałem zagranicznych artystów,
- 2011 i 2012 rok – w Programach Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2011 i 2012 nie zamieszczono zadania priorytetowego dotyczącego wymiany kulturalnej z zagranicą.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**
Realizacja działania przez Powiat Poznański jest zgodna z ustawowymi zadaniami powiatu w zakresie wspierania kultury i odpowiada potrzebom wzmocnienia, upowszechniania i promocji wiedzy o tradycji lokalnej za granicami kraju jak w powiecie. Dofinansowanie działania z budżetu powiatu przebiega na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- **Efektywność**
Efektem działania jest promowanie tradycji lokalnych powiatu za granicą. Z uwagi na doraźny charakter wspieranych wydarzeń trudno wskazać ich efektywność.
- **Skuteczność**
Przedsięwzięcia o charakterze wymiany kulturalnej przyczyniły się do promocji folklu i tradycji powiatu poznańskiego poza granicami Polski. Zrealizowane były wyjazdy m.in. do Włoch, Grecji, Ukrainy, Francji, Austrii. W ramach działania współfinansowane były wszystkie założone projekty, które cechował wysoki poziom
- **Użyteczność**
Realizacja działania przyczynia się stopniowo do promowania lokalnych tradycji powiatu poznańskiego za granicą. Jednak ze względu na brak badań opinii odbiorców i beneficjentów działania trudno określić właściwą jego użyteczność.

- **Trwałość**

Realizację działania należy uznać za okazjonalną, incydentalną z tego względu trudno wykazać trwałość efektów realizacji działania.

7. Końcowa ocena działania

W 5-stopniowej skali realizację zadania ocenia się na 4,5. Ocenę uzasadnia się pełną jego realizacją, jednak zwraca się uwagę na wybiórczy charakter działania.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie finansowego wsparcia przez powiat imprez z zakresu folkloru i tradycji regionu poza granicami kraju. Realizacja działania wpisuje się w zapisy Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej w programach: 4.2 – Współpraca i uczestnictwo w kulturze oraz 5.6 Tożsamość metropolitalna.

Jednocześnie warto rozważyć stały kontakt z wybranymi regionami w Europie, szczególnie partnerskimi w celu podtrzymywania więzi w ramach zagranicznego partnerstwa samorządów.

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wywiad z Panią Daria Kowalską Tonder – Dyrektor Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Działanie 12.3.1

Organizacyjne i finansowe wsparcie organizacji pozarządowych i nagradzanie osób działających na rzecz rozwoju artystycznego dzieci i młodzieży

1. Cel i zakres działania

Zgodnie z zapisem Strategii celem działania jest finansowe wspieranie organizacji pozarządowych i organizowanych przez nie imprez kulturalnych w ramach działań priorytetowych, określonych w Rocznym Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Drugi trzon działania realizowany jest poprzez wprowadzenie systemu nagród dla osób lub podmiotów za wybitne osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

Organizacyjne wsparcie działania dotyczy kwestii promocji i rozpowszechniania informacji o imprezach kulturalnych i artystycznych odbywających się na terenie powiatu.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Partnerzy działania:

- organizacje pozarządowe z terenu powiatu poznańskiego,
- osoby fizyczne lub inne podmioty działające na rzecz kultury w powiecie poznańskim.

3. Realizacja działania

Realizacja działania dotyczyła przyznania dotacji za realizację wybranych w ramach konkursu imprez kulturalnych. Liczbę dofinansowanych imprez przedstawia tabela 1.

Tab. 1. Liczba dofinansowanych imprez kulturalnych w latach 2006-2012

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba dofinansowanych imprez	21	20	23	28	12	8	15

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Od roku 2009 przyznawane są nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

4. Źródła i nakłady finansowe

- budżet Powiatu Poznańskiego

Tab. 2. Kwoty dofinansowanych przez Powiat Poznański imprez kulturalnych w latach 2006-2012

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kwota	54 000	78 500	105 200	189 900	121 500	98 200	210 000

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Tab. 3. Łączna wysokość nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury:

Rok	2009	2010	2011
Kwota	19 511,00	0,00	19 512,00

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

W roku 2009 przyznano 2 nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury, w 2010 roku nie przyznano nagród, w 2011 roku 3 nagrody, a w 2012 roku 2 nagrody.

Powiat Poznański wydawał też kalendarium imprez, m. in. kulturalnych.

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom realizacji działania było wsparcie konkretnych przedsięwzięć kulturalnych w gminach Powiatu Poznańskiego. Wykaz dofinansowanych imprez kulturalnych przez Powiat Poznański w latach 2006-2012 zawarty jest w załącznikach do uchwał Zarządu Powiatu w Poznaniu dot. rozstrzygnięcia konkursów ofert na wsparcie realizacji zadań Powiatu Poznańskiego w zakresie kultury i sztuki oraz kultury fizycznej i turystyki.

Przykładowe imprezy kulturalne, które uzyskały wsparcie ze strony powiatu to:

- Letni Festiwal Muzyczny „Musica sacra, Musica profana” – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie
- Biesiada Humoru i Piosenki Żydowskiej – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kostrzynie
- Festiwal Muzyka z Kórnika – Fundacja Krąg Przyjaciół Poznańskiego Chóru Katedralnego

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**
Realizacja działania jest w pełni trafna m.in. z uwagi na fakt, iż wspieranie rozwoju artystycznego wpisuje się w zakres zadań własnych powiatu.
- **Efektywność**
Ze względu na brak szczegółowych danych efektywność realizacji działania jest trudna do oceny
- **Skuteczność**
W ramach działania dofinansowano imprezy kulturalne zlecone do realizacji przez Powiat Poznański organizacjom pozarządowym, przyznano łącznie 7 nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury, rozpowszechniano informacje o imprezach kulturalnych i artystycznych odbywających się na terenie powiatu poprzez publikowanie kalendarium tych imprez.
- **Użyteczność**
Działanie jest w pełni użyteczne. Odpowiada na oczekiwania dzieci i młodzieży a także związków i organizacji sportowych z obszaru powiatu.
- **Trwałość**
Działanie trwale aktywizuje organizacje prowadzące działalność w zakresie kultury i sztuki jak również dzieci i młodzież. Działanie przyczynia się do rozwoju artystycznego dzieci i młodzieży i motywuje je do twórczego spędzania czasu.

7. Końcowa ocena działania.

Działania należy ocenić na 5 (bardzo dobry) w 5-stopniowej skali (1-5) z uwagi na pełną realizację zamierzonych projektów i sposób realizacji działania.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie działania w następnych latach, wsparcie tym samym realizacji zapisów z strategii rozwoju aglomeracji poznańskiej (program 4.2. Współpraca i uczestnictwo w kulturze

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wywiad z Dyrektorem Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panią Daria Kowalską Tonder

Działanie 12.3.2

Organizacyjne i finansowe wsparcie organizacji działających na rzecz wychowania fizycznego dzieci i młodzieży - współorganizowanie powiatowych imprez sportowych i rekreacyjnych oraz nagradzanie młodych sportowców i osób działających na rzecz rozwoju kultury fizycznej.

1. Cel i zakres działania

Celem działania jest rozwijanie sportowo – rekreacyjnej aktywności, zwłaszcza dzieci i młodzieży z powiatu poznańskiego poprzez organizacyjne i finansowe wsparcie organizacji działających na rzecz wychowania fizycznego dzieci i młodzieży. Działanie ma także na celu ciągłe podnoszenie rangi imprez sportowych i rekreacyjnych, w tym szczególnie zawodów poziomu ponadlokalnego. Działanie jest zgodne z zadaniami własnymi powiatu zawartymi u ustawie o samorządzie powiatowym w zakresie wspierania kultury fizycznej i turystyki.

2. Realizator działania

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Partnerzy:

- Kluby sportowe z terenu powiatu poznańskiego
- Stowarzyszenia sportowe z terenu powiatu poznańskiego
- Szkoły i placówki oświatowe z terenu powiatu poznańskiego

3. Realizacja działania

Działanie realizowane jest poprzez udzielanie dotacji na organizację imprez sportowych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży z powiatu poznańskiego. Realizacja jest zgodna z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ponadto w ramach działania został wprowadzony system nagród dla sportowców, trenerów i działaczy z terenu powiatu za szczególne osiągnięcia sportowe. Od 2011 r. funkcjonują nagrody dla sportowców.

Realizacja działania w latach 2006-2011/2012 przebiegała na podstawie uchwał Rady Powiatu w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się młodych sportowców z powiatu poznańskiego oraz w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród dla wyróżniających się trenerów lub działaczy sportu młodzieżowego powiatu poznańskiego.

Wykaz aktów prawnych Powiatu Poznańskiego regulujących realizację działania:

- 2006 rok: obowiązywały uchwały Rady Powiatu Poznańskiego nr XXII/294/II/2005 z dnia 27 września 2005 roku w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się młodych sportowców z Powiatu Poznańskiego oraz nr XXXII/295/2005 z dnia 27 września 2005 roku w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród dla wyróżniających się trenerów lub działaczy sportu młodzieżowego Powiatu Poznańskiego;
- 2007 rok: uchwała Nr IX/75/III/2007 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się młodych sportowców z Powiatu Poznańskiego oraz Uchwały Nr X/87/III/2007 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 29 sierpnia 2007 roku

w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się trenerów i działaczy sportu młodzieżowego Powiatu Poznańskiego;

- 2008 rok: obowiązywała uchwała Nr IX/75/III/2007 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 27 czerwca 2007 r.
- 2009 rok: uchwała Nr XXXII/254/III/2009 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie: zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się młodych sportowców z Powiatu Poznańskiego oraz Nr XXXII/256/III/2009 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 26 sierpnia 2009 roku w sprawie: zasad i trybu przyznawania nagród finansowych dla wyróżniających się trenerów i działaczy sportu młodzieżowego Powiatu Poznańskiego
- 2010 rok: obowiązywały uchwały Nr XXXII/254/III/2009 oraz Nr XXXII/256/III/2009 Rady Powiatu w Poznaniu
- rok 2011: uchwała nr IX/82/IV/2011 Rady Powiatu w Poznaniu w sprawie nagród dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe oraz nagród dla trenerów prowadzących szkolenie zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym;
- rok 2012: obowiązuje uchwała nr IX/82/IV/2011.

4. Źródła i nakłady finansowe

- Budżet Powiatu Poznańskiego

W okresie 2006-2012 Powiat Poznański wspierał finansowo organizacje działające na rzecz wychowania fizycznego dzieci i młodzieży. Wykaz kwot dofinansowania zawiera tabela 1.

Tab. 1. Wydatki z budżetu powiatu na realizację działania w latach 2006-2012

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nakłady	162 000	170 000	135 000	233 400	173 500	137 700	135 900

Źródło: Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu

5. Efekty/ produkty realizacji działania

Efektom realizacji działania jest wspieranie organizacji działających na rzecz wychowania fizycznego dzieci i młodzieży w zakresie organizacyjnym i finansowym. Dzięki realizacji działania udaje się systematycznie podnosić rangę imprez sportowych i rekreacyjnych w powiecie poznańskim. Duże znaczenie w tym zakresie mają nagrody udzielane młodym sportowcom i osobom działającym na rzecz rozwoju kultury fizycznej. Działanie ma „miękki” charakter, stąd efekty realizacji działania przynoszą szerokie korzyści społeczne.

6. Ocena realizacji działania wg kryteriów REEUS

- **Trafność**

Realizacja działania jest w pełni trafna m.in. z uwagi na fakt, iż wspieranie kultury fizycznej należy do zadań własnych powiatu. Poza tym promocja sportu i wychowania fizycznego, upowszechnianie zdrowego trybu życia to w pełni uzasadniony kierunek działania powiatu.

- **Efektywność**

Ze względu na brak szczegółowych danych efektywność realizacji działania jest trudna do oceny

- **Skuteczność**
Realizacja działania następuje poprzez współorganizację i dofinansowanie imprez sportowych, finansowe i organizacyjne wspieranie organizacji z obszaru sportu oraz nagradzanie młodych sportowców i osób działających na rzecz rozwoju kultury fizycznej, co stanowi niewątpliwie skuteczne narzędzie wspierania ww. działań. Wybór form i beneficjentów realizowany jest na podstawie Uchwał Rady Powiatu.
- **Użyteczność**
Działanie jest w pełni użyteczne. Odpowiada na oczekiwania dzieci i młodzieży a także związków i organizacji sportowych z obszaru powiatu.
- **Trwałość**
Działanie trwale aktywizuje organizacje z obszaru sportu i kultury fizycznej jak również dzieci i młodzież. Działanie przyczynia się do stopniowej zmiany świadomości dzieci i młodzieży w zakresie zdrowego stylu życia a także promocji sportu. Motywuje je do aktywnego spędzania czasu.

7. Końcowa ocena działania

Działanie należy ocenić na 5 (bardzo dobry) w 5-stopniowej skali (1-5) z uwagi na pełną realizację zamierzonych projektów i sposób realizacji działania.

8. Rekomendacje

Rekomenduje się utrzymanie działania w następnych latach, wsparcie tym samym realizacji zapisów z strategii rozwoju aglomeracji poznańskiej (program 4.4. Metropolia sportu)

9. Źródła informacji

- Wydział Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu
- Wywiad z Dyrektorem Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego w Poznaniu - Panią Daria Kowalską Tonder

6. Syntetyczna ocena Strategii

Dzięki strategicznemu planowaniu Powiat Poznański może formułować wyzwania stojące przed tą jednostką, wyodrębniać cele i artykułować wizję jaką chce osiągnąć. Już sam fakt oparcia polityk na wdrażaniu strategii, co istotne monitorowanej, zasługuje na pozytywną ocenę.

Końcowa ocena Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego odnosi się do dwóch aspektów;

- Samego dokumentu strategicznego, jego struktury, przejrzystości, charakteru zapisów, funkcjonalności, podatności na ewaluację itp.
- Realizacji zapisów działań strategicznych, zgodnie z przyjętą w rozdziale 4. metodyką ewaluacji.

Syntetyczna ocena wszystkich działań strategicznych w zakresie ww. aspektów została przedstawiona w postaci tabelarycznej na końcu opracowania (Załącznik 1 - Syntetyczna ocena działań strategicznych). Zawiera ona katalog ocen przypisanych poszczególnym działaniom, podział działań strategicznych ze względu na ich charakter (obligatoryjny lub fakultatywny), rolę Powiatu jako realizatora działań, rodzaj źródeł finansowania działań z podziałem na własne i zewnętrzne, poziom realizacji działań (pełny, częściowy) oraz charakter rekomendacji usprawniającej ich realizację.

6.1. Ocena dokumentu strategicznego

Dobrze zredagowany dokument strategiczny zawiera takie zapisy jak: podmiot realizujący strategię, stosowne źródła finansowania zadania, opis jego etapowania a przed wszystkim zamierzonych efektów. W przypadku ich mierzalności wskazane jest określenie zestawu mierników, służących opomiarowaniu strategii. Elementy te stanowią podstawę ułatwiającą zrozumienie strategii, lepsze podejmowanie decyzji i kształtowanie public relations strategii, a przede wszystkim umożliwiają usystematyzowaną ewaluację strategii. Na potrzeby ewaluacji elementy te musiały zostać wyeksponowane, nierzadko z trudnościami

Ogólna ocena dokumentu strategicznego sprowadza się do przedstawienia zalet i wad tego dokumentu:

Zalety

- Dokument zawiera dobre dopasowanie celów i działań do ustawowych zadań powiatu.
- Cele i działania są mocno osadzone w środowisku lokalnym i realiach przyrodniczych, ekonomicznych i społecznych, szczególnie w odniesieniu do rynku pracy i edukacji, usług

zdrowotnych i bezpieczeństwa publicznego, aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych, promocji turystyki.

- W niektórych działaniach podejmuje się aspekt aglomeracyjny (nie we wszystkich).
- Zróżnicowanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację działania oraz podkreślenie silnego partnerstwa w realizacji działań (instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych).
- Mocne akcentowanie dużej i odpowiedzialnej roli mieszkańców i środowisk lokalnych we wdrażaniu Strategii (partycypacja społeczna).
- Różnorodność działań nieobligatoryjnych, nie mieszczących się w katalogu zadań ustawowych samorządu powiatowego.
- Łączenie działań obligatoryjnych – wynikających z przepisów prawa oraz nieobligatoryjnych – dodatkowych, wykraczających poza obowiązkowe zadania Powiatu
- Trafność formułowania głównych celów i sposobów ich realizacji.

Wady

- Struktura logiczna Strategii jest nie w pełni nowoczesna. Dokument jest mało przejrzysty, o zbyt silnej hierarchizacji, rozbudowanych celach (strategicznych, szczegółowych i operacyjnych) oraz zbyt dużej liczbie działań, które przyjmują niejednokrotnie charakter jednostkowego zadania (np. remont konkretnego obiektu) zamiast programu działań.
- Poziom szczegółowości Strategii nie jest jednakowy. Utrudnia to prosty i jasny odbiór Strategii jako dokumentu wskazującego najważniejsze działania, cele i sposoby ich realizacji.
- Nieusystematyzowany i mało przejrzysty jest opis działań strategicznych, nie zawsze formułowany w Strategii jasny cel działania, jego zakres i sposób realizacji, zakres działań bywa niespójny z nazwą działania.
- W opisie działań strategicznych nie wszędzie wskazuje się konkretnych ich realizatorów, zarówno w strukturach samego Starostwa Powiatowego, jak i jednostkach mu podległych,
- Nie zawsze wskazuje się jednoznacznie na partnerów współrealizujących Strategię, jak i inne instytucje bądź organizacje działające w powiecie inne jednostki samorządu terytorialnego (miasto Poznań, gminy powiatu).
- Wśród współrealizatorów Strategii rzadko wymienia się samych mieszkańców, którzy swą aktywną postawą mogą przyczynić się do realizacji działań, mimo ogólnych zapisów o uspołecznieniu Strategii.
- Brak jednoznacznych wskazań w Strategii źródeł finansowania realizacji działań.

- W większości działań nie określono sposobów ich opomiarowania, brak informacji o wskaźnikach służących mierzeniu efektywności ich realizacji.
- Zapisy niektórych działań się dublują, co sugeruje że mogłyby być one realizowane łącznie.
- W wielu przypadkach występuje powierzchowność zapisów celów i realizacji działania, często bez uzasadnienia działania (np. w oparciu o zapisy ustawowe).
- Brak wskazań co do prostych i skutecznych narzędzi komunikacji społecznej, w szczególności w zakresie uzyskiwania opinii i uwag mieszkańców.

Szereg dostrzeżonych mankamentów dokumentu strategicznego może skutkować utrudnieniami w jego realizacji. Do podstawowych zaliczyć należy:

- Brak wskazań źródeł finansowania zadań utrudnia szacowanie kosztów a tym samym mierzenie ich efektywności.
- Brak opomiarowania działań utrudnia ich jednoznaczną ewaluację.
- Brak określenia efektów realizacji strategii utrudnia jej stały monitoring przez jednostki wykonujące.
- Brak jednoznacznego wskazania realizatorów Strategii powoduje różny stopień identyfikowania się pracowników Starostwa Powiatowego z zapisami dokumentu.

6.2. Ocena realizacji Strategii

Na podstawie przeprowadzonego badania ewaluacyjnego całościowa realizacja Strategii została oceniona na 4,7 – dobry plus (w skali od 1 do 5). Jest to miara statystyczna, średnia ocen 66 działań strategicznych. Spośród realizowanych działań najlepiej oceniony został cel strategiczny II i III – średnia ocen 4,9 oraz cel IV – nota 4,8. Niższe noty uzyskały działania celu I, co jak zapisano w uzasadnieniu wynika głównie z uwarunkowań zewnętrznych. Powyższe oceny dotyczą głównie stopnia realizacji działań strategicznych, a nie jakości pracy jednostek realizujących strategię. Ewaluacja bierze pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne, które w ostatnich latach miały wpływ na realizację strategii.

W przypadku większości działań powiat realizuje zadania obligatoryjne, zapisane w ustrojowej ustawie o samorządzie powiatowym oraz w ustawach „okołoustrojowych”. Wartym zaznaczenia jest fakt, że 8 działań na ogółem 66 ma charakter fakultatywny (głównie w dziedzinie kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego). Te działania z reguły otrzymały niższe noty końcowe. Sam fakt podjęcia zadań, które nie leżą w bezpośredniej

kompetencji powiatu oznacza wyjście poza standardowe działania, co należy uznać za bardzo pozytywny trend.

Powiat w przypadku prawie połowy działań (30) jest jedynym ich realizatorem, w 23 partnerem a w przypadku 13 jednostką wspierającą. Najwięcej współrealizowanych i wspomaganych przez Powiat działań mieści się w III celu strategicznym, związanym z usługami zdrowotnymi, integracją społeczną a przede wszystkim bezpieczeństwem publicznym.

W blisko połowie działań (31) ich finansowanie odbywa się wyłącznie ze środków własnych Powiatu. W przypadku 33 działań, ich realizacja opiera się zarówno na funduszach własnych jak i zewnętrznych. Duży udział środków zewnętrznych daje powiatowi możliwość działań na szerszą skalę i z większymi nakładami finansowymi.

Na 66 działań, w 48 z nich realizacja jest pełna (założenia są w 100 % realizowane). W pozostałych przypadkach realizacja jest częściowa, co wynika z etapowania działań, uwarunkowań prawnych, zmian organizacyjnych, względnie późnego podjęcia działań. Część z nich przewidziana jest do pełnej realizacji w 2012 lub 2013 roku.

Mimo bardzo dobrej oceny realizacji wielu działań, zwraca się uwagę na możliwość ich udoskonalenia. Przedstawiono rekomendacje w stosunku do 25 działań na łącznie 66. Najwięcej propozycji (16 działań) odnosi się do zmiany zakresu działania (jego zawężenie lub rozszerzenie), 4 działania rekomenduje się do połączenia a 4 do modyfikacji ich nazwy. Szczegółowe rekomendacje zawierają ewaluacje poszczególnych działań w rozdziale 5.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji realizacji Strategii Powiatu Poznańskiego formułuje się następujące wnioski końcowe:

1. Strategia zawiera gruntowną diagnozę społeczno-gospodarczą i prawidłowe wnioskowanie strategiczne.
2. Zasadniczo cele obowiązującej Strategii odpowiadają potrzebom. Działania zapisane w Strategii są trafne i dostosowane do potrzeb silnie zurbanizowanego powiatu poznańskiego.
3. Działania zapisane w Strategii realizowane były prawidłowo i efektywnie, stosowano reguły prawa zamówień publicznych, pozyskiwano zewnętrzne dofinansowania na ich realizację, aby obniżyć udział środków własnych.
4. Zdecydowana większość działań zapisanych w Strategii jest całościowo lub częściowo realizowana.

5. Bardzo dobrze i dobrze oceniono postępy w rozwoju (rozbudowie i remontach) infrastruktury drogowej i podstawowej infrastruktury zdrowotnej, edukacyjnej i sportowej.
6. Stosunkowo słabo oceniane zostały programy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. Na ocenę końcową wpływ mają ograniczenia prawne tych działań oraz wąski zakres kompetencji powiatu w tej sferze.
7. Realizacja strategii rozwoju przyczyniła się znacząco do poprawy stanu dróg powiatowych.
8. Realizacja strategii przyczyniła się do poprawy stanu i struktury rynku pracy, przede wszystkim poprzez działania racjonalizujące szkolnictwo zawodowe oraz działania w zakresie zapobiegania bezrobociu.
9. Znaczną uwagę poświęcono realizacji obszarom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i turystyki. W tym ostatnim zakresie zastosowano współczesne podejście produktowe, odchodząc od modelu promocji atrakcji (walorów) turystycznych. W realizacji należałoby działania te zintegrować w skali całej aglomeracji poznańskiej (produkty metropolitalne)
10. Dla przyciągania nowych inwestorów w powiecie ważne jest rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół kształcących na potrzeby lokalnego rynku pracy.
11. Realizacja strategii rozwoju przyczyniła się znacząco choć nie wyłącznie do poprawy sytuacji różnych grup mieszkańców powiatu, zarówno wg wieku, stopnia aktywizacji zawodowej jak i stopnia wykluczenia. Szczególny postęp odnotowano w sferze usług zdrowotnych, opiekuńczych oraz na polu integracji społecznej.
12. W wyniku realizacji strategii podnosi się poziom bezpieczeństwa publicznego oraz odnosi się postępy w zakresie podnoszenia kwalifikacji służb pożarniczych.
13. W wyniku realizacji strategii organizowane są liczne imprezy kulturalne i sportowe, poszerzające ofertę turystyczną i podnoszące jakość tych usług w gminach powiatu.
14. Wysoko należy ocenić sposób świadczenia usług administracyjnych mieszkańcom promocję krajową oraz współpracę międzynarodową powiatu. sygnalizuje się potrzebę zwiększenia zakresu elektronicznej obsługi mieszkańców i ich promocję.

Dowodem potwierdzającym pozytywną ocenę realizacji Strategii są wysokie pozycje w rankingach Związku Powiatów Polskich. W rankingu tym punkty przyznawane są za osiągnięcia w 10 kategoriach, ściśle związanych z wdrażaniem programów strategicznych:

1. Działania proinwestycyjne i prorozwojowe
2. Rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca

3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego (0-1400 pkt.);
5. Umacnianie systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji
6. Promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej
7. Wspieranie działań na rzecz społecznej gospodarki rynkowej
8. Promocja rozwiązań ekoenergetycznych i proekologicznych
9. Współpraca krajowa i międzynarodowa
10. Działania promocyjne

Wśród powiatów leżących w sąsiedztwie dużych miast, Powiat Poznański, od początku organizowania rankingu regularnie znajduje się w czołówce corocznych zestawień a od 2006 niezmiennie zajmuje pierwsze miejsce (tylko w grupie powiatów Metropolitalnych). Świadczy to o silnej pozycji rankingowej, będącej efektem dobrej kondycji powiatu, wysokiego standardu świadczonych usług a także o staranności w przygotowywaniu dokumentacji konkursowej przez administrację i władze powiatu.

Pozycja rankingowa Powiatu Poznańskiego wśród powiatów leżących wokół 10 największych polskich miast w latach 2006-2010

Powiat	2006	2007	2008	2009	2010	
	miejsce	miejsce	miejsce	miejsce	miejsce	pkt
bydgoski	143	142	158	196	214	1370
toruński	172	166	184	37	40	16963
gdański	181	173	195	217	217	1335
kartuski	126	135	153	179	209	1445
nowodworski	117	335	195	182	106	4201
bieruński - lędziński	138	137	152	228	217	1335
mikołowski	174	173	188	81	110	4060
krakowski	166	148	68	89	75	8500
wielicki	191	183	197	128	151	2410
lubelski	207	193	206	241	242	995
świdnicki	200	193	123	257	250	910
łódzki wsch.	136	135	153	166	220	1260
pabianicki	82	90	125	125	168	2160
zgierski	127	131	217	250	253	895
poznański	8	8	17	11	8	28300
goleniowski	145	61	36	73	86	6979
gryfiński	183	172	190	224	246	940
policki	75	79	89	87	109	4125
stargardzki	23	15	19	33	69	9420
legionowski	103	108	33	98	129	3210
miński	98	104	131	175	153	2371
otwocki	113	121	136	94	62	11931
piaseczyński	182	171	187	56	68	9555
pruszkowski	156	152	161	152	187	1805
warszawski zach.	157	108	127	96	142	2745
wołomiński	158	138	160	135	172	2070
średzki	116	114	120	181	199	1555
trzebnicki	208	194	212	259	260	785
wrocławski	200	187	208	64	177	1980

Źródło: zestawienie własne na podstawie danych Rankingu ZPP

7. Wnioski i rekomendacje

Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013 jest dokumentem na bieżąco diagnozowanym (kolejne ewaluacje i monitoringi) i mimo upływu czasu w większości aktualnym. Strategia jest dokumentem trafnym a przez to konsekwentnie realizowanym, choć wdrażanym w zależności od uwarunkowań, głównie zewnętrznych, z różną intensywnością.

Generalnie słabą stroną aktualnej Strategii Powiatu są mało precyzyjne zapisy co do określonych instrumentów jej wdrażania, monitoringu i ewaluacji. Strategia ma być przewodnikiem do podejmowania decyzji i alokacji zasobów. Słabości leżące po stronie struktury i zapisów dokumentu są jednak rekompensowane na ogół bardzo dobrą jej realizacją. Misja i wizja strategiczna Powiatu Poznańskiego są wciąż aktualne. Jednak zawarte w wizji określenie dotyczące pozytywnego oddziaływania dynamicznego wzrostu liczby ludności na środowisko i usługi komercyjne (a tym bardziej publiczne) nie wydaje się osiągalne w tej perspektywie czasu. Nie wydaje się też właściwe szczególnie w odniesieniu do zmian środowiskowych, z uwagi na pewną sprzeczność w obu zjawiskach. Proces suburbanizacji, widoczny w ostatnich latach na terenie powiatu poznańskiego polega na nie nadążaniu rozwoju infrastruktury drogowej i technicznej oraz usług publicznych i komercyjnych za szybkim rozwojem demograficznym i przestrzennym.

Dobrze, że w wizji rozwoju Powiatu pojawia się kwestia jego otoczenia i odniesienie do całości aglomeracji poznańskiej. Mimo to słabo akcentuje się potrzeby integracji na poziomie aglomeracji w poszczególnych działaniach. Taka potrzeba istnieje w wielu dziedzinach od transportu i ochrony środowiska, przez usługi społeczne na promocji kończąc. Mało uwagi poświęca się w strategii kwestiom integracji zarządzania aglomeracją poznańską jako całościowym organizmem wielkomiejskim, zgodnie z tendencjami procesu metropolizacji. Usprawiedliwione to jest późnym podjęciem działań integracyjnych w aglomeracji (od 2007 r., a praktycznie od 2010 r.), co ważne właśnie z inicjatywy Starosty Poznańskiego.

Powyższe wnioski skłaniają do następujących rekomendacji dla dalszych działań samorządu powiatowego:

1. Powiat Poznański konsekwentnie powinien realizować swoją politykę rozwoju w oparciu o średnioterminowe dokumenty strategiczne. Dzięki strategicznemu planowaniu samorząd powiatowy może dokumentować i analizować środowisko w którym się znajduje i działać w sposób racjonalny i przewidywalny oraz może

poszukiwać czynników i trendów, które wpływają na sposób prowadzenia działalności.

2. Z uwagi na kończący się okres procesu strategicznego 2006-2013 nie zaleca się drastycznych zmian w dokumencie, którego elastyczność pozwala na kontynuację wdrażania celów i działań strategicznych.
3. Modyfikacja strategii nie powinna dotyczyć celów strategicznych, zmiany w niewielkim stopniu mogą odnosić się do celów szczegółowych i operacyjnych.
4. Modyfikacjom mogą natomiast ulegać konkretne działania.
5. Zmiany w aktualnej strategii powinny dotyczyć konkretyzacji niektórych zapisów oraz dostosowania ich treści do nazwy działań i odwrotnie, połączenia niektórych działań oraz ich przesunięcia do właściwych pod względem merytorycznym celów.
6. Wyniki przedstawionej ewaluacji powinny stać się podstawą do opracowywania już w 2013 r. założeń do kolejnej Strategii Rozwoju Powiatu na lata 2014-2020, uwzględniającej aktualne uwarunkowania prawne, czynniki rozwoju: wewnętrzne i zewnętrzne oraz obecne i przyszłe tendencje rozwoju powiatu.
7. Zachodzi konieczność skorelowania zapisów strategii powiatu z zapisami Strategii Metropolia Poznań 2020. Działania na tym polu, skądinąd już przez powiat częściowo realizowane, powinny zostać sprecyzowane i perspektywicznie określone w kolejnej, nowej strategii.

Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013 powinna zostać poddana końcowej ocenie w 2013 r. Wyniki końcowej ewaluacji powinny mieć podstawowe znaczenie dla formułowania zapisów nowej strategii na okres 2014-2020. Ponadto władze samorządowe powinny poinformować mieszkańców powiatu o wynikach realizacji tego dokumentu. Przekazywanie informacji będzie ważnym elementem w tworzeniu korzystnego klimatu wokół podejmowanych, tak bieżących jak i długofalowych decyzji. Dyskusja nad ewaluacją, przyjmowanie wszelkich uwag i sygnałów płynących od mieszkańców, organizacji i gminnych władz samorządowych oraz uwzględnienie wszystkich możliwych do realizacji postulatów przyczyni się do stworzenia dobrej, kolejnej strategii powiatowej.

W ostatnim czasie zauważalna jest jednak aktywność zarówno w gminach Powiatu jak i w mieście Poznaniu oraz w skali całej metropolii, polegająca na tworzeniu nowych strategii (miasto Poznań przyjęło nową strategię w 2010 r., Stowarzyszenie Metropolia Poznań w 2011 r.). Strategie te są odpowiedzią na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą i uwarunkowania prawne oraz finansowe funkcjonowania samorządów terytorialnych w aglomeracji poznańskiej.

Wykaz źródeł

Literatura

1. Biuletyny Powiatu Poznańskiego, 2006-2011, Starostwo Powiatowe w Poznaniu,
2. Bryson J.M., 2004, Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations. A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement, Jossey-Bass , (3 wydanie),
3. Ekiert K., 2004. Ewaluacja w administracji publicznej: funkcje, standardy i warunki stosowania, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa,
4. Górniak J., 2007. Ewaluacja cyklu polityk publicznych, w: Ewaluacja funduszy strukturalnych – perspektywa regionalna, red. Stanisław Mazur, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków,
5. Kaczmarek T., 2005. Struktury terytorialno-administracyjne i ich reformy w krajach europejskich. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań,
6. Kaczmarek T., Mikuła Ł. (red). 2011. Strategia rozwoju Aglomeracji Poznańskiej. Metropolia Poznań 2020. Centrum Badań Metropolitalnych. 2011. Poznań. 1-146,
7. Kaczmarek T., Mikuła Ł., Nowak J., Wójcicki M. 2011. Założenia i proces budowy strategii rozwoju aglomeracji poznańskiej. Metropolia Poznań 2020. Biblioteka aglomeracji poznańskiej. 2011. Bogucki wydawnictwo Naukowe. Poznań,
8. Olejniczak K., 2007. Teoretyczne postawy ewaluacji ex-post, w: Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza, red. Agnieszka Chaber, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
9. Strategiczne zarządzanie miastem. W teorii i praktyce urzędu miasta Poznania (red. Kożuch B., Kochalski C.). Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Nr 7/2011. Kraków,
10. Teoria i praktyka badawcza, red. Agnieszka Chaber, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa,
11. Transport w aglomeracji poznańskiej, 2010, Grabowski W., (Red.), Biblioteka Aglomeracji Poznańskiej. Nr 8, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań,
12. Turowski B., Zawicki M., 2007. Funkcje, etapy, metody i narzędzia ewaluacji, w: Ewaluacja funduszy strukturalnych – perspektywa regionalna, red. Stanisław Mazur, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków,
13. Worek B., Perek-Białas J., 2008. Ewaluacja w administracji publicznej, materiały szkoleniowe przygotowanie w ramach projektu: ABC ewaluacji – profesjonalizacja małopolskich jednostek samorządu terytorialnego, FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Kraków 2008 r.

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym
2. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych

3. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych
4. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
13. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
14. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym
15. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
16. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne
17. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
18. Ustawa z 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody
19. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
20. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
21. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze
22. Uchwała nr 1767/2009 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu „Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.
23. Uchwała nr 586/2009 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu „Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.
24. Uchwała nr XX/152/III/2008 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu pn. „Ewaluacja Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.

Dokumenty

1. Działania Powiatu Poznańskiego w latach 2009-2010 na rzecz promocji i ochrony zdrowia w ramach wieloletniego „Programu zdrowotnego Powiatu Poznańskiego na lata 2009-2013“
2. Ewaluacja wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013

3. Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013
4. Powiatowy program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
5. Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2007-2010
6. Program wspierania edukacji w Powiecie Poznańskim
7. Program zdrowotny Powiatu Poznańskiego na lata 2005-2008
8. Program zdrowotny Powiatu Poznańskiego na lata 2009-2013
9. Statystyki Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu za lata 2006-2011
10. Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej – Metropolia Poznań 2020, Centrum Badań Metropolitalnych UAM, 2011
11. Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006 – 2013
12. Strategii Promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015
13. Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Aglomeracji Poznańskiej, Centrum Badań Metropolitalnych UAM, 2012
14. Rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Poznańskim w latach 2006-2011
15. Raporty „O bezrobociu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Poznania i Powiatu Poznańskiego” w latach 2006-2011
16. Roczne sprawozdania PCPR w Poznaniu za lata 2006-2011
Roczny Program Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi.

Załącznik 1
Syntetyczna ocena działań strategicznych